

CUPRINS

- Pactul național pentru educație
- Educație și Cercetare pentru societatea cunoașterii
- Acordul Sindicatelor
- Fundamentarea demersului legislativ. Opțiunile majore
- Legea Educației Naționale nr. 1/2011

ROMÂNIA EDUCAȚIEI, ROMÂNIA CERCETĂRII

*

PACTUL NAȚIONAL PENTRU EDUCAȚIE

*

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE PENTRU SOCIETATEA CUNOAȘTERII

*

ACORDUL SINDICATELOR

CRONOLOGIE

Ianuarie 2007: constituirea Comisiei prezidențiale pentru analiza și elaborarea politicilor din domeniile educației și cercetării, sub președinția profesorului **Mircea Miclea** profesor, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca și formată din **Daniel David – vicepreședinte**, vicepreședinte al Consiliului Științific, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, **Daniel Funeriu – vicepreședinte**, cercetător, Universitatea Tehnică din München, Germania, **Răzvan Valentin Florian – secretar**, director executiv Asociația „Ad Astra”, **Dragoș Ciuparu**, profesor, Universitatea de Petrol și Gaze „Ploiești”, **Mihai Ionac**, profesor, Universitatea de Medicină și Farmacie “Victor Babeș”, Timișoara, **Tudor Luchian**, conferențiar, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza”, Iași, **Dorel Banabic**, profesor, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, **Romiță Iucu**, prorector, Universitatea București, **Petre T. Frangopol**, consilier, Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior, **Lazăr Vlăsceanu**, profesor, Universitatea București, **Cezar Bârzea**, profesor, Institutul de Științe ale Educației.

12 iulie 2007: prezentarea publică a raportului elaborat de Comisie și intitulat „România educației, România cercetării”, care cuprinde un diagnostic și un set de soluții pentru modernizarea sistemului de educație

August-septembrie 2007: lărgirea Comisiei cu reprezentanți ai mediului sindical, ai asociațiilor studențești, de elevi, de părinți, cu experți ai Academiei și ai altor organizații cu expertiză în domeniu

1 octombrie 2007: Președintele cere, la deschiderea anului universitar la Iași, adoptarea unui pact pentru educație

5 noiembrie 2007: Președintele le trimite liderilor partidelor parlamentare proiectul unui „Pact pentru educație” în vederea discutării lui după încheierea alegerilor europene

28 noiembrie 2007: PSD, PNL, PC și PRM au refuzat să vină la consultările care includeau pe agendă și semnarea unui „Pact pentru educație”

17 decembrie 2007: cu ocazia prezentării publice de către MECT a proiectelor de legi ale educației, Președintele a reiterat necesitatea elaborării unui Pact

14 februarie 2008: comisia prezidențială cere ministrului Adomniței să nu trimită în Parlament proiectele de legi ale educației elaborate de Minister înainte de adoptarea unei strategii referitoare la modernizarea sistemului de educație

20 februarie 2008: Președintele invită partidele politice parlamentare să trimită observații pe tema „Pactului pentru educație” și să participe la definitivarea și semnarea acestuia

27 februarie 2008: au loc consultări la Palatul Cotroceni cu reprezentanții partidelor parlamentare, în cadrul cărora se ajunge la o înțelegere asupra semnării Pactului

4 martie 2008: experții partidelor definitivează textul „Pactului Național pentru Educație”

5 martie 2008: semnarea Pactului de către partidele politice parlamentare (PSD, PNL, UDM, PD-L, PC, PRM) și Grupul Parlamentar al Minorităților Naționale

10 martie 2008: semnarea Pactului de către 15 organizații ale societății civile (Federația Educației Naționale, Uniunea Studenților din România, Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România, Federația Națională a Asociațiilor de Părinți – Învățământul Preuniversitar, Consiliul Național al Elevilor, Centrul Educația 2000+, Parlamentul Tinerilor, AIESEC România, Uniunea Națională pentru Dezvoltarea Învățământului Particular Preuniversitar, Asociația Ad Astra, Alianța Civică a Romilor din România, Asociația Generală a Învățătorilor din România, Asociația Universităților Particulare din România – 2007, Agenția de Evaluare și Asigurare a Calității Educației – Învățământ Preuniversitar, Academia Română)

18 aprilie 2008: semnarea Pactului de către Federația Națională Sindicală „Alma Mater”

21 mai 2008: Președintele invită partidele să trimită până pe 15 iunie contribuții de substanță la conceptul strategiei

15 iunie 2008: apelului Președintelui i-au răspuns Federația Educației Naționale, Agenția de Evaluare și Asigurare a Calității Educației, Federația Alma Mater, AIESEC și Uniunea Națională pentru Dezvoltarea Învățământului Particular Preuniversitar din România.

17 iunie 2008: PDL trimite o schiță de strategie

18 iunie 2008: 6 ONG-uri care se ocupă de problematica romilor (Roma Education Fund, Amare Romentza, Romani Criss, European Roma Grassroots Organisation, OvidiuRom, Agenția Împreună) și Federația Sindicatelor Libere din Învățământ semnează Pactul Național pentru Educație

1 iulie 2008: au mai trimis contribuții la Strategie PRM, UDMR, Alianța Civică a Romilor din România, Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România, Asociația Universităților Particulare din România, Federația Sindicatelor Libere din Învățământ

20 octombrie 2008: Publicarea strategiei intitulate "Educație și cercetare pentru societatea cunoașterii", redactate de profesorul Mircea Miclea

24 octombrie 2008: semnarea de către federațiile sindicale reprezentative din domeniul educației a unui Acord care prevede asumarea strategiei "Educație și cercetare pentru societatea cunoașterii"

Aprilie 2010: Lege trimisă către Parlament de Daniel P. Funeriu

Mai 2010: lege adoptată de Camera Deputaților

Ianuarie 2011: Lege promulgată de Președintele Traian Basescu în urma controlului de constituționalitate (Legea 1/2011)

**ROMÂNIA EDUCAȚIEI,
ROMÂNIA CERCETĂRII**

**Raportul Comisiei Prezidențiale pentru analiza și elaborarea politicilor
din domeniile educației și cercetării**

București, 12 iulie 2007

PREAMBUL

Raportul Comisiei Prezidențiale oferă diagnoza și principalele soluții la problemele majore ale sistemului de educație și cercetare din România. Considerăm că România de astăzi este o țară confruntată cu riscuri majore, întrucât sistemele educației și cercetării nu corespund cerințelor minime ale unei societăți și economii europene în care cunoașterea este marfa cea mai de preț și sursa cea mai importantă a dezvoltării economico-sociale și personale. Riscăm ca decalajul cultural față de țările membre ale Uniunii Europene să crească, copiii noștri să fie la maturitate din ce în ce mai puțin competitivi pe piața europeană a muncii și tot mai puțin pricepuți în gestionarea vieții personale, riscăm ca economia să stagneze, să devenim dependenți de inovațiile venite din afară, iar democrația să funcționeze cu sincope.

La baza elaborării Raportului au stat trei categorii principale de surse:

- a) date statistice și rapoarte privind funcționarea sistemului de învățământ și cercetare din România;
- b) rapoarte ale experților privind *trend*-urile internaționale în domeniile educației și cercetării;
- c) documente ale Comisiei Europene, Băncii Mondiale, OECD, Fundației Naționale de Științe și Departamentului de Educație din Statele Unite.

În construcția prezentului raport, Comisia a utilizat o serie de documente de lucru, elaborate integral de către membrii Comisiei sau coordonate de către aceștia. Lista acestor documente este prezentată în Anexa 1.

I. DIAGNOZA

Menținerea actualului sistem de învățământ din România pune în pericol competitivitatea și prosperitatea țării. Acest sistem are patru mari probleme: **este ineficient, nerelevant, inechitabil și de slabă calitate.**

1. Sistemul de învățământ este **ineficient**. Tabelul 1 arată performanțele obținute de elevii din România la principalele evaluări internaționale: PISA, TIMSS și PIRLS. Cu excepția rezultatelor la lectură ale copiilor din clasa a IV-a (PIRLS – 2001), toate celelalte performanțe se află mult sub media internațională. Mult mai îngrijorător este însă faptul că performanțele înregistrate de elevii noștri sunt semnificativ mai slabe decât cele ale elevilor din țările vecine, recent intrate în UE, care au aproximativ aceleași condiții social-economice ca România. Aceste performanțe ne arată că trebuie să punem capăt iluziei că avem un sistem performant, invocând reușitele la olimpiadele internaționale. Rezultatele olimpicilor noștri sunt prea puțin relevante pentru sistem: ele reflectă excelența lor personală și a câtorva profesori care îi pregătesc, nicidecum starea sistemului.

Tabelul 1. Performanțele elevilor din România la evaluările internaționale (2003).

Tip evaluare	PISA			TIMSS		PIRLS
	Lectură	Matematică	Științe	Matematică	Științe	
ROMÂNIA	428	426	441	45	48	512
Media Internațională	500	500	500	48	52	500
Bulgaria	430	-	-	45	57	550
Ungaria	480	488	496	57	62	543
Lituania	-	-	-	50	58	543
Letonia	458	463	460	51	54	545

Notă: PISA.. Programul Internațional OECD de Evaluare a Elevilor. România ocupă poziția 34 din cele 42 de țări participante. Sursa: OECD & UNESCO Institute of Statistics, 2003. Lituania nu a participat la PISA 2000.

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) evaluează performanțele elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe. Sursa: TIMSS,

2003. În tabelul 1 sunt prezentate performanțele medii, iar performanța României e mult sub nivelul mediei europene.

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) evaluează performanțele de citire/lectură ale copiilor din clasa a IV-a. Sursa: PIRLS, 2001.

2. Sistemul de învățământ este **nerelevant** în raport cu economia și societatea viitorului. Toate analizele actuale arată că viitorul va fi dominat de economiile și societățile bazate pe cunoaștere. În acest context, prin *Agenda Lisabona*, UE a stabilit 5 indicatori care arată măsura în care o țară și Uniunea, în ansamblul ei, sunt capabile să facă față provocărilor economiei cunoașterii. Poziționarea României în raport cu indicatorii economiei cunoașterii („indicatorii Lisabona”) este prezentată în tabelul 2. Din analiza acestor date rezultă o concluzie clară: actualul sistem de educație nu este capabil să asigure României o poziție competitivă în economia cunoașterii.

Tabelul 2. Poziționarea României în raport cu indicatorii Lisabona.

INDICATORII LISABONA	ROMÂNIA	ACTUAL UE	ȚINTA UE (2010)
Părăsirea prematură a sistemului de educație*	23,6%	14,9%	Max. 10%
Ponderea populației de 22 de ani care a absolvit cel puțin liceul (învățământ secundar superior)	66,5%	77,3%	Min. 85%
Ponderea elevilor de 15 ani care nu reușesc să atingă nici măcar nivelul cel mai scăzut de performanță (PISA 2001)	41%	19,4%	15%
Proporția absolvenților în domeniile matematică, științe și tehnologie	23%	24,1%	+ 10%
Participarea adulților la educația permanentă	1,6%	10,8%	12,5%

*Notă: * Indicatorul se referă la populația de 18-24 de ani care a finalizat doar învățământul secundar inferior (sau mai puțin) și nu urmează nicio formă de educație sau formare profesională.*

3. Sistemul de învățământ actual este **inechitabil**. Un sistem de învățământ este echitabil dacă asigură elevilor aceleași oportunități de învățare și de rezultate, indiferent de mediul socio-economic sau

cultural din care provin. Din păcate, în România, în ciuda intervențiilor de până acum, se mențin inechități flagrante. Apartenența la mediul rural se asociază cu dezavantaje majore: actualmente numai 24,54% dintre elevii din mediul rural ajung să urmeze liceul. Proporția elevilor din mediul rural care obțin rezultate slabe la limba română, matematică și științe este de 2-6 ori mai mare decât a celor din mediul urban; proporția celor care obțin rezultate foarte bune la aceleași discipline este de 2-3 ori mai mică!¹ Grupurile vulnerabile continuă să fie, în mare măsură, dezavantajate educațional. Aproximativ 80% dintre tinerii neșcolarizați sunt rromi, dintre care 38% sunt analfabeți funcțional. Proporția de copii rromi înscriși în învățământul primar este de 64%, față de 98,9% - media națională.² Nu există date statistice referitoare la copiii cu nevoi speciale, la grupurile din penitenciare sau alte grupuri vulnerabile, dar evaluările ONG-urilor implicate au scos în evidență inechități majore și cronice.

4. Infrastructura și resursele din sistemul de învățământ sunt de **slabă calitate**. Majoritatea școlilor din România au o arhitectură care corespunde unei concepții despre școală de la finele secolului al XIX-lea, nu de la începutul secolului al XXI-lea. Peste 82% din totalul clădirilor școlare sunt construite înainte de 1970, uneori chiar cu mult mai mult timp în urmă, ceea ce face ca starea și dotarea lor să nu mai corespundă standardelor actuale de pregătire. Din mii de școli lipsesc facilitățile de bază (apă curentă, WC etc.), iar dotarea materială este precară. Doar 36% dintre școli sunt conectate la internet, majoritatea covârșitoare fiind formată din liceele din mediul urban. Resursa umană îmbătrânește îngrijorător (media de vârstă a personalului didactic este de 40 de ani la femei și de 44 de ani la bărbați), iar calitatea prestației este, în general, slabă. Doar 18% din personalul didactic a urmat un curs de pregătire pentru utilizarea tehnologiei

¹ Serviciul Național de Evaluare, 2002; Mertaugh & Hanushek: *Education and Training* Chapter in **Labor Market and Social Policy in Central and Eastern Europe**, 2005.

² Raport asupra stării sistemului național de învățământ, MEdC, 2005.

informației în predare, iar într-un sondaj recent³, 74,3% dintre elevii de clasa a VIII-a susțin că profesorii obișnuiesc să le dicteze la majoritatea materiilor. Programa școlară este deosebit de încărcată și mai ales, este lipsită de o viziune clară. *Ce vrem să știe copiii noștri când termină școala?* aceasta ar fi întrebarea la care să răspundă orice programă școlară pentru a avea și a aplica o viziune cât mai cuprinzătoare. Evaluarea elevilor, îndeosebi prin teste naționale și bacalaureat, e de slabă calitate. Managementul unităților școlare a fost politizat excesiv, împiedicându-se astfel acumularea de *know-how* și formarea managerilor profesioniști. Inerția sistemului este uriașă.

La problemele intrinseci ale sistemului de învățământ legate de eficiență, relevanță, echitate și calitate se adaugă un fenomen extern, cu mari consecințe pentru educație: **declinul demografic**. Din analizele statistice⁴ rezultă că, dacă se mențin actualele tendințe demografice, în 2013 vom avea cu 20% mai puțini elevi decât în 2005, iar în 2025 – cu 40% mai puțini. Scăderea este dramatică, iar consecințele asupra resurselor umane necesare dezvoltării țării – ușor de dedus.

În învățământul superior și în cercetare, câteva **insule de excelență** sunt scufundate într-o mare de mediocritate. Niciuna dintre universitățile noastre nu se află în topul celor 500 de universități din lume conform clasamentului Shanghai și chiar cele mai performante dintre ele ar trebui să-și sporească producția științifică de 7-8 ori ca să aspire la un astfel de statut. Dacă raportăm numărul de articole științifice la populație, atunci performanța științifică a României este de 11 ori mai mică decât media țărilor OECD, de 5 ori mai mică decât a Ungariei și de 2 ori mai mică decât a Bulgariei⁵. Indicele compozit de inovare al României a fost în 2006 de 2 ori mai mic decât al Bulgariei, de 3 ori mai mic decât al Ungariei și de 5 ori mai mic decât media

³ NPSER (4).

⁴ Vasile Ghețu: Anul 2050: va ajunge populația României la mai puțin de 16 milioane de locuitori? În: *Populație și Societate*, 2003. Institutul Național de Statistică (2006). *Tendințe demografice în orizontul 2025*.

⁵ National Science Foundation, Science and Engineering Indicators, 2006; <http://www.nsf.gov/statistics/seind06>.

UE și are cea mai importantă tendință de scădere dintre toate țările luate în considerare⁶.

Rezumând, sistemul educațional actual are mari probleme de eficiență, echitate, calitate și relevanță pentru economia cunoașterii. El produce insuficientă cercetare și inovare și nu este capabil să promoveze o Românie competitivă și prosperă. Restructurarea lui e necesară și urgentă, dacă nu vrem să devenim o colonie tehnologică, o țară cu oameni săraci și fără speranțe.

⁶ European Innovation Scoreboard, 2006; <http://trendchart.cordis.lu/scoreboards/scoreboards2006/>

II. SOLUȚII

Soluții există. Comisia prezintă, în această secțiune, acele soluții specifice care, în urma analizelor noastre, s-au dovedit a fi cele mai viabile. Schimbările propuse sunt structurale, iar impactul lor se va face resimțit pe termen mediu și lung.

În educație, schimbările structurale necesită timp și angajamente care depășesc orizontul unui ciclu electoral sau durata de viață a unui guvern. Dacă vrem cu adevărat o schimbare profundă, atunci este esențială realizarea unui memorandum pentru un **pact național pentru educație și cercetare**, un angajament al tuturor forțelor responsabile, din cadrul societății politice și civile, care consideră că viitorul României, competitivitatea și prosperitatea ei depind, într-o economie a cunoașterii, mai mult decât oricând, de schimbarea structurală a sistemului de educație.

Din 1990 până în prezent, orice început de reformă a fost suprimat de alt început de reformă a următorului ministru al educației. Sistemul a acumulat tensiuni inutile care s-au repercutat profund negativ asupra elevilor și părinților; însăși ideea de reformă s-a compromis. Trebuie să punem capăt acestor abordări partizane și neproductive printr-un pact național pentru educație care, raliind toate forțele responsabile, să stabilească principalele măsuri de restructurare a sistemului educațional și agenda implementării lor, indiferent de cine se va afla la putere sau în opoziție. Nu e nevoie de o repetare a retoricii de tipul „educația e o prioritate națională”. Am ajuns în stadiul acțiunilor consecutive, concertate și energice. A nu acționa în regim de urgență și cu măsuri constructive de anvergură înseamnă a ne condamna la rămâneri în urmă din ce în ce mai greu recuperabile.

II.1. Măsuri de restructurare a învățământului preuniversitar

1. O nouă organizare a ciclurilor de învățământ este necesară⁷.

Situația actuală. Actuala structură are deficiențe majore: a) desconsideră educația timpurie; b) fragmentează învățământul obligatoriu de 10 ani printr-un examen național inutil, după 8 ani, când, de fapt, acest examen trebuia să fie plasat la finele învățământului obligatoriu și să fie un examen de certificare, nu de selecție; c) propune o rută de profesionalizare (= SAM) prea timpurie, neatractivă și nejustificată de dinamica pieței muncii, la care selecția se face prin eșec, nu prin performanțe sau vocație; d) nu e compatibilizată cu procesul Bologna, care s-a implementat în învățământul superior din 2005, și cu cadrul european al calificărilor (EQF), care stă la baza mobilității muncii în Uniunea Europeană.

Mai dramatic decât orice alt efect, actuala structură a determinat, în foarte mare măsură situarea României pe ultimul loc în Europa în privința participării la o formă de educație a tinerilor de 15-24 de ani. Doar 41,9% dintre acești tineri participă la vreo formă de învățământ (față de 64,5% - Lituania, 63,4% - Polonia, 62,7% - Slovenia), ceea ce are consecințe catastrofale asupra nivelului de pregătire a forței de muncă.

În mod predominant, forța noastră de muncă este calificată pentru ocupații rutiniere cu nivel scăzut de calificare, în decalaj față de solicitările unei economii bazate pe cunoaștere; prea mulți români se vor confrunta cu riscul de a ocupa cele mai prost remunerate și cele mai nesolicitate ocupații. Pentru a ieși din această stare, cu efecte dramatice pentru copiii noștri în viitorul apropiat, este nevoie de promovarea unei noi structuri a ciclurilor de studii din învățământul preuniversitar.

Modalități de soluționare. Noua structură a sistemului de învățământ, care compatibilizează nivelurile învățământului preuniversitar cu cadrul

⁷ Această soluție are la bază raportul NPSE (1)

europăean al calificărilor și reorganizarea învățământului superior conform procesului Bologna, este prezentată în tabelul 3.

Tabelul 3. Noua structură a ciclurilor de învățământ (1+4+5+3+ ciclurile Bologna) – descriere sintetică.

Vârsta minimă de acces	Clasa	Niveluri EQF	Nivelul de învățământ	Cicluri curriculare
		8	Doctorat	<i>Doctorat</i>
		7	Masterat (120- 60 credite)	<i>Masterat</i>
		6	Licență (180 - 240credite)	<i>Licență</i>
		5	Ciclu scurt/120 credite	<i>Ciclu scurt/120 credite</i>
18/19	XII/XIII	4	Învățământ liceal (teoretic, tehnologic, vocațional)	
17	XI			
16	X			
15	IX	3	Învățământ gimnazial	<i>Ciclu curricular</i> Observare și orientare
14	VIII			
13	VII			
12	VI	2	Învățământ primar	<i>Ciclu curricular</i> Dezvoltare
11	V			
10	IV			
9	III	1	Învățământ primar	<i>Ciclu curricular</i> Achiziții fundamentale
8	II			
7	I			
5-6	CP	CP	CP	
0-5	Educația timpurie (creșe, grădinițe, programe de suport pentru părinți, evaluare și intervenție timpurie)			Prerechizitele școlarizării

Notă: Se poate concepe prelungirea cu un an a liceului tehnologic în condițiile în care el se finalizează nu numai cu o diplomă de bacalaureat, ci și cu un certificat de calificare. Nivelurile EQF sunt nivelurile din Cadrul European al Calificărilor. CP= clasă pregătitoare. Acordarea de credite pentru doctorat este opțională.

Caracteristicile principale ale acestei structuri sunt următoarele:

1.1.2 Statul va asigura un învățământ generalizat și gratuit timp de 13 ani, de la clasa pregătitoare, până la sfârșitul liceului. Accesul în învățământul liceal e garantat pentru toți cei care doresc, în condițiile în care UE estimează că din 2010 doar 15% dintre noile

ocupații vor solicita doar absolvirea unei forme de învățământ obligatoriu.

1.1.3 Învățământul obligatoriu se păstrează la 10 ani [clasa pregătitoare (1) + învățământ primar (4) + învățământ gimnazial (5)] și se organizează în același tip de unitate de învățământ. Școlarizarea obligatorie se încheie la 16 ani, vârstă la care tinerii pot intra pe piața muncii, conform legislației în vigoare. Se desființează școala de arte și meserii și se promovează trei tipuri de licee: teoretic, tehnologic și vocațional, iar statul își asumă, în strânsă cooperare cu familia, toate responsabilitățile în realizarea educației timpurii.

1.1.4 La finalul ciclului primar și al învățământului obligatoriu, elevii vor fi evaluați la nivel național. Funcția acestor evaluări este de **a diagnostică** eficiența și calitatea sistemului de învățământ, nu de a face selecția elevilor (nu vor exista admiși sau respinși, ci un anumit punctaj care să semnifice măsura în care elevul a dobândit competențele unui nivel de școlarizare). Absolventul de învățământ obligatoriu va primi o diplomă și un supliment la diplomă care să specifice competențele pe care le posedă și nivelul lor de realizare.

1.1.5 În baza unor standarde naționale riguroase de asigurare a calității, liceele vor dobândi autonomie în stabilirea numărului de locuri și a procedurilor de admitere. Statul va controla respectarea standardelor de calitate și va finanța integral costurile școlarizării tuturor elevilor admiși la liceu. Liceele de calitate vor atrage mai mulți elevi, deci mai mulți bani, după principiul: *finanțarea urmează elevul*. Se creează mecanismul prin care banul public se alocă acolo unde este calitate și se induce o competiție benefică între licee.

1.1.6 Examenul de bacalaureat va verifica gradul de dezvoltare a competențelor cheie și specifice (pe profiluri de licee).

2. Educația timpurie devine bun public și necesită o atenție specială⁸

Situația actuală. Statul a subevaluat și marginalizat sistematic cea mai importantă perioadă a educației: *educația timpurie*, adică totalitatea activităților educative pe perioada 0-6/7 ani. O calitate bună a educației timpurii favorizează valorificarea optimă a oportunităților de învățare create mai târziu. Deprinderile și cunoștințele dobândite devreme favorizează dezvoltarea altor cunoștințe și deprinderi. Dimpotrivă, deficiențele neremediate la această vârstă produc, mai târziu, deficiențe și mai mari, oportunități de învățare ratate sau mai slab valorificate. Investiția în educația timpurie este cea mai rentabilă investiție din educație, cu beneficiile individuale și sociale cele mai mari și cu costurile de oportunitate cele mai reduse⁹. Actualmente statul consideră că nu are nici o îndatorire privind educația copiilor până la 3 ani. Puținele creșe care au mai rămas sunt reglementate de decizii din 1970 ale Ministerului Sănătății și sunt concepute doar ca instituții care trebuie să asigure hrană și îngrijire, nu și educație. Intervenția timpurie pentru prevenirea sau corectarea unor deficiențe este aproape inexistentă. Grupurile dezavantajate nu fac obiectul niciunui program național. Educația timpurie a fost segmentul ocolit de reformă din 1990 până în prezent.

Modalități de soluționare. Statul trebuie să întreprindă de urgență următoarele măsuri:

1. Educația timpurie se declară **bun public**. Ea produce, conform cercetărilor actuale, externalități cu impact social masiv: reduce rata abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, reduce delincvența, duce la creșterea șanselor pentru un status socio-economic mai bun, ridică starea de sănătate a populației¹⁰. În consecință, **statul trebuie să acopere toate (sau majoritatea) costurilor legate de**

⁸ Această soluție se bazează pe raportul NPSE (3). Au fost analizate, de asemenea, rapoartele: *Situația actuală a învățământului preșcolar în România* ISE-UNICEF, 2003; *Educația timpurie în România*, CEDP Step by Step & IOMC, 2002.

⁹ European Expert Network on Economics of Education (EENEE); www.education-economics.org

¹⁰ NPSE (3)

educația timpurie. În plan personal, primii ani de viață sunt cei mai propice pentru asimilarea instrumentelor de bază ale inteligenței și caracterului: limbaje naturale, cunoștințe și deprinderi fundamentale ale unei vieți civilizate și reflexive, norme și criterii de raportare la propriul sine și la altul, de trecere de la heteronomie la autonomie și relaționare socială. *Familia, instituțiile publice și congenerii trebuie să-și asume responsabilități convergente și să contribuie prin educația timpurie la dezvoltarea personală a fiecărui copil.*

2. E imperios necesară stabilirea **responsabilității unui minister sau a unei agenții naționale, pentru implementarea și coordonarea tuturor programelor de educație timpurie.**

Actualmente, creșele se află în subordinea Ministerului Sănătății, grădinițele depind de Ministerul Educației și Cercetării, subordonarea financiară fiind îndreptată către autoritățile locale. Nu există nici o coordonare între factorii implicați. Agenția sau ministerul responsabil va asigura coordonarea factorilor locali și a celor centrali implicați în educația timpurie. La nivel central trebuie păstrate deciziile privitoare la standardele de calitate și rezultatele învățării.

3. Instituțiile responsabile cu educația pe perioada 0-3 ani trebuie să aibă explicit o misiune **educativă.** Educația și intervenția timpurii sunt esențiale. Actualmente, creșele sau alte instituții implicate consideră că scopul lor se rezumă la a asigura protecție și o bună stare de sănătate copiilor. Nu există nici un cadru curricular, nici un reper educațional stabilit, iar structura și calificarea personalului acoperă doar nevoile de sănătate și de protecție.

4. Toate instituțiile implicate în educația timpurie (inclusiv creșele) trebuie supuse procesului **de acreditare și asigurare a calității** după criteriile educaționale.

5. **Parteneriatul public-privat trebuie puternic încurajat în ofertarea de servicii pentru educația timpurie.** Statul va acorda *vouchere (demand-based financing)* pentru educația timpurie pe

care copiii, prin intermediul familiei sau al tutorelui autorizat, le pot utiliza la toate instituțiile de educație timpurie **acreditate**, indiferent că sunt publice sau private. În acest fel, vor fi stimulate și firmele private să se implice în educație timpurie, în baza unor standarde și criterii de calitate.

6. Instituțiile furnizoare de educație timpurie își vor realiza activitățile atât în cadrul instituției, cât și în comunitate, ***inclusiv educația părinților***.

7. Grupa pregătitoare devine **clasă pregătitoare** și intră în regimul învățământului **obligatoriu**. Ea are funcția de a pregăti copilul pentru cerințele mediului școlar și de a contribui la realizarea echității și a egalității de șanse în educație.

8. Trebuie dezvoltate ***programe de studii universitare pentru pregătirea personalului didactic pentru copiii între 0-3 ani***. În prezent, nicio universitate nu oferă un astfel de program. E nevoie de manageri profesioniști în educația timpurie, altfel orice reformă se blochează¹¹ (OECD, 2006).

9. Între cele două paradigme pedagogice moderne privind educația timpurie – paradigma pedagogiei sociale și paradigma pregătirii pentru școală (*school readiness*) - se recomandă opțiunea pentru cea din urmă.

10. Trebuie elaborat un sistem unitar de criterii și indicatori, precum și o procedură riguroasă de colectare a datelor, astfel încât sistemul educației timpurii să fie transparent, iar măsurile de corijare să fie optimizate.

Nu se pot realiza o educație performantă, o dezvoltare personală armonioasă, un climat social civilizată și o cultură națională bogată și competitivă în absența acelei educații timpurii care să cuprindă toți copiii în instituții responsabile și competente, finanțate adecvat de către stat. Investiția

¹¹ *Starting Strong II. Early Childhood Education and Care*, OECD, 2006.

în educația timpurie este concepută și de UE ca măsură prioritară pentru creșterea eficienței și echității sistemelor de educație¹².

3. Implementarea unui curriculum flexibil și centrat pe competențele necesare dezvoltării personale și economiei cunoașterii¹³

Situația actuală. Curriculumul actual este perceput de toți actorii implicați (elevi, profesori, părinți) ca fiind supraîncărcat și cu relevanță scăzută pentru viața de adult și pentru piața muncii. Oferta de informații prevalează față de dezvoltarea de competențe pentru rezolvarea de probleme. Nu este clar nici pentru părinți, nici pentru profesori ce vrem să știe copiii atunci când vor ieși din școală sau dintr-un ciclu de învățare. Un curriculum neclar a condus la manuale proaste, predare fără orizont formativ și evaluare extrem de deficitară. Elevii prețuiesc tot mai puțin o școală izolată de modul în care se produce și se livrează astăzi cunoașterea. Avem un curriculum cu fața spre trecut, nu spre viitor.

Modalități de soluționare. Dezvoltarea curriculară necesită în prezent un **nou cadru de referință**.

Primul principiu al acestui cadru este centrarea pe *competențe cheie*, adică pe acea combinație specifică de cunoștințe, abilități și atitudini adecvate contextului de care are nevoie fiecare individ pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziunea socială și pentru angajarea pe piața muncii¹⁴. Școala trebuie să ofere competențe, nu doar informații. Așa cum nu poți stabili un traseu până nu definești clar punctul unde trebuie să ajungi, tot la fel nu poți stabili un curriculum (= un traseu de formare) fără să stabilești clar competențele cheie ce trebuie formate. O dezbateră națională este necesară pentru a ne asuma competențele cheie care vor ghida educația copiilor și ea trebuie să înceapă neîntârziat. Din analiza cadrului european al competențelor cheie pentru educația

¹² *Efficiency and equity in European education and training systems*, Commission of the European Communities, Com (2006) 481, final.

¹³ Soluția se bazează pe raportul NPSE (2) și pe documentele Comisiei Europene, în special: *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*. (Dec. 2006), *E-learning: designing tomorrow education. A mid-term report* (July, 2003)

¹⁴ Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18th December 2006 on Key Competences for Lifelong Learning in Official Journal of the European Union / 30.12.2006.

permanentă și a altor documente relevante¹⁵, considerăm că următoarele opt competențe cheie trebuie să devină ținte ale școlarizării:

1. Competențe de comunicare în limba maternă și în două limbi de circulație internațională;
2. Competențe fundamentale de matematică, științe și tehnologie;
3. Competențe digitale (de utilizare a tehnologiei informației pentru cunoaștere și rezolvarea de probleme);
4. Competențe axiologice sau de valorizare (necesare pentru participarea activă și responsabilă la viața socială);
5. Competențe pentru managementul vieții personale și al evoluției în carieră;
6. Competențe antreprenoriale;
7. Competențe de expresie culturală;
8. Competențe de a învăța pe tot parcursul vieții.

Odată asumat sistemul competențelor cheie, se poate introduce maximă coerență în sistemul de învățământ. Curriculumul va fi derivat din aceste competențe, manualele vor fi evaluate în funcție de capacitatea lor de a promova aceste competențe, predarea profesorilor – de măsura în care le dezvoltă, iar elevii – în funcție de măsura în care au dobândit competențele menționate la niveluri specifice pentru fiecare ciclu de studiu. ***Fiecare disciplină și proiectele interdisciplinare vor fi judecate nu prin cantitatea de informații pe care o transmit, ci prin contribuția la formarea competențelor menționate.***

Al doilea principiu al reformei curriculare este *flexibilitatea*. Flexibilitatea se referă la împuternicirea școlii și a profesorilor de a decide ce discipline și, în interiorul disciplinelor, ce conținuturi vor fi oferite elevilor. Curriculumul național obligatoriu va stabili doar în proporție de 70-80% ce discipline (iar în interiorul disciplinelor – ce lecții) trebuie predate. Școala și profesorul vor decide pentru 20-30% din activitățile de predare: vor preda și alte discipline, vor extinde numărul de lecții la o anumită disciplină sau vor opta pentru

¹⁵ Vezi raportul NPSER (2) pentru o metaanaliză a literaturii.

consolidarea cunoștințelor și deprinderilor deja dobândite. Oferta școlară se va apropia mult mai mult de nevoile elevilor și ale comunității, iar școlile se vor putea diferenția prin oferta făcută elevilor. Se pun astfel bazele concurenței educaționale, a poziționării fiecărei școli pe piața de servicii educaționale. O ofertă competitivă va satisface o cerere mai mare, va atrage mai mulți elevi și, deci, mai multe resurse, banii publici urmând opțiunile elevilor. Dimpotrivă, o ofertă necompetitivă va duce la marginalizarea unei școli până la desființarea ei și preluarea infrastructurii sale de către o altă școală mai competitivă și mai relevantă pentru nevoile beneficiarilor.

Al treilea principiu al reformei curriculare se referă la *oamenii*. Orice reformă curriculară care nu pregătește resurse umane (profesorii și directorii) pentru susținerea ei se oprește la poarta școlii. Reforma curriculară necesită, așadar, o masivă și urgentă formare a cadrelor didactice și a directorilor de școli. Ca să nu rămână înțepenii în vechile rutine, profesorii au nevoie de ghiduri pentru operaționalizarea competențelor în cadrul disciplinei lor, pentru predarea și evaluarea lor adecvată. Degeaba centrăm curriculumul pe competențe dacă profesorii nu vor ști cum să le implementeze în activitatea lor zilnică de predare, învățare și evaluare. Directorii și profesorii vor avea nevoie de instrumente pentru analiza nevoilor de învățare (ale elevilor și ale comunității locale) și de construcție a ofertei curriculare proprii.

Al patrulea principiu se referă la *digitalizarea curriculumului*. Trebuie să recunoaștem că tehnologiile digitale multimedia au schimbat fundamental modul în care mintea operează cu informația. Performanța depinde mult mai mult de capacitatea de a utiliza instrumentele de cunoaștere decât de activitatea cognitivă internă. Conținuturile curriculare trebuie concepute astfel încât să corespundă noilor atitudini și strategii mintale ale elevilor care trăiesc cotidian într-un univers multimedia și digitalizat. Nu putem să continuăm să prezentăm obiectele de cunoaștere în secolul al XXI-lea în același format ca în secolul al XIX-lea, fără să ne asumăm riscul de a devaloriza școala în ochii elevilor, care o vor vedea ca o instituție vetustă, desincronizată de modul în care se produce și se livrează cunoașterea în secolul al XXI-lea.

Ministerul Educației trebuie să creeze o Bibliotecă Virtuală multimedia care să acopere integral conținuturile care se predau elevilor și resursele de învățare necesare. Ea trebuie să fie cu acces liber și nelimitat pentru profesori și elevi, oriunde s-ar afla ei și în orice moment. Prin exploatarea acestor resurse, toți își vor construi predarea sau învățarea adecvată nevoilor proprii. Toți vor putea să predea sau să învețe fără să se mai simtă limitați de resursele bibliotecilor școlare sau de manualele disponibile. Accesul la resursele de învățare și predare se va democratiza complet, iar dezavantajarea culturală a unora va avea sfârșit.

4. Accelerarea descentralizării și re poziționarea școlii în comunitate

Situația actuală. Sistemul de învățământ preuniversitar continuă să fie supracentralizat, aproape ca în vremea socialismului multilateral dezvoltat. Unitățile de învățământ nu au nicio competență în construcția propriului buget și nicio flexibilitate în execuția lui. Alocarea bugetului din așa-numitele „cote defalcate din TVA” se face total netransparent de către Ministerul Finanțelor Publice, pentru acoperirea costurilor, nu pentru atingerea unor ținte educaționale clare. Curriculumul la dispoziția școlii este cvasi-inexistent, iar flexibilitatea curriculumului disciplinelor – nulă. Școlile nu-și pot angaja propriul personal și nu-l pot concedia, chiar dacă este neperformant. Până și numirea unui director de școală se face printr-o decizie a Ministrului Educației. Școlile nu au niciun contract de performanță cu comunitățile care le finanțează și în fața cărora ar trebui să dea socoteală. Unitățile școlare își limitează misiunea la a-i învăța pe copiii comunității și nu se implică deloc în educația adulților, ca și cum nu am trăi într-o perioadă istorică în care învățarea permanentă face diferența. Activitatea școlii se limitează la orele de curs, iar copiii, între ultima oră de curs și venirea acasă a părinților, sunt lăsați la cheremul străzii. Școala nu stimulează participarea activă la viața comunității și responsabilitatea socială,

pe care le pot dezvolta implicarea în programe comunitare, în activități de asistență socială, în grupuri de suport, de protecție a mediului etc.

Modalități de soluționare. Descentralizarea sistemului de învățământ nu duce lipsă de strategii – Guvernul a aprobat încă din 2005 *Strategia de descentralizare a învățământului* –, ci de acțiune hotărâtă. Este esențial ca descentralizarea să se realizeze imediat, acum când pentru educație se alocă un procent mult mai mare din PIB decât înainte. Surplusul de bani poate fi utilizat pentru compensarea unor disfuncții inerente; întârzierea descentralizării va face ca sistemul să devină și mai inert. Cel mai prost lucru este o infuzie masivă de bani într-un sistem de învățământ nereformat, neresponsabilizat prin descentralizare.

Descentralizarea nu este un scop în sine, ci este un mijloc pentru a crește calitatea, eficiența, relevanța și echitatea sistemului de învățământ. Și în momentul de față 73,3% din bugetul învățământului preuniversitar se desfășoară prin bugetele locale după o formulă total netransparentă a Ministerului Economiei și Finanțelor, care n-are nicio legătură cu țintele educaționale strategice. Rezumând numeroase studii, se poate spune că alocarea banilor nu se face pe baza obiectivelor educaționale, ci după criterii total străine de educație, inducând astfel disparități majore în finanțarea școlilor¹⁶.

Reușita procesului de descentralizare e condiționată de satisfacerea a trei cerințe pe care le considerăm fundamentale.

1. **Finanțarea per elev.** Toate costurile educării unui elev (de la salariul profesorilor la cheltuielile cu utilitățile, manualele școlare sau reparația școlilor) trebuie cuprinse într-o formulă transparentă. Formula va avea coeficienți de corecție în funcție de condițiile specifice (ex.: mediul rural, copiii cu cerințe speciale, minorități) și de prioritățile unei autentice dezvoltări. Prin utilizarea unei astfel de formule, alocarea banilor publici va deveni transparentă, se va face în concordanță cu

¹⁶ Herczynski J. (2006) *Education policy and budget allocation: effective use of limited resources in Romanian education.*; vezi și Ana Maria Sandi, Mariana Moarcas: *Romanian Human Development Program*. Knowledge Note. Education Sector.

țintele educaționale strategice și orice cetățean va ști cât cheltuiește statul pentru educarea fiecărui copil, la orice nivel de școlarizare.

2. **Descentralizarea comprehensivă.** Descentralizarea trebuie să vizeze toate componentele ei: financiară, resurse umane și curriculum. Descentralizarea unei componente și menținerea centralizată a celorlalte pot induce tensiuni și disfuncții care să compromită tot procesul descentralizării. În urma unei descentralizări comprehensive, școala și consiliul local vor avea rolul esențial în: a) construcția și execuția bugetului, b) angajarea, concedierea, promovarea și salarizarea personalului, c) adaptarea curriculumului la nevoile elevilor și ale comunității.
3. **Respectarea standardelor de calitate.** Transferul deciziilor majore către școli și consiliile locale trebuie corelat strict cu înăsprirea cerințelor privind calitatea. Orice alocare de resurse, mișcare de personal sau ofertă curriculară trebuie să se facă în slujba obiectivelor educaționale, nu a intereselor locale. Guvernul și Ministerul Educației vor trebui să elaboreze și să monitorizeze cu strictețe standardele și procedurile în baza cărora se iau deciziile ce intră în sfera descentralizării. Descentralizarea sistemului de învățământ are sens doar dacă este un mijloc pentru atingerea țintelor educaționale strategice în orice comunitate, oriunde ar fi poziționată și oricare ar fi compoziția demografică sau de altă natură.

Descentralizarea oferă școlii oportunitatea de a-și recâștiga rolul central și poziția de prestigiu în cadrul comunității, dar aceasta implică și asumarea unor funcții noi.

Întâi, școala trebuie să se implice mai activ în educarea adulților și să funcționeze ca un **centru de educație permanentă**. Ea are infrastructura și resursele umane capabile să ofere servicii educaționale aplicate, de la cursuri de limbi străine la inițierea în utilizarea tehnologiei informației, educarea părinților, cunoștințe de economie aplicată sau programe de tipul „a doua șansă”.

Resursele astfel obținute vor rămâne la nivelul școlii și vor fi folosite prioritar pentru recompensarea celor implicați în promovarea educației permanente.

În al doilea rând, **școala va trebui să-și extindă activitățile după orele de curs**, asigurând timp de 8 ore condiții de învățare, recreere, sport, supraveghere și protecția propriilor elevi. Ea va veni astfel în sprijinul părinților, va anticipa rezolvarea problemei sociale a unui excedent de peste 50.000 de profesori datorat declinului demografic și va contribui activ la reducerea delincvenței juvenile. Această abordare implică anumite costuri (printre altele, presupune o arhitectură specifică a campusurilor școlare), dar lăsarea copiilor sub influența străzii costă mult mai mult.

În al treilea rând, școala va trebui **să stimuleze și să ghideze participarea activă a elevilor la viața comunității** prin implicarea lor în programe comunitare, activități de voluntariat, grupuri de suport, asistență socială, parteneriate cu ONG-uri. Școala însăși poate crea propriile ONG-uri dacă dorește să stimuleze antreprenoriatul social al elevilor. Măsura în care o școală va reuși să-și asume aceste noi funcții va deveni un indicator fundamental al capacității sale instituționale și un atu esențial pe piața de servicii educaționale. Nu mai putem concepe în secolul XXI o școală care își închide porțile după orele de curs, care se izolează pe sine și care-i văduvește pe elevi de participarea la rezolvarea problemelor comunității.

5. Reforma politicilor de resurse umane

Situația actuală. Analiza resurselor umane implicate în sistemul de învățământ relevă un tablou sumbru. Sistemul de salarizare foarte prost (în 2005, un profesor nou intrat în sistem avea 58,2% din salariul mediu brut pe economie și ajungea să-l depășească abia după obținerea gradului II și 40 de ani de muncă¹⁷) și scăderea prestigiului social al cadrului didactic au redus dramatic interesul pentru cariera didactică. Declinul demografic va determina apariția unui surplus de 50 000 de profesori, 80% dintre ei înregistrându-se în

¹⁷ *Romania Education Policy Note*, World Bank, 2007.

învățământul gimnazial și liceal. Universitățile oferă o foarte slabă pregătire inițială pentru cariera didactică, iar pregătirea continuă este superficială. Corpul profesoral s-a exprimat în spațiul public aproape exclusiv prin revendicări sindicale, nu prin inovații didactice sau inițiative de profesionalizare.

Modalități de soluționare. *Resursele umane sunt factorul cheie al reformei educației; ele pot compromite totul sau pot salva totul.* Pentru a avea o resursă umană de calitate în educație, următoarele măsuri sunt necesare și urgente:

- 1. Creșterea substanțială a salarizării corelată cu creșterea pretențiilor față de prestația didactică.** Așa cum relevă un studiu al Băncii Mondiale, salariul mediu al unui profesor în țările OECD este de 1,31 din PIB/locuitor pe când în România este de doar 0.95 din PIB/locuitor. O creștere de 0,36 unități de PIB/locuitor este urgentă, dacă dorim să atragem resurse umane de calitate pentru cariera didactică și să avem performanțe cel puțin la nivelul mediei OECD. Altfel, cariera didactică va deveni o opțiune reziduală: decid să devină profesori doar cei care nu au o altă opțiune mai bună. Salarii mai mari înseamnă însă și muncă mai multă. Acum avem cel mai scurt an școlar din UE și cele mai puține ore de predare! Așadar, creșterea salariilor trebuie condiționată de creșterea cantității și calității prestației didactice.
- 2. Creșterea calității formării inițiale și continue.** Statul trebuie să impună standarde riguroase pentru cariera didactică. Menționăm câteva pe care le socotim foarte importante. Pot urma cursuri de formare în cariera didactică doar studenții integraliști; pot accede la definitivat doar cei care au media de licență minimum 7. Vor putea deveni profesori cu gradul II sau I doar cei care vor avea cel puțin masterat didactic. Cariera didactică nu se va încheia cu gradul I, ci vor fi identificate noi grade de excelență. Ministerul Educației va stabili standarde riguroase pentru furnizorii de formare inițială și continuă. El se va comporta ca principalul finanțator al cursurilor de formare și ca principalul angajator al

absolvenților acestor cursuri, ca atare va finanța doar acele cursuri și acele instituții care respectă cerințele de calitate.

3. **Profesionalizarea carierei manageriale în învățământul preuniversitar.** Vor putea deveni manageri de școli sau inspectori doar cei care vor avea un masterat în managementul unităților școlare. Managementul educațional va deveni o carieră, nu o funcție temporară ocupată de un profesor.

6. Stimularea educației permanente prin măsuri concrete

Situația actuală. Rata de participare la educație pe tot parcursul vieții ne situează pe ultima poziție din Europa, cu o participare de doar 1,6% față de 10,8% media UE, ceea ce înseamnă că, în România, învățarea permanentă este mai degrabă o figură de stil sau opțiunea unei minorități conștiente de avantajul competitiv pe care ți-l dă o astfel de opțiune decât un aranjament instituțional, susținut de stat. Lipsește o cultură a învățării și a educației continue și nu avem o viziune integrată și coerentă despre toate formele de educație și formare profesională de care poate dispune un individ pe parcursul vieții. Nu avem mecanisme instituționale care să certifice și să valideze învățarea realizată în contexte informale și non-formale, deși construcția acestor mecanisme a intrat ferm pe agenda europeană. Nu există stimulente concrete pentru individ sau pentru angajatori care să motiveze participarea la învățare pe tot parcursul vieții, deși statul câștigă cu atât mai mult cu cât are o forță de muncă mai educată.

Modalități de soluționare. Prezentăm mai jos primele măsuri concrete pe care statul trebuie să le ia în considerare pentru a depăși momentul actual.

- 1) Inițierea unei **campanii media** pentru stimularea participării la educația permanentă și crearea unei culturi a învățării pe tot parcursul vieții. Statul trebuie să lanseze neîntârziat un **program de cofinanțare** până la 70% (procent echivalent celui admis de UE ca ajutor de stat pentru activități de

cercetare-dezvoltare) a emisiunilor educaționale ale mediei private și publice.

2) **Elaborarea unei legi a educației permanente în România.** Legea trebuie să consacre educația permanentă ca prioritate a sistemului național de educație și să stabilească aranjamentul instituțional care o susține. Legea trebuie să specifice și mecanismele prin care se certifică și se validează învățarea realizată în contexte non și in-formale. Spre exemplificare, un inginer care are licența în electronică, dar care, după terminarea facultății, a urmat câteva cursuri de IT și lucrează de mulți ani în industria IT cu excelente rezultate, trebuie să găsească în lege modalitatea prin care i se certifică și validează noile competențe dobândite, nu să rămână prizonierul unei diplome care nu mai are acoperire în ceea ce efectiv știe el să facă.

3) **Constituirea unui cont bancar personal de educație pentru fiecare nou-născut din România.** Statul ar urma să deschidă acest cont și să facă primul depozit de 500 de euro, urmând ca acest depozit să fie alimentat anual de către părinții copilului sau alte persoane fizice interesate în limita a 500 de euro anual, sumă care devine deductibilă din impozitul pe venit. Contul va putea fi utilizat de către titularul lui doar după împlinirea vârstei de 16 ani, în scopuri strict educaționale, precis determinate. Menționăm că propunerea noastră urmează strict logica unei propuneri similare făcută recent guvernului american de către National Center on Education and Economy, prezentată într-un raport binecunoscut: *Tough Choices, Tough Times* (2007). Complementar, se pot imagina diverse scheme de sprijinire fiscală a angajatorilor care manifestă o preocupare sistematică pentru perfecționarea profesională a angajaților.

4) **Stimularea școlilor și universităților pentru a deveni centre de educație permanentă ale adulților.** Orice școală, indiferent de comunitatea în care este localizată, trebuie să devină un centru de resurse multimedia pentru învățare. Personalul didactic ar urma să-și asume roluri de îndrumare a învățării individuale. Finanțarea unor

astfel de activități se realizează din resurse publice, private și personale. Universitățile nu mai pot funcționa urmând o orientare strict elitistă. Programele de formare continuă sunt cu atât mai necesare în perspectiva declinului demografic.

II.2. Măsuri de modernizare a învățământului superior și a cercetării¹⁸

Documentul de față propune opt direcții mari de acțiune menite să modernizeze învățământul superior și cercetarea din România, în orizontul anului 2015. Ele vizează ambele componente: sistemul și instituțiile. Toate aceste acțiuni sunt subordonate unui obiectiv major: **realizarea aceluși tip de învățământ superior care să facă din România un agent de referință în economia și societatea cunoașterii.**

¹⁸ Soluțiile propuse în această secțiune au la bază, în primul rând, documentele de lucru ale comisiei, precum și: *A test of leadership. Charting the future of US Higher Education*, US Department of Education, 2006; *America's Perfect Storm. Three forces changing our nation's future*, ETS Report, 2007; i, NCEE Report 2007. De asemenea, au fost consultate principalele documente ale Comisiei Europene: *Delivering on the modernization agenda for universities: education research and innovation* (May, 2006), *Mobilizing the brainpower of Europe: enabling higher education to make its full contribution to the Lisbon Strategy* (Nov. 2005)

1. Diferențierea universităților și concentrarea resurselor

Situația actuală. În momentul actual, mediul universitar românesc se caracterizează printr-o excesivă uniformizare și dispersie a resurselor.

Uniformizarea misiunii: toate universitățile din țară, publice sau private, consideră că sunt instituții de învățământ superior și cercetare. Simpla lectură a misiunii lor, aprobată de Senatele universităților respective și cuprinsă în Carta fiecărei universități, oferă dovada unei uniformizări totale, ca și cum în redactarea misiunii s-ar fi utilizat doar funcția *copy-paste*. Nici o universitate nu a avut curajul să se concentreze prioritar pe programe de masterat, doctorat sau post-doc și să devină astfel universitate de cercetare intensivă (*research intensive*). Nici o universitate nu a acceptat să-și lege misiunea de nevoile de forță de muncă și agenda comunității locale, deși foarte multe nu au decât o relevanță strict locală.

Uniformizarea finanțării. Finanțarea actuală se face uniform, indiferent de calitatea educației oferite sau a cercetării produse. O universitate de medicină, de pildă, cu un procent de reușită a absolvenților la examenul de rezidențiat de 70%, primește aceeași sumă per student echivalent, ca și o altă universitate de medicină cu un procent de 3% reușită la rezidențiat. O facultate de drept, care asigură 30-50% din cei admiși la Institutul Național de Magistratură, primește aceeași finanțare pe student echivalent ca și oricare altă facultate de drept care nu are niciun absolvent admis în INM. Exemplele pot fi multiplicat. Criteriile de calitate introduse de CNFIS se referă în proporție de 90% doar la input-uri, iar impactul lor asupra finanțării unui învățământ de calitate și competitiv este nesemnificativ.

Uniformizarea politicilor de resurse umane. Procedurile de angajare și promovare a cadrelor didactice sunt reglementate strict și uniform de Statutul personalului didactic, care intervine brutal în politicile de resurse umane din interiorul universităților. În plus, pentru posturile de conferențiar, profesor, profesor-conducător de doctorat, criteriile sunt unice (pe domenii) la nivel național și acordate în baza evaluării CNATDCU. Odată îndeplinite

aceste criterii (care nu avantajează pe cei foarte buni, ci reprezintă compromisuri „în jos” între membrii comisiilor de evaluare), un profesor cu performanțe deosebite are aceeași legitimitate și valoare ca și unul care abia le-a satisfăcut (prin numeroase „echivalări” aberante instituite de CNATDCU).

Uniformizarea standardelor de calitate. Până la apariția Legii Asigurării Calității Educației, CNEAA s-a preocupat exclusiv de standardele de acreditare, adică cele minimale și de tip input pentru autorizarea și acreditarea universităților. Odată îndeplinite aceste standarde minimale, orice instituție de învățământ superior devenea o universitate echivalentă ca statut și legitimitate cu oricare alta. Nu s-au folosit standardele de referință, nu s-a operat cu standarde de excelență, nu s-a operat cu indicatori de proces și, mai ales, de output în evaluarea calității unei instituții sau a unui program de studiu.

La aceste tipuri de uniformizare am putea adăuga uniformizarea organizării interne a universităților, a strategiilor de predare și învățare și a grupurilor-țintă vizate etc.

Rezultatele catastrofale ale acestei abordări uniformizate se exprimă în performanțele foarte slabe ale sistemului de învățământ superior actual. Avem prea multe universități pentru prea puțini studenți, prea mulți profesori pentru un nivel slab al cercetării, prea mare dispersie a banilor publici indiferent de calitatea educației și nici un control al relației dintre cantitatea de bani publici investiți și calitatea rezultatelor obținute.

Modalități de soluționare. Crearea unui sistem de învățământ superior performant și a unor universități de nivel internațional necesită de urgență o schimbare de paradigmă: **de la uniformizare și dispersie la diferențiere și concentrare.**

În cele mai performante sisteme actuale de învățământ, diferențierea și concentrarea au apărut ca rezultat al evoluției naturale. În SUA, de pildă, din cele peste 4000 de instituții de învățământ superior, doar 3% sunt considerate *research-intensive*; doar 550 (13%) acordă doctorate, iar dintre acestea, numai 50 oferă peste 50% din doctorate. În Canada doar 109 universități

acordă doctorate, iar 5 dintre ele acoperă peste 50% din programele de doctorat acreditate.

Pe de altă parte, acolo unde diferențierea și concentrarea nu au apărut ca rezultat al evoluției firești, se fac eforturi substanțiale pentru implementarea lor rapidă. Germania a lansat „inițiativa de excelență” pentru a identifica cele câteva universități de elită, *research-intensive*, pentru care este alocată o finanțare suplimentară de 2 miliarde de euro. China a decis să investească substanțial doar într-o sută dintre universitățile sale astfel încât acestea să devină de nivel mondial. În Rusia se finanțează în mod prioritar și cu sume mult mai mari, mai ales pentru cercetare, doar 40 de universități dintre cele peste 655 instituții de învățământ superior de stat, pentru a le face competitive global. Franța are inițiative similare de concentrare și diferențiere a sistemului, iar la nivel european s-au făcut pași importanți pe calea înființării Institutului European de Știință și Tehnologie.

Ca atare, date fiind situația actuală din învățământul superior românesc și tendințele actuale, **diferențierea sistemului și concentrarea resurselor** sunt o necesitate stringentă. Dacă nu realizăm acest lucru nu contăm în niciun clasament internațional și nu ne putem aștepta ca universitățile noastre să devină factori ai dezvoltării culturii, economiei și cunoașterii. Ele vor rămâne instituții de consum public și profit academic. Sunt puține șanse ca această diferențiere și concentrare să rezulte natural. *Legea consorțiilor universitare*, de pildă, care creează posibilitatea concentrării resurselor, a fost fie ignorată, fie criticată de actualele echipe de conducere a universităților. Rezultă că această mișcare de diferențiere și concentrare a resurselor, esențială pentru un sistem universitar competitiv, trebuie făcută de sus în jos, printr-o decizie a Guvernului. Principalele acțiuni ce trebuie întreprinse sunt menționate mai jos:

(1) Gruparea în 4 categorii, în funcție de activitatea dominantă și tipurile de programe de studii acreditate, a tuturor instituțiilor de învățământ superior:

a) de cercetare intensivă (licență + masterat + doctorat + post – doc, cu accent pe programele graduale și post-graduale),

- b) de educație și cercetare (licență + masterat),
 - c) de educație (licență),
 - d) vocaționale (institutele militare, de artă, de muzică, de educație fizică și sport).
- (2) Stabilirea unei ierarhizări a universităților și a programelor de studii, prin consultarea Consiliului Național al Rectorilor cu o agenție (inter)națională.
 - (3) Crearea unui Institut de cercetare, inovare și studii avansate în științe și tehnologie care să grupeze elitele de cercetare din țară și din diaspora. Proiectul unui astfel de institut este prezentat în detaliu într-unul dintre documentele elaborate de comisie.
 - (4) Diferențierea universităților și a programelor de studii prin utilizarea standardelor de referință și de excelență de către ARACIS.
 - (5) Diferențierea și clasificarea în interiorul universităților a departamentelor pe 3 sau 5 niveluri de performanță, după modelul britanic.

2. Reforma politicilor privind resursele umane

Resursele umane sunt primul factor în excelența unei universități. Fără resurse umane de calitate, viziunea strategică a top-managementului sau baza materială a unei universități nu valorează nimic. Într-o economie a cunoașterii, unde expertiza din mintea angajaților face oricând diferența, e datoria esențială a sistemului și a fiecărei universități de a asigura recrutarea, retenția, motivarea și dezvoltarea resurselor umane de calitate.

Situația actuală. Politicile de resurse umane promovate la nivel de sistem și la nivel de instituții de învățământ superior sunt nesatisfăcătoare și vetuste. Conducerile universităților sunt primele responsabile de deteriorarea masivă a resurselor umane din universități, în condițiile în care, după 1989, universitățile au avut posibilitatea să-și selecteze resurse umane de cea mai bună calitate,

fără niciun fel de intervenție din partea vreunui factor politic sau a ministerului. Cu excepția unor insule izolate de excelență, datorate mai degrabă meritelor personale decât politicilor instituționale, calitatea personalului de predare și cercetare din universități este la un nivel foarte scăzut. Nepotismul, clonarea imposturii pe criterii de „gașcă”, corupția sunt fenomene comune în universitățile românești.

Modalități de soluționare. Principalele măsuri menite să optimizeze utilizarea resurselor umane sunt prezentate mai jos:

1) **Autonomie universitară completă în definirea normei didactice și de cercetare.** În acest fel, universitățile care se vor orienta spre cercetare vor defini norma cu mai puține ore de predare și mai multe de cercetare; dimpotrivă, cele orientate spre educație vor tinde spre o definire a normei mai degrabă prin sarcinile de predare. Nu vom mai avea norme definite uniform, ci în funcție de misiunea asumată a universităților.

2) **Întărirea intrării în sistem** (triplarea suportului financiar pentru doctoranzi, post-doctoranzi și cercetătorii debutanți astfel încât tinerii să fie motivați să urmeze cariera de cercetare).

3) **Dublarea burselor studenților care studiază în domeniile științe și tehnologie.**

4) **Simplificarea ierarhiei didactice** (trei grade didactice - cu eliminarea poziției de lector sau șef de lucrări), înlăturarea oricăror criterii de vechime privind pozițiile didactice și autonomia universităților de a-și negocia pachetul financiar cu angajatul.

5) **Desființarea CNATDCU**, autonomie și responsabilizarea totală a universităților pentru politica de recrutare și promovare a resurselor umane.

6) **Portabilitatea granturilor.** Aplicarea la competițiile pentru granturi se va face direct de către cercetător, în baza libertății academice, aprobarea universității rezumându-se la angajamentul ofertei de facilități pentru cercetător. Grantul revine cercetătorului, iar acesta îl gestionează

în conformitate cu legislația în vigoare (finanțare centrată pe cercetător, nu pe instituție). Transferul sau mutarea cercetătorului la o altă universitate înseamnă automat și mutarea/transferul grantului la universitatea respectivă. Centrarea granturilor pe cercetător și portabilitatea lor va spori puterea de negociere a cercetătorilor și va constitui un factor important de dezvoltare și inovare instituțională. Rectorii vor fi obligați să asculte și să respecte punctul de vedere al celor mai buni cercetători pe care îi are universitatea.

7) **Instituirea unui cod de deontologie profesională** care să ofere o bază pentru identificarea, analiza și sancționarea conflictelor de interese, incompatibilităților, precum și a altor abateri de la normativitatea morală academică.

3. Modernizarea managementului și conducerii universităților

Situația actuală. Sistemul colegial de conducere din universitățile românești s-a dovedit adesea falimentar, încurajând impostura și uniformitatea. Conform multor analize, inclusiv europene, acest sistem e primul responsabil de performanțele slabe obținute de universități în activitățile de bază: cercetare, inovare, educație. Reglementarea prin actuala lege a învățământului a structurii interne a universităților este contra-productivă și uniformizantă.

Există o tendință clară pe plan internațional de înlocuire a sistemului colegial cu sistemul managerial, similar celui corporatist. Cele mai performante universități din lume operează după sistemul managerial, în care top-managementul și *middle-managementul* (decanii) sunt rezultatul unor procese de recrutare sau selecție, nu al unor alegeri colegiale.

Modalități de soluționare. Principalele modalități de depășire a situației actuale sunt listate mai jos:

1) **Înlocuirea sistemului colegial cu cel managerial (corporatist) în conducerea și managementul universităților** trebuie făcută de urgență printr-o nouă lege a învățământului superior.

2) **Structurile și organizarea internă a universităților trebuie să intre complet în sfera autonomiei universitare.** Aplatizarea structurilor (reducerea nivelurilor de decizie la maximum trei: departament – facultate – instituție) și reducerea birocrăției universitare trebuie încurajate prin toate mijloacele legale.

3) **Înființarea unui centru național de pregătire a managerilor din învățământul superior** printr-o inițiativă conjugată a Ministerului Educației și a Consiliului Național al Rectorilor.

4. Finanțarea diferențiată și flexibilă

Situația actuală. Finanțarea învățământului superior din fonduri publice se apropie de 1% din PIB. Trebuie subliniat însă că, odată cu intrarea României în UE, accesul unei universități la surse substanțiale de finanțare (surse comunitare) e limitat numai de propria sa incompetență.

Pe de altă parte, banii publici, atâția câți sunt, se acordă anual, în principal per student echivalent, în baza unui contract între universitățile publice și ministerul de profil. Nu se face finanțarea în funcție de calitatea *outputului* (calitatea absolvenților, calitatea cercetării), iar sistemul de finanțare stimulează mediocritatea (trebuie să ai cât mai mulți studenți, cu orice preț, chiar al deteriorării calității, dacă vrei să ai mai mulți bani). La competiție cu universitățile private, universitățile publice au ajuns să solicite taxe incredibil de mici de la studenții non-bugetați, ceea ce înseamnă fie că aceste taxe pot într-adevăr acoperi costurile de studii, fie că banii obținuți pentru studenții bugetați sunt folosiți pentru subvenționarea mascată a studenților cu taxă. Finanțarea din bani publici se face anual, ceea ce îngreunează realizarea unor investiții strategice. În afară de taxele studenților, fondurile private atrase de către universități sunt nesemnificative.

Modalități de soluționare. Dintre măsurile necesare pentru optimizarea finanțării universităților, următoarele cinci ni se par a fi cele mai importante.

1) **Finanțarea programelor de studiu, nu a studenților echivalenți.** Statul va compara costurile unui program de studiu la diverse universități care îl propun și va stabili un cost mediu/program/student. Statul va acoperi apoi din banii publici doar acest cost mediu, iar universitățile publice vor fi obligate să practice taxe de studiu la nivelul costurilor proprii. Banii venind pe cost mediu per program, universitățile vor avea posibilitatea să-i gestioneze mult mai flexibil, fie acoperind integral costurile de studiu pentru un număr mai mic de studenți, fie acoperind parțial costurile unui număr mai mare. Universitățile care vor avea costuri reale sub costul mediu vor fi avantajate, primind sumele în funcție de costurile medii, nu de numărul de studenți sau de costurile proprii.

2) **Diversificarea fondurilor publice de finanțare** pentru a susține diferențierea sistemului și concentrarea resurselor în funcție de calitate.

3) **Finanțarea multianuală, pe cicluri de studii,** astfel încât universitățile să poată angaja investiții strategice, iar evaluarea studenților să se facă riguros, fără teama că se vor pierde finanțările asociate unui student care nu a promovat examenele.

4) **Încurajarea universităților să acceseze fonduri pentru cercetare de la firme private.**

5) **Introducerea unui sistem riguros de evaluare a responsabilității universităților în gestionarea fondurilor publice,** astfel încât creșterea autonomiei să se asocieze strict cu creșterea responsabilității publice.

5. Constituirea Cadrului Național al Calificărilor

Situația actuală. În momentul de față, România nu are un cadru și un registru național al calificărilor pentru învățământul superior. Aceasta face ca universitățile să ofere multe specializări care nu se finalizează într-o calificare

relevantă pentru piața muncii. Mai mult, curriculumul pe care îl oferă studenților este mai degrabă rezultatul relațiilor de putere din interiorul universităților și al departamentelor, decât ruta cea mai bună de a obține o calificare adecvată.

Uniunea Europeană a elaborat, de curând, un Cadru European al Calificărilor (EQF), care definește calificările în termeni de rezultate ale învățării, pe baza căruia se pot elabora structurile naționale de calificări. Constituirea unui cadru național pornind de la cel european devine o necesitate, dacă dorim să compatibilizăm pregătirea resursei umane din România cu ceea ce se întâmplă în interiorul Uniunii.

Modalități de soluționare.

1) Definirea **cadrelor naționale și a Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior** printr-o conlucrare tripartită: universități+ asociații profesionale+angajatori relevanți.

2) Considerarea concordanței dintre **definiția calificării și curriculumul universitar** ca indicator fundamental în evaluarea calității programelor de studii de către ARACIS.

6. Promovarea culturii antreprenoriale în învățământul superior

Situația actuală. Există o foarte slabă cultură antreprenorială în universitățile românești. De cele mai multe ori, aceasta ia forma unei oferte tot mai variate de programe de studii, la un nivel de taxare tot mai scăzut, cu consecințe nefaste atât asupra calității educației, cât și asupra poziționării absolvenților pe piața forței de muncă. Organizarea internă a universităților pe discipline și departamente, nu pe proiecte relevante, este un obstacol major în promovarea antreprenoriatului și a intraprenoriatului. Antreprenoriatul înțeles ca transfer tehnologic, ca dezvoltare și inovare este aproape inexistent, iar mentalitatea dominantă din universități este non sau anti-antreprenorială. Este evident că o universitate trebuie să se afle în slujba binelui public. Este, iarăși, evident că

asumarea unei strategii antreprenoriale nu este o obligație pentru fiecare universitate. Este însă în interesul comunității și al cetățeanului ca universitatea să contribuie la creșterea competitivității economice și la o dezvoltare durabilă.

Modalități de soluționare.

1) **Dezvoltarea periferiei antreprenoriale a universităților** (*spin-off companies*, incubatoare de afaceri) prin care acestea să realizeze mult mai ușor transferul tehnologic și cognitiv.

2) **Promovarea organizării matriceale a universităților** pe departamente, dar și pe proiecte relevante, trans-departamental, cu autonomie în gestionarea resurselor.

3) Corelarea sistemelor individuale și instituționale de recompensare cu **reușitele antreprenoriale-intraprenoriale** ale personalului universităților.

4) **Constituirea unui capital de risc**, gestionat de o bancă selectată de către stat pentru finanțarea activităților de dezvoltare-inovare și transfer tehnologic.

7. Instituirea unui sistem de *indicatori de referință* pentru învățământul superior.

Situația actuală. În momentul de față, nici la nivel de sistem, nici la nivel de instituții de învățământ superior nu avem niciun set de indicatori de referință, consfințit printr-un document oficial, care să măsoare eficiența și calitatea proceselor din învățământul superior în mod comparativ cu cele din alte instituții din țară și străinătate. În consecință, nu avem o măsurare a stării actuale și nu putem face transparentă diferența de performanță dintre instituții. Nu se poate aprecia obiectiv impactul unei politici și nu se pot stabili ținte precise pe care sistemul trebuie să le atingă într-o anumită perioadă de timp. Fiecare instituție se consideră și se prezintă să fie ceea ce alții așteaptă a fi și nu ceea ce efectiv și comparativ este. În lipsa unor indicatori, mediocritatea poate coabita cu excelența pentru că diferențele sunt estompate.

Modalități de soluționare. Trebuie instituit printr-un act normativ (hotărâre de guvern urmată de ordin de ministru), la propunerea Ministerului și a ARACIS, acel sistem de indicatori corelați, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de instituție, prin care să se măsoare transparent performanțele. Prezentarea publică periodică a valorii acestor indicatori devine o obligație a fiecărei universități publice sau private din România, precum și a ARACIS și a Ministerului Educației.

O parte dintre indicatori va fi cea utilizată de UE pentru urmărirea modului de implementare a Strategiei Lisabona. O altă parte va viza alte aspecte necesare pentru a face transparentă eficiența sistemului și instituțiilor românești (ex. numărul de brevete, numărul de articole ISI sau BDI per personal de predare-cercetare, valoarea fondurilor private atrase pentru activități de cercetare-dezvoltare-inovare, poziționarea în clasamentele internaționale gen Shanghai, procentul de absolvenți angajați în domeniul specialității de studiu la 2 ani de la absolvire, evaluări ale studenților, angajatorilor etc.).

8. Reorganizarea sistemului de cercetare

Situația actuală. Singurele fapte îmbucurătoare din cercetarea românească actuală se referă la creșterea substanțială a fondurilor alocate activităților de CDI, lansarea PNCDI II și a Programului de Cercetare de Exce-lență. Din păcate, performanțele cercetării noastre sunt extrem de slabe, așa cum am arătat la începutul raportului. Evaluarea granturilor se face adesea de către evaluatori fără performanțe științifice, iar administrarea cercetării e făcută, în mare parte, de persoane interesate în promovarea unor interese de grup, în dauna valorii științifice. Se practică tot felul de „echivalări”, astfel încât până la urmă publicații românești fără valoare ajung să fie asimilate unor publicații ISI. Fondurile private atrase în cercetare sunt nesemnificative, ca și capacitatea universităților de a răspunde prin cercetări relevante la solicitările industriei sau ale instituțiilor publice.

Modalități de soluționare. Rezumăm principalele soluții de reorganizare a cercetării, elaborate de către comisie în câteva documente de lucru. Ele se adaugă unor măsuri deja propuse în secțiunile anterioare, referitoare la portabilitatea granturilor și crearea Institutului de Cercetare, Inovare și Studii Avansate pentru concentrarea elitei științifice din țară și din diaspora.

1) Evaluarea performanțelor și granturilor de cercetare numai de către **cercetători cu rezultate științifice relevante internațional**, exclusiv pe baza unor criterii de performanță internațională și abandonarea completă a practicilor de „echivalare”. Trebuie încurajată atragerea unor instituții cu reputație internațională în evaluarea proiectelor și a performanțelor de cercetare.

2) Reorganizarea sistemului de administrare a cercetării-dezvoltării în **două agenții naționale și un Consiliu Național de Politica Științei**, după modele validate internațional.

3) Aplicarea unor **stimulente fiscale** și crearea unui mecanism prin care firmele private să poată dona 2% din impozitul pe profit pentru o instituție publică de cercetare sau privată non-profit, după modelul prin care persoanele fizice pot dona 2% din impozitul pe veniturile proprii.

4) Reducerea fragmentării sistemului de CDI prin **reorganizarea institutelor de cercetare neperformante**. Patrimoniul instituțiilor publice de CDI falimentare nu trebuie privatizat decât dacă nicio instituție publică de CDI nu și-a exprimat intenția de a prelua respectivul patrimoniu, într-un interval de 6 luni de la anunțul public al disponibilității pentru preluare.

5) Împiedicarea accesului la fonduri publice de cercetare a tuturor persoanelor dovedite că au încălcat grav **codul de deontologie profesională**, precum și a celor care au gestionat ineficient fondurile de cercetare.

6) **Transparența totală** a finanțării din fonduri publice a activităților de CDI și **responsabilitatea publică** a directorului de proiect pentru rezultatele proiectului, concomitent cu reducerea birocrăției în derularea granturilor de cercetare.

III. CONCLUZII

Comisia consideră că sistemul de învățământ are grave probleme de eficiență, echitate, relevanță și calitate.

Cu câteva excepții, învățământul universitar și cercetarea din România au performanțe foarte slabe.

Nu există o cultură și stimulente pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Pe scurt, **sistemul de educație și cercetare actual nu este capabil să susțină o Românie prosperă și competitivă în economia cunoașterii.**

Dacă nu ne reconstruim rapid sistemul de educație și cercetare ne subminăm propriul viitor și vom fi iarăși spectatori pasivi ai istoriei care se face în altă parte.

Comisia propune un set de soluții concrete pentru a construi **o Românie a educației, o Românie a cercetării**, pe baza unor restructurări radicale.

Implementarea acestor soluții nu reclamă cheltuieli suplimentare alocațiilor bugetare preconizate (minimum 6% din PIB), ci utilizarea lor și a fondurilor europene cu maximă eficiență.

Acțiunile legislative, elaborarea unor programe sectoriale, asumarea responsabilităților și a calendarului de realizare a acestor măsuri se pot face de îndată ce marile opțiuni au fost acceptate.

Comisia face un apel către toți factorii responsabili ca, în baza unor discuții raționale, să ajungă la un acord fundamental, un adevărat **pact național pentru educație și cercetare.**

Pe această bază, măsurile de reconstrucție au șansa să nu mai fie sincopate la fiecare schimbare de guvern sau la fiecare ciclu electoral.

Altfel, viitorul nu ne va ierta.

ANEXA 1 – Lista documentelor de lucru

Membrii comisiei au participat la elaborarea a două categorii de documente de lucru:

a) documente elaborate pe parcursul activității comisiei:

1. Cercetarea, dezvoltarea, inovarea românească în perioada post-aderare; viziune și strategie (R. Florian, D. David, D. Ciuparu, P. Frangopol, D. Banabic, T. Luchian),
2. Sugestii de reglementări și schimbări legislative pentru domeniul CDI (R. Florian, D. David, D. Ciuparu, P. Frangopol, D. Banabic, T. Luchian),
3. Strategia de dezvoltare a resurselor umane din domeniul educației (R. Iucu),
4. Argumente pentru o strategie integrată a educației permanente în România (IȘE),
5. Strategia de modernizare a învățământului superior – orizont 2015 (M. Miclea, L. Vlăsceanu),
6. Măsuri de reformă a învățământului preuniversitar (M. Miclea),
7. Inițierea și organizarea Institutului de Cercetare, Inovare și Studii Avansate (M. Miclea, L. Vlăsceanu, D. Funeriu),
8. Proiect de Cod de Conduită pentru personalul din instituțiile de învățământ superior (D. Ciuparu, D. David, R. Florian, D. Funeriu).

b) documente cuprinse în Raportul NPSE (Nevoi și Priorități de Schimbare Educațională în România – fundament al dezvoltării și modernizării învățământului preuniversitar. Coord. proiect: conf. univ. dr. Doina Olga Ștefănescu; coordonare științifică: M. Miclea, L. Vlăsceanu, D. Potolea, C. Bârzea, C. P. Petrescu). Proiectul a fost inițiat și finanțat în cadrul planului sectorial al Ministerului Educației și Cercetării, în perioada oct. 2006 – mai 2007 și a fost predat beneficiarului.

NPSEER (1): Sistemul de învățământ în România în perioada 2001-2006. Posibile structuri. Grup de lucru: C. Bârzea (coord.), C. P. Petrescu, L. Preoteasa, L. Sarivan, M. Singer, M. Șerban, A. F. Tacea.

NPSEER (2): Cadru de referință privind construcția curriculumului național; unele aplicații. Grup de lucru: D. Potolea (coord.), M. Cerkez, L. Ciolan, L. Sarivan, M. Singer, M. Șerban, A. F. Tacea.

NPSEER (3): Prefigurarea profilului dezirabil al educației timpurii în România. Grup de lucru: M. Miclea (coord.), C. Angheliescu, O. Benga, C. Lică, D. Ionescu, M. Ionescu.

NPSEER (4): Percepțiile și atitudinile cadrelor didactice, ale elevilor, ale părinților și ale altor agenți educaționali referitoare la curriculumul național aplicat. Aspecte cantitative și calitative. Grup de lucru: C. Pârvulescu (coord.), M. Pieleanu, A. Stoica, A. Muntean, B. Voicu, M. Păunescu, M. Precupețu, R. Nahorniac.

PACTUL NAȚIONAL PENTRU EDUCAȚIE

Conștienți de faptul că România se confruntă cu riscuri majore pe termen lung, întrucât sistemele sale de educație și de cercetare înregistrează decalaje semnificative față de standardele, practicile și rezultatele din țările Uniunii Europene, țări în care cunoașterea a devenit resursa cea mai importantă a dezvoltării economico-sociale și personale,

Preocupați de perspectiva ca decalajul față de țările membre ale Uniunii Europene să crească,

Îngrijorați de posibilitatea ca generațiile viitoare să fie la maturitate din ce în ce mai puțin competitive pe piața muncii și tot mai puțin pricepute în gestionarea vieții personale printr-o învățare pe tot parcursul vieții,

Convinși că, fără o intervenție decisă și coerentă, fără un efort permanent, real și susținut al instituțiilor responsabile, riscăm ca economia să stagneze, ca dependența noastră de inovațiile venite din afară să sporească, iar democrația să funcționeze cu sincope,

În acord cu responsabilitățile României care decurg din „Agenda Lisabona”, privind creșterea competitivității economice,

Noi, reprezentanții partidelor politice parlamentare, ai instituțiilor și organizațiilor subsemnate, ne angajăm solemn ca, în toate acțiunile noastre viitoare referitoare la educația națională, să urmărim atingerea următoarelor **OBIECTIVE:**

1. Modernizarea sistemului și a instituțiilor de educație în perioada 2008-2013, astfel încât în viitor școala românească să fie competitivă pe plan european și global. Ne angajăm să respingem improvizațiile și să asigurăm modernizarea sistemului de educație cu responsabilitate, pentru a da coerență parcursurilor și opțiunilor individuale, în particular printr-o schimbare curriculară substanțială, care să fie orientată de competențele-cheie ce trebuie dobândite în școală. Aceste competențe trebuie să fie clar determinate pentru fiecare nivel de studiu și compatibile cu cerințele noii economii a cunoașterii. Schimbarea curriculară se cuvine întemeiată pe o analiză amănunțită și să fie însoțită de o strategie de implementare riguroasă.

2. Asigurarea în perioada 2008-2013, din alocarea bugetară anuală, a minimum 6% din PIB pentru educație și a minimum 1% pentru cercetare, pentru a așeza sistemele de educație și de cercetare pe o temelie financiară solidă, pe durată medie și lungă. Garantăm familiilor, elevilor și profesorilor că regulile sistemului de educație nu se vor schimba de la an la an, că acesta va fi finanțat constant în funcție de obiective clare și asumate transparent, de rezultate și indicatori de performanță stabiliți clar și distinct pentru fiecare nivel de educație. Garantăm, de asemenea, depolitizarea și profesionalizarea managementului instituțiilor de educație și de cercetare.

3. Transformarea educației timpurii într-un bun public, realizarea unei educații școlare obligatorii de 10 ani și garantarea unui acces neîngrădit la educație gratuită până la absolvirea liceului. Doar în acest fel România se poate racorda la societatea cunoașterii, pregătind generațiile succesive din școli și licee pentru a beneficia din plin de Procesul Bologna, adoptat deja în Universitățile de la noi.

4. Descentralizarea comprehensivă - financiară, curriculară și de resurse umane -, adaptarea curriculumului la nevoile specifice dezvoltării personale, la cerințele pieței forței de muncă și ale fiecărei comunități, în baza principiului subsidiarității. Acestea asigură condițiile pentru ca părinții, autoritățile locale și societatea civilă să devină parteneri responsabili ai formării viitoarelor generații de elevi, astfel încât școala să fie plasată în centrul vieții comunității și să răspundă nevoilor de dezvoltare a acesteia. Garantăm autonomia instituțiilor de învățământ susținute de comunitățile locale, dacă ele produc egalitate de șanse. Susținem calitatea educației, indiferent de forma de capital, public sau privat, al furnizorului de educație.

5. Adoptarea principiului “finanțarea urmează elevul/preșcolarul” în învățământul preuniversitar, respectiv a principiului “finanțării multianuale, pe cicluri și programe de studii și pe proiecte” în învățământul universitar. Întrucât finanțarea urmează elevul, școlile mai bune vor avea căutare, iar cele care n-au performanță vor fi obligate să se redreseze. Prin finanțarea pe bază de proiecte, programe și cicluri de studii, se va produce diferențierea Universităților. Plecând de la un sistem transparent și coerent de indicatori de referință, ca bază a finanțării, susținem ierarhizarea, cât mai curând posibil, a Universităților, diferențierea acestora în Universități centrate pe studii de licență, Universități care vor organiza studii de licență și masterat, ca și Universități centrate pe studii doctorale și cercetare.

6. Adoptarea unei carte a drepturilor și libertăților în educație, care să garanteze accesul la o educație de calitate. Învățământul românesc nu are nevoie doar de un statut al personalului didactic, ci și de un statut al elevului și al studentului. Activitatea profesorilor, precum și angajarea părinților ca parteneri ai sistemului educativ trebuie să se înscrie în acest cadru oferit de drepturile și libertățile elevilor și studenților.

7. Definirea unor arii de educație prioritară, pentru a depăși decalajul care separă în mod dramatic mediul rural de cel urban sau diferite categorii sociale de cetățeni din România. Principiul solidarității impune societății un efort suplimentar acolo unde există diferențieri, discriminări sau decalaje care tind să excludă, să marginalizeze sau să dezavantajeze pe unii dintre semenii noștri. Indiferent de originea etnică, de tipul de dizabilități, de locul în care s-au născut, de resursele de care dispun familiile din care provin, elevii și studenții din România trebuie să beneficieze de aceleași oportunități de învățare. Școala trebuie să creeze în continuare egalitate civică și șanse egale, nicidecum discriminare și inechitate. Acest principiu va fi aplicat în comunitățile locale, inclusiv în cele în care învățământul se desfășoară în limbile minorităților etnice. În particular, va fi sprijinită învățarea limbii române de către copiii care provin din rândurile minorităților naționale.

8. Educația permanentă va deveni baza sistemului educațional din România și va fi extinsă astfel încât până în 2013 să includă anual cel puțin 12% din forța de muncă activă a țării. Baza legislativă a educației va fi reconstruită în mod corespunzător. Resursele vor fi în aceeași măsură publice și private, fiscalitatea va fi astfel adaptată încât să stimuleze investițiile personale și corporatiste în formarea pe tot parcursul vieții. Programele de formare continuă vor fi consacrate în variante inovative și atractive printr-un sistem de evaluare, selecție și premiere publică. Până în 2013 va fi finalizat Cadrul Național al Calificărilor, compatibil cu cel european.

Prevederile Pactului se aplică în mod nediscriminatoriu învățământului în limba română, în limbile minorităților naționale și în limbi de circulație internațională.

Inițiatorii Pactului vor desemna o comisie care să monitorizeze aplicarea acestuia și să prezinte anual în Parlament un Raport privind progresele în realizarea obiectivelor sus-menționate. Raportul va fi supus dezbaterii publice.

Aceste 8 obiective vor fi reperele elaborării, în maximum 18 luni, a unei strategii coerente și unitare privind sistemul și instituțiile de educație.

Președintele României
Traian Băsescu

Președintele Partidului Social Democrat
Mircea Geoană

Președintele Partidului Democrat-Liberal
Emil Boc

Președintele Partidului Național Liberal
Călin Popescu-Tăriceanu

Președintele Partidului România Mare
Corneliu Vadim Tudor

Președintele Uniunii Democrate Maghiare din România
Béla Markó

Președintele Partidului Conservator
Daniela Popa

Liderul Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale
Varujan Pambuccian

Federația Educației Naționale
Cătălin Croitoru

Uniunea Studenților din România
George Păduraru

Alianța Națională a Organizațiilor
Studențești din România
Irina Tudor

Federația Națională a Asociațiilor de Părinți –
Învățământul Preuniversitar
Mihaela Gună

Consiliul Național al Elevilor
Daria Mara Dragomir

Centrul Educația 2000+
Monica Dvorski

Parlamentului Tinerilor
Răzvan Zamfir

AIESEC România
Andreea Pricop

Uniunea Națională pentru Dezvoltarea
Învățământului Particular Preuniversitar
Viorel Enea

Asociația Ad Astra
Roxana Bojariu

Alianța Civică a Romilor din România
Mihai Neacșu

Asociația Generală a Învățătorilor din România
Viorel Dolha

Asociația Universităților Particulare din România - 2007
Corina Dumitrescu

Agenția de Evaluare și Asigurare a Calității Educației
Învățământ Preuniversitar
Gheorghe Rădulescu

Academia Română
Acad. Dr. Ionel Haiduc

Federația Națională Sindicală „Alma Mater”
Răzvan Bobulescu

Roma Education Fund
Costel Bercuș

Amare Rromentza
Delia Grigore

Romani CRISS
Magdalena Matache

European Roma Grassroots Organisation
Valeriu Nicolae

OvidiuRom
Leslie Hawke

Agenția Împreună
Gelu Duminică

Aurel Cornea
Federația Sindicatelor Libere din Învățământ

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE PENTRU SOCIETATEA CUNOAȘTERII

I. PREAMBUL

Strategia „Educație și Cercetare pentru Societatea Cunoașterii” se constituie ca al treilea pas dintr-un demers sistematic la care s-a angajat Președinția României.

În 19 ianuarie 2007 a fost înființată Comisia Prezidențială pentru Analiza și Elaborarea Politicilor din domeniile educației și cercetării, o comisie de experți care a prezentat într-un raport făcut public pe 12 iulie 2007 și intitulat *România educației, România cercetării* diagnoza sistemului, ca și principalele soluții la problemele identificate. Pe baza Raportului și a discuțiilor publice ulterioare, a fost elaborat **Pactul Național pentru Educație**, semnat în data de 5 martie 2008 de către liderii tuturor partidelor parlamentare și ulterior de Academia Română și reprezentanții altor 22 de organizații sindicale, studentești, asociația părinților, de alte organizații neguvernamentale interesate de bunul mers al educației și cercetării în România.

Strategia de față vizează dezvoltarea educației și cercetării în perioada 2009-2015 și se întemeiază, așadar, pe două tipuri de demersuri: unul de expertiză, celălalt de angajament politic major. Știm unde suntem. Acum este momentul să spunem clar:

- unde vrem să ajungem,
- ce măsuri trebuie luate și
- ce acțiuni trebuie întreprinse pentru a ne atinge țintele propuse.

Educația și cercetarea, oricât de nobile ar fi, nu sunt activități în sine; ele sunt mijloace prin care construim un tip de societate. Întrebarea „Ce-i de făcut cu educația și cercetarea în România?” este strâns legată de o alta, și anume „Ce fel de țară ne dorim?”. Strategia de față conține soluțiile operaționale pentru perioada 2009-2015, astfel încât prin educație și cercetare să construim în România o **societate a cunoașterii**, singura care poate aduce prosperitatea, dezvoltarea durabilă și dezvoltarea personală a fiecărui cetățean.

II. OBIECTIVE

Promovarea celor **patru piloni ai societății cunoașterii – educația, cercetarea, dezvoltarea și inovarea** – nu înseamnă doar susținerea prioritară a acestor activități sociale; înseamnă, în primul rând, **o nouă grilă de valori**. Trebuie să facem în așa fel încât cei care învață permanent, cei care cercetează, cei care contribuie la dezvoltarea și inovarea instituțiilor sau tehnologiilor să se bucure de cel mai înalt prestigiu social. Toate măsurile și acțiunile propuse în această strategie țintesc nu numai un nou aranjament instituțional și legislativ, cât mai ales un nou **angajament axiologic**, o nouă ierarhie de valori care să ne scoată din debusolarea axiologică pe care am trăit-o după 1989. Nu putem să realizăm în România o economie și o societate a cunoașterii fără să credem în valorile: învățarea înseamnă dezvoltarea-inovarea instituțiilor și tehnologiilor, cercetarea pusă în slujba rezolvării problemelor complexe cu care ne confruntăm.

Obiectivul final al acestei strategii este asumarea socială, reală, a unei noi scale de valori, necesară pentru realizarea consecventă a opțiunilor ce corespund unei economii a cunoașterii. Vom reuși dacă aceste valori se vor regăsi în acțiunile noastre, nu doar în discursurile ocazionale ale mai marilor zilei.

În baza analizelor efectuate, afirmăm că, printr-un efort susținut, **până în 2015**, putem și trebuie să atingem următoarele **obiective specifice**:

- 1. Situarea performanțelor elevilor români la testele internaționale (PISA, PIRLS, TIMSS) în topul primelor 10 țări ale lumii;**
- 2. Plasarea a cel puțin 3 universități românești în topul primelor 500 de universități din lume;**
- 3. Creșterea de 5 ori a producției științifice și triplarea indicelui global de inovare, ceea ce ne-ar permite să atingem media actuală a UE la acești indicatori;**

- 4. Reducerea ratei de părăsire prematură a sistemului de educație sub 5% (acum este de 23,6%);**
- 5. Eliminarea diferențelor esențiale dintre învățământul rural și cel urban, dintre oportunitățile de învățare oferite grupurilor dezavantajate (grupuri minoritare, copii cu nevoi speciale etc.) și cele oferite majorității;**
- 6. Transformarea educației permanente într-o practică socială curentă la nivelul fiecărei instituții, publice sau private. Creșterea până la 20% a ratei de participare a adulților la educația permanentă;**
- 7. Transformarea corpului didactic într-o elită profesională a națiunii;**
- 8. Centrarea școlii pe nevoile beneficiarului (elevi/studenti, angajatori, comunitate);**
- 9. Alocarea a cel puțin 7% din PIB pentru educație și cercetare și condiționarea cuantumului resurselor alocate unităților din sistem de rezultatele efectiv obținute.**

Pentru a atinge aceste obiective, sunt necesare mai multe măsuri și acțiuni, care sunt prezentate în continuare.

III. MĂSURI ȘI ACȚIUNI DE IMPLEMENTARE

III.A. ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

În ceea ce privește învățământul preuniversitar, avem în vedere următoarele măsuri:

1. Compatibilizarea ciclurilor de învățământ cu cerințele unei educații moderne și cu Cadrul European al calificărilor

Argumente

Studiile actuale arată că educația timpurie (inclusiv cuprinderea unei părți a ei în învățământul obligatoriu) este cea mai eficientă investiție în educație. Clasa pregătitoare obligatorie produce egalitate de șanse și echitatea oportunităților de învățare, optimizează adaptarea la cerințele școlii și îmbunătățește performanțele școlare în primele clase. Integrarea clasei a IX-a în gimnaziu este o modalitate esențială de a reduce rata abandonului școlar timpuriu, cele mai mari pierderi înregistrându-se, în prezent, la trecerea din clasa a VIII-a în clasa a IX-a. Utilizarea calculatorului a devenit o condiție esențială pentru munca și viața oricărui adult. Ca atare, achiziția competențelor de bază în utilizarea calculatorului (de nivel **ECDL¹⁹-Start**: „Noțiuni de bază despre tehnologia informației,” „Utilizarea computerului și organizarea fișierelor”, „Editare de text”, „Informație și comunicare”) la finalul învățământului obligatoriu devine o necesitate. Dobândirea competențelor de nivel **ECDL-Compleat** până la finalul liceului, indiferent de tipul acestuia, maximizează șansele absolvenților pe piața muncii și capacitatea lor de a valorifica maximal oportunitățile ulterioare de învățare. Ministerul Educației și Cercetării va asigura, în acest sens,

¹⁹ ECDL – *European Computer Driving License* = Permis European de utilizare a computerului. ECDL-Start certifică competențele de bază; ECDL-Compleat certifică competențe avansate.

infrastructura și echipamentele necesare, va încheia parteneriate cu centrele acreditate ECDL sau își va crea și acredita propriile centre.

Acțiuni

1.1. Legiferarea unei noi structuri a sistemului de învățământ

Termen: 2009.

Statul va sigura un învățământ generalizat și gratuit timp de 13 ani, de la clasa pregătitoare până la sfârșitul liceului. Învățământul obligatoriu va cuprinde clasa pregătitoare + învățământul primar + învățământul gimnazial (inclusiv clasa a IX-a) și se va finaliza cu o **Diplomă de Studii** și un **Certificat profesional** (care să ateste nivelul 1 de calificare profesională și achiziția competențelor de utilizare a calculatorului la nivel ECDL-Start, modulele 1, 2, 3, 7 din ECDL). Învățământul liceal (clasele X-XII) se va desfășura în trei profiluri de licee (teoretic, tehnologic și vocațional) și se va finaliza cu: a) **Diplomă de absolvire a liceului** b) **Licență europeană de utilizare a computerului** (ECDL-Compleat); c) **Certificat profesional** (nivel 3 de calificare – numai pentru liceele tehnologice).

Tabelul 1. Noua structură a ciclurilor de învățământ (1+4+5+3+ ciclurile Bologna) – descriere sintetică

Vârsta minimă de acces	Clasa	Niveluri EQF	Nivelul de învățământ	Cicluri curriculare
		8	Doctorat	<i>Doctorat</i>
		7	Masterat (60-120 credite)	<i>Masterat</i>
		6	Licență (180-240 credite)	<i>Licență</i>
		5	Ciclu scurt/120 credite	<i>Ciclu scurt/120 credite</i>
18	XII	4	Învățământ liceal (teoretic, tehnologic, vocațional)	
17	XI			
16	X			
15	IX			
14	VIII	3	Învățământ gimnazial	<i>Ciclul curricular</i>
13	VII			Observare și orientare
12	VI			<i>Ciclul curricular</i>
		2		

11	V			Dezvoltare
10	IV			
9	III		Învățământ primar	<i>Ciclul curricular Achiziții fundamentale</i>
8	II	1		
7	I			
5-6	CP	CP	CP	
0-5	Educația timpurie (creșe, grădinițe, programe de suport pentru părinți, evaluare și intervenție timpurie)			Prerechizitele școlarizării

Notă: Se poate concepe prelungirea cu un an a liceului tehnologic în condițiile în care el se finalizează nu numai cu o diplomă de bacalaureat, ci și cu un certificat de calificare Nivel 3. Nivelurile EQF sunt nivelurile din Cadrul European al Calificărilor. CP = clasă pregătitoare. Acordarea de credite pentru doctorat este opțională.

1.2. Formarea personalului didactic direct implicat în restructurarea ciclurilor de învățământ, în primul rând a educatoarelor/învățătorilor implicați în integrarea educației timpurii cu învățământul obligatoriu, precum și a profesorilor din școlile gimnaziale care vor avea clasa a IX-a

Termen: 2009-2010.

1.3. Luarea deciziilor administrative privind amplasarea și dotările necesare pentru clasa pregătitoare și pentru clasa a IX-a

Deciziile vor fi luate în concordanță cu condițiile locale și cu harta distribuției demografice și economico-sociale, astfel încât să fie satisfăcute toate cerințele pentru asigurarea calității, echității și eficienței sistemului.

Termen: 2009.

1.4. Constituirea consorțiilor școlare

Consortiile școlare sunt înțelegeri contractuale între unitățile școlare dintr-o arie geografică (constituite în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației și Cercetării). Formarea consorțiilor școlare se face cu scopul de a optimiza utilizarea infrastructurii pentru educație, a resurselor materiale și a forței de muncă. Consortiile vor permite libera circulație a personalului în cadrul lor, pe verticală (ex. gimnazii-licee) sau pe orizontală (ex. liceu-liceu),

astfel încât restructurarea ciclurilor curriculare să nu sincopeze normele didactice și accesul neîngrădit al elevilor la resursele de învățare.

Termen: 2009-2011.

1.5. Dotarea tuturor școlilor cu calculatoare conectate la internet

Odată stabilită noua rețea școlară, în profil geografic și comunitar, se va proceda la dotarea completă a școlilor cu calculatoare conectate la internet și cu soft-uri educaționale capabile să ridice calitatea predării și a învățării.

Termen: 2010.

2. Reforma curriculară și a procedurilor de evaluare

Argumente

Atât cercetările actuale din științele învățării, cât și beneficiarii sistemului de învățământ, susțin centrarea curriculumului pe competențe, nu pe informații. Competențele sunt blocuri de cunoștințe, deprinderi și atitudini care optimizează rezolvarea de probleme. Strategia precizează care sunt competențele cheie pe care trebuie să se bazeze sistemul de învățământ. Ele sunt compatibile cu competențele promovate la nivelul Uniunii Europene și asigură flexibilitatea învățării. Ținând cont de evoluția minții elevilor și de facilitățile oferite de TIC, toate conținuturile curriculare trebuie digitalizate și trebuie constituită o Bibliotecă Școlară Virtuală, astfel încât cele mai bune resurse de învățare să fie accesibile oricărui elev, nelimitat.

Reforma curriculară implică, automat, o reformă a modului în care sunt evaluați elevii. O metodologie de evaluare necompatibilă cu noul curriculum va crea unul paralel. Elevii vor învăța mai degrabă ceea ce va fi evaluat decât ceea ce este stabilit în curriculum. Strategia susține o evaluare congruentă cu ciclurile școlare, centrată pe competențe, care să ofere feed-back real elevilor și care să stea la baza planurilor individuale de învățare.

Acțiuni

2.1. Centrarea curriculumului pe 8 categorii de competențe-cheie

Aceste 8 categorii de competențe-cheie sunt:

- a) Competențe de comunicare în limba maternă și în două limbi de circulație internațională;
- b) Competențe fundamentale de matematică, științe și tehnologie;
- c) Competențe digitale (de utilizare a tehnologiei informației pentru cunoaștere și rezolvarea de probleme);
- d) Competențe axiologice sau de valorizare (necesare pentru participarea activă și responsabilă la viața socială);
- e) Competențe pentru managementul vieții personale și al evoluției în carieră;
- f) Competențe antreprenoriale;
- g) Competențe de expresie culturală;
- h) Competențe de a învăța pe tot parcursul vieții.

Absolvenții învățământului obligatoriu vor dobândi aceste competențe la nivel de bază, iar absolvenții de liceu – la nivel avansat. Pe baza acestor competențe se va putea stabili clar profilul de formare (= ce vrem să știe elevul) pentru fiecare ciclu de studii. Pentru fiecare disciplină din planul de învățământ, conținuturile de învățare se vor organiza în așa fel, încât să contribuie coordonat la formarea competențelor menționate. Criteriul principal de evaluare și aprobare a unui manual școlar va fi legat de măsura în care contribuie la formarea competențelor menționate.

Se va crea o bancă de itemi, cu funcție orientativă, pentru a-i ajuta pe profesori ca, în notarea la clasă, să evalueze competențe, nu informații.

Termen: 2009-2010.

2.2. Introducerea disciplinei Tehnologia informației și comunicării (TIC), ca disciplină opțională în clasele I-IV și ca disciplină obligatorie în clasele V-XII

Această disciplină are funcția de a forma competențele necesare pentru nivelul ECDL-Start și ECDL-Complet. Competențele de utilizare a TIC oferă premise favorabile de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a carierei personale.

Termen: 2010.

2.3. Flexibilizarea curriculumului

Flexibilizarea curriculumului se va realiza pe două dimensiuni:

- a) prin creșterea proporției orelor în curriculumul la dispoziția școlii (CDȘ);
- b) prin creșterea gradelor de libertate a profesorului în implementarea curriculumului în interiorul fiecărei discipline.

Ponderele CDȘ în ansamblul curriculumului va fi de 20% la nivelul învățământului obligatoriu și de 33% la nivelul liceului. Ce anume se va învăța în 1/5 din orele din învățământul obligatoriu și 1/3 din orele de la nivelul liceului se va decide la nivelul fiecărei școli, în funcție de nevoile de învățare ale copiilor, nu în funcție de nevoile de normare ale cadrelor didactice. Școlile vor putea astfel să se **centreze pe elev** și pe nevoile comunității, dar și să se **diferențieze** în funcție de oferta de cursuri către beneficiari.

Concomitent, este nevoie de o flexibilizare a curriculumului în interiorul fiecărei discipline. Curriculumul național va acoperi doar 75% din orele de predare, lăsând la dispoziția cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei respective. În funcție de caracteristicile elevilor și de strategia școlii din care face parte, profesorul va decide dacă procentul de 25% din timpul alocat disciplinei va fi folosit pentru învățare remedială în cazul copiilor cu probleme, pentru consolidarea cunoștințelor sau pentru stimularea celor capabili de performanțe superioare. Pentru prima dată, flexibilizarea curriculară va permite profesorului să realizeze **planuri individuale de învățare** pentru fiecare elev. **Flexibilizarea curriculumului va produce individualizarea învățării.**

Termen: 2009-2011.

2.4. Digitalizarea conținuturilor curriculare și crearea unei Biblioteci Școlare Virtuale

Toate conținuturile ce trebuie învățate la școală, toate instrumentele de lucru, exemple orientative de probe de verificare a cunoștințelor vor fi convertite și în format digital și accesibile permanent oricărui elev sau profesor, pe o platformă de învățare tip LMS (*Learning Management System*), on-line. Lecțiile celor mai buni profesori vor fi procesate digital și stocate pe platforma de *e-learning*. Prin internet, orice elev va avea astfel acces la lecțiile celui mai bun profesor. Se vor crea „laboratoare virtuale” pentru a compensa și/sau întregi dotarea laboratoarelor școlare. Pentru fiecare disciplină, se va crea o bază de resurse digitale, astfel încât fiecare profesor sau elev să poată avea acces rapid și gratuit la informațiile și instrumentele necesare pentru o învățare cât mai eficientă. Producția de conținuturi digitale pentru învățare (*e-contents*) va deveni un criteriu de performanță profesională al profesorilor. Curriculumul digital și Biblioteca Școlară Virtuală vor fi îmbogățite permanent, respectând cerințele de calitate și standardele internaționale (ex. SCORM, 2004).

Termen: 2009-2011.

2.5. Formarea profesorilor și a directorilor de școli pentru gestiunea și aplicarea unui nou curriculum

Centrarea curriculumului pe competențe, sporirea considerabilă a flexibilității curriculare, introducerea disciplinei TIC și digitalizarea curriculumului sunt potențialități care riscă să rămână slab valorificate fără o formare adecvată a cadrelor didactice și a managerilor de școli. Trebuie create și puse la dispoziția școlilor, a directorilor și a profesorilor instrumente de analiză a nevoilor de învățare, de analiză a caracteristicilor elevilor, de proiectare și de evaluare a unui curriculum descentralizat, astfel încât noul curriculum să producă profit cognitiv maxim pentru elevi.

Termen: 2009-2011.

2.6. Modernizarea procedurilor de evaluare

Evaluările școlare practicate până acum în România au o serie de deficiențe majore: 1) se evaluează mai degrabă informațiile reținute decât competențele formate; 2) nu există nicio legătură între ritmul evaluărilor și ciclurile curriculare de dobândire a competențelor; 3) evaluările sunt utilizate doar pentru a stabili ierarhii, în loc să fie prioritar utilizate pentru a oferi feed-back elevilor și părinților și pentru a întemeia planuri individuale de învățare. În plus, supralicitarea lor atât de către profesori, cât și de către părinți, a generat tot mai multe fraude și acte de corupție. Poate mai grav decât orice altceva, selectarea unui număr de subiecte din Curriculumul Național (curriculum obligatoriu) și afișarea lor pe internet, au dinamitat complet curriculumul național, creând un curriculum paralel. Ca profesor, de ce să predai, iar ca elev, de ce să înveți teme care oricum nu sunt evaluate prin teste? Temele de evaluare trebuie să fie identice cu cele din curriculum.

Pentru a reuși, reforma curriculară trebuie în mod obligatoriu asociată cu o reformă a procedurilor de evaluare, având la bază următoarele principii:

- (1) Evaluările curente și cele periodice verifică nu memoria informațiilor, ci competențele;
- (2) Fiecare ciclu de achiziție a competențelor (= ciclu curricular) se asociază cu un tip de evaluare periodică;
- (3) Evaluările periodice se finalizează nu numai cu un punctaj obținut de elev, ci și cu:
 - a) un **raport detaliat trimis părintelui/tutorei** privind situația școlară a copilului și consilierea corespunzătoare a părinților/tutorilor;
 - b) un **plan individualizat de învățare**, de recuperare (pentru copiii cu deficiențe de învățare), de accelerare (pentru copiii supradotați) sau de consolidare a cunoștințelor dobândite;
- (4) Nu există teme separate pentru examene, altele decât temele curriculumului. **Toate** temele din Curriculumul Național sunt evaluate,

evitându-se astfel apariția unui curriculum paralel care să-l arunce în derizoriu pe cel Național;

(5) Niciuna dintre cele două evaluări naționale (la sfârșitul învățământului obligatoriu și bacalaureatul) nu se vor finaliza în decizii binare de tip „admis-respins”, ci cu un punctaj, ca la testele tip PISA, care să arate performanța personală a elevului în raport cu cerințele curriculumului național;

(6) Se înființează un instrument de evaluare și monitorizare comprehensivă a elevului, numit **Portofoliul de educație** al elevului. Acesta va conține nu numai rezultatele evaluărilor periodice, ci și rapoartele de evaluare, planurile individualizate de învățare, notificări ale cadrelor didactice sau ale consilierului școlar privind elevul, diplome și certificate obținute de elevi de la alte organisme acreditate decât școala proprie și care dovedesc aptitudinile sau performanțele speciale ale acestora. Evaluarea unidimensională a elevilor doar prin notele obținute la disciplinele școlare trebuie să aibă un sfârșit. **Portofoliul de educație** va permite o evaluare mult mai complexă și mai realistă a elevului. **Portofoliul de educație**, în format clasic și electronic, va fi transmis automat de la un ciclu de învățământ la altul, constituind baza de cunoaștere și evaluare multiaxială, comprehensivă, a elevului. Structura și constituirea **Portofoliul de educație** va face obiectul unui Ordin al Ministrului Educației.

Termen: 2009-2010.

Structura și caracteristicile evaluărilor școlare vor fi organizate după cum urmează:

- i. **La finalul clasei pregătitoare**, cadrul didactic responsabil întocmește un **Raport de evaluare** a competențelor cognitive, emoționale și sociale ale copilului, în baza unei metodologii specifice;
- ii. **La finalul clasei a II-a** – finalul ciclului de achiziții fundamentale (scris-citit, matematică), fiecare școală, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, realizează evaluarea achizițiilor fundamentale. Rezultatele evaluărilor sunt folosite pentru individualizarea planurilor de învățare până la finalul clasei a IV-a pentru fiecare elev și pentru un **Raport de evaluare** detaliat către părinți. Rezultatele evaluării vor fi trecute în **Portofoliul de educație** al elevului;
- iii. **La finalul clasei a IV-a**, Ministerul Educației și Cercetării va realiza, prin eșantionare, o evaluare la nivel național. Evaluarea se va baza pe curriculumul național și va avea itemi construiți prin analogie cu cei din testele internaționale PIRLS și TIMSS. Scopul principal al acestei evaluări este de a obține informații riguroase despre performanțele învățământului primar și politicile remediale ce trebuie implementate. Școlile pot decide, în baza unor metodologii proprii și alte modalități de evaluare a propriilor elevi de clasa a IV-a;
- iv. **La finalul clasei a VI-a** (finalul ciclului curricular „Dezvoltare”) toate școlile, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, vor realiza evaluarea elevilor prin două probe trans-curriculare:
 - limbă și comunicare (limba română și o limbă străină),
 - matematică și științe.

Rezultatele evaluărilor vor fi utilizate pentru realizarea unui raport detaliat către părinți, pentru orientarea școlară către un anumit tip de liceu și pentru individualizarea planurilor de învățare pentru anii următori de studiu. Școala și elevul vor avea, astfel, posibilitatea ca

în clasele VII-IX (ciclul curricular: „Observare și orientare”) să remedieze deficiențele constatate și să orienteze elevul către tipul de liceu/tipul de carieră care i se potrivește mai bine. Rezultatele evaluării, împreună cu planurile individuale de învățare, se arhivează în Portofoliul educațional al elevului.

v. **La finalul clasei a IX-a** (finalul învățământului obligatoriu și al ciclului curricular „Observare și orientare”) se va realiza o **evaluare națională trans-curriculară obligatorie** a tuturor elevilor. Evaluarea va avea patru componente:

- 1) Evaluarea competențelor de comunicare în **limba maternă și în două limbi de circulație internațională**. Probele de evaluare vor verifica nivelul de achiziție a curriculumului național și vor avea itemi construiți prin analogie cu cei din testele PISA. Probele vor fi raportate la nivelurile de performanță din **Cadrul Comun European de Referință pentru Limbi**, astfel încât rezultatele obținute de elevi să poată fi folosite de aceștia oriunde în UE;
- 2) Evaluarea competențelor la **matematică și științe**. Proba se va baza pe curriculumul național la matematică și științe și va avea itemi construiți prin similitudine cu testele PISA;
- 3) Evaluarea competențelor de utilizare TIC de nivel ECDL-Start, printr-o probă practică;
- 4) Evaluarea, prin calificative, a celorlalte competențe-cheie de către diriginte, consilierul școlar și colectivul de profesori ai clasei respective, pe baza rezultatelor obținute în ciclul gimnazial.

Rezultatele obținute de către elevi se vor exprima în puncte (componentele a și b) sau calificative (componentele c, d), care să reflecte nivelul atins în dobândirea competențelor cheie de către fiecare elev în parte. **Nu se va opera cu nicio grupare binară a rezultatelor de tipul „admis-respins”**. Detaliile evaluării naționale

de la finalul învățământului obligatoriu vor face obiectul unei metodologii specifice.

Absolvenții învățământului obligatoriu vor obține:

- a) o **Diplomă de Absolvire a învățământului obligatoriu** – cu o Anexă la diplomă, în care vor fi înscrise punctajul și calificativele la probele de evaluare a competențelor cheie;
- b) un **Certificat Profesional** în care vor fi înscrise competențele dobândite conform ECDL-Start.

Diploma de Studii (cu Anexa la diplomă), Certificatul Profesional și alte înscrisuri relevante privind aptitudinile și performanțele elevilor se includ în **Portofoliul de educație**.

Toți absolvenții de liceu vor putea urma învățământul liceal în condiții de gratuitate. Liceele au autonomie în stabilirea criteriilor de departajare, acolo unde numărul de înscriși depășește numărul de locuri oferite. Statul va acoperi toate costurile frecventării liceului pentru copiii provenind din mediul rural sau din grupuri socio-economice dezavantajate.

vi. **La finalul clasei a XII-a** (finalul liceului) se va realiza **a doua evaluare națională: examenul de bacalaureat** – diferențiat, în funcție de profilul liceului:

- a) Se vor stabili 3 tipuri de probe, în funcție de **principalele** tipuri de competențe dezvoltate de fiecare profil de liceu. Probele se bazează pe întregul curriculum aferent competențelor respective și vor avea un pronunțat caracter trans-disciplinar;
- b) În baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, dirigintele, împreună cu consilierul școlar și profesorii care au predat pentru clasa în cauză pe parcursul liceului, evaluează, prin calificative, nivelul de realizare a celorlalte competențe cheie atins de fiecare elev;
- c) Pe parcursul clasei a XII-a se susțin examene pentru obținerea Licenței Europene de Utilizare a Computerului (ECDL-Complet).

Absolventul de liceu va obține:

a) o **Diplomă de absolvire** a liceului cu o **Anexă la diplomă**, unde vor fi trecute media generală de absolvire a liceului, punctajul la fiecare dintre probele de bacalaureat și calificativele pentru competențele cheie;

b) o **Licență Europeană de Utilizare a Computerului** (ECDL-Compleat). Absolvenții liceelor tehnologice și vocaționale vor primi, în plus, un **Certificat profesional** – nivel 3 de calificare profesională.

Aceste înscrisuri, alături de alte înscrisuri relevante privitoare la aptitudinile și performanțele elevului de-a lungul liceului, vor fi cuprinse în **Portofoliul de educație**.

Acele școli în care elevii nu ajung să obțină rezultate acceptabile sunt asistate timp de doi ani școlari, cu mijloace și resurse adecvate de remediere a deficiențelor. În caz de nereușită, personalul didactic din școlile respective va fi reevaluat și sancționat corespunzător. Pentru a asigura calitatea învățării, Ministerul Educației și Cercetării, ca și autoritățile locale pot decide desființarea unei școli și arondarea elevilor la alte unități școlare mai performante, asigurând toată logistica necesară.

Termen: 2009-2012.

3. Accelerarea descentralizării în contextul asigurării calității.

Argumente

Procesul de descentralizare, de aducere a deciziei cât mai aproape de locul unde se desfășoară activitatea de bază, trebuie accelerat. Reușita descentralizării depinde, în mare măsură, de două cerințe care trebuie respectate: (1) descentralizarea trebuie să vizeze toate aspectele procesului de învățământ: curriculum, resurse umane, finanțare și administrare; (2) descentralizarea trebuie să contribuie la întărirea mecanismelor de asigurare a calității. **Descentralizarea nu e scop în sine; ea are sens dacă face sistemul mai eficient, mai relevant, mai echitabil și de o calitate mai bună.** Statul va stimula, prin toate mijloacele, competiția în sistemul de învățământ.

Acțiuni

3.1. Descentralizarea financiară echilibrată.

Finanțarea de care va dispune unitatea de învățământ va avea patru componente:

- a) **Finanțarea de bază**, care e formată din costul standard/elev (preșcolar) + coeficienți de corecție (pentru grupuri minoritare, dezavantajate, copii cu nevoi educaționale speciale). Ea va acoperi integral toate cheltuielile de personal, manuale, dotări generale și întreținere curentă. Finanțarea de bază se atribuie, prin administrațiile financiare județene – direct unităților de învățământ, din bugetul de stat;
- b) **Finanțarea complementară** cuprinde cheltuielile de investiții, reparații capitale și dezvoltarea rețelei școlare. Finanțarea complementară este asigurată din bugetul de stat și bugetele Consiliilor Locale. Consiliul Local decide distribuirea finanțării complementare către școli, pe baza proiectelor de dezvoltare instituțională a acestora, precum și în funcție de nevoile de dezvoltare a rețelei școlare;
- c) **Finanțarea suplimentară**, formată din fonduri de la Consiliile Județene (fonduri de echilibrare, alte fonduri) și Consiliile Locale, care stabilesc atât cuantumul, cât și destinația acestora;
- d) **Autofinanțarea**, fonduri obținute direct de unitatea de învățământ, care sunt gestionate conform propriilor decizii.

Proiectul de buget este întocmit de fiecare unitate de învățământ, în baza unei metodologii stabilite de Ministerul Educației și Cercetării și aprobat de Consiliul Local. Execuția bugetară intră în responsabilitatea unității de învățământ.

Structura de finanțare prezentată mai sus asigură o autonomie crescută unităților de învățământ, dar și responsabilități suplimentare. Ea ține seama și de studiile în domeniu, care arată că, în materie de **rețea** școlară locală sau

județeană, deciziile cele mai bine fundamentate se iau nu la nivelul unităților de învățământ, ci la nivelul consiliilor locale, respectiv județene.

Termen: 2009-2012.

3.2. Descentralizarea deciziilor referitoare la resursele umane.

Toate deciziile privind angajarea, motivarea, dezvoltarea carierei, formarea continuă și concedierea personalului se vor lua la nivelul unității de învățământ, în baza unei metodologii stabilite de Ministerul Educației și Cercetării, care va intensifica procedurile de control al calității resursei umane. Directorii vor fi angajați pe bază de concurs, în baza unei metodologii specifice, de către Consiliul de Administrație al școlii. Consiliul de Administrație va fi format din 1/3 membri cadre didactice din școală, 1/3 reprezentanți ai părinților și 1/3 – reprezentanți ai Consiliului Local. Directorul încheie cu Consiliul de Administrație un contract de management. În cazul neîndeplinirii contractului de management, directorul poate fi demis la inițiativa a 1/3 din membrii Consiliului de Administrație, cu votul majorității simple. **Directorul școlii nu poate fi membru al vreunui partid politic.**

Termen: 2009-2011.

3.3. Descentralizarea administrării și curriculumului.

Majoritatea deciziilor administrative trebuie luate la nivelul școlii. Inspectoratul Școlar Județean va avea funcții de :

- a) orientare, control și formulare de criterii specifice privind asigurarea calității,
- b) instanță de apel în relațiile dintre unitățile de învățământ și angajați,
- c) centru de resurse pentru rețeaua școlară la nivelul județului.

Ministerul Educației și Cercetării se va concentra, în primul rând, pe elaborarea de politici și strategii și pe asigurarea eficienței, echității, calității și relevanței sistemului de învățământ. Curriculumul național e stabilit de Ministerul Educației și Cercetării, iar deciziile aparținând CDȘ și flexibilitatea curriculară intra-disciplinară se iau la nivelul unităților de învățământ.

Termen: 2009-2011.

3.4. Formarea resurselor umane pentru managementul descentralizat al unităților de învățământ

Pregătirea resurselor umane (directori de unități de învățământ, contabil, aparat tehnic) este o urgență și reprezintă o premisă esențială a succesului descentralizării. Descentralizarea fără profesionalizarea managementului unităților școlare va fi un eșec.

Se va crea un Centru de Resurse pentru Managementul Unităților Școlare, accesibil on-line, care să ofere permanent asistență, bune practici și instrumente în procesul descentralizării.

Termen: 2009-2012.

3.5. Stimularea competiției pentru calitate

Competiția, alături de finanțare și formare continuă, reprezintă un factor hotărâtor în creșterea calității învățământului. Ministerul Educației și Cercetării va finanța programe speciale pentru trei tipuri de competiții:

- a) **Competiții între școli.** Aceste competiții se vor baza pe evaluarea instituțională a fiecărei unități de învățământ. Școlile vor fi evaluate după două axe majore: **incluziune și performanță**. În urma evaluărilor pe fiecare dintre cele două axe, se va realiza o clasificare a școlilor pe 5 nivele („Excelentă”, „Foarte bună”, „Bună”, „Satisfăcătoare”, „Nesatisfăcătoare”). Vor fi premiate substanțial atât școlile cu excelență în incluziune, cât și cele cu excelență în performanță. Școlile care vor fi evaluate ca „Satisfăcătoare” sau „Nesatisfăcătoare” vor fi supuse unei asistențe și monitorizări severe, cu decizii corespunzătoare.
- b) **Competiții între profesori.** În baza unei metodologii specifice, școlile vor desemna **Profesorul anului**, ca semn al excelenței în predare. La nivel județean și național va fi desemnat **Profesorul**

anului pentru fiecare disciplină din planul de învățământ. Excelența în predare va fi recompensată substanțial.

- c) **Competiții între elevi.** Olimpiadele pe discipline vor fi puternic încurajate. Lor va trebui să li adauge Olimpiadele de creație tehnico-științifică și artistică și Olimpiadele sportive.

Competiția va produce diferențiere și ierarhii, va arăta unde este calitatea și vom ști pe cine să recompensăm și pe cine să penalizăm.

Termen: 2009-2012.

4. Reformarea politicilor în domeniul resursei umane.

Argumente

Calitatea profesorilor este principalul factor care contribuie la succesul școlar al elevilor, iar calitatea directorilor – o garanție esențială a bunei funcționări a unităților de învățământ. Pentru a avea un corp profesoral și managerial de calitate, este nevoie de acțiuni ferme în domeniul salarizării, formării, evaluării și a reconstrucției imaginii sociale a profesiei didactice și a celor care o profesează.

Acțiuni

4.1. Diferențierea salarizării în funcție de performanță

Pentru promovarea profesiei didactice, este necesară asigurarea unui salariu mediu în învățământul preuniversitar echivalent cu 1,35 PIB/locuitor, ceea ce ar permite atingerea mediei de salarizare din țările OECD. Salarizarea cadrelor didactice trebuie făcută diferențiat, în funcție de performanțele obținute. Se va stabili o grilă de salarizare pe 5 niveluri, care să diferențieze între performanțele de excelență (nivel 5) și cele care sunt doar satisfăcătoare (nivel 1). Performanța la clasă a cadrului didactic va fi mai importantă în stabilirea salariului decât gradul didactic sau vechimea în învățământ.

Termen: 2009-2010.

4.2. Elaborarea unei noi metodologii de evaluare a cadrelor didactice

La sfârșitul anului școlar, fiecare cadru didactic va fi evaluat. La baza evaluării vor sta:

- (a) Autoevaluarea prestației la clasă;
- (b) Evaluarea din partea a 3 colegi de aceeași specialitate (unul desemnat de cadrul didactic în cauză, doi de către conducerea școlii);
- (c) Evaluarea din partea conducerii școlii.

Coeficientul final de evaluare, variind între 1 și 5 va fi stabilit de către Consiliul de Administrație și va constitui baza salarizării pentru următorul an.

Prestația la clasă și progresul elevilor în învățare trebuie să devină principalele criterii de evaluare și pentru acordarea definitivatului și a gradului II, nu notele obținute de profesor la examenele pe disciplinele academice. Accesul la gradul didactic I se va face în baza unei contribuții științifice sau didactice deosebite. Va fi introdus gradul didactic de **Profesor Emerit**, pentru performanțe excepționale în întreaga carieră.

Termen: 2009-2010.

4.3. Creșterea calității formării inițiale și continue

Următoarele decizii sunt urgente:

- a) Stabilirea criteriilor de acces în cariera didactică, printr-o metodologie elaborată de Ministerul Educației și Cercetării. De exemplu, nu considerăm că poate fi admis la cursurile de formare inițială, prin Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic, un student restanțier.
- b) Încurajarea pieței de formare profesională continuă a cadrelor didactice prin acreditarea unui număr mai mare de furnizori de formare, în baza unor criterii riguroase de acreditare și evaluare externă;

- c) Formarea periodică a competențelor TIC la nivel ECDL-Compleat pentru toate cadrele didactice din sistemul de învățământ, în **maximum 2 ani de acum înainte**;
- d) Formarea continuă a cadrelor didactice în regim de *e-learning* și *blended-learning*. Constituirea unei platforme informatice **tip LMS** pentru formarea continuă a personalului didactic.

Termen: 2009-2011.

4.4. Inițierea de către Ministerul Educației și Cercetării a unor campanii în mass-media de revalorizare a școlii și a carierei didactice

Imaginea școlii și a profesiei didactice în societate este, din păcate, tot mai nesatisfăcătoare. Promovarea, prin media, a bunelor practici din școli, a profesorilor și școlilor cu performanțe remarcabile este necesară. Pe măsură ce se vor constitui, noile realități din școala românească trebuie să-și găsească expresia mediatică.

Termen: 2009-2015.

4.5. Recunoașterea învățării non-formale și informale

Punerea la punct a procedurilor și condițiilor de recunoaștere a învățării non/informale realizate de cadrele didactice le-ar oferi acestora noi oportunități de dezvoltare în carieră, ar reduce numărul necalificaților din sistem și ar remedia multe nedreptăți. De pildă, în momentul de față, învățătorii absolvenți de liceu pedagogic sunt mult mai prost plătiți decât învățătorii absolvenți de facultate sau institutorii, deși prestația lor didactică la clasă este adeseori mult mai bună decât a absolvenților de învățământ superior. Prin recunoașterea învățării non/informale, se va ajunge la o corelare mai bună a competențelor cu salarizarea.

Termen: 2009-2011.

4.6. Profesionalizarea și depolitizarea carierei manageriale în educație

Managementul unităților de învățământ devine o activitate tot mai complexă. Ea este o ocupație în sine, nu o simplă funcție pe care o îndeplinește, temporar, după orele la clasă, un cadru didactic. **Ea trebuie complet depolitizată.** Vor fi elaborate standardele ocupaționale pentru toate pozițiile manageriale din sistemul de învățământ, de la director de școală, până la cea de director general din minister. În baza standardelor profesionale, vor fi realizate formarea continuă și inițială pentru managementul unităților de învățământ. Se va înființa un **Centru Național de Resurse**, accesibil on-line, care va asigura asistență, resurse și programe de formare pentru cei care doresc să devină manageri. Managerii sau directorii de unități școlare vor fi supuși unei evaluări la finalul fiecărui an școlar.

La baza evaluării vor sta:

- a) autoevaluarea;
- b) evaluarea din partea altor trei manageri școlari (doi stabiliți de Inspectoratul Școlar Județean);
- c) evaluarea Inspectoratului Școlar.

Salarizarea se va face în strictă legătură cu performanțele manageriale. Așa cum am mai menționat, directorul/managerul din învățământ nu poate fi membru al vreunui partid politic.

Termen: 2009-2013.

5. Considerarea educației timpurii ca o prioritate a sistemului de învățământ

Argumente

Educația timpurie cuprinde totalitatea activităților educative (inclusiv terapiile educaționale) desfășurate în perioada copilăriei, de la 0 la 6/7 ani. Investiția în educația timpurie este cea mai rentabilă dintre toate investițiile educaționale pe care le poate face un stat și incumbă cele mai mici costuri de oportunitate. Competențele formate acum pot constitui baza achiziției altor competențe; dimpotrivă, problemele de dezvoltare neremediate la această vârstă, se

agravează și duc la tulburări majore de comportament și nevalorificarea adecvată a oportunităților ulterioare de învățare. Studiile de specialitate arată că educația timpurie creează egalitate de șanse și este principalul instrument de reducere a abandonului școlar timpuriu.

Acțiuni

Pentru implementarea acestei măsuri, o serie de acțiuni indicative trebuie întreprinse.

5.1. Declararea, prin lege, a educației timpurii ca bun public și finanțarea de către stat a cheltuielilor cu educația timpurie

Finanțarea se va face prin vouchere, indiferent dacă copilul este educat într-o creșă/grădiniță de stat sau una privată. Pentru stat trebuie să conteze calitatea serviciului educațional, nu forma de proprietate/capital aflată la baza furnizorului de educație timpurie. Noua legislație trebuie să stabilească, de asemenea, tipurile de servicii, modalitățile de acreditare a furnizorilor, responsabilitățile instituțiilor implicate și modul de organizare, finanțare și structurare a sistemului de educație timpurie.

Termen: 2009-2010.

5.2. Elaborarea unui nou curriculum pentru educația timpurie

Noul curriculum va fi centrat pe dezvoltarea competențelor cognitive, emoționale și sociale ale copiilor și pe remedierea precoce a deficitelor de dezvoltare. Curriculumul trebuie să vizeze inclusiv activitățile educaționale ce trebuie întreprinse în creșe, precum și modul de compatibilizare a educației timpurii cu clasa pregătitoare și învățământul primar.

Termen: 2009-2010.

5.3. Formarea inițială și continuă a personalului implicat în educația timpurie

În prezent, nu există nicio formă de pregătire a personalului care să realizeze intervenție sau terapie educațională la nivel de creșe. Cadrele didactice din grădiniță trebuie pregătite în acord cu noua legislație și noul curriculum.

Termen: 2009-2012.

5.4. Înființarea unor echipe multidisciplinare de intervenție timpurie

Aceste echipe vor fi constituite din medici, psihologi, asistenți sociali. Echipele vor trebui să evalueze și să asiste încă din maternitate copiii cu risc și apoi să realizeze monitorizarea și asistența corespunzătoare a acestora. La nivelul celor mai bune grădinițe, se constituie **Centre de resurse pentru părinți**, care să ofere consiliere și asistență părinților care au copii cu nevoi speciale. Este de asemenea necesară extinderea activităților educaționale și de asistență la domiciliul copiilor cu deficiențe.

Termen: 2009-2014.

5.5. Coordonarea serviciilor oferite de Ministerul Educației și Cercetării cu cele oferite de Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii, Solidarității și Familiei, pentru optimizarea serviciilor de educație timpurie

Se impune stabilirea unui singur minister responsabil cu coordonarea proceselor implicate în educația timpurie, în vederea eficientizării intervențiilor și a utilizării bugetului alocat.

Termen: 2010.

5.6. Elaborarea unui sistem unitar de criterii și indicatori, precum și a unei proceduri riguroase de colectare a datelor privind funcționarea instituțiilor și calitatea personalului implicate în educația timpurie

În acest fel, sistemul educației timpurii ar deveni transparent, iar măsurile de corijare vor fi optimizate și vor avea la bază date de pe teren.

Termen: 2010-2011.

6. Stimularea puternică a educației permanente.

Argumente

În ceea ce privește rata de participare la educație pe tot parcursul vieții, România se situează pe ultima poziție din Europa, cu o participare de doar 1,6% față de 10,8% cât este media în UE. Aceasta înseamnă că, în România, învățarea permanentă este mai degrabă o figură de stil sau opțiunea unei minorități conștiente de avantajul competitiv pe care ți-l dă o astfel de opțiune decât un aranjament instituțional, susținut de stat. Lipsește o cultură a învățării și educației continue. Lipsește, de asemenea, o viziune integrată și coerentă privind toate formele de educație și formare profesională de care poate dispune un individ pe parcursul vieții. Nu avem mecanisme instituționale care să certifice și să valideze învățarea ce are loc în contexte informale și non-formale, deși construcția acestor mecanisme a intrat ferm pe agenda europeană. Nu există stimulente concrete pentru individ sau pentru angajatori care să motiveze participarea la învățare pe tot parcursul vieții, deși statul câștigă cu atât mai mult cu cât are o forță de muncă mai educată.

Acțiuni

Principalele acțiuni ce trebuie întreprinse în acest domeniu sunt:

6.1. Elaborarea unei Legi a educației permanente

Legea educației permanente trebuie să devină legea-cadru a sistemului de educație din România. Ea trebuie să specifice toate structurile de educație, de la cele formale (educația timpurie, învățământ obligatoriu, liceal, universitar), până la cele implicate în formarea adulților. Legea trebuie să ofere o perspectivă clară și stabilă a ceea ce înseamnă sistemul de educație în România. Ea trebuie să specifice condițiile, procedurile și mecanismele de echivalare și recunoaștere a învățării non și informale.

Termen: 2009.

6.2. Lansarea unor campanii media pentru stimularea participării la educația permanentă și crearea unei culturi a învățării pe tot parcursul vieții

Lansarea de către Guvernul României a unui **program de cofinanțare**, până la 70%, a emisiunilor de educație și de formare profesională realizate de media publică și privată poate contribui masiv la formarea unei culturi a învățării.

Termen: 2009-2015.

6.3. Crearea unui cont bancar personal de educație permanentă pentru fiecare nou-născut din România

Contul va fi deschis de Guvernul României printr-un depozit echivalent a 500 EUR. Părinții/tutorii copilului sau alte persoane fizice interesate pot depune în acest cont noi sume, în limita a 500 EUR /an, care devin deductibile din impozitul pe venit. Contul va putea fi utilizat de copil abia după vârsta de 16 ani, în scopuri strict educaționale, precis determinate prin legislație. Existența unui asemenea cont, ca și sporirea lui prin deduceri fiscale pot contribui substanțial la dezvoltarea unei culturi a învățării în societatea noastră.

Termen: 2010.

6.4. Acreditarea școlilor ca centre de educație permanentă

Multe școli dispun de resursele umane, ca și de materialele necesare pentru a oferi educație și formare continuă. Ele pot oferi cursuri pentru părinți, cursuri de formare profesională, de limbi străine etc. În baza unei metodologii specifice, care va fi elaborată de către Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii, aceste școli pot fi acreditate ca centre de formare continuă, iar resursele obținute vor rămâne la nivelul școlii pentru stimularea financiară a celor care le produc.

Termen: 2009-2015.

6.5. Lansarea programului „Școala după Școală”

Programul lansat de Ministerul Educației și Cercetării va oferi finanțarea și metodologiile prin care unitățile de învățământ vor putea să-și extindă activitățile cu elevii după orele de curs, asigurând, timp de 8 ore, condiții de învățare, recreere, sport, supraveghere și protecția propriilor elevi. În parteneriat cu Asociațiile părinților, școlile pot oferi, după orele de curs, activități de învățare remedială pentru cei cu deficiențe de învățare sau de accelerare a învățării pentru copiii supradotați.

Termen: 2009-2015.

III. B. ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ȘI CERCETAREA

În ceea ce privește învățământul superior și cercetarea, avem în vedere următoarele măsuri:

7. Diferențierea universităților și concentrarea resurselor

Argumente

Sistemul de învățământ superior din România este nediferențiat pe criterii de calitate, ceea ce nu a permis concentrarea resurselor umane, materiale și financiare în universitățile de elită, condiție esențială pentru a atinge nivelul de excelență. Diferențierea pe baza criteriilor de calitate trebuie realizată la toate nivelurile: între instituții, între programe și între departamentele/catedrele din interiorul fiecărei universități. Alocarea banului public se va face prioritar către instituțiile, programele și departamentele cu performanțele de cea mai bună calitate. Mediocritatea academică nu mai poate fi susținută din banii publici.

Acțiuni

7.1. Evaluarea externă a tuturor instituțiilor de învățământ superior, publice și private

Această evaluare va avea ca scop diferențierea universităților, în funcție de calitatea output-ului și a proceselor din interiorul lor. Rezultatele evaluărilor vor fi făcute publice, iar în baza lor Guvernul va lua deciziile corespunzătoare. **Universitățile publice** care nu îndeplinesc standardele minime de funcționare nu vor mai fi finanțate din fonduri publice, intrând în lichidare sau fiind absorbite de cele performante. **Universitățile private** care nu performează la nivelul standardelor minime vor pierde dreptul de a le fi recunoscute diplomele de către instituțiile statului român. Ele nu vor mai face parte din sistemul național de învățământ superior, iar diplomele emise nu vor fi recunoscute de către Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii,

cu toate consecințele salariale și de angajare pe piața muncii. Ministerul Educației și Cercetării va constitui un fond de dezvoltare instituțională, care va fi alocat exclusiv celor mai bine plasate universități, indiferent dacă sunt publice sau private. Pentru concretizarea acestor opțiuni, instituțiile de învățământ superior acreditate vor fi evaluate de către ARACIS și CNCSIS, pe baza unor criterii riguroase și a unor indicatori de performanță măsurabili, pentru a fi **diferențiate și ierarhizate în 4 categorii**:

(a) de cercetare intensivă (cu ciclurile de studii: licență + master + doctorat + studii postdoctorale, cu accent pe programe de studii graduale și postgraduale);

(b) de educație și cercetare (licență + masterat);

(c) de educație (licență);

(d) vocaționale (institutele militare, de arte, de muzică, de educație fizică și sport).

Termen: 2009-2011.

7.2. Evaluarea învățământului superior la distanță

În perioada 2009-2011, ARACIS, pe baza unei metodologii speciale, relevante internațional, va evalua toate filierele învățământului superior la distanță și filialele din teritoriu ale universităților acreditate, în vederea re-acreditării. În urma proceselor de reacreditare, universitățile care dispun de programe de studii la distanță își constituie un departament distinct, responsabil de învățământul la distanță. Totodată, la nivel național, se constituie pe lângă ARACIS, din fonduri proprii, Centrul Metodologic al Învățământului Superior la Distanță, cu scopul de a elabora instrumente și ghiduri de creștere a calității învățământului superior la distanță.

Termen: 2009-2011.

7.3. Evaluarea și ierarhizarea programelor de studii

Programele de studii sunt mai ușor de comparat și ierarhizat decât instituțiile. În baza unor metodologii specifice, aprobate prin hotărâre de guvern,

programele de studiu din cadrul aceluiași domeniu de studiu vor fi comparate și ierarhizate la nivel național. Rezultatele ierarhizărilor vor fi făcute publice. Programele de studiu din fruntea ierarhiei vor avea prioritate în finanțare prin alocarea granturilor de studiu. Programele de calitate slabă din universitățile publice nu vor mai primi bani publici pentru școlarizarea studenților.

Termen. 2009-2012.

7.4. Universitățile vor proceda la evaluarea departamentelor/catedrelor și clasificarea lor pe 5 nivele de performanță, în baza unei metodologii cadru elaborate de Ministerul Educației și Cercetării

Rectorii, prin contractul instituțional încheiat cu Ministerul Educației și Cercetării, devin direct responsabili de alocarea resurselor instituției, prioritar spre departamentele/catedrele cele mai performante. Departamentele/catedrele slab performante vor fi supuse, timp de 2 ani, unei monitorizări riguroase, după care, dacă nu-și îmbunătățesc semnificativ performanțele, vor fi desființate.

Termen: 2009-2011

7.5. Se organizează Institutul de Studii Avansate din România (ISAR).

Guvernul României, împreună cu Președinția și Academia Română, înființează ISAR. ISAR va avea ca principal scop să ofere cadrul instituțional în care diaspora științifică și cercetătorii de excelență din România să dezvolte proiecte științifice și programe de studii (masterat, doctorat, post-doc) comune, în domeniile științifice de maximă relevanță.

Termen: 2011.

7. Reforma politicilor privind resursele umane

Argumente

Resursele umane sunt principalul factor care determină excelența unei universități. După 1990, universitățile au beneficiat de o largă autonomie în privința gestionării resurselor umane. Din păcate, cu excepția unor insule de excelență, datorate mai degrabă meritelor personale decât politicilor instituționale, calitatea unei părți considerabile a personalului de predare și cercetare din universități este la un nivel scăzut, dovadă în acest sens fiind statisticile interne și internaționale privind calitatea publicațiilor și ponderea brevetelor de invenții.

Acțiuni

8.1. Asigurarea autonomiei și responsabilității totale a universităților în definirea normei didactice și de cercetare

Universitățile care se vor orienta prioritar spre cercetare vor avea, astfel, posibilitatea să definească normele altfel decât cele centrate pe educație sau decât cele vocaționale. Diferențierea instituțiilor de învățământ superior se va opri la poarta universităților dacă acestea nu vor avea autonomie în definirea conținutului posturilor de care dispun.

Termen: 2010.

8.2 Asigurarea autonomiei și responsabilității totale a universităților în selectare, evaluarea, motivarea, formarea și concedierea personalului didactic și de cercetare

Doctoranzii cu frecvență vor fi încadrați automat ca asistenți de cercetare sau asistenți de predare, iar bursele lor vor fi dublate, pentru a încuraja intrarea în sistemul de învățământ. Ierarhia didactică se va simplifica și orice criterii de vechime privind ocuparea pozițiilor didactice și de cercetare vor fi anulate. Posturile scoase la concurs de către universități vor putea fi ocupate și de cetățeni străini, nu numai de cetățeni români. Dreptul de a conduce doctoranzi se va acorda inclusiv de la nivelul conferențiarilor cu performanțe deosebite, în condițiile în care toate instituțiile de învățământ superior vor

trece printr-un proces de evaluare externă și reacreditare, pentru a avea dreptul de organizare a programelor de studii doctorale. Deciziile privind procesul de ocupare a posturilor de conferențiar și profesor rămân la nivelul universităților, la fel ca și responsabilitatea finanțării acestora. Libertatea academică va fi întărită și garantată prin lege. Ministerul Educației și Cercetării va putea oricând să controleze calitatea programelor de studii și să decidă încetarea finanțării din fonduri publice a programelor în care s-a încadrat resursă umană de slabă calitate sau libertatea academică a fost încălcată de către conducerea universităților.

Termen: 2010.

8.3 Funcționarea efectivă a unui Cod deontologic la nivelul fiecărei universități. Întărirea Comisiei de Deontologie la nivelul Ministerului Educației și Cercetării, cu rol de instanță de apel în problemele de deontologie din interiorul universităților

Codul Deontologic și Codul de Asigurare a Calității devin anexe ale contractului instituțional dintre fiecare universitate și minister, în baza căruia se acordă finanțarea din fonduri publice. Semnarea contractului instituțional pe următorul an va fi condiționată de prezentarea rapoartelor privind **execuția bugetară, asigurarea calității și respectarea deontologiei** pe care, sub semnătura rectorului, universitățile le înaintează ministerului. Aceste rapoarte se fac publice.

Termen: 2009-2010.

8.4 Asigurarea portabilității granturilor

Aplicarea la competițiile pentru granturi se va face direct de către cercetător, aprobarea universității rezumându-se la angajamentul ofertei de facilități pentru cercetător. Grantul revine cercetătorului, iar acesta îl gestionează în conformitate cu legislația în vigoare (finanțare centrată pe cercetător, nu pe instituție). Transferul sau mutarea cercetătorului la o altă universitate înseamnă automat și mutarea/transferul grantului la universitatea respectivă.

Centrarea granturilor pe cercetător și portabilitatea lor va spori puterea de negociere a cercetătorilor și va constitui un factor important de dezvoltare și inovare instituțională. Rectorii vor fi siliți să asculte și să respecte punctul de vedere al celor mai buni cercetători pe care îi are universitatea.

Termen: 2009-2010.

9. Promovarea universității centrate pe student

Argumente

Universitățile trebuie să-și îmbunătățească permanent calitatea serviciilor pe care le oferă studenților. Studenții vor fi considerați ca membri egali ai comunității academice, iar drepturile, obligațiile și libertățile lor trebuie cuprinse într-un **Cod al Studentului**. Participarea studenților la decizie trebuie să fie reală, nu decorativă, pentru a putea contribui la eficiența, calitatea, echitatea și relevanța sporită a învățământului superior. Universitățile trebuie să contribuie activ la asigurarea egalității de șanse, atât prin practicile lor cotidiene, cât și prin măsuri de ordin financiar. Totodată, universitățile românești trebuie să devină atractive pentru un număr cât mai mare de studenți străini. Internaționalizarea va aduce beneficii substanțiale atât pentru universitate, cât și pentru proprii studenți.

9.1. Drepturile, libertățile și obligațiile studenților vor fi cuprinse într-un Cod al Studentului

Drepturile studenților, ca membri ai comunității universitare, se referă la domenii cum ar fi: egalitatea de șanse de acces și succes în învățare, participarea neîngrădită la orice curs din universitatea în care sunt înmatriculați și la orice activitate academică de interes, examinarea echitabilă, beneficierea de toate facilitățile universitare, acces liber la informații clare, riguroase și detaliate despre programele de studiu și personalul academic sau despre asigurarea calității academice, organizarea în asociații studențești, reprezentarea în foruri de decizie instituțională academică și participarea la formularea și luarea deciziilor de tip academic. Libertățile

studentilor vizează *inter alia* libertatea de expresie, libertatea de asociere, libertatea opțiunilor politice, religioase sau de altă natură. Aria obligațiilor este circumscrisă învățării și examinării, participării la activitățile prevăzute de programele de studii, respectării regulilor de ordine instituțională. **Codul** va trebui să fie astfel elaborat încât să asigure un echilibru între drepturi, libertăți și obligații. **Codul este asociat cu un sistem instituțional de aplicare riguroasă.** Pentru a nu rămâne un simplu document de invocat în situații festive sau critice, fiecare universitate va institui un sistem de aplicare și monitorizare a respectării prevederilor **Codului**.

Termen: 2009-2010.

9.2. Îmbunătățirea serviciilor oferite studenților

Fiecare universitate va avea obligație de a asigura, pentru toți studenții, servicii de orientare și consiliere în carieră, cont e-mail și acces la baze de date (biblioteci) virtuale specifice domeniului, precum și un sistem electronic de vizualizare rapidă a situației școlare. Relațiile cu instituția, care acum sunt mediate de secretariate ineficiente și, adesea, corupte, trebuie substanțial debirocratizate. La nivelul fiecărei facultăți va funcționa *Oficiul Relații cu Studenții*, cu funcția de „ghișeu unic” pentru toate problemele acestora. La nivelul universității se înființează *Departamentul Relații cu Studenții*, cu o funcție similară la nivelul instituției. Încadrarea cu personal a acestor oficii și departamente se va face prioritar din rândul studenților.

Termen: 2009-2015.

9.3. Participarea studenților la decizie

Studenții trebuie să devină o prezență activă, nu numai în organele de decizie colectivă (Consilii profesoriale, Senat), unde adesea votul lor nu contează, ci și în **managementul executiv** al instituției. La nivelul facultății se va înființa poziția de **Prodecan al Studenților**, iar la nivelul universității funcția de **Prorector al Studenților**. Aceste poziții, înființate prin lege, vor fi ocupate de studenți de nivel masteral și doctoral și vor fi remunerate corespunzător,

având același statut ca și celelalte poziții de prodecan/prorector. Universitățile vor fi obligate să asigure prezența studenților în comisiile de asigurare a calității și de deontologie. Prorectorul studenților are obligația să prezinte anual Senatului un Raport privind asigurarea calității și unul privind deontologia, reprezentând punctul de vedere al studenților în aceste privințe. Aceste rapoarte se fac publice.

Termen: 2009.

9.4. Realizarea unui sistem de împrumuturi pentru studenți

Guvernul României va crea un sistem de împrumuturi pentru studenți, garantate de stat. Împrumuturile vor acoperi nu numai taxele de studii, ci și costul vieții pe perioada studiilor (chirie, hrană, materiale de învățare etc.). Returnarea împrumutului se va face după angajarea absolvenților pe un loc de muncă. Cuantumul dobânzii și al principalului va fi diferențiat în funcție de mărimea veniturilor salariale ale absolventului. Returnarea împrumutului va putea fi întreruptă pe perioada în care un absolvent e în șomaj sau are grave probleme de sănătate. Statul va putea acorda credite cu dobândă preferențială pentru studenții din mediul rural sau aparținând unor grupuri dezavantajate, stimulând accesul la învățământul superior și asigurând astfel egalitatea de șanse. Absolvenții care vor practica profesia minim 5 ani în mediul rural vor fi scutiți de plata a 75% din împrumut, această parte fiind preluată de stat.

Termen: 2009-2012.

9.5. Internaționalizarea studiilor prin atragerea de studenți străini

Statul român va acorda un număr substanțial de burse pentru școlarizarea studenților străini. Aceste burse vor fi atribuite doar acelor universități și programe de studii care îndeplinesc cele mai ridicate standarde de calitate, indiferent dacă sunt publice sau private. Universitățile pot dispune integral de veniturile obținute din școlarizarea studenților străini. Ministerul Educației și Cercetării va realiza un **Registru Național Unic al Studenților**, români sau

străini, care studiază în universitățile acreditate, în vederea unui control riguros al diplomelor.

Termen: 2009-2015.

10. Modernizarea managementului și conducerii universităților

Argumente

În momentul de față, structura și organizarea internă a universităților este reglementată strict prin lege, prin urmare universitățile nu-și pot defini organizarea internă în conformitate cu misiunea și strategia de dezvoltare asumate. O universitate care vrea să se centreze pe cercetare și excelență e obligată să aibă aceeași organizare pe catedre, aceeași structură în interiorul instituției ca și o universitate vocațională sau orientată preponderent spre educație. Se încalcă un principiu fundamental de management, conform căruia **structura unei organizații se stabilește în funcție de strategia asumată**. Actualmente, universitățile sunt libere să-și stabilească strategia, dar sunt constrânse să accepte o structură internă impusă.

Profesionalizarea managementului universitar este foarte redusă. În general, se consideră că orice universitar și, cu precădere, conferențiarul și profesorii, pot să conducă o facultate sau o universitate fără niciun fel de pregătire managerială prealabilă. Din păcate, atât practica, cât și cercetările de specialitate arată că lipsa de competențe manageriale nu se poate compensa prin calitățile academice, ceea ce creează adesea sincope în dezvoltarea instituțiilor la fiecare schimbare a decanilor și rectorilor.

Acțiuni

10.1. Legiferarea drepturilor universităților ca, în baza autonomiei universitare, să-și stabilească singure structura și modul de organizare a proceselor interne

Statul va evalua periodic calitatea serviciilor oferite de către fiecare universitate și responsabilitatea cu care aceasta utilizează banul public,

dar nu va mai reglementa organizarea și structura internă a universităților. Universitățile vor putea opta pentru organizarea pe departamente puternice sau pe mai multe catedre mici, pentru un număr mai mare sau mai mic de facultăți în cadrul universității, pentru o organizare matriceală (pe departamente și programe trans-departamentale, cu autonomie financiară și decizională a acestora din urmă) sau, dimpotrivă, pentru o organizare tradițională. Structura va urma strategiei; odată ce și-a stabilit strategia de dezvoltare, orice universitate va putea să-și implementeze acea structură internă care să îi maximizeze șansele de reușită.

Termen: 2009-2010.

10.2. Implementarea sistemului managerial în conducerea universităților

Sistemul colegial de conducere a universităților (= organele de conducere sunt alese prin votul colegilor) se dovedește tot mai perimat. Doar 7 dintre primele 500 de universități din lume continuă să opereze cu o conducere colegială. Sistemul managerial, care are la bază recrutarea top-managementului și o conducere de tip corporatist, se dovedește mult mai capabil să facă față provocărilor cu care se confruntă universitățile în acest moment. Asimilarea paradigmei manageriale va necesita minimum 3-4 ani și trebuie stimulată, prin toate mijloacele, de către Ministerul Educației și Cercetării.

Termen: 2009-2012.

10.3. Înființarea Centrului Național de Pregătire a Managerilor din Învățământul Superior

Acest centru va fi realizat prin colaborarea Ministerului Educației și Cercetării cu Consiliul Național al Rectorilor și va avea funcția de pregătire managerială nu numai a celor aflați în funcții de conducere, ci și a tuturor universitarilor care iau în considerare managementul academic ca o opțiune de dezvoltare în carieră. În acest fel, se va lărgi substanțial

bazinul de recrutare a personalului adecvat pentru middle-managementul (decanate) și top-managementul (rectorate, agenții și consilii naționale) învățământului superior. Acumularea de know-how în probleme de management și conducere universitară va dinamiza schimbarea. Centrul va funcționa ca bază de resurse și va asigura asistență managerială pentru conducerile aflate în funcțiune.

Termen: 2009-2010.

11. Finanțarea diferențială și flexibilă a universităților. Creșterea responsabilității publice a instituțiilor de învățământ superior

Argumente

Finanțarea universităților va cuprinde 4 categorii de fonduri:

- a) **finanțarea de bază** (pentru acoperirea costului standard/student);
- b) **finanțarea complementară** (pentru investiții și reparații capitale);
- c) **resurse proprii** (din taxele de studii, activități de cercetare – dezvoltare - inovare, servicii etc.);
- d) **finanțarea suplimentară** (de excelență). Finanțarea suplimentară se acordă din fonduri publice pentru a stimula excelența instituțiilor și a programelor de studii atât din cadrul universităților publice, cât și a celor private.

Finanțarea publică și autonomia universitară incumbă responsabilități sporite pentru instituțiile de învățământ superior. Ministerul Educației și Cercetării trebuie să stabilească un sistem clar de penalizări, mergând până la desființare, pentru universitățile cu performanțe slabe, care utilizează ineficient fondurile publice, care au probleme cu calitatea și deontologia profesională.

11.1. Finanțarea flexibilă prin granturi de studiu

Actuala finanțare – finanțarea pe student echivalent – este netransparentă și inflexibilă. Ea nu se bazează pe costurile reale de studiu, iar

universitățile nu pot interveni în adaptarea ei la condițiile proprii. În baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, universitățile vor stabili costurile reale incumbate de studiile pe fiecare domeniu. Ministerul Educației și Cercetării va asigura **finanțarea de bază** prin granturi de studiu, echivalentul costului mediu per student per domeniu. Granturile de studiu vor fi alocate prioritar spre acele domenii care asigură dezvoltarea sustenabilă a țării, iar, în interiorul domeniului, prioritar celor mai bine plasate programe. În acest fel, statul se va asigura că obține maximum de beneficiu educațional din banul public alocat. Universitățile vor avea dreptul să gestioneze granturile primite, în baza reglementărilor proprii. O universitate care vrea să stimuleze excelența, va putea cumula granturile de studiu, alocând unui student fizic cu performanțe deosebite o sumă substanțială; astfel, programele de excelență vor putea opera cu formații mici de studenți. Alte universități vor putea opta, de pildă, pentru fragmentarea grantului de studiu, oferind șansa unei finanțări, parțiale, pentru mai mulți studenți. Universitățile vor fi stimulate puternic să reflecteze la reducerea costurilor, orice diferență dintre grantul de studiu și costul real rămânând la dispoziția universității pentru cheltuielile pe care aceasta le consideră necesare.

Finanțarea complementară se acordă numai universităților publice și numai dacă au proiecte viabile de dezvoltare instituțională. Finanțarea se va face pe proiecte de dezvoltare instituțională.

Finanțarea suplimentară se acordă numai programelor de excelență, indiferent dacă sunt realizate în universități publice sau private.

Fondurile obținute din **resurse proprii**, inclusiv cele de la studenții străini, rămân complet la dispoziția universităților.

Finanțarea se acordă multianual, pe cicluri de studiu. Rezultă o finanțare care face transparente costurile și deciziile universităților, care oferă flexibilitate, predictibilitate și direcționează banul public cu maximă eficiență.

Termen: 2009-2011.

11.2. Responsabilizarea publică a universităților

Autonomie crescută înseamnă mai multă responsabilitate socială. Legea învățământului superior va stabili responsabilitatea clară a universităților pentru: a) **calitatea** managementului și calitatea proceselor din cadrul universității (admitere, predare-învățare, cercetare, evaluare etc.); b) **gestionarea finanțării** din bugetul public; c) **deontologia** profesională; d) **drepturile și libertățile studenților**. Pentru fiecare dintre aspectele menționate, universitățile vor prezenta anual câte un raport care devine public și se afișează pe site. Prezentarea publică a acestor rapoarte devine o condiție fundamentală de încheiere a contractului instituțional pentru următorul an bugetar, deci a finanțării viitoare. Legea va trebui să precizeze, de asemenea, sistemul de recompense și sancțiuni prin care Ministerul Educației și Cercetării va stimula responsabilitatea publică a universităților.

Termen: 2009-2010.

12. Asigurarea calității și relevanței învățământului universitar

Argumente

Calitatea educației și relevanța acesteia pentru dezvoltarea personală și pentru economia cunoașterii sunt criteriile fundamentale de consacrare a învățământului superior românesc. Măsurile de asigurare a calității și relevanței trebuie să se desfășoare atât la nivel de sistem, cât și la nivel instituțional.

Acțiuni

12.1. Constituirea Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior

Pentru fiecare program de studiu pe care îl desfășoară, universitățile trebuie să definească riguros calificarea la care duce acesta, în termeni de

competențe și rezultate ale învățării. Curriculumul se va stabili astfel încât să maximizeze atingerea calificării, iar ponderea disciplinelor în dobândirea calificării finale se va reflecta în unitățile de credit alocate (ECTS). La nivel național, cadrul calificărilor se va stabili prin colaborarea dintre universități, asociațiile profesionale și angajatori. Calitatea unui program de studiu va fi evaluată în funcție de măsura în care curriculumul duce la formarea calificării dorite. Fiecare program de studiu propus de o universitate trebuie prezentat în mod public, cu specificații care se referă la profilul calificării universitare și la curriculumul de realizare, inclusiv al personalului didactic angajat în realizare. Ministerul Educației și Cercetării va iniția o mișcare academică de reconstrucție curriculară a studiilor de licență. Acest proces va avea în vedere: actualizarea conținuturilor cursurilor și compatibilizarea lor cu resursele de învățare din cele mai performante universități europene și transatlantice, stabilirea unor nuclee disciplinare comune și minime pentru fiecare calificare universitară, modernizarea tehnicilor de examinare a studenților și a examenului final de licență.

Termen: 2010.

12.2. Asigurarea calității masteratelor și doctoratelor

Programele de masterat și doctorat reprezintă principalele puncte slabe ale învățământului superior românesc. Pentru a remedia această situație, Ministerul Educației și Cercetării și universitățile trebuie să întreprindă, de urgență, următoarele acțiuni:

- (1) Stabilirea statutului profesional al absolventului de masterat (acces la poziții profesionale de înaltă expertiză, salarizare), în raport cu absolventul de licență, printr-o inițiativă legislativă comună a Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Muncii;
- (2) Stabilirea, printr-o hotărâre de guvern, a 4 tipuri de diplomă de master:
 - a) master în științe (matematică, științele naturii și științe sociale);
 - b) master în inginerie;
 - c) master în arte (discipline umaniste, artistice și

sportive) și d) master profesional (vocațional). Cerințele de admitere, procesul de învățare și dizertația finală pentru obținerea titlului de master vor fi particularizate pentru fiecare tip de masterat;

- (3) Acreditarea, de către ARACIS, a tuturor universităților care pot desfășura studii de masterat și doctorat. Acreditarea se va face pe domenii de studii, nu pe fiecare masterat/doctorat în parte, permițând astfel universităților să-și dezvolte flexibil propriile programe de masterat și doctorat. Universitățile neacreditate de către ARACIS pentru studii de masterat și doctorat nu vor avea diplomele recunoscute de către instituțiile statului, cu consecințele salariale și profesionale de rigoare;
- (4) Finanțarea preferențială a studiilor de masterat în limbi de circulație internațională și a doctoratelor în co-tutelă cu universități de prestigiu din străinătate. Vor fi încurajate, de asemenea, masteratele pe administrarea afacerilor, managementul instituțiilor publice, științe și inginerii avansate;
- (5) Stabilirea de parteneriate cu agenții economici și asociațiile profesionale pentru realizarea de masterate profesionale, care să răspundă direct cerințelor pieții. Minimum 30% din activitățile masteratelor profesionale trebuie susținute de practicieni experți în domeniul respectiv. Pregătirea personalului didactic și managerial din învățământul preuniversitar trebuie să se facă prioritar prin masterate profesionale.

Termen: 2009-2010.

12.3. Optimizarea funcționării Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)

ARACIS are nevoie de o nouă metodologie centrată pe indicatori de proces și de output, de o formare intensivă a evaluatorilor, de profesionalizarea staff-ului și de dezvoltarea capacității instituționale. Ea trebuie să devină furnizor de asistență și expertiză pentru dezvoltarea

mecanismelor de asigurare a calității din interiorul universităților. Un **nucleu comun de criterii și indicatori de calitate** trebuie de urgență elaborați împreună cu CNCSIS, CNFIS, ACPART ȘI ANCS. Studenții trebuie să devină parteneri cu drepturi egale în ARACIS.

Termen: 2011.

12.4. Promovarea culturii și practicilor antreprenoriale în universități

Universitățile care promovează cultura și practicile antreprenoriale au șanse sporite de adaptare într-o lume tot mai competitivă și globalizată. Stimularea intraprenariatului și antreprenorialului academic trebuie să devină un obiectiv major în următoarea perioadă pentru universitățile românești. Printr-o serie de măsuri legislative și financiare, statul va favoriza dezvoltarea periferiei antreprenoriale a universităților (incubatoare de afaceri, *spin-off companies*) și va constitui un capital de risc pentru finanțarea inițiativelor de valorificare economică a rezultatelor din cercetare – dezvoltare - inovare. La rândul lor, universitățile trebuie să coreleze sistemele de recompensare (salarii, promovări, an sabatic etc.) cu reușitele antreprenoriale (intraprenoriale) ale angajaților. Organizarea matriceală (pe departamente și programe trans-departamentale cu autonomie decizională și financiară) va spori capacitatea universităților de a aborda probleme relevante inter și intra-disciplinare, cu mare impact asupra mediului socio-economic din afara universității.

Termen: 2012.

13. Reorganizarea sistemului de cercetare-dezvoltare-inovare

Argumente

Performanțele sistemului nostru de cercetare-dezvoltare-inovare sunt modeste în comparație nu numai cu media europeană, ci și cu țările învecinate. Cauzele se leagă, în egală măsură, atât de deficitul de resurse (financiare și umane), cât și de managementul defectuos al cercetării.

Acțiuni

13.1. Evaluarea granturilor de cercetare numai de către cercetători cu rezultate științifice relevante internațional

Evaluarea granturilor se va face exclusiv pe baza unor criterii de performanță internațională. Se vor abandona complet practicile de „echivalare”. Statutul de evaluator al unui proiect de cercetare nu poate fi dobândit decât de către cei care au rezultate notabile, confirmate prin publicații și brevete relevante internațional. În acest sens, agențiile responsabile de finanțarea cercetării vor proceda la o selecție riguroasă a evaluatorilor pe bază de criterii comparabile cu cele europene, inclusiv prin includerea de cât mai mulți evaluatori din străinătate. La fel va proceda și ARACIS în evaluarea instituțională a calității. Termen: 2010.

13.2. Reorganizarea sistemului de administrare a cercetării-dezvoltării în două agenții naționale și un Consiliu Național de Politica Științei (CNPS), după modelul european și din SUA

Cele două agenții – una având ca domeniu cercetarea, cealaltă dezvoltarea-inovarea, vor administra fondurile și implementarea programelor de cercetare. CNPS va stabili planurile cadru și prioritățile activităților de CDI din România. Vom depăși situația actuală, în care cei ce stabilesc planul de dezvoltare a cercetării administrează și banii.

Termen: 2009.

13.3. Crearea unui mecanism fiscal prin care firmele private să poată dona 2% din impozitul pe profit pentru instituții publice de cercetare

Acest mecanism se inspiră din cel prin care persoanele fizice pot dona 2% din impozitul pe veniturile proprii pentru activități ale organizațiilor non-profit. Va crește aportul finanțării private la bugetul cercetării, cu efecte benefice multiple.

Termen: 2010.

13.4. Reducerea fragmentării sistemului de CDI

Patrimoniul instituțiilor publice de CDI falimentare nu trebuie privatizat decât dacă nicio instituție publică de CDI nu și-a exprimat intenția de a prelua respectivul patrimoniu, într-un interval de 6 luni de la anunțul public de privatizare.

Termen: 2009.

13.5. Împiedicarea accesului la fonduri publice de cercetare a tuturor persoanelor dovedite că au plagiat, precum și a celor care au gestionat ineficient fondurile de cercetare sau care nu au obținut rezultate semnificative dovedite prin publicații sau brevete

Termen: 2009.

13.6. Transparența totală a finanțării din fonduri publice a activităților de CDI și responsabilitatea publică a directorului de proiect pentru rezultatele proiectului

Acest mecanism va fi dublat de reducerea birocrăției în derularea granturilor de cercetare.

Termen: 2009.

IV. CONDIȚII DE IMPLEMENTARE

Implementarea cu succes a strategiei „Educație și Cercetare pentru Societatea Cunoașterii” impune reunirea a trei condiții de bază: coordonarea acțiunilor de implementare, asumarea strategiei la nivel guvernamental și, respectiv stabilirea unui mecanism de monitorizare.

E nevoie înainte de orice de coordonarea acțiunilor. Măsurile strategice propuse necesită coordonarea riguroasă a mai multor tipuri de acțiuni:

- acțiuni **legislative**, de elaborare a unui pachet de legi: Legea Educației Permanente – ca lege cadru; Legea Învățământului Preuniversitar; Legea Universităților și Statutul Personalului Didactic;
- acțiuni **administrative și de politici publice** – de reorganizare a instituțiilor din învățământ și redefinirea relațiilor din interiorul acestora;
- acțiuni de **finanțare** consistentă a învățământului și cercetării, cu minim 7% din PIB și utilizarea eficientă a fondurilor europene disponibile;
- acțiuni de **formare a resurselor umane**, pentru a avea garanția că noua legislație va fi aplicată, administrarea sistemului se va optimiza, iar finanțarea va fi folosită cu maximă eficiență și responsabilitate.

Toate aceste acțiuni trebuie demarate concomitent. Ar fi o iluzie să credem că singură schimbarea legilor va eficientiza sistemul sau că o nouă legislație poate fi aplicată de aceleași structuri administrative sau că simpla creștere a finanțării ne va face mai performanți. După cum nicio resursă umană de calitate dar lipsită de instrumente legislative, financiare sau administrative nu poate rezolva gravele probleme ale sistemului. Succesul strategiei propuse depinde fundamental de coordonarea tuturor tipurilor de acțiuni, astfel încât, prin efectul lor cumulat, să producă masa critică necesară restructurării sistemului.

Este nevoie, pe de altă parte, de asumarea strategiei la nivel guvernamental. Lăsat singur, Ministerul Educației și Cercetării nu va putea duce la bun sfârșit implementarea strategiei. Multe dintre măsurile preconizate presupun acțiunii convergente și coordonate din partea mai multor ministere, precum Educație, Muncă, Interne, Finanțe sau Sănătate, ceea ce presupune, în fond, angajarea întregului guvern și a primului ministru. **Asumarea strategiei la nivelul guvernului prin persoana primului ministru devine obligatorie pentru succesul implementării ei.**

În fine, este nevoie de monitorizare. Președinția sau Parlamentul vor trebui să instituie o comisie de specialitate care să monitorizeze modul în care este implementată strategia, să identifice din timp problemele care ar putea să apară și să propună soluții pentru remedierea acestora. Comisia va prezenta periodic rapoarte independente de monitorizare, care vor fi făcute publice.

Asumată de guvern, implementată ca un tot unitar și monitorizată riguros, strategia propusă ne maximizează șansele de a atinge obiectivele pe care cu toții le dorim. De noi depinde cum va arăta viitorul nostru.

ACORD

București, 24 octombrie 2008

În vederea sporirii semnificative a calității actului educațional, federațiile sindicale reprezentative din învățământ – Federația Sindicatelor Libere din Învățământ, Federația Educației Naționale, Federația Sindicatelor din Învățământ Spiru Haret și Federația Națională Sindicală Alma Mater – își asumă strategia de modernizare a educației intitulată **Educație și Cercetare pentru Societatea Cunoașterii**, în forma anexată prezentului acord.

Un obiectiv însemnat al acestui demers de creștere a calității este parteneriatul cu asociațiile părinților, parteneriat în cadrul căruia școlile pot oferi, după orele de curs și de comun acord cu familiile și elevii, activități suplimentare de învățare remedială pentru elevii aflați în dificultate, respectiv activități de accelerare a învățării pentru copiii supradotați, ca și activități extra-școlare (vizite la muzee, spectacole, excursii, concursuri sportive etc.). Aceste activități suplimentare nu vor modifica normele legale de lucru și nu vor conduce la plăți suplimentare.

Aurel Cornea

Liviu Pop

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ

Cătălin Croitoru

Constantin Ciosu

Federația Educației Naționale

Gheorghe Isvoranu

Marius Nistor

Federația Sindicatelor din Învățământ Spiru Haret

Răzvan Bobulescu

Mihai Bayer

Federația Națională Sindicală Alma Mater

TABLA DE MATERII

ROMÂNIA EDUCAȚIEI, ROMÂNIA CERCETĂRII

PREAMBUL	
I. DIAGNOZA	
II. SOLUȚII	
II.1. Măsuri de restructurare a învățământului preuniversitar	
1. O nouă organizare a ciclurilor de învățământ este necesară	
2. Educația timpurie devine bun public și necesită o atenție specială	
3. Implementarea unui curriculum flexibil și centrat pe competențele necesare dezvoltării personale și economiei cunoașterii	
4. Accelerarea descentralizării și re poziționarea școlii în comunitate	
5. Reforma politicilor de resurse umane	
6. Stimularea educației permanente prin măsuri concrete	
II.2. Măsuri de modernizare a învățământului superior și a cercetării	
1. Diferențierea universităților și concentrarea resurselor	
2. Reforma politicilor privind resursele umane	
3. Modernizarea managementului și conducerii universităților	
4. Finanțarea diferențiată și flexibilă	
5. Constituirea Cadrului Național al Calificărilor	
6. Promovarea culturii antreprenoriale în învățământul superior	
7. Instituirea unui sistem de <i>indicatori de referință</i> pentru învățământul superior	
8. Reorganizarea sistemului de cercetare	
III. CONCLUZII	
ANEXA I – Lista documentelor de lucru	

PACTUL NAȚIONAL PENTRU EDUCAȚIE

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE PENTRU SOCIETATEA CUNOAȘTERII

I. PREAMBUL

II. OBIECTIVE

III. MĂSURI ȘI ACȚIUNI DE IMPLEMENTARE

III.A. ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

1. Compatibilizarea ciclurilor de învățământ cu cerințele unei educații moderne și cu Cadrul European al calificărilor

1.1. Legiferarea unei noi structuri a sistemului de învățământ

1.2. Formarea personalului didactic direct implicat în restructurarea ciclurilor de învățământ, în primul rând a educatoarelor/învățătorilor implicați în integrarea educației timpurii cu învățământul obligatoriu, precum și a profesorilor din școlile gimnaziale care vor avea clasa a IX-a

1.3. Luarea deciziilor administrative privind amplasarea și dotările necesare pentru clasa pregătitoare și pentru clasa a IX-a

1.4. Constituirea consorțiilor școlare

1.5. Dotarea tuturor școlilor cu calculatoare conectate la internet

2. Reforma curriculară și a procedurilor de evaluare

2.1. Centrarea curriculumului pe 8 categorii de competențe-cheie

2.2. Introducerea disciplinei Tehnologia informației și comunicării (TIC), ca disciplină opțională în clasele I-IV și ca disciplină obligatorie în clasele V-XII .

2.3. Flexibilizarea curriculumului

2.4. Digitalizarea conținuturilor curriculare și crearea unei Biblioteci Școlare Virtuale

2.5. Formarea profesorilor și a directorilor de școli pentru gestiunea și aplicarea unui nou curriculum

2.6. Modernizarea procedurilor de evaluare

3. Accelerarea descentralizării în contextul asigurării calității.

3.1. Descentralizarea financiară echilibrată

3.2. Descentralizarea deciziilor referitoare la resursele umane

3.3. Descentralizarea administrării și curriculumului

3.4. Formarea resurselor umane pentru managementul descentralizat al unităților de învățământ

3.5.	Stimularea competiției pentru calitate	
4.	Reformarea politicilor în domeniul resursei umane.	
4.1	Diferențierea salarizării în funcție de performanță.....	
4.2	Elaborarea unei noi metodologii de evaluare a cadrelor didactice	
4.3	Creșterea calității formării inițiale și continue	
4.4	Inițierea de către Ministerul Educației și Cercetării a unor campanii în mass-media de revalorizare a școlii și a carierei didactice	
4.5	Recunoașterea învățării non-formale și informale.....	
4.6	Profesionalizarea și depolitizarea carierei manageriale în educație.....	
5.	Considerarea educației timpurii ca o prioritate a sistemului de învățământ	
5.1	Declararea, prin lege, a educației timpurii ca bun public și finanțarea de către stat a cheltuielilor cu educația timpurie	
5.2	Elaborarea unui nou curriculum pentru educația timpurie	
5.3	Formarea inițială și continuă a personalului implicat în educația timpurie	
5.4	Înființarea unor echipe multidisciplinare de intervenție.....	
5.5	Coordonarea serviciilor oferite de Ministerul Educației și Cercetării cu cele oferite de Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii, Solidarității și Familiei, pentru optimizarea serviciilor de educație timpurie.....	
5.6	Elaborarea unui sistem unitar de criterii și indicatori, precum și a unei proceduri riguroase de colectare a datelor	
6.	Stimularea puternică a educației permanente.	
6.1.	Elaborarea unei Legi a educației permanente.....	
6.2.	Lansarea unor campanii media pentru stimularea participării la educația permanentă și crearea unei culturi a învățării pe tot parcursul vieții..	
6.3.	Crearea unui cont bancar personal de educație permanentă pentru fiecare nou născut din România	
6.4.	Acreditarea școlilor ca centre de educație permanentă	
6.5.	Lansarea programului „Școala după Școală”	
III. B.	ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ȘI CERCETAREA.....	
7.	Diferențierea universităților și concentrarea resurselor	
7.1	Evaluarea externă a tuturor instituțiilor de învățământ superior, publice și private.....	
7.2.	Evaluarea învățământului superior la distanță.	83
7.3.	Evaluarea și ierarhizarea programelor de studii.....	

7.4.	Universitățile vor proceda la evaluarea departamentelor/catedrelor și clasificarea lor pe 5 nivele de performanță.	
7.5.	Se organizează Institutul de Studii Avansate din România (ISAR).	
8.	Reforma politicilor privind resursele umane	
8.1.	Asigurarea autonomiei și responsabilității totale a universităților în definirea normei didactice și de cercetare	
8.2	Asigurarea autonomiei și responsabilității totale a universităților în selectare, evaluarea, motivarea, formarea și concedierea personalului didactic și de cercetare	
8.3	Funcționarea efectivă a unui Cod deontologic la nivelul fiecărei universități. Întărirea Comisiei de Deontologie la nivelul Ministerului Educației și Cercetării, cu rol de instanță de apel în problemele de deontologie din interiorul universităților.....	
8.4	Asigurarea portabilității granturilor	
9.	Promovarea universității centrate pe student	
9.1	Drepturile, libertățile și obligațiile studenților vor fi cuprinse într-un Cod al Studentului	
9.2	Îmbunătățirea serviciilor oferite studenților.....	
9.3	Participarea studenților la decizie	
9.4	Realizarea unui sistem de împrumuturi pentru studenți	
9.5	Internaționalizarea studiilor prin atragerea de studenți străini	
10.	Modernizarea managementului și conducerii universităților	
10.1	Legiferarea drepturilor universităților ca, în baza autonomiei universitare, să-și stabilească singure structura și modul de organizare a proceselor interne	
10.2	Implementarea sistemului managerial în conducerea universităților .91	
10.3	Înființarea Centrului Național de Pregătire a Managerilor din Învățământul Superior.....	
11.	Finanțarea diferențială și flexibilă a universităților. Creșterea responsabilității publice a instituțiilor de învățământ superior	
11.1	Finanțarea flexibilă prin granturi de studiu	
11.2.	Responsabilizarea publică a universităților	
12.	Asigurarea calității și relevanței învățământului universitar	
12.1	Constituirea Cadrelor Naționale al Calificărilor din Învățământul Superior	
12.2.	Asigurarea calității masteratelor și doctoratelor	

12.3. Optimizarea funcționării Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)	
12.4. Promovarea culturii și practicilor antreprenoriale în universități	
13. Reorganizarea sistemului de cercetare-dezvoltare-inovare	
13.1. Evaluarea granturilor de cercetare numai de către cercetători cu rezultate științifice relevante internațional	
13.2. Reorganizarea sistemului de administrare a cercetării-dezvoltării în două agenții naționale și un Consiliu Național de Politica Științei (CNPS), după modelul european și din SUA	
13.3. Crearea unui mecanism fiscal prin care firmele private să poată dona 2% din impozitul pe profit pentru instituții publice de cercetare.....	
13.4. Reducerea fragmentării sistemului de CDI.....	
13.5. Împiedicarea accesului la fonduri publice de cercetare a tuturor persoanelor dovedite că au plagiat, precum și a celor care au gestionat ineficient fondurile de cercetare sau care nu au obținut rezultate semnificative dovedite prin publicații sau brevete	
13.6. Transparența totală a finanțării din fonduri publice a activităților de CDI și responsabilitatea publică a directorului de proiect pentru rezultatele proiectului	
IV. CONDIȚII DE IMPLEMENTARE.....	

ACORDUL SINDICATELOR

Fundamentarea demersului legislativ. Opțiunile majore.

1. Coerența

Prezentele propuneri legislative reprezintă ultimul pas dintr-un parcurs coerent, în cadrul acestuia:

- (1) s-a făcut **diagnoza** sistemului de educație și cercetare și s-au propus **soluțiile cheie**, prezentate în Raportul „România Educației, România cercetării” (12 iulie 2007);
- (2) s-a creat **consensul politic** prin **Pactul Național pentru Educație**, semnat de către toate partidele politice parlamentare și de către 22 de organizații ale societății civile (5 martie 2008);
- (3) s-au **operaționalizat soluțiile**, cuprinse în primele două documente, prin strategia **„Educație și cercetare pentru societatea cunoașterii”**, asumată printr-un **Acord** de către toate sindicatele reprezentative din educație (24 octombrie 2008).

Acum soluțiile legislative vin să creeze condițiile necesare pentru realizarea modernizării și restructurării coerente a sistemului de educație din România. **Criza nu e o scuză pentru abandonarea proiectelor. Lipsa banilor nu poate justifica nici lipsa ideilor, nici amânarea deciziilor legislative.** E convingerea noastră fermă că **educația și cercetarea sunt parte a soluției ieșirii din criză**, nu parte a problemelor care au generat criza și, ca atare, acțiunile hotărâte în aceste domenii trebuie întreprinse neîntârziat.

În afara documentelor de expertiză și politice menționate deja, pentru elaborarea soluțiilor legislative propuse, au fost consultate și analizate comparativ legislațiile altor state. S-a acordat o atenție deosebită tendințelor legislative recente în domeniul educației și cercetării (e.g. Franța, Finlanda, Austria, Norvegia), precum și legislației țărilor care au făcut din educație și cercetare pârghia principală a progresului lor economic (e.g. Coreea de Sud, Taiwan). Suntem conștienți că propunerile legislative reprezintă soluția necesară, dar nu și suficient pentru modernizarea sistemului de educație și cercetare. Ele trebuie urmate de măsuri pentru formarea resurselor umane capabile să implementeze noua legislație, de acțiuni administrative și alocări financiare corespunzătoare.

2. Arhitectura

Legislația propusă este formată din două **legi sectoriale**: - Legea învățământului preuniversitar și Legea învățământului superior și o **lege-cadru**: - Legea educației permanente.

Legea-cadru are funcția de a conferi un fundament stabil și de a asigura corespondența dintre cele două legi sectoriale prin așezarea educației permanente la baza sistemului educațional (conform punctului 8 din Pactul Național pentru

Educație), precum și de a pune în valoare educația non-formală și cea informală ce are loc dincolo de sistemul de învățământ. Îndeosebi după apariția Internetului, oportunitățile de învățare în afara școlii au crescut exponențial; ele trebuie recunoscute legislativ și valorizate.

Alternativa unei legi unice pentru învățământul preuniversitar, superior și educația permanentă este neviabilă, așa cum ne-a demonstrat-o actuala Lege a învățământului. Ea a fost modificată de 34 de ori, iar aceste modificări repetate, chiar și atunci când au vizat numai un sector, au decredibilizat **toată** legea, inclusiv părțile ei bune, și au creat confuzie legislativă.

Din pachetul legislativ propus lipsește deocamdată **Statutul personalului didactic**, din două motive bine întemeiate:

(1) legea salarizării unice a bugetarilor va avea efecte majore, inclusiv asupra statutului personalului didactic, ca atare, reglementarea acestuia în acest moment este inoportună;

(2) trebuie mai întâi să cădem de acord asupra finalităților, structurii, organizării și funcționării sistemului de învățământ și abia apoi să definim statutul personalului didactic care operează în cadrul acestui sistem.

Considerăm că după adoptarea prezentului pachet legislativ și a legii salarizării unice, o lege referitoare la statului personalului didactic devine de stringentă actualitate.

3. Opțiunile legislative majore

A. Legea învățământului preuniversitar

- 1) **Învățământul preuniversitar se centrează pe formarea și evaluarea competențelor.** La nivelul educației timpurii, centrarea este pe dezvoltarea competențelor emoționale, cognitive și sociale și pe intervenția precoce pentru remedierea rapidă a deficiențelor de dezvoltare (art. 34). La nivelul învățământului obligatoriu, educația țintește cele opt categorii de competențe cheie, așa cum sunt ele agreate și la nivel european (art. 35). Disciplina „Tehnologia informației și comunicării” devine obligatorie din clasa a V-a. Învățământul liceal se centrează pe dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie dobândite în învățământul obligatoriu și pe formarea competențelor specifice, în funcție de filieră și profil.
- 2) **Se reorganizează nivelurile de învățământ, așa cum se prevede în raportul „România educației, România cercetării”, și se crează cadrul pentru consorțiile școlare.**

Clasa pregătitoare devine obligatorie și intră în structura învățământului de bază (clasă pregătitoare – clasa a IX-a). Liceul (clasele X-XII) este generalizat și gratuit (art. 10). Liceele au autonomie în organizarea admiterii (art. 42, alin. 1). Sunt specificate clar finalitățile fiecărui nivel de învățământ (art. 10 alin 2

– art. 10 alin. 5). Pentru gestionarea fluctuațiilor de personal didactic și lărgirea oportunităților de învățare oferite elevilor se înființează **consorțiile școlare** (art. 17).

- 3) **Evaluarea elevilor dobândește în mod prioritar funcția formativă de a optimiza învățarea prin intervenții remediale sau planuri individualizate de învățare** (art. 40, 41, 42). La fiecare final de ciclu curricular sunt evaluate competențele dobândite.

La finalul învățământului preșcolar se face evaluarea competențelor cognitive, emoționale și sociale și se stabilesc planurile de intervenție remedială.

La finalul clasei a II-a se evaluează, la nivelul fiecărei școli, măsura în care elevii au dobândit scris-cititul și matematica și se stabilesc planurile individualizate de învățare pe care învățătorii le pun în aplicare până în clasa a IV-a. Se creează Portofoliul de educație al elevului și se face un raport detaliat către părinți.

La finalul clasei a IV-a, pe un eșantion reprezentativ, se realizează o evaluare din partea Ministerului Educației, Cercetării și Inovării pentru a diagnostica performanțele învățământului primar, prin probe similare testelor internaționale curente.

La finalul clasei a VI-a fiecare școală își evaluează elevii pentru a realiza, apoi, cu ei o învățare individualizată și pentru a avea baza de orientare spre un anumit tip de liceu.

La finalul clasei a IX-a a învățământului obligatoriu se evaluează la nivel național gradul de achiziție a competențelor de bază prin teste de tip PISA și calificative.

Bacalaureatul nu mai e unic, ci se organizează diferențial pe filiere și profiluri de licee. Evaluarea se face prin sisteme și punctaje similare testelor internaționale și prin calificative. Evaluarea competențelor de utilizare a calculatorului se realizează atât la finalul învățământului obligatoriu, cât și la finalul liceului. Elevii pot susține bacalaureat internațional.

- 4) **Se descentralizează curriculumul.** Materiile care se predau în 20% din orele alocate învățământului obligatoriu și 30% din orele alocate la nivel de liceu sunt decise la nivelul școlii de către Consiliul de administrație și comitetele de părinți. Mai mult, fiecare profesor are la dispoziție 25% din orele alocate disciplinei proprii pentru a adapta predarea la caracteristicile elevilor (art. 36). Învățarea matematicii și științelor este susținută și finanțată prin programe naționale speciale (art. 37, alin. 4).
- 5) **Se descentralizează deciziile referitoare la resursele umane.** Toate concursurile de ocupare a posturilor didactice au loc la nivelul școlii. Consiliul de administrație al școlii ia toate deciziile referitoare la schema de personal, concursuri, evaluarea și salarizarea personalului (art. 55, 56). Școlile decid ce cursuri de formare continuă plătesc. În urma concursurilor pe post, personalul

didactic devine titular pe post. Titularizarea în sistem se menține dar se acordă numai personalului didactic cu performanță deosebită.

- 6) **Se descentralizează finanțarea.** Finanțarea de bază (costul standard per elev + coeficienții de corecție) se repartizează prin Direcțiile Județene de Finanțe Publice, direct la școală. Finanțarea suplimentară, prin care sunt premiate incluziunea și performanța, se atribuie direct la școală, sub formă de grant. Ministerul Educației, Cercetării și Inovării păstrează doar fondurile pentru programele naționale de reformă și pentru funcționarea proprie și a unităților subordonate. Alocarea complementară, pentru investiții și reparații capitale se atribuie și se gestionează de către consiliile locale.
- 7) **Se descentralizează conducerea.** Directorii sunt selecționați prin concurs și sunt numiți de Consiliul de administrație al unităților de învățământ (art. 76, 77, 78). Directorii încheie contracte de performanță cu autoritățile locale și contracte de management cu Consiliile de administrație. Dacă nu și le îndeplinesc, directorii pot fi demiși atât de autoritățile locale cât și de către Consiliile de administrație în urma unui audit efectuat de Inspectoratul Școlar. Directorii unităților școlare nu pot fi membri ai unor partide politice (art. 76, alin. 4).
- 8) **Se întărește controlul.** Directorul școlii răspunde public de performanțele școlii și este auditat periodic de către Inspectoratul școlar. Performanțele profesorilor sunt evaluate anual, iar salarizarea se stabilește în primul rând în funcție de performanță. Directorii, la nivelul unităților școlare, și inspectorii generali, la nivelul județului, prezintă anual rapoarte publice privind performanțele unităților de învățământ subordonate. Ministerul Educației, Cercetării și Inovării elaborează politici, reglementează și controlează; administrarea sistemului coboară la nivelul școlilor și al autorităților locale (art. 73-76).
- 9) **Învățământul se centrează pe beneficiar.** Pentru prima dată se dedică un întreg capitol beneficiarilor educație (art. 64-72). Între unitatea de învățământ și părinte/reprezentant legal se stabilește un contract educațional care cuprinde obligațiile și drepturile părților. Se finanțează prin programe naționale speciale extensia școlară (programe tip „școală după școală”). Școlile postliceale de stat sunt gratuite. Se subvenționează toate costurile frecventării liceului pentru copiii provenind din medii defavorizate și copiii instituționalizați.
- 10) **Calitatea educației contează mai mult decât tipul furnizorului** (public sau privat) de educație. Finanțarea de bază pentru învățământul preșcolar și învățământul obligatoriu se acordă tuturor unităților de învățământ, publice sau private, dacă ele sunt acreditate și se supun evaluării periodice. Odată cu transferul preșcolarului/elevului, se transferă și resursele financiare alocate școlarizării acestuia (art. 81).
- 11) **Învățământul se reconstruiește pentru „generația digitală”.** În termen de un an de la promovarea legii, toate școlile vor fi conectate la Internet. Se înființează și se finanțează de către Ministerul Educației, Cercetării și Inovării Biblioteca Școlară Virtuală și Platforma Școlară de e-learning, astfel încât toate conținuturile ce trebuie învățate în școală, lecțiile celor mai buni

profesori, vor exista și în format digital și vor fi accesibile oricărui elev, din orice școală (art. 45-47).

- 12) **Se susține competiția în sistem și se premiază câștigătorii** (art.83,85). Unitățile de învățământ sunt evaluate anual pe două axe: performanța și incluziune. Sunt premiate atât excelența în incluziune cât și excelența în performanță. Se instituie concursul „Profesorul anului” și se recompensează financiar performanțele de excelență ale elevilor.

B. Legea Învățământului Superior

- 1) **Se întărește autonomia universitară, concomitent cu introducerea și consolidarea răspunderii publice.** Structura, organizarea și funcționarea internă se reglementează complet la nivelul universităților prin Carta universitară. Înființarea facultăților se face prin decizia Senatului. Dimensiunea și organizarea catedrelor sunt decise de Senat. Norma didactică (în limita a 2-12 ore de predare/săptămână) e decisă de universitate (art. 39). Se introduc, pentru prima dată, penalizări severe pentru ineficiență managerială, deficiențe de etică universitară și de calitate, de la suspendarea rectorului până la nerecunoașterea diplomelor de către stat și fuzionarea universităților sau desființarea lor (art. 10-12). Se crează un sistem de indicatori statistici și de performanță pentru monitorizarea permanentă a sistemului de învățământ superior. Se fac rapoarte anuale asupra asigurării calității și respectării eticii universitare, atât din partea furnizorilor (prin rector), cât și din partea beneficiarilor (prin cancelarul studenților) (art. 73-81).
- 2) **Se înăspresc măsurile pentru asigurarea calității și respectarea eticii universitare.** Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, prin organisme abilitate, realizează diferențierea universităților și ierarhizarea programelor de studii (art. 91). Programele de studii performante sunt premiate prin finanțare suplimentară; programele neperformante nu mai pot fi finanțate din fondurile publice, iar diplomele rezultate nu mai sunt recunoscute. Lista lor e publicată anual. Universitățile care nu publică informațiile privind calitatea, solicitate de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, sunt sancționate sever, de la suspendarea rectorului până la desființare. Fiecare universitate are obligația să facă ierarhizarea catedrelor pe cinci niveluri de performanță (art. 93). Rezultatele se fac publice. Se înființează Institutul de Studii Avansate din România, având ca obiect principal de activitate susținerea elitelor din țară și din diaspora (art. 92).

Se interzice ocuparea posturilor didactice de către persoane care au plagiat și se pierde postul didactic sau de cercetare ocupat chiar dacă plagiatul a avut loc în trecut (art. 48). Se interzice exercitarea unei funcții de conducere, la orice nivel, după împlinirea vârstei legale de pensionare (art. 41, alin 2). Se interzice exercitarea unei funcții de conducere în cadrul universității în paralel cu o funcție de demnitate publică (art. 80). Se interzice ca rudele de gradul II inclusiv să dea concurs în aceeași catedră sau să ocupe concomitent funcții de conducere în interiorul universității (art. 48, alin 4). Se înființează registrul

matricol universitar unic pentru monitorizarea parcursul academic al studenților și a accesului la diplome (art. 65).

- 3) **Cercetătorul și cercetarea universitară devin prioritare** (art. 36-38). Universitățile își asumă public poziția față de cercetarea științifică, iar evaluarea lor se realizează în funcție de tipul de universitate pentru care au optat. Pentru granturile gestionate de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, prin a Autoritatea Națională de Cercetare Științifică, se asigură 30% din finanțare în momentul semnării contractului. Titularii de grant au autonomie și responsabilitate personală în achizițiile publice și gestionarea resurselor umane implicate în grant. Mobilitatea interinstituțională după principiul *grantul urmează cercetătorul* e garantată. Titularii de grant beneficiază de an sabatic (art. 40).
- 4) **Universitatea se centrează pe student.** Studenții sunt considerați parteneri (art. 63). Universitățile adoptă un cod al îndatoririlor, drepturilor și libertăților studenților (art. 16, alin.2) Se înființează, la nivelul fiecărei facultăți, Oficiul de relații cu studenții cu funcția de „ghișeu unic” pentru problemele studenților. Oficiul se încadrează cu personal prioritar din rândul studenților (art. 68). Se înființează funcția de cancelar al studenților (la nivelul facultății) și de cancelar general al studenților (la nivelul universității), cu atribuții executive și de control (art. 81). Se deschide accesul la împrumuturi garantate de stat pentru acoperirea costurilor de studii, iar absolvenții care practică profesia timp de minimum 5 ani în mediul rural sunt scutiți de plata a 75% din împrumut (art. 69). Evaluarea a prestației cadrelor didactice de către studenți este obligatorie.
- 5) **Se flexibilizează programele de studii și se centrează pe rezultate ale învățării.** Se instituie mai multe tipuri de masterat (în științe, în inginerie, în arte și vocațional) și de doctorat (științific și profesional) (art. 27-28). Programele de masterat și doctorat se pot combina în cadrul unor facultăți graduale. Programele de studii se centrează pe dobândirea unor calificări relevante, iar concordanța dintre curriculum și calificarea propusă devine un criteriu esențial de calitate (art. 29, alin. 4).
- 6) **Se promovează universitatea de tip managerial și antreprenorial** (art. 71-79). Rectorii sunt selecționați prin concurs organizat și validat de Senat. Rectorul își numește prorectorii. Rectorul își numește decanii dintre cele trei propuneri înaintate de consiliile facultăților. Puterea executivă a rectorilor și decanilor este întărită concomitent cu întărirea puterii de control asupra acestora de către Senat, respectiv consiliile profesionale. Universitățile sunt stimulate să aibe inițiative antreprenoriale.

La nivelul sistemului, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării își întărește capacitatea de elaborare de politici, de reglementare și de control, iar universităților li se întărește capacitatea de administrare a programelor de studii a structurii și funcționării lor interne. Fostele consilii consultative (CNATDCU, CNFIS, CNCSIS) devin acum consilii puternice care elaborează strategii și auditează calitatea resurselor umane (CNATDCU), a eficienței manageriale (CNFIS) și a gestionării activităților de cercetare (CNCSIS). Se

înființează Consiliul de Etică Universitară care auditează comisiile de etică din universități și funcționează ca instanță unică în litigiile de etică.

Se înființează centrul național de pregătire a managerilor și administratorilor din învățământul superior (art. 83).

- 7) **Se asigură finanțarea multianuală și flexibilă** (art. 94-98). Finanțarea de bază se acordă multianual, pe toată durata unui ciclu de studii, pe bază de granturi de studii, bazate pe echivalentul costului mediu per student pentru fiecare domeniu și ciclu de studii. Granturile de studii sunt gestionate de către universități în baza autonomiei. Universitatea nu pierde granturile de studii, dacă studenții nu performează corespunzător la examene. Finanțarea complementară se face pe bază de proiecte de dezvoltare instituțională auditate de către CNFIS. Se crează fondul de finanțare suplimentară care se alocă numai celor mai bune programe de studii și celor mai bune universități. Pentru a încuraja atragerea de studenți străini, toate fondurile obținute din școlarizarea acestora rămân la nivelul universității. Studiile în științe și tehnologii avansate, cele în limbi de circulație internațională se finanțează prioritar.
- 8) **Se acordă sprijin învățământului privat performant.** Finanțarea suplimentară, care premiază excelența se oferă celui care o produce (pe programe și instituții) indiferent dacă este furnizor public sau privat de învățământ superior (art. 95, alin. 4). Guvernul, cu acordul Senatului universitar, poate înființa și finanța programe de studii sau facultăți pentru domeniile prioritare, atât în universități publice cât și în universități private.

C. Legea educației permanente.

- 1) **Educația permanentă este o responsabilitate a persoanelor și instituțiilor și este stimulată de către stat.** Pentru educație se alocă anual un **buget minim de 7% din PIB**, fonduri publice. Educația permanentă se realizează în **contexte formale, nonformale și informale** (art. 1-5). Statul garantează **accesul egal** la educație și servicii de informare, consiliere și orientare în carieră (art. 4). **Sunt stabilite atribuțiile fundamentale ale instituțiilor statului** în domeniul educației.
- 2) **Se înființează Centrele Comunitare de Învățare Permanentă** pentru a oferi educarea și formarea continuă a membrilor comunității. Se înființează **Muzeul Național al Științei**, pentru învățarea nonformală și informală a realizărilor științei și tehnologiei contemporane.
- 3) **Se pun bazele legislative pentru recunoașterea și certificarea învățării non-formale și informale indiferent de contextul în care ea a fost dobândită.** Nu vom mai avea competențe existente și necertificate pe competențe. Toți furnizorii de educație și formare sunt acreditați și evaluați periodic.

- 4) **Educația permanentă este susținută financiar.** Guvernul înființează un cont bancar în valoare de 500 Euro pentru fiecare nou-născut din România. Anual, părinții/reprezentanții legali pot depune în contul de educație permanentă o sumă de până la 500 Euro pe an, care va fi scutită de impozit. Contul de educație permanentă poate fi utilizat de titular doar în scopuri strict educaționale, după finalizarea învățământului obligatoriu.

Fiecare instituție publică este obligată să utilizeze minimum 2% din buget pentru formarea și perfecționarea personalului. Societățile comerciale sunt scutite de impozitarea profitului reinvestit în formarea resursei umane în limita a 5% din valoarea acestuia.

- 5) **Mass-media este folosită în scopuri educaționale.** Un post public de televiziune și un post public de radio vor fi dedicate exclusiv educației. Guvernul va finanța, prin programe speciale, emisiunile educative din mass-media private.

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 179 (XXIII) — Nr. 18

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 10 ianuarie 2011

SUMAR

Nr.		Pagina
LEGI ȘI DECRETE		
1.	— Legea educației naționale.....	1–63
3.	— Decret pentru promulgarea Legii educației naționale	64
★		
2.	— Decret privind conferirea Ordinului Național <i>Pentru Merit</i> în grad de <i>Comandor</i>	64

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGEA educației naționale

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

TITLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — Prezenta lege asigură cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului fundamental la învățatură pe tot parcursul vieții. Legea reglementează structura, funcțiile, organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ de stat, particular și confesional.

Art. 2. — (1) Legea are ca viziune promovarea unui învățământ orientat pe valori, creativitate, capacități cognitive, capacități volitive și capacități acționale, cunoștințe fundamentale și cunoștințe, competențe și abilități de utilitate directă, în profesie și în societate.

(2) Misiunea asumată de lege este de formare, prin educație, a infrastructurii mentale a societății românești, în acord cu noile cerințe, derivate din statutul României de țară membră a Uniunii Europene și din funcționarea în contextul globalizării, și de generare sustenabilă a unei resurse umane naționale înalt competitive, capabilă să funcționeze eficient în societatea actuală și viitoare.

(3) Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

(4) Statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.

(5) Aceleași drepturi se asigură și cetățenilor celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene.

(6) Drepturile prevăzute la alin. (4) sunt recunoscute în mod egal minorilor care solicită sau au dobândit o formă de protecție în România, minorilor străini și minorilor apatrizi a căror ședere pe teritoriul României este oficial recunoscută conform legii.

(7) În România învățământul constituie prioritate națională.

Art. 3. — Principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt:

a) principiul echității — în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;

b) principiul calității — în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale;

c) principiul relevanței — în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social-economice;

d) principiul eficienței — în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime, prin gestionarea resurselor existente;

e) principiul descentralizării — în baza căruia deciziile principale se iau de către actorii implicați direct în proces;

f) principiul răspunderii publice — în baza căruia unitățile și instituțiile de învățământ răspund public de performanțele lor;

g) principiul garantării identității culturale a tuturor cetățenilor români și dialogului intercultural;

h) principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale și a valorilor culturale ale poporului român;

i) principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;

j) principiul asigurării egalității de șanse;

k) principiul autonomiei universitare;

l) principiul libertății academice;

m) principiul transparenței — concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a rezultatelor, prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;

n) principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;

o) principiul incluziunii sociale;

p) principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;

q) principiul participării și responsabilității părinților;

r) principiul promovării educației pentru sănătate, inclusiv prin educația fizică și prin practicarea activităților sportive;

s) principiul organizării învățământului confesional potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut;

t) principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare;

u) principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ.

Art. 4. — Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru:

a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții;

b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;

c) ocuparea unui loc de muncă și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile;

d) formarea unei concepții de viață, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și universală și pe stimularea dialogului intercultural;

e) educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

f) cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natură și mediul înconjurător natural, social și cultural.

Art. 5. — (1) În domeniul educației și al formării profesionale prin sistemul național de învățământ, dispozițiile prezentei legi prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative. În caz de conflict între acestea se aplică dispozițiile prezentei legi.

(2) Orice modificare sau completare a prezentei legi intră în vigoare începând cu prima zi a anului școlar, respectiv universitar următor celui în care a fost adoptată prin lege.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), dispozițiile prezentei legi care vizează evaluările naționale de la finalul învățământului gimnazial sau liceal se aplică începând cu promoția aflată în primul an al învățământului gimnazial, respectiv liceal, la data intrării în vigoare a modificării sau a completării.

Art. 6. — (1) În România sunt valabile numai diplomele recunoscute de statul român, conform legislației în vigoare.

(2) Regimul actelor de studii emise de unitățile și de instituțiile de învățământ se stabilește prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Conținutul și formatul actelor de studii sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 7. — (1) În unitățile, în instituțiile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale sunt interzise activitățile care încalcă normele de moralitate și orice activități care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a copiilor și a tinerilor, respectiv a personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic, precum și activitățile de natură politică și prozelitismul religios.

(2) Privatizarea unităților și a instituțiilor de învățământ de stat este interzisă.

Art. 8. — Pentru finanțarea educației naționale se alocă anual din bugetul de stat și din bugetele autorităților publice locale minimum 6% din produsul intern brut al anului respectiv. Suplimentar, unitățile și instituțiile de învățământ pot obține și utiliza autonom venituri proprii. Pentru activitatea de cercetare științifică se alocă anual, de la bugetul de stat, minimum 1% din produsul intern brut al anului respectiv.

Art. 9. — (1) Principiile finanțării învățământului preuniversitar sunt următoarele:

a) transparența fundamentării și alocării fondurilor;

b) echitatea distribuirii fondurilor destinate unui învățământ de calitate;

c) adecvarea volumului de resurse în funcție de obiectivele urmărite;

d) predictibilitatea, prin utilizarea unor mecanisme financiare coerente și stabile;

e) eficiența utilizării resurselor.

(2) Statul asigură finanțarea de bază pentru toți preșcolarii și pentru toți elevii din învățământul general obligatoriu de stat, particular și confesional acreditat. De asemenea, statul asigură finanțarea de bază pentru învățământul profesional și liceal acreditat, de stat, particular și confesional, precum și pentru cel postliceal de stat. Finanțarea se face în baza și în limitele costului standard per elev sau per preșcolar, după metodologia elaborată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Învățământul de stat este gratuit. Pentru unele activități, niveluri, cicluri și programe de studii se pot percepe taxe, în condițiile stabilite de prezenta lege.

(4) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin organismul specializat, stabilește anual costul standard per preșcolar/elev, cost care stă la baza finanțării de bază. De suma aferentă beneficiază toți preșcolarii și elevii din învățământul preuniversitar de stat, precum și preșcolarii și elevii din învățământul general obligatoriu, profesional și liceal, particular și confesional, care studiază în unități de învățământ acreditate și evaluate periodic, conform legislației în vigoare.

(5) Finanțarea de bază a învățământului preuniversitar se face după principiul „resursa financiară urmează elevul”, în baza căruia alocația bugetară aferentă unui elev sau unui preșcolar se transferă la unitatea de învățământ la care acesta învață, cu respectarea prevederilor alin. (2)–(4).

(6) Învățământul poate să fie finanțat și direct de către operatori economici, precum și de alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

(7) Învățământul poate fi susținut prin burse, credite de studii, taxe, donații, sponsorizări, surse proprii și alte surse legale.

Art. 10. — (1) În România, învățământul este serviciu de interes public și se desfășoară, în condițiile prezentei legi, în limba română, precum și în limbile minorităților naționale și în limbi de circulație internațională.

(2) În fiecare localitate se organizează și funcționează unități de învățământ sau formațiuni de studiu cu limba de predare română și/sau, după caz, cu predarea în limbile minorităților naționale ori se asigură școlarizarea fiecărui elev în limba sa maternă în cea mai apropiată localitate în care este posibil.

(3) Învățarea în școală a limbii române, ca limbă oficială de stat, este obligatorie pentru toți cetățenii români. Planurile de învățământ trebuie să cuprindă numărul de ore necesar și suficient învățării limbii române. Autoritățile administrației publice asigură condițiile materiale și resursele umane care să permită însușirea limbii române.

(4) În sistemul național de învățământ, documentele școlare și universitare oficiale, nominalizate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, se întocmesc numai în limba română. Celelalte înscrisuri școlare și universitare pot fi redactate în limba de predare.

(5) Unitățile și instituțiile de învățământ pot efectua și emite, la cerere, contra cost, traduceri oficiale ale documentelor și ale altor înscrisuri școlare și universitare proprii, cu respectarea prevederilor legale.

Art. 11. — (1) Guvernul sprijină învățământul în limba română în țările în care trăiesc români, cu respectarea legislației statului respectiv.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, prin Institutul Limbii Române, poate organiza unități de învățământ cu predare în limba română pe lângă oficiile diplomatice și instituțiile culturale ale României în străinătate, poate susține lectorate în universități din străinătate, precum și cursuri de limbă, cultură și civilizație românească.

Art. 12. — (1) Statul susține antepreșcolarii, preșcolarii, elevii și studenții cu probleme și nevoi sociale, precum și pe aceia cu cerințe educaționale speciale.

(2) Statul acordă burse sociale de studii elevilor și studenților proveniți din familii defavorizate, precum și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(3) Statul acordă premii, burse, locuri în tabere și alte asemenea stimulente elevilor și studenților cu performanțe școlare și universitare, precum și cu rezultate remarcabile în educația și formarea lor profesională sau în activități culturale și sportive.

(4) Elevii și studenții care beneficiază de burse sociale de studii pot primi și burse pentru performanțe școlare și universitare.

(5) Statul și alți factori interesați susțin financiar activitățile de performanță, de nivel național și internațional, ale elevilor și studenților.

(6) Statul garantează dreptul la educație al tuturor persoanelor cu cerințe educaționale speciale. Învățământul special și special integrat sunt parte componentă a sistemului național de învățământ preuniversitar.

(7) Învățământul special și special integrat reprezintă o formă de instruire școlară diferențiată, adaptată, precum și o formă de asistență educațională, socială și medicală complexă, destinată persoanelor cu cerințe educaționale speciale.

(8) Elevii care în localitatea de domiciliu nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate de învățământ vor fi sprijiniți prin decontarea cheltuielilor de transport la cea mai apropiată unitate de învățământ sau vor primi cazare și masă gratuite în internatele școlare, cu excepția celor înscriși în învățământul postliceal.

Art. 13. — (1) Învățarea pe tot parcursul vieții este un drept garantat de lege.

(2) Învățarea pe tot parcursul vieții include totalitatea activităților de învățare realizate de fiecare persoană, începând cu educația timpurie, în scopul dobândirii de cunoștințe, formării

de deprinderi/abilități și dezvoltării de aptitudini semnificative din perspectivă personală, civică, socială și/sau ocupațională.

Art. 14. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului proiectează, fundamentează și aplică strategiile naționale în domeniul educației, cu consultarea asociațiilor reprezentative ale profesorilor, structurilor asociative reprezentative ale părinților, Consiliului Național al Rectorilor, structurilor asociative ale universităților și școlilor de stat, particulare și confesionale, Consiliului Minorităților Naționale, sindicatelor reprezentative din învățământ, asociațiilor reprezentative ale elevilor, asociațiilor reprezentative ale studenților, autorităților administrației publice, mediului de afaceri și organizațiilor neguvernamentale finanțatoare care susțin programe educative/federații ale furnizorilor de servicii sociale.

(2) Statul încurajează dezvoltarea parteneriatului public-privat.

Art. 15. — (1) Cultele recunoscute oficial de stat pot solicita Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului organizarea unui învățământ teologic specific în cadrul învățământului de stat în universitățile de stat existente, ca facultăți cu dublă subordonare, destinat pregătirii personalului de cult și activității social-misionare a cultelor, numai pentru absolvenții învățământului liceal, proporțional cu ponderea numerică a fiecărui cult în configurația religioasă a țării, potrivit recensământului oficial. Înființarea, organizarea și funcționarea acestui învățământ se realizează potrivit legii.

(2) Cultele recunoscute de stat au dreptul de a organiza învățământ profesional prin înființarea și administrarea propriilor unități și instituții de învățământ particular, conform prevederilor prezentei legi.

TITLUL II

Învățământul preuniversitar

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 16. — (1) Învățământul general obligatoriu este de 10 clase și cuprinde învățământul primar și cel gimnazial. Învățământul liceal devine obligatoriu până cel mai târziu în anul 2020.

(2) Obligația de a frecventa învățământul de 10 clase, la forma cu frecvență, încetează la vârsta de 18 ani.

(3) În scopul realizării finalităților educației și a formării profesionale prin sistemul național de învățământ, învățământul liceal de stat este generalizat și gratuit.

Art. 17. — Pe durata școlarizării în învățământul preuniversitar, cu excepția învățământului postliceal, copiii beneficiază de alocația de stat pentru copii, în condițiile legii.

Art. 18. — (1) Planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial, liceal și profesional includ religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Elevilor aparținând cultelor recunoscute de stat, indiferent de numărul lor, li se asigură dreptul constituțional de a participa la ora de religie, conform confesiunii proprii.

(2) La solicitarea scrisă a elevului major, respectiv a părinților sau a tutorelui legal instituit pentru elevul minor, elevul poate să nu frecventeze orele de religie. În acest caz, situația școlară se încheie fără disciplina Religie. În mod similar se procedează și pentru elevul căruia, din motive obiective, nu i s-a asigurat condițiile pentru frecventarea orelor la această disciplină.

(3) Disciplina Religie poate fi predată numai de personalul didactic calificat conform prevederilor prezentei legi și abilitat în baza protocoalelor încheiate între Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și cultele religioase recunoscute oficial de stat.

Art. 19. — (1) În sistemul național de învățământ, unitățile de învățământ de stat au personalitate juridică dacă se organizează și funcționează, după caz, astfel:

a) cu minimum 300 de elevi;

b) cu minimum 300 de elevi, preșcolari și antepreșcolari;

c) cu minimum 150 de preșcolari și antepreșcolari;
d) cu minimum 100 de elevi și/sau preșcolari, în cazul unităților de învățământ special.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în unitățile administrativ-teritoriale în care numărul total al elevilor, preșcolărilor și antepreșcolărilor nu se încadrează în prevederile alin. (1), se organizează o singură unitate de învățământ cu personalitate juridică.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în funcție de necesitățile locale, se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică, cu predare în limba română.

(4) Pentru asigurarea accesului egal la educație și formare profesională, autoritățile administrației publice locale, în baza avizului conform al inspectoratelor școlare, aprobă organizarea, funcționarea și, după caz, dizolvarea unor structuri de învățământ, fără personalitate juridică — ca părți ale unei unități de învățământ cu personalitate juridică — și subordonate aceluiași ordonator principal de credite, în condițiile legii.

(5) În cazul unităților de învățământ confesional preuniversitar de stat existente la data intrării în vigoare a prezentei legi, cultele respective și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului au obligația ca, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi să elaboreze o metodologie de funcționare aprobată prin hotărâre a Guvernului, care stabilește relația juridică, patrimonială, financiară și administrativă.

Art. 20. — (1) Autoritățile administrației publice locale asigură, în condițiile legii, buna desfășurare a învățământului preuniversitar în localitățile în care acestea își exercită autoritatea.

(2) Neîndeplinirea de către autoritățile administrației publice locale a obligațiilor ce le revin în organizarea și funcționarea învățământului preuniversitar se sancționează conform legii.

Art. 21. — (1) Sistemul de învățământ preuniversitar are caracter deschis. În învățământul preuniversitar, trecerea elevilor de la o unitate școlară la alta, de la o clasă la alta, de la un profil la altul și de la o filieră la alta este posibilă în condițiile stabilite prin metodologia elaborată de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Elevii din învățământul preuniversitar de stat și particular se pot transfera la alte unități de învățământ de stat sau particular, cu acordul unității primitoare.

(3) Statul garantează dreptul la educație diferențiată, pe baza pluralismului educațional, în acord cu particularitățile de vârstă și individuale.

(4) Elevii cu performanțe școlare excepționale pot promova 2 ani de studii într-un an școlar la decizia unității de învățământ, pe baza unei metodologii naționale aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

CAPITOLUL II

Structura sistemului național de învățământ preuniversitar

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 22. — (1) Sistemul național de învățământ preuniversitar este constituit din ansamblul unităților de învățământ de stat, particulare și confesionale autorizate/acreditate.

(2) Învățământul preuniversitar este organizat pe niveluri, forme de învățământ și, după caz, filiere și profiluri și asigură condițiile necesare pentru dobândirea competențelor-cheie și pentru profesionalizarea progresivă.

Art. 23. — (1) Sistemul național de învățământ preuniversitar cuprinde următoarele niveluri:

a) educația timpurie (0—6 ani), formată din nivelul antepreșcolar (0—3 ani) și învățământul preșcolar (3—6 ani), care cuprinde grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare;

b) învățământul primar, care cuprinde clasa pregătitoare și clasele I—IV;

c) învățământul secundar, care cuprinde:

(i) învățământul secundar inferior sau gimnazial, care cuprinde clasele V—IX;

(ii) învățământul secundar superior sau liceal, care cuprinde clasele de liceu X—XII/XIII, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică;

d) învățământul profesional, cu durată între 6 luni și 2 ani;

e) învățământul terțiar nonuniversitar, care cuprinde învățământul postliceal.

(2) Învățământul liceal, vocațional și tehnologic, învățământul profesional și învățământul postliceal se organizează pentru specializări și calificări stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în conformitate cu Registrul național al calificărilor.

Art. 24. — (1) Învățământul general obligatoriu este format din învățământul primar și învățământul secundar inferior.

(2) Învățământul tehnic cuprinde clasele a XII-a și a XIII-a din învățământul liceal, filiera tehnologică.

(3) Învățământul profesional și tehnic este format din: învățământ profesional, învățământ tehnic și învățământ postliceal.

Art. 25. — (1) Formele de organizare a învățământului preuniversitar sunt: învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă.

(2) Învățământul obligatoriu este învățământ cu frecvență. În mod excepțional, pentru persoanele care au depășit cu mai mult de 3 ani vârsta clasei, învățământul obligatoriu se poate organiza și în forma de învățământ cu frecvență redusă, în conformitate cu prevederile unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Pentru copiii cu cerințe educaționale speciale sau nedeplasabili din motive medicale, se poate organiza învățământ la domiciliu sau pe lângă unitățile de asistență medicală.

Art. 26. — Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate stabili, prin hotărâre a Guvernului, funcționarea în sistemul de învățământ preuniversitar a unor unități-pilot, experimentale și de aplicație.

SECȚIUNEA a 2-a

Educația antepreșcolară

Art. 27. — (1) Educația antepreșcolară se organizează în creșe și, după caz, în grădinițe și în centre de zi.

(2) Organizarea unităților de educație timpurie antepreșcolară, conținutul educativ, standardele de calitate și metodologia de organizare ale acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în termen de maximum 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Asigurarea personalului didactic necesar desfășurării educației antepreșcolare se face de către autoritățile administrației publice locale, împreună cu inspectoratele școlare, cu respectarea standardelor de calitate și a legislației în vigoare.

(4) Tipurile și modalitățile de finanțare a serviciilor de educație timpurie antepreșcolară se reglementează prin hotărâre a Guvernului, în termen de maximum 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi. Finanțarea din resurse publice se poate acorda numai furnizorilor de servicii de educație timpurie acreditați, de stat sau privați.

(5) Acreditarea furnizorilor de educație timpurie antepreșcolară se realizează în conformitate cu prevederile metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Ministerul Sănătății.

(6) Statul sprijină educația timpurie, ca parte componentă a învățării pe tot parcursul vieții, prin acordarea unor cupoane sociale. Acestea vor fi acordate în scop educațional, conform legislației în domeniul asistenței sociale, în funcție de veniturile familiei, din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

(7) Modalitatea de acordare a cupoanelor sociale prevăzute la alin. (6) se stabilește prin norme metodologice adoptate prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

SECȚIUNEA a 3-a

Învățământul preșcolar

Art. 28. — (1) Învățământul preșcolar se organizează în grădinițe cu program normal, prelungit și săptămânal. Grădinițele pot funcționa ca unități cu personalitate juridică sau în cadrul altor unități școlare cu personalitate juridică.

(2) Autoritățile administrației publice locale și inspectoratele școlare asigură condițiile pentru generalizarea treptată a învățământului preșcolar.

SECȚIUNEA a 4-a

Învățământul primar

Art. 29. — (1) Învățământul primar se organizează și funcționează, de regulă, cu program de dimineață.

(2) În clasa pregătitoare sunt înscriși copiii care au împlinit vârsta de 6 ani până la data începerii anului școlar. La solicitarea scrisă a părinților, a tutorilor sau a susținătorilor legali, pot fi înscriși în clasa pregătitoare și copiii care împlinesc vârsta de 6 ani până la sfârșitul anului calendaristic, dacă dezvoltarea lor psihosomatică este corespunzătoare.

(3) În clasa pregătitoare din învățământul special sunt înscriși copiii cu cerințe educaționale speciale, care împlinesc vârsta de 8 ani până la data începerii anului școlar. La solicitarea scrisă a părinților, a tutorilor legali sau a susținătorilor legali, pot fi înscriși în clasa pregătitoare și copiii cu cerințe educaționale speciale cu vârste cuprinse între 6 și 8 ani la data începerii anului școlar.

(4) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba organizarea de programe educaționale de tip „A doua șansă”, în vederea promovării învățământului primar pentru persoanele care depășesc cu 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care, din diferite motive, nu au absolvit acest nivel de învățământ până la vârsta de 14 ani.

SECȚIUNEA a 5-a

Învățământul gimnazial

Art. 30. — (1) Învățământul gimnazial se organizează și funcționează, de regulă, cu program de dimineață.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale, prin inspectoratele școlare, poate organiza programe educaționale de tip „A doua șansă”, în vederea promovării învățământului gimnazial pentru persoane care depășesc cu peste 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care, din diferite motive, nu au absolvit învățământul secundar, gimnazial.

(3) Absolvenții învățământului gimnazial care nu continuă studiile în învățământul liceal pot să finalizeze, până la vârsta de 18 ani, cel puțin un program de pregătire profesională care permite dobândirea unei calificări corespunzătoare Cadrului național al calificărilor.

SECȚIUNEA a 6-a

Învățământul liceal

Art. 31. — (1) Învățământul liceal cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului este abilitat să stabilească prin planurile-cadru de învățământ, în funcție de dinamica socială, economică și educațională, specializări diferite în cadrul profilurilor prevăzute la alin. (1).

(3) Durata studiilor în învățământul liceal — forma de învățământ cu frecvență — este de 3 ani pentru filiera teoretică, de 3 sau de 4 ani pentru filiera vocațională și de 4 ani pentru

filiera tehnologică, în conformitate cu planurile-cadru aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an.

(4) Învățământul liceal se organizează și funcționează, de regulă, ca învățământ cu frecvență. Acesta se poate organiza și poate funcționa și ca învățământ cu frecvență redusă, în unitățile de învățământ stabilite de inspectoratul școlar, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale.

(5) Unitățile de învățământ liceal se organizează cu una sau mai multe filiere și unul sau mai multe profiluri. În cadrul profilurilor se pot organiza una sau mai multe calificări profesionale sau specializări, conform legii.

(6) Absolvenții învățământului liceal care au dobândit formal, nonformal sau informal competențe profesionale pot susține examen de certificare a calificării, în condițiile legii. Absolvenții care promovează examenul de certificare dobândesc certificat de calificare și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

(7) Unitățile de învățământ în care se organizează filiera tehnologică sau vocațională a liceului sunt stabilite de inspectoratele școlare, cu consultarea autorităților administrației publice locale, având în vedere tendințele de dezvoltare socială și economică precizate în documentele strategice regionale, județene și locale.

SECȚIUNEA a 7-a

Învățământul tehnologic și vocațional

Art. 32. — (1) Învățământul liceal tehnologic și vocațional se poate organiza în cadrul liceelor din filiera tehnologică sau vocațională, pentru calificări din Registrul național al calificărilor, actualizat periodic, în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale.

(2) Învățământul liceal tehnologic și vocațional se poate organiza și pe baza solicitărilor din partea angajatorilor privați sau ai Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, pe baza unor contracte de școlarizare.

(3) Absolvenții clasei a XI-a din cadrul filierei tehnologice sau vocaționale care au finalizat un stagiul de pregătire practică pot susține examen de certificare a calificării corespunzător nivelului de certificare stabilit prin Cadrul național al calificărilor.

(4) Stagiile de pregătire practică de pe parcursul filierei tehnologice sau vocaționale se pot organiza la nivelul unității de învățământ și/sau la operatorii economici ori instituțiile publice cu care unitatea de învățământ are încheiate contracte pentru pregătire practică sau la organizații-gazdă din străinătate, în cadrul unor programe ale Uniunii Europene — componenta de formare profesională inițială. Durata stagiului de pregătire practică este stabilită prin planul-cadru de învățământ, aprobat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(5) Operatorii economici care asigură, pe bază de contract cu unitățile de învățământ, burse de școlarizare, stagii de pregătire practică a elevilor, dotarea spațiilor de pregătire practică sau locuri de muncă pentru absolvenți pot beneficia de facilități fiscale, potrivit prevederilor legale.

SECȚIUNEA a 8-a

Învățământul profesional

Art. 33. — (1) Învățământul profesional se poate organiza în școli profesionale care pot fi unități independente sau afiliate liceelor tehnologice, de stat sau particulare.

(2) Pregătirea prin învățământul profesional se realizează pe baza standardelor de pregătire profesională aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în urma consultării partenerilor sociali. Standardele de pregătire profesională se realizează pe baza standardelor ocupaționale validate de comitetele sectoriale.

(3) Absolvenții învățământului profesional, care promovează examenul de certificare a calificării profesionale, dobândesc

certificat de calificare profesională și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

(4) Modul de organizare și de desfășurare a examenului de certificare a calificării profesionale este reglementat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului prin metodologie, care se dă publicității la începutul ciclului.

(5) Absolvenții învățământului profesional, care promovează examenul de certificare a calificării profesionale, pot urma cursurile învățământului liceal cu frecvență redusă.

(6) Absolvenții învățământului gimnazial care întrerup studiile pot finaliza, până la vârsta de 18 ani, cel puțin un program de pregătire profesională care permite dobândirea unei calificări corespunzătoare Cadrului național al calificărilor.

(7) Programele de pregătire profesională, prevăzute la alin. (6), sunt organizate prin unitățile de învățământ de stat și sunt gratuite, în condițiile în care sunt finalizate până la vârsta de 18 ani.

(8) Durata și conținutul programelor de pregătire profesională sunt stabilite de unitatea de învățământ, pe baza standardelor ocupaționale, prin consultare cu angajatorii.

(9) Programele de pregătire profesională se finalizează cu examen de certificare a calificării. Organizarea și desfășurarea examenului de certificare a calificării sunt reglementate de Autoritatea Națională pentru Calificări.

(10) Statul susține învățământul profesional și învățământul liceal — filiera tehnologică sau vocațională, prin:

a) recunoașterea în învățământul terțiar nonuniversitar a studiilor obținute în cadrul învățământului liceal — filiera tehnologică sau vocațională, în baza unui regulament propriu;

b) finanțarea parțială la școlarizarea în cadrul școlilor postliceale de stat;

c) burse speciale și alte forme de sprijin material.

SECȚIUNEA a 9-a

Învățământul militar preuniversitar

Art. 34. — (1) Învățământul preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională este învățământ de stat, parte integrantă a sistemului național de învățământ, și cuprinde: învățământ liceal militar și învățământ postliceal pentru formarea maștrilor militari, a subofițerilor, agenților de poliție și agenților de penitenciare.

(2) Structura organizatorică, profilurile, specializările/calificările profesionale, cifrele anuale de școlarizare și criteriile de selecționare a candidaților pentru învățământul preuniversitar militar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională se propun Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului de ministerele interesate și de alte instituții cu responsabilități în domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale potrivit fiecărei arme, specializări și forme de organizare a învățământului și se aprobă conform prevederilor prezentei legi valabile pentru instituțiile de învățământ civil.

(3) Planurile-cadru de învățământ pentru învățământul liceal militar se elaborează de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, și sunt aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. Planurile-cadru de învățământ pentru învățământul postliceal din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională se elaborează de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției și alte instituții cu atribuții în domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale, în conformitate cu standardele naționale elaborate de instituțiile responsabile cu asigurarea calității, și se avizează de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Programele școlare pentru disciplinele de specialitate militară se elaborează de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției și de alte instituții cu atribuții în domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale și se aprobă de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 35. — Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției și alte instituții cu atribuții în domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale coordonează și controlează unitățile de învățământ militar preuniversitar, împreună cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin inspectoratele școlare județene/al municipiului București.

Art. 36. — Conducerea operativă a unităților de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională se asigură de comandantul/directorul numit prin ordin al conducătorilor ministerelor și instituțiilor de ordine publică și siguranță națională, care este și președintele consiliului de administrație/consiliului de conducere. În activitatea de conducere, comandantul/directorul este ajutat de locțiitorul comandantului pentru învățământ/directorul adjunct. Directorul adjunct/Loctiitorul comandantului pentru învățământ este și președintele consiliului profesoral.

Art. 37. — (1) Personalul didactic din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională se constituie din personalul didactic prevăzut în prezenta lege și din corpul instructorilor militari, de ordine și securitate publică.

(2) Personalul didactic din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul militar de apărare, ordine publică și securitate națională are drepturile și îndatoririle care decurg din prezenta lege și din calitatea de cadru militar în activitate, respectiv de funcționar public cu statut special.

(3) Funcțiile didactice pentru corpul instructorilor militari din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, condițiile care se cer pentru ocuparea acestora, normele didactice, competențele și responsabilitățile se stabilesc prin instrucțiuni proprii.

Art. 38. — Finanțarea învățământului preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională este asigurată de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției și alte instituții cu atribuții în domeniile apărării, informațiilor, ordinii publice și securității naționale din fondurile alocate din bugetul de stat.

Art. 39. — Certificatele de absolvire și competențe profesionale dau dreptul deținătorilor legali, după trecerea în rezervă, în condițiile legii, să ocupe funcții echivalente cu cele ale absolvenților instituțiilor civile de învățământ cu profil apropiat și de același nivel.

Art. 40. — Instituțiile de învățământ preuniversitar din cadrul sistemului de apărare, ordine publică și securitate națională, precum și specializările/calificările profesionale din cadrul acestora se supun mecanismelor de asigurare a calității, ca și instituțiile de învățământ civil.

Art. 41. — Aplicarea prevederilor prezentei legi la specificul militar, de ordine publică și securitate națională se face prin ordine, regulamente și instrucțiuni proprii.

SECȚIUNEA a 10-a

Învățământul de artă și învățământul sportiv

Art. 42. — (1) Învățământul de artă și învățământul sportiv se organizează pentru elevii cu aptitudini în aceste domenii.

(2) Unitățile în care se organizează învățământul de artă și învățământul sportiv de stat se stabilesc de către autoritățile administrației publice locale cu avizul conform al inspectoratelor școlare, potrivit legii.

(3) În învățământul de artă și în învățământul sportiv:

a) școlarizarea se realizează, de regulă, începând cu învățământul gimnazial;

b) elevii pot fi înscriși numai pe baza testării aptitudinilor specifice;

c) planurile-cadru de învățământ sunt adaptate specificului acestui învățământ;

d) studiul disciplinelor de specialitate se realizează pe clase, pe grupe sau individual, potrivit criteriilor stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

e) programele școlare pentru învățământul liceal de artă și pentru învățământul liceal sportiv respectă obiectivele educaționale stabilite pentru profilul respectiv.

(4) Pentru activitatea sportivă și artistică de performanță, la propunerea autorităților administrației publice locale, a inspectoratelor școlare, a Ministerului Culturii și Patrimoniului Național și/sau a instituțiilor publice de cultură împreună cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului se pot organiza cluburi școlare și unități de învățământ preuniversitar de stat cu program sportiv sau de artă, integrat ori suplimentar.

(5) Învățământul de artă și învățământul sportiv integrat se organizează în școlile și liceele cu program de artă, respectiv sportiv, precum și în clase cu program de artă sau sportiv, organizate în celelalte unități de învățământ primar, gimnazial și liceal.

(6) Organizarea învățământului de artă și a învățământului sportiv se face prin regulamente aprobate de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului.

(7) Unitățile de învățământ cu program sportiv suplimentar, denumite *cluburi sportive școlare*, se constituie ca unități de învățământ de nivel liceal, independente sau afiliate pe lângă alte unități de învățământ de același nivel.

(8) Pentru buna desfășurare a activității, cluburile sportive școlare beneficiază de baze sportive proprii și de acces în bazele sportive care aparțin celorlalte unități de învățământ, cu acordul conducerilor acestor unități de învățământ.

(9) Elevii au acces liber în cluburile sportive, în palatele și cluburile copiilor.

(10) Pentru buna desfășurare a activităților artistice, unitățile de învățământ gimnazial și liceal beneficiază de săli de repetiție și spectacol proprii sau de acces la sălile unităților de învățământ de același nivel, cu acordul conducerii acestora.

(11) Cluburile sportive școlare pot să fie finanțate și de autoritățile administrației publice locale.

(12) Toți elevii cuprinși în grupele de performanță sunt înscrși într-un Registru național al performanțelor sportive, în baza reglementărilor aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 43. — (1) Pentru sprijinirea activității sportive și artistice de performanță, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului organizează tabere sportive sau de creație artistică, concursuri sportive sau artistice, campionate școlare, precum și festivaluri și acordă burse și alte forme de sprijin material.

(2) Pentru activitățile sportive, în structura Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului funcționează Federația Sportului Școlar și Universitar.

(3) Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și celelalte ministere interesate, Comitetul Olimpic și Sportiv Român, federațiile sportive naționale, autoritățile locale, precum și instituțiile de cultură pot sprijini financiar și material activitățile de performanță în domeniul artelor, respectiv al sportului.

(4) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului colaborează cu instituții, cu organizații și cu alte persoane juridice, respectiv cu persoane fizice pentru asigurarea resurselor financiare și materiale necesare desfășurării, în bune condiții, a învățământului de artă și învățământului sportiv integrat și suplimentar, precum și a competițiilor artistice și sportive de nivel regional și național.

SECȚIUNEA a 11-a

Învățământul postliceal

Art. 44. — (1) Învățământul postliceal se organizează pentru calificări profesionale înscrise în Registrul național al calificărilor, stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și aprobate prin hotărâre a Guvernului.

(2) Învățământul postliceal face parte din învățământul profesional și tehnic și este parțial subvenționat de stat.

(3) Învățământul postliceal special face parte din învățământul profesional și tehnic și este integral subvenționat de stat.

(4) Școlile de maiștri sunt școli postliceale.

(5) Învățământul postliceal are o durată de 1—3 ani, în funcție de complexitatea calificării și de numărul de credite pentru educație și formare profesională.

(6) Școlarizarea în învățământul postliceal de stat, organizat în conformitate cu prevederile prezentei legi, se finanțează prin bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, din sumele defalcate din venituri ale bugetului de stat și din venituri ale bugetelor locale. Școlarizarea poate să fie finanțată și de către solicitanți, persoane fizice sau juridice, prin contract încheiat cu unitatea de învățământ care asigură școlarizarea. Statul susține și stimulează, inclusiv financiar, programe de studiu pentru învățământul postliceal, în parteneriat public-privat.

(7) Cifra de școlarizare pentru învățământul postliceal de stat se aprobă prin hotărâre a Guvernului. Prin excepție, cifra de școlarizare pentru învățământul postliceal de stat finanțat integral de către solicitanți, persoane fizice sau juridice, se aprobă, prin decizie, de inspectoratul școlar și se comunică Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(8) Admiterea în învățământul postliceal se face în conformitate cu criteriile generale stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pe baza unei metodologii elaborate de unitatea de învățământ, prin consultarea factorilor interesați.

(9) Au dreptul să se înscrie în învățământul postliceal, în condițiile alin. (8), absolvenții de liceu, cu sau fără diplomă de bacalaureat.

(10) Creditele pentru educație și formare profesională obținute în învățământul postliceal pot fi recunoscute pentru absolvenții cu diplomă de bacalaureat de către universități, în baza deciziilor senatului universitar, ca unități de credite de studii transferabile pentru nivelul licență.

SECȚIUNEA a 12-a

Învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale

Art. 45. — (1) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă, la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, în condițiile legii.

(2) În funcție de necesitățile locale se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale.

(3) La toate formele de învățământ în limba română, în limbile minorităților naționale sau în limbi de circulație internațională, se poate înscrie și pregăti orice cetățean român sau cetățean din țările Uniunii Europene și Confederația Elvețiană, indiferent de limba sa maternă și de limba în care a studiat anterior.

(4) În cadrul unităților sau secțiilor cu predare în limbile minorităților naționale, singulare în localitate, se pot organiza clase liceale și profesionale cu grupe de elevi de diferite profiluri, în condițiile legii.

(5) Pe raza unei unități administrativ-teritoriale, cu mai multe unități de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, funcționează cel puțin o unitate școlară cu personalitate juridică, pentru fiecare limbă maternă, indiferent de efectivul de elevi.

(6) În cazul unităților de nivel gimnazial sau liceal cu predare în limbile minorităților naționale, singulare în municipiu, oraș sau comună, se acordă personalitate juridică, indiferent de efectivul de elevi.

(7) Elevii care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța în limba lor maternă sunt sprijiniți prin decontul transportului la cea mai apropiată școală cu predare în limba maternă sau primesc cazare și masă gratuite în internatul unității de învățământ cu predare în limba maternă.

(8) Minoritățile naționale au dreptul la reprezentare proporțională cu numărul de clase în orele de conducere ale unităților de învățământ, ale inspectoratelor școlare sau ale instituțiilor echivalente, cu respectarea criteriilor de competență profesională, potrivit legii.

(9) În unitățile școlare cu predare și în limbile minorităților naționale, unul dintre directori va fi un cadru didactic din rândul minorităților respective, cu respectarea criteriilor de competență profesională.

(10) În unitățile conexe învățământului preuniversitar din județele în care funcționează forme de învățământ în limbile minorităților naționale se asigură încadrarea cu specialiști și din rândul minorităților naționale, cu respectarea criteriilor de competență profesională.

(11) Cadrele didactice care predau la grupe sau clase cu predare integrală în limba minorităților naționale trebuie să facă dovada competenței profesionale în limba minorității naționale respective și au dreptul la pregătire și perfecționare în limba de predare, în țară sau în străinătate. Fac excepție de la necesitatea de a face dovada competenței profesionale în limba minorității naționale respective cadrele didactice care predau limba și literatura română.

(12) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului asigură materiale didactice specifice disciplinelor predate în limba maternă.

(13) Pentru elevii aparținând minorităților naționale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului asigură manualele școlare, care pot fi: manuale elaborate în limba de predare a minorităților naționale și manuale traduse din limba română sau manuale de import, avizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru titlurile needitate din cauza tirajului redus.

(14) În învățământul în limbile minorităților naționale, în comunicarea internă și în comunicarea cu părinții elevilor și ai preșcolarilor se poate folosi și limba de predare.

(15) În învățământul primar cu predare în limbile minorităților naționale, calificativele se comunică în scris și oral și în limba de predare.

(16) În cadrul Institutului de Științe ale Educației din subordinea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului va funcționa și o secție de cercetare și inovare pentru învățământul cu predare în limbile minorităților naționale.

(17) În finanțarea de bază a unității de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, costul standard per elev și per preșcolar se calculează după un coeficient mărit pe baza factorilor de corecție, luând în considerare predarea în limba minorității naționale sau a limbii minorității naționale. În cazul acestor unități se are în vedere izolarea lingvistică, geografică și numărul redus de elevi și preșcolari, precum și elevii prevăzuți la alin. (7). Același coeficient se aplică și în cazul unităților școlare cu predare în limba română, în condiții similare.

Art. 46. — (1) În cadrul învățământului preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei Limba și literatura română.

(2) Disciplina Limba și literatura română se predă pe tot parcursul învățământului preuniversitar după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă.

(3) Prin excepție, în unitățile de învățământ cu predare în limba unei minorități naționale, ca urmare a cererii părinților sau tutorilor legali, la solicitarea organizației minorității naționale reprezentate în Parlamentul României sau, în cazul în care minoritatea respectivă nu are reprezentare parlamentară, la solicitarea grupului parlamentar al minorităților naționale, predarea disciplinei Limba și literatura română se face după manualele utilizate în unitățile de învățământ cu predare în limba română.

(4) Testele la disciplina Limba și literatura română se elaborează pe baza programei speciale.

(5) Testele de evaluare, subiectele de examen de orice tip din învățământul preuniversitar și lucrările semestriale pentru elevii din învățământul cu predare în limbile minorităților naționale se elaborează pe baza cerințelor didactico-metodologice stabilite de Curriculumul național.

(6) În învățământul preuniversitar, activitatea de predare și de educare la Limba și literatura maternă, la istoria și tradițiile minorităților naționale respective și la Educația muzicală se realizează pe baza programelor și a metodologiilor specifice elaborate de colective de experți cunoscători ai limbii și ai culturii minorității naționale respective și aprobate, potrivit legii.

(7) Elevilor aparținând minorităților naționale, care frecventează unități de învățământ cu predare în limba română sau în altă limbă decât cea maternă, li se asigură, la cerere, și în condițiile legii, ca disciplină de studiu, limba și literatura maternă, precum și istoria și tradițiile minorității naționale respective, ca parte a trunchiului comun. Programele și manualele disciplinei Istoria și tradițiile minorității naționale sunt aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(8) În învățământul primar, gimnazial și liceal cu predare în limbile minorităților naționale, disciplinele Istoria și Geografia României se predau în aceste limbi, după programe școlare și manuale identice cu cele pentru clasele cu predare în limba română, cu obligația transcrierii și a însușirii toponimiei și a numelor proprii românești și în limba română.

(9) În învățământul gimnazial cu predare în limbile minorităților naționale se introduce, ca disciplină de studiu, Istoria și tradițiile minorităților naționale respective, cu predare în limba maternă. Programele școlare și manualele la această disciplină sunt aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(10) În programele și manualele de istorie se vor reflecta istoria și tradițiile minorităților naționale din România.

(11) În învățământul liceal și postliceal, în care predarea se face în limba maternă pentru disciplinele, respectiv modulele de pregătire de specialitate, se realizează însușirea terminologiei de specialitate și în limba română.

(12) În învățământul preuniversitar, probele de admitere și probele examenelor de absolvire pot fi susținute în limba în care au fost studiate disciplinele respective, în condițiile legii.

Art. 47. — (1) Pe raza unei unități administrativ-teritoriale — comună, oraș, municipiu — unde funcționează mai multe unități școlare cu predare în limba română cel puțin una dintre acestea are personalitate juridică, indiferent de efectivul de elevi.

(2) Unitățile cu predare în limba română, de nivel gimnazial sau liceal, unice în municipiu, în oraș sau în comună au personalitate juridică indiferent de efectivul de elevi.

SECȚIUNEA a 13-a

Învățământul special și special integrat

Art. 48. — (1) Învățământul special și special integrat, organizat pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale sau alte tipuri de cerințe educaționale, stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, se realizează pentru toate nivelurile de învățământ, diferențiat, în funcție de tipul și gradul de deficiență.

(2) Învățământul special și special integrat este gratuit și este organizat, de regulă, ca învățământ cu frecvență. În funcție de necesitățile locale, acesta se poate organiza și sub alte forme, în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Guvernul elaborează reglementări specifice pentru serviciile educaționale și de asistență, oferite copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Art. 49. — (1) Învățământul special se organizează, după caz, în unități de învățământ special și în unități de învățământ de masă.

(2) Învățământul special integrat se poate organiza în clase speciale și individual sau în grupe integrate în clase de masă. Efectivele formațiunilor de studiu din învățământul special și special integrat sunt stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în funcție de tipul și gradul deficienței.

(3) Conținuturile învățământului special și special integrat, demersurile didactice, precum și pregătirea și formarea personalului care își desfășoară activitatea în domeniul educației copiilor cu cerințe educaționale speciale sunt stabilite

prin metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Durata școlarizării copiilor cu cerințe educaționale speciale poate fi mai mare decât cea precizată prin prezenta lege și se stabilește, în funcție de gradul și tipul dizabilității, prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 50. — (1) Evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu cerințe educaționale speciale se realizează de către centrele județene de resurse și de asistență educațională, denumite în continuare *CJRAE*, respectiv de Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, denumit în continuare *CMBRAE*, prin serviciile de evaluare și de orientare școlară și profesională, pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, acordându-se prioritate integrării în învățământul de masă. *CJRAE* cuprind și centrele logopedice interșcolare.

(2) Stabilirea gradului de deficiență al elevilor cu cerințe educaționale speciale se realizează de către comisiile din cadrul *CJRAE/CMBRAE*, în colaborare cu comisiile pentru protecția copilului din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

(3) Diagnosticarea abuzivă a copiilor pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, apartenență la o categorie defavorizată, precum și de orice alt criteriu, fapt ce determină includerea lor în clase cu cerințe educaționale speciale, se sancționează.

(4) Obținerea unei calificări de către elevii/tinerii cu cerințe educaționale speciale se face în unități de învățământ special și de masă, cu consultarea factorilor locali interesați.

(5) Elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale pot dobândi calificări profesionale corespunzătoare tipului și gradului de deficiență.

Art. 51. — (1) Copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă, beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin și itinerante, de la caz la caz. Organizarea serviciilor de sprijin educațional se face de către *CJRAE/CMBRAE* și se reglementează prin metodologii specifice elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcămintei și a încălțămintei în quantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

Art. 52. — (1) Pentru copiii, elevii și tinerii cu boli cronice sau cu boli care necesită perioade de spitalizare mai mari de 4 săptămâni se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unității sanitare în care aceștia sunt internați.

(2) Pentru copiii, elevii și tinerii care, din motive medicale sau din cauza unei dizabilități, sunt nedepasabili, se organizează școlarizare la domiciliu, pe o perioadă determinată.

(3) Școlarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de clase sau de grupe în spitale se face de către inspectoratul școlar, la propunerea *CJRAE/CMBRAE*, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Unitățile de învățământ special pot beneficia de sprijinul instituțiilor de protecție socială, al altor organisme private autorizate, al persoanelor fizice sau juridice din țară și din străinătate, pentru stimularea, compensare și pentru reducerea gradului de dizabilitate.

Art. 53. — Învățământul special dispune de planuri de învățământ, de programe școlare, de programe de asistență psihopedagogică, de manuale și de metodologii didactice

alternative, adaptate tipului și gradului de dizabilitate și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 54. — (1) În funcție de evoluția copilului se pot face propuneri de reorientare dinspre școala specială spre școala de masă și invers.

(2) Propunerea de reorientare se face de către cadrul didactic care a lucrat cu copilul în cauză sau de către părinții copilului/tutorele legal instituit și de către psihologul școlar. Decizia de reorientare se ia de către comisia de expertiză din cadrul *CJRAE/CMBRAE*, cu acordul familiei sau al susținătorului legal.

Art. 55. — (1) Școlarizarea minorilor și a adulților din centrele de reeducare, din penitenciarele pentru minori și tineri și din penitenciarele pentru adulți se realizează cu respectarea Curriculumului național. Resursa umană necesară pentru școlarizarea acestora este asigurată de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin inspectoratele școlare.

(2) În vederea obținerii unei calificări și a integrării în viața activă a tinerilor cu cerințe educaționale speciale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, organizează ateliere protejate.

Art. 56. — La absolvirea învățământului special, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului colaborează cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și cu alte organisme guvernamentale sau nonguvernamentale în vederea integrării în viața activă, potrivit calificării obținute și în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

SECȚIUNEA a 14-a

Învățământul pentru copiii și tinerii capabili de performanțe înalte

Art. 57. — (1) Statul sprijină copiii și tinerii capabili de performanțe înalte atât în unități de învățământ, cât și în centre de excelență. Centrele de excelență sunt înființate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(2) Coordonarea acțiunilor prevăzute la alin. (1) este asigurată de Centrul Național de Instruire Diferențiată, înființat prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Resursele umane, curriculare, informaționale, materiale și financiare pentru susținerea copiilor și a tinerilor capabili de performanțe înalte se asigură de unitățile de învățământ și de inspectoratele școlare, conform normelor metodologice elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Pentru sprijinirea copiilor și a tinerilor capabili de performanțe înalte, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului organizează olimpiade și concursuri, tabere de profil, simpozioane și alte activități specifice și acordă burse și alte forme de sprijin material.

(5) Copiii și tinerii capabili de performanțe înalte beneficiază, indiferent de vârstă, de programe educative care le respectă particularitățile de învățare și de orientare a performanței. Aceste programe sunt de aprofundare a învățării, de grupare pe abilități, de îmbogățire a curriculumului cu noi domenii, de mentorat și transfer de competență, de accelerare a promovării conform ritmului individual de învățare.

SECȚIUNEA a 15-a

Programul „Școala după școală”

Art. 58. — (1) Unitățile de învățământ, prin decizia consiliului de administrație, pot să își extindă activitățile cu elevii după orele de curs, prin programe „Școala după școală”.

(2) În parteneriat cu autoritățile publice locale și cu asociațiile de părinți, prin programul „Școala după școală”, se oferă activități educative, recreative, de timp liber, pentru consolidarea competențelor dobândite sau de accelerare a învățării, precum și activități de învățare remedială. Acolo unde acest lucru este

posibil, parteneriatul se poate realiza cu organizații nonguvernamentale cu competențe în domeniu.

(3) Programele „Școala după școală” se organizează în baza unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(4) Statul poate finanța programul „Școala după școală” pentru copiii și elevii din grupurile dezavantajate, potrivit legii.

SECȚIUNEA a 16-a

Alternativă educațională

Art. 59. — (1) În sistemul de învățământ preuniversitar pot fi inițiate și organizate alternative educaționale, cu acordul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pe baza unor regulamente aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(2) Acreditarea, respectiv evaluarea periodică a alternativelor educaționale se fac potrivit legii.

(3) Unitățile de învățământ preuniversitar alternativ dispun de autonomie organizatorică și funcțională, în conformitate cu specificul alternativei.

(4) La toate formele de învățământ alternativ în limba română, în limbile minorităților naționale sau în limbi de circulație internațională, se poate înscrie și pregăti orice cetățean român.

(5) Cadrele didactice care predau la grupe sau clase din alternativele educaționale au dreptul la recunoașterea de către inspectoratele școlare județene și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului a pregătirii și a perfecționărilor realizate de organizațiile, asociațiile, federațiile care gestionează dezvoltarea alternativei respective la nivel național.

SECȚIUNEA a 17-a

Învățământul particular și confesional

Art. 60. — (1) Învățământul particular și confesional se organizează conform principiului nonprofit în unități de învățământ preuniversitar, la toate nivelurile și formele, conform legislației în vigoare.

(2) Criteriile, standardele și indicatorii de performanță pe care trebuie să le îndeplinească unitățile de învățământ preuniversitar particular și confesional sunt identice cu cele pe care trebuie să le îndeplinească unitățile de învățământ de stat.

(3) Unitățile particulare de învățământ sunt unități libere, deschise, autonome atât din punct de vedere organizatoric, cât și economico-financiar, având drept fundament proprietatea privată, garantată de Constituție.

(4) Autorizarea de funcționare provizorie, acreditarea și evaluarea periodică a unităților de învățământ preuniversitar particular și confesional sunt realizate de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, conform legislației în vigoare.

(5) Unitățile de învățământ preuniversitar particular și confesional acreditate sunt sprijinite de stat, condițiile fiind stabilite prin hotărâre a Guvernului.

(6) Statul sprijină și coordonează învățământul particular și confesional, în condițiile legii, respectând în întregime drepturile acestuia.

(7) Directorii unităților de învățământ particular sunt numiți de conducerea persoanei juridice fondatoare, cu respectarea criteriilor de competență. Actul de numire se aduce la cunoștința inspectoratului școlar pe raza căruia își desfășoară activitatea unitatea respectivă.

CAPITOLUL III

Rețeaua școlară

Art. 61. — (1) Rețeaua școlară este formată din totalitatea unităților de învățământ acreditate, respectiv autorizate provizoriu.

(2) Rețeaua școlară a unităților de învățământ de stat și particular preuniversitar se organizează de către autoritățile administrației publice locale, cu avizul conform al inspectoratelor școlare. Pentru învățământul special liceal și special postliceal, rețeaua școlară se organizează de către consiliul județean,

respectiv de către consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, cu consultarea partenerilor sociali și cu avizul conform al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) În cadrul rețelei școlare se pot înființa și pot funcționa, conform legii, grupe/clase în alternative educaționale integrate în unități școlare de stat sau particulare.

(4) Persoanele juridice și fizice pot înființa, conform legii, unități de educație timpurie și de învățământ primar, gimnazial, liceal și postliceal.

(5) Rețeaua școlară a unităților de învățământ se dă publicității la începutul fiecărui an, pentru anul școlar următor. Cifra de școlarizare pentru învățământul de stat se aprobă prin hotărâre a Guvernului, cu cel puțin 6 luni înainte de începerea anului școlar.

(6) În cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar de stat se pot înființa și pot funcționa, conform legii, unități de învățământ cu clase constituite pe bază de contracte de parteneriat între unități de învățământ de stat și particulare acreditate, între acestea și operatori economici, precum și între instituții din țară și străinătate, pe baza unor acorduri interguvernamentale.

(7) Unitățile de învățământ preuniversitar, indiferent de tip, nivel, formă, filieră și profil sunt supuse acreditării și evaluării periodice, conform legii.

(8) Pentru a asigura calitatea învățământului, la propunerea autorităților administrației publice locale sau din proprie inițiativă, inspectoratele școlare pot solicita Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului ridicarea acreditării/autorizării unei unități de învățământ cu personalitate juridică sau a unei structuri a acesteia în conformitate cu prevederile legale. În situația în care Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar, denumită în continuare ARACIP, retrace acreditarea/autorizația de funcționare, pentru neîndeplinirea condițiilor legale, unei unități de învățământ, aceasta își încetează activitatea. Autoritățile administrației publice locale realizează alocarea elevilor altor unități școlare, cu respectarea interesului copiilor și asigurarea logisticii necesare.

Art. 62. — (1) În vederea asigurării calității educației și a optimizării gestionării resurselor, unitățile de învățământ și autoritățile administrației publice locale pot decide înființarea consorțiilor școlare.

(2) Consorțiile școlare sunt parteneriate contractuale între unitățile de învățământ, care asigură:

a) mobilitatea personalului între unitățile membre ale consorțiului;

b) utilizarea în comun a resurselor unităților de învățământ din consorțiu;

c) largirea oportunităților de învățare oferite elevilor și recunoașterea reciprocă a rezultatelor învățării și evaluării acestora.

(3) Cadrul general pentru înființarea, desființarea și funcționarea consorțiilor școlare se va reglementa prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 63. — (1) În învățământul preuniversitar, formațiunile de studiu cuprind grupe, clase sau ani de studiu, după cum urmează:

a) educația antepreșcolară: grupa cuprinde în medie 7 copii, dar nu mai puțin de 5 și nu mai mult de 9;

b) învățământul preșcolar: grupa cuprinde în medie 15 preșcolari, dar nu mai puțin de 10 și nu mai mult de 20;

c) învățământul primar: clasa care cuprinde în medie 20 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 25;

d) învățământul gimnazial: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 30;

e) învățământul liceal: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;

f) învățământul postliceal: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;

g) învățământul special pentru elevi cu deficiențe ușoare și/sau moderate: grupa care cuprinde în medie 10 elevi, dar nu mai puțin de 8 și nu mai mult de 12;

h) învățământul special pentru elevi cu deficiențe grave: grupa care cuprinde în medie 5 elevi, dar nu mai puțin de 4 și nu mai mult de 6.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în localitățile în care există cerere pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, efectivele formațiunilor de studiu pot fi mai mici decât minimul prevăzut de prezenta lege. Decizia privind înființarea și funcționarea acestor formațiuni de studiu aparține Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu consultarea consiliului de administrație al unității de învățământ respective.

CAPITOLUL IV

Curriculumul învățământului preuniversitar

Art. 64. — (1) În învățământul preuniversitar se aplică Curriculumul național elaborat în conformitate cu nevoile specifice dezvoltării personale și cu nevoile pieței forței de muncă și ale fiecărei comunități, în baza principiului subsidiarității.

(2) Curriculumul național reprezintă ansamblul coerent al planurilor-cadru de învățământ și al programelor școlare din învățământul preuniversitar.

Art. 65. — (1) Planurile-cadru de învățământ cuprind disciplinele, domeniile de studiu, respectiv modulele de pregătire obligatorii și opționale, precum și numărul minim și maxim de ore aferente acestora.

(2) Trunchiul comun se constituie din disciplinele/domeniile de studiu/modulele de pregătire obligatorii, iar curriculumul la decizia școlii se constituie din disciplinele/domeniile de studiu/modulele de pregătire opționale.

(3) Programele școlare stabilesc, pentru fiecare disciplină, domeniul de studiu/modulul de pregătire din planul de învățământ, finalitățile urmărite și evidențiază conținuturile fundamentale de ordin teoretic, experimental și aplicativ, oferind orientări metodologice generale pentru realizarea și evaluarea acestora.

(4) Planurile-cadru și programele școlare pentru disciplinele/domeniile de studiu, respectiv modulele de pregătire obligatorii din învățământul preuniversitar sunt elaborate de către instituțiile și organismele abilitate ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se aprobă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(5) Curriculumul la decizia școlii se constituie atât din pachete disciplinare opționale oferite la nivel național, regional și local, cât și din pachete disciplinare opționale oferite la nivelul unității de învățământ. Consiliul de administrație al unității de învățământ, în urma consultării elevilor, părinților și pe baza resurselor disponibile, stabilește curriculumul la decizia școlii.

(6) Programele școlare pentru disciplinele/domeniile de studiu, respectiv modulele de pregătire opționale se elaborează la nivelul unităților de învățământ, cu consultarea consiliului profesoral, consiliului consultativ al elevilor, structurii asociative a părinților, precum și a reprezentanților comunității locale și, după caz, a operatorilor economici cu care unitatea de învățământ are relații pentru pregătirea practică a elevilor. Programele școlare sunt aprobate de consiliul de administrație al unității de învățământ.

(7) În cazul alternativelor educaționale, planurile-cadru și programele școlare sunt elaborate, în proiect, de reprezentanți ai acestora și sunt aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(8) În învățământul particular și confesional se utilizează planurile-cadru de învățământ și programele școlare pentru Curriculumul național aprobat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau planurile și programele de învățământ similare ori alternative învățământului de stat, aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(9) Planurile-cadru de învățământ și programele școlare pentru învățământul teologic și confesional se elaborează de

către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în colaborare cu fiecare cult în parte, și sunt aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(10) Planurile-cadru de învățământ pentru învățământul militar se elaborează de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, și sunt aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 66. — (1) Numărul de ore alocat disciplinelor din planurile-cadru de învățământ este de maximum 20 de ore pe săptămână la învățământul primar, 25 de ore pe săptămână la învățământul gimnazial și 30 de ore pe săptămână la învățământul liceal. Aceste ore sunt alocate atât pentru predare și evaluare, cât și pentru învățarea în clasă, asistată de cadrul didactic, a conținuturilor predate, conform prezentei legi.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), numărul maxim de ore poate fi depășit cu numărul de ore prevăzute pentru studierea limbii materne, a istoriei și tradiției minorităților naționale și a învățământului bilingv.

(3) În cadrul Curriculumului național, disciplinele obligatorii au o pondere de 80% în planurile-cadru de la nivelul învățământului obligatoriu și de 70% în cele de la nivelul liceului.

(4) În cadrul Curriculumului național, disciplinele opționale au o pondere de 20% în planurile-cadru pentru învățământul obligatoriu și de 30% în cele pentru liceu.

(5) Pentru fiecare disciplină și domeniu de studiu, programa școlară acoperă 75% din orele de predare și evaluare, lăsând la dispoziția cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei/domeniului de studiu respectiv. În funcție de caracteristicile elevilor și de strategia școlii din care face parte, profesorul decide dacă procentul de 25% din timpul alocat disciplinei/domeniului de studiu este folosit pentru învățare remedială, în cazul copiilor cu probleme speciale, pentru consolidarea cunoștințelor sau pentru stimularea elevilor capabili de performanțe superioare, conform unor planuri individuale de învățare elaborate pentru fiecare elev.

Art. 67. — (1) Curriculumul național pentru educația timpurie este centrat pe dezvoltarea fizică, cognitivă, emoțională și socială a copiilor, respectiv pe remedierea precoce a eventualelor deficiențe de dezvoltare.

(2) CJRAE, respectiv CMBRAE constituie echipe multidisciplinare de intervenție timpurie, menite să realizeze evaluarea tuturor copiilor, monitorizarea, depistarea și asistența precoce corespunzătoare a celor cu cerințe educaționale speciale sau cu risc în dezvoltarea competențelor personale.

Art. 68. — (1) Curriculumul național pentru învățământul primar și gimnazial se axează pe 8 domenii de competențe-cheie care determină profilul de formare a elevului:

- a) competențe de comunicare în limba română și în limba maternă, în cazul minorităților naționale;
- b) competențe de comunicare în limbi străine;
- c) competențe de bază de matematică, științe și tehnologie;
- d) competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere;
- e) competențe sociale și civice;
- f) competențe antreprenoriale;
- g) competențe de sensibilizare și de expresie culturală;
- h) competența de a învăța să înveți.

(2) Educația fizică și sportul în învățământul preuniversitar sunt cuprinse în trunchiul comun al planurilor de învățământ.

(3) Disciplina Tehnologia informației și comunicării constituie o disciplină opțională pentru elevii din clasele I—IV și este disciplină obligatorie în învățământul gimnazial și liceal.

(4) Curriculumul pentru clasele pregătitoare urmărește dezvoltarea fizică, socioemoțională, cognitivă a limbajului și comunicării, precum și dezvoltarea capacităților și a atitudinilor în învățare, asigurând totodată punțile către dezvoltarea celor 8 competențe-cheie.

(5) Învățământul liceal este centrat pe dezvoltarea și diversificarea competențelor-cheie și formarea competențelor specifice în funcție de filieră, profil, specializare sau calificare.

Art. 69. — (1) În unitățile de învățământ de stat sau particulare se utilizează manuale școlare și alte auxiliare didactice aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Manualele școlare se elaborează și se evaluează pe baza programelor școlare aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului reglementează elaborarea de manuale școlare alternative.

(3) Cadrele didactice selectează și le recomandă elevilor, în baza libertății inițiativei profesionale, acele manuale școlare din lista celor aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului care vor fi utilizate în procesul didactic.

(4) Elevii și profesorii din învățământul de stat și din învățământul obligatoriu particular acreditat/autorizat beneficiază de manuale școlare gratuite, atât pentru învățământul în limba română, cât și pentru cel în limbile minorităților naționale, în condițiile legii.

(5) Auxiliarele curriculare sunt constituite din ghiduri metodologice care, prin conținut, sunt în conformitate cu prevederile legale în vigoare și pe care cadrele didactice le pot selecta și utiliza la clasă, în baza libertății inițiativei profesionale, în scopul îmbunătățirii calității procesului educațional.

Art. 70. — (1) Bibliotecile școlare și centrele de documentare și informare se organizează și funcționează pe baza unui regulament elaborat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Se înființează Biblioteca Școlară Virtuală și Platforma școlară de e-learning, care includ programe școlare, exemple de lecții pentru toate temele din programele școlare, ghiduri metodologice, exemple de probe de evaluare. Aceste resurse digitale vor fi protejate de Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului obținând dreptul de publicare din partea autorilor, astfel încât aceste resurse să fie accesibile permanent și gratuit oricărui elev sau profesor.

(3) Unitățile de învățământ utilizează platforma școlară de învățare pentru a acorda asistență elevilor în timpul sau în afara programului școlar ori pentru cei care, din motive de sănătate, temporar nu pot frecventa școala.

(4) Înființarea, gestiunea și îmbogățirea permanentă a Bibliotecii Școlare Virtuale și a Platformei școlare de e-learning intră în responsabilitatea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

CAPITOLUL V

Evaluarea rezultatelor învățării

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale privind evaluarea

Art. 71. — (1) Scopul evaluării este acela de a orienta și de a optimiza învățarea.

(2) Toate evaluările se realizează pe baza standardelor naționale de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu, respectiv modul de pregătire.

(3) Rezultatele evaluării se exprimă, după caz, prin calificative, în învățământul primar, respectiv prin note de la 1 la 10, în învățământul secundar și în învățământul terțiar nonuniversitar, sau prin punctaje, în mod similar testelor internaționale.

(4) Controlul utilizării și al respectării standardelor naționale de evaluare de către cadrele didactice se realizează prin inspecția școlară.

(5) Notarea elevilor fără utilizarea și respectarea standardelor naționale și a metodologiilor de evaluare constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor prezentei legi.

Art. 72. — (1) Evaluarea se centrează pe competențe, oferă feedback real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare. În acest scop se va crea o bancă de instrumente de

evaluare unică, având funcție orientativă, pentru a-i ajuta pe profesori în notarea la clasă.

(2) Un elev cu deficiențe de învățare beneficiază, în mod obligatoriu, de educație remedială.

Art. 73. — (1) Portofoliul educațional cuprinde totalitatea diplomelor, a certificatelor sau a altor înscrisuri obținute în urma evaluării competențelor dobândite sau a participării la activități de învățare, în diferite contexte, precum și produse sau rezultate ale acestor activități, în contexte de învățare formale, nonformale și informale.

(2) Portofoliul educațional este elementul central al evaluării învățării. Utilizarea lui debutează începând cu clasa pregătitoare și reprezintă cartea de identitate educațională a elevului.

SECȚIUNEA a 2-a

Structura și caracteristicile evaluărilor

Art. 74. — (1) La finalul clasei pregătitoare, cadrul didactic responsabil întocmește, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, un raport de evaluare a dezvoltării fizice, socioemoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare.

(2) La finalul clasei a II-a, fiecare școală, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, organizează și realizează evaluarea competențelor fundamentale: scris—citit și matematică. Rezultatele evaluărilor sunt folosite pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare ale elevilor. Rezultatele evaluării și planurile individualizate se comunică părinților elevilor și constituie documente din portofoliul educațional al elevului.

(3) La finalul clasei a IV-a, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului realizează, prin eșantionare, o evaluare la nivel național a competențelor fundamentale dobândite în ciclul primar, după modelul testărilor internaționale, pentru diagnoza sistemului de învățământ la nivel primar.

(4) La finalul clasei a VI-a, toate școlile, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, organizează și realizează evaluarea elevilor prin două probe transdisciplinare: limbă și comunicare, matematică și științe. Proba de limbă și comunicare va cuprinde limba română și limba modernă I, iar pentru elevii din clasele cu predare în limbile minorităților naționale, și limba maternă. Rezultatele evaluărilor sunt utilizate pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare ale elevilor și pentru preorientarea școlară către un anumit tip de liceu. Rezultatele evaluării și planurile individualizate de învățare se comunică părinților elevilor și sunt trecute în portofoliul educațional al elevului.

(5) La finalul clasei a IX-a, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, se realizează o evaluare națională obligatorie a tuturor elevilor. Rezultatele evaluării se exprimă printr-un punctaj, similar testelor internaționale. Evaluarea se realizează prin următoarele probe:

- o probă scrisă la limba și literatura română;
- o probă scrisă la limba maternă;
- o probă scrisă transdisciplinară la matematică și științe;
- o probă scrisă la o limbă de circulație internațională;
- o probă practică de utilizare a calculatorului, susținută în timpul anului;
- o probă orală transdisciplinară de evaluare a competențelor civice și sociale, susținută în timpul anului.

(6) Rezultatele evaluării naționale se înscriu în portofoliul educațional al elevului.

Art. 75. — (1) Absolvenții învățământului gimnazial dobândesc diploma de absolvire, parte a portofoliului educațional, și foaia matricolă, parte a portofoliului educațional.

(2) Continuarea studiilor din învățământul gimnazial în învățământul liceal este asigurată pe baza unui proces de consiliere și de orientare școlară și profesională. Numărul de locuri alocate clasei a X-a este cel puțin egal cu cel al absolvenților clasei a IX-a.

Art. 76. — (1) După absolvirea gimnaziului, elevii urmează liceul sau școala profesională.

(2) Admiterea la liceu sau la școală profesională se realizează după următoarea procedură:

a) în cazul în care numărul de candidați nu depășește numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ, admiterea se va realiza pe baza portofoliului educațional al elevului;

b) în cazul în care numărul de candidați este mai mare decât numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ, admiterea se face luând în calcul în proporție de 70% portofoliul educațional al elevului, media de absolvire a învățământului obligatoriu, precum și media la probele de la evaluarea națională de la sfârșitul clasei a IX-a și în proporție de 30% nota obținută la proba de admitere stabilită de unitatea de învățământ.

(3) În cazul mediilor egale, diferențierea se face pe baza portofoliului educațional al elevului.

(4) Metodologia-cadru de organizare și desfășurare a admiterii în clasa a X-a este elaborată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și este dată publicității, pentru fiecare generație, cel mai târziu la începutul clasei a VIII-a. Unitățile de învățământ au obligația de a anunța public disciplina sau disciplinele la care se susține proba de admitere, programele, procedurile de organizare a acesteia, precum și modul de utilizare a portofoliului educațional, până, cel mai târziu, la începutul clasei a VIII-a. Proba suplimentară de admitere se va susține la cel mult două discipline.

Art. 77. — (1) Absolvenții învățământului liceal primesc diploma de absolvire și foaia matricolă, parte a portofoliului educațional, care atestă finalizarea studiilor liceale și care conferă dreptul de acces, în condițiile legii, în învățământul postliceal, precum și dreptul de susținere a examenului de bacalaureat.

(2) Elevii care au promovat clasa a XII-a/a XIII-a vor susține examenul național de bacalaureat.

(3) Absolvenții învățământului liceal care susțin și promovează examenul național de bacalaureat dobândesc și diplomă de bacalaureat, care le dă dreptul de acces în învățământul superior, în condițiile legii.

(4) Examenul național de bacalaureat constă în susținerea următoarelor probe:

— proba A de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română;

— proba B de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă, pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;

— proba C de evaluare a competenței lingvistice la două limbi de circulație internațională studiate pe parcursul învățământului liceal. Rezultatul evaluării se exprimă prin nivelul de competență corespunzător Cadrului european comun de referință pentru limbi. Elevii care promovează, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine au dreptul la recunoașterea și echivalarea rezultatelor obținute la aceste examene, la cerere și conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului;

— proba D de evaluare a competențelor digitale. Rezultatul evaluării se exprimă prin nivelul de competență, în raport cu standardele europene recunoscute în domeniu. Elevii care promovează, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere europeană pentru certificarea competențelor digitale au dreptul la recunoașterea și la echivalarea rezultatelor obținute la aceste examene, la cerere și conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului;

— proba E scrisă de evaluare a competențelor formate pe durata învățământului liceal, după cum urmează:

a) probă scrisă la Limba și literatura română — probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările;

b) probă scrisă la Limba și literatura maternă — probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările, care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;

c) două probe scrise, diferențiate după cum urmează:

1. pentru profilul real din filiera teoretică:

(i) matematică;

(ii) probă transdisciplinară din științe: fizică, chimie, biologie;

2. pentru profilul umanist din filiera teoretică:

(i) o limbă de circulație internațională;

(ii) probă transdisciplinară din geografie, istorie, științe socioumane;

3. pentru filiera tehnologică:

(i) probă scrisă disciplinară specifică profilului;

(ii) probă transdisciplinară specifică domeniului de pregătire;

4. pentru filiera vocațională:

(i) probă practică sau scrisă, după caz, specifică profilului ori specializării;

(ii) probă transdisciplinară specifică profilului sau specializării.

(5) Conținuturile programelor de examen sunt stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se dau publicității elevilor la începutul primei clase de liceu, în condițiile legii. Calendarul, metodologia, precum și modul de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat se stabilesc de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se dau publicității, pentru fiecare generație, la începutul ultimei clase de liceu.

(6) Pentru anumite filiere, profiluri, specializări sau calificări, stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, absolvenții învățământului liceal pot susține un examen de certificare a calificării, separat de examenul de bacalaureat. Conținutul, calendarul și modul de organizare ale examenului de certificare a calificării se stabilesc de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se dau publicității, pentru fiecare generație, cel mai târziu la începutul ultimei clase de liceu.

(7) Absolvenții învățământului liceal care susțin și promovează examenul de certificare a calificării primesc certificat de calificare corespunzător nivelului stabilit prin Cadrul național al calificărilor și suplimentul descriptiv al certificatului în format Europass.

(8) Eliberarea certificatului de calificare nu este condiționată de promovarea examenului de bacalaureat.

Art. 78. — (1) Examenul național de bacalaureat se consideră promovat de către absolvenții învățământului secundar superior, liceal, care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) au susținut probele A, B, C și D prevăzute la art. 77 alin. (4);

b) au susținut probele scrise E prevăzute la art. 77 alin. (4) și au obținut cel puțin nota 5 la fiecare dintre acestea;

c) au obținut media aritmetică, calculată cu două zecimale exacte, a notelor obținute la probele scrise E prevăzute la art. 77 alin. (4) cel puțin egală cu 6.

(2) În urma promovării examenului național de bacalaureat, absolventului i se eliberează diploma de bacalaureat.

(3) Absolvenților de liceu care au susținut evaluările A, B, C și D prevăzute la art. 77 alin. (4) li se eliberează certificate care atestă nivelul de competență lingvistică, respectiv nivelul de competență digitală. Eliberarea acestor certificate nu este condiționată de promovarea probelor scrise E prevăzute la art. 77 alin. (4).

(4) În cazul nepromovării examenului național de bacalaureat, pot fi recunoscute în sesiunile următoare, la cerere, rezultatele la evaluările A, B, C și D susținute conform prevederilor art. 77 alin. (4), respectiv rezultatele la probele scrise E prevăzute la art. 77 alin. (4) care au fost promovate cu cel puțin nota 5.

(5) În decursul unui an școlar se organizează două sesiuni ale examenului național de bacalaureat.

(6) Candidații proveniți din învățământul preuniversitar pot susține examenul național de bacalaureat și examenul de certificare a calificării, fără taxă, de cel mult două ori. Prezentările ulterioare la aceste examene sunt condiționate de achitarea unor taxe stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(7) Evaluările A, B, C și D prevăzute la art. 77 alin. (4) se organizează și se desfășoară la nivelul unității de învățământ, în timpul anului școlar, pe parcursul semestrului al II-lea, în fața unei comisii prezidate de directorul unității de învățământ și numite prin decizie a inspectorului școlar general, în condițiile stabilite prin metodologie specifică.

(8) Probele scrise E la examenul național de bacalaureat, prevăzute la art. 77 alin. (4), se susțin după încheierea cursurilor, în fața unei comisii stabilite de inspectoratul școlar.

(9) Comisia prevăzută la alin. (8) este condusă de un președinte, numit prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului dintre cadrele didactice universitare de predare, având titlul științific de doctor, sau de un cadru didactic din învățământul liceal, având gradul didactic I și performanțe profesionale deosebite, dintr-o unitate de învățământ situată în alt județ decât cel în care se află unitatea de învățământ din care provin elevii care susțin probele scrise ale examenului național de bacalaureat.

(10) Comisia prevăzută la alin. (8) este alcătuită exclusiv din profesori de la alte unități de învățământ decât cele din care provin elevii care susțin probele scrise ale examenului național de bacalaureat.

(11) Rezultatele examenului național de bacalaureat se fac publice prin afișare.

CAPITOLUL VI Resursa umană

SECȚIUNEA 1 Beneficiarii educației

Art. 79. — (1) Beneficiarii primari ai învățământului preuniversitar sunt antepreșcolarii, preșcolarii și elevii.

(2) Beneficiarii secundari ai învățământului preuniversitar sunt familiile antepreșcolarilor, ale preșcolarilor și ale elevilor.

(3) Comunitatea locală și societatea, în general, sunt beneficiari terțiari ai învățământului preuniversitar.

Art. 80. — (1) Învățământul preuniversitar este centrat pe beneficiari. Toate deciziile majore sunt luate prin consultarea reprezentanților beneficiarilor primari, respectiv a Consiliului Național al Elevilor sau a altor asociații reprezentative ale elevilor, și prin consultarea obligatorie a reprezentanților beneficiarilor secundari și terțiari, respectiv a structurilor asociative reprezentative ale părinților, a reprezentanților mediului de afaceri, a autorităților administrației publice locale și a societății civile.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Consiliul Național al Elevilor și organizațiile guvernamentale și nonguvernamentale reprezentative, elaborează un statut în care sunt prevăzute drepturile și îndatoririle elevilor, care se aprobă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. În baza acestui statut, fiecare unitate de învățământ își elaborează regulamentul școlar propriu.

Art. 81. — (1) Antepreșcolarii, preșcolarii și elevii din învățământul preuniversitar au drepturi egale la educație, prin activități extrașcolare organizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Activitățile extrașcolare sunt realizate în cadrul unităților de învățământ preuniversitar, în cluburi, în palate ale copiilor, în tabere școlare, în baze sportive, turistice și de agrement sau în alte unități acreditate în acest sens.

(3) Organizarea, acreditarea, controlul și competențele unităților care oferă educație extrașcolară se stabilesc prin

regulament aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 82. — (1) Elevii de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat pot beneficia de burse de performanță, de burse de merit, de burse de studiu și de burse de ajutor social.

(2) Quantumul unei burse acordate din sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și numărul acestora se stabilesc anual prin hotărâre a consiliului local, respectiv a consiliului județean/consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

(3) Criteriile generale de acordare a burselor se stabilesc de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Criteriile specifice de acordare a burselor de performanță, de merit, a burselor de studiu și a celor de ajutor social se stabilesc anual în consiliile de administrație ale unităților de învățământ, în limitele fondurilor repartizate și în raport cu integralitatea efectuării de către elevi a activităților școlare.

(4) Elevii pot beneficia și de burse pe bază de contract încheiat cu operatori economici ori cu alte persoane juridice sau fizice, precum și de credite pentru studiu acordate de bănci, în condițiile legii.

(5) Elevii și cursanții străini din învățământul preuniversitar pot beneficia de burse, potrivit prevederilor legale.

(6) Elevii etnici români cu domiciliul stabil în străinătate beneficiază de burse, potrivit prevederilor prezentei legi.

Art. 83. — (1) Antepreșcolarii, preșcolarii și elevii din unitățile școlare de stat și particulare autorizate/acreditate beneficiază de asistență medicală, psihologică și logopedică gratuită, în cabinete medicale, psihologice și logopedice școlare ori în unități medicale de stat.

(2) La începutul fiecărui an școlar se realizează examinarea stării de sănătate a elevilor, pe baza unei metodologii comune elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și de Ministerul Sănătății.

(3) Autorizarea sanitară necesară funcționării unităților de învățământ de stat se obține fără taxe.

Art. 84. — (1) Elevii din învățământul obligatoriu și liceal acreditat/autorizat beneficiază de tarif redus cu 50% pentru transportul local în comun, de suprafață, naval și subteran, precum și pentru transportul intern auto, feroviar și naval, pe tot parcursul anului calendaristic.

(2) Ca măsură de protecție specială, elevii orfani, elevii cu cerințe educaționale speciale, precum și cei instituționalizați pot beneficia de gratuitate pentru toate categoriile de transport menționate la alin. (1), pe tot parcursul anului calendaristic.

(3) Elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu li se decontează cheltuielile de transport din bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin unitățile de învățământ la care sunt școlarizați, pe bază de abonament, în limita a 50 km, sau li se asigură decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a 8 călătorii dus-întors pe semestru, dacă locuiesc la internat sau în gazdă.

(4) Elevii beneficiază de tarife reduse cu 75% pentru accesul la muzee, la concerte, la spectacole de teatru, de operă, de film și la alte manifestări culturale și sportive organizate de instituții publice.

(5) Elevii etnici români din afara granițelor țării, bursieri ai statului român, beneficiază de gratuitate la toate manifestările prevăzute la alin. (4).

Art. 85. — (1) În situații justificate, elevilor din învățământul obligatoriu, școlarizați într-o altă localitate decât aceea de domiciliu, li se asigură, după caz, servicii de transport, de masă și de internat, de către autoritățile administrației publice locale din localitatea de domiciliu, cu sprijinul operatorilor economici, al colectivităților locale, al societăților de binefacere, precum și al altor persoane juridice sau fizice.

(2) Statul subvenționează toate costurile aferente frecvențării liceului pentru elevii provenind din mediul rural sau din grupuri socioeconomice dezavantajate, precum și pentru cei care frecventează școlile profesionale. Modalitatea de subvenționare

se stabilește prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 86. — (1) Unitățile de învățământ încheie cu părinții, în momentul înscrierii antepreșcolarilor, respectiv a preșcolarilor sau a elevilor, în Registrul unic matricol, un contract educațional, în care sunt înscrise drepturile și obligațiile reciproce ale părților. Contractul educațional-tip este aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului și este particularizat, la nivelul fiecărei unități de învățământ, prin decizia consiliului de administrație.

(2) Nerespectarea prevederilor contractului educațional-tip de către unitatea de învățământ este sancționată de inspectoratul școlar, în conformitate cu prevederile metodologiei aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Părintele sau tutorele legal este obligat să ia măsuri pentru școlarizarea elevului, pe perioada învățământului obligatoriu.

(4) Părintele sau tutorele legal răspunde pentru distrugerile materiale din patrimoniul școlii, cauzate de elev.

Art. 87. — Unitățile de învățământ pot primi donații din țară și din străinătate, potrivit reglementarilor legale, dacă servesc politicii educaționale a sistemului național de învățământ și dacă nu sunt contrare intereselor statului român și legislației în vigoare.

SECȚIUNEA a 2-a

Personalul din învățământul preuniversitar

Art. 88. — (1) Personalul din învățământul preuniversitar este format din personal didactic, personal didactic auxiliar și personal administrativ sau nedidactic.

(2) În învățământul preuniversitar poate funcționa personal didactic asociat.

(3) Personalul didactic auxiliar este definit conform prevederilor prezentei legi.

(4) Personalul administrativ își desfășoară activitatea în baza Legii nr. 53/2003 — Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 89. — În învățământul preuniversitar de stat și particular, posturile didactice vacante și rezervate se ocupă prin concurs organizat la nivelul unității de învățământ cu personalitate juridică, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 90. — (1) Concursurile pentru ocuparea posturilor didactice au caracter deschis. La concurs se poate prezenta orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Angajarea personalului didactic în unitățile de învățământ cu personalitate juridică se face prin încheierea contractului individual de muncă de către directorul unității, cu aprobarea consiliului de administrație.

Art. 91. — (1) Organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor didactice auxiliare și administrative dintr-o unitate de învățământ sunt coordonate de director. Consiliul de administrație al unității de învățământ aprobă comisiile de concurs și validează rezultatele concursului.

(2) Angajarea prin încheierea contractului individual de muncă a personalului didactic auxiliar și administrativ în unitățile de învățământ cu personalitate juridică se face de către directorul unității, cu aprobarea consiliului de administrație.

Art. 92. — (1) La nivelul fiecărei unități și instituții de învățământ preuniversitar se realizează anual evaluarea activității personalului didactic și didactic auxiliar. Metodologia de evaluare se stabilește prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(2) Rezultatele evaluării stau la baza deciziei consiliului de administrație privind acordarea calificativului anual și a gradății de merit.

(3) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului dezvoltă programul național de stimulare a excelenței didactice,

finanțat din propriul buget, din care se premiază excelența didactică.

(4) Metodologia de acordare a gradății de merit și a implementării programului național de stimulare a excelenței didactice se elaborează de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(5) Salarizarea personalului didactic și a celui didactic auxiliar din unitățile de învățământ de stat se face și în funcție de performanțele profesionale, conform legii.

(6) Veniturile salariale și extrasalariale ale directorilor și directorilor adjuncți, precum și salarizarea personalului didactic din unitățile de învățământ particular se stabilesc prin negociere între conducerea persoanei juridice finanțatoare și persoana în cauză, cu avizul consiliului de administrație al unității școlare.

(7) Inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București realizează auditarea periodică a resursei umane din învățământul preuniversitar. Rezultatele auditului se aduc la cunoștința celor în cauză, consiliului de administrație al unității de învățământ și Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 93. — Hotărârile privind angajarea, motivarea, evaluarea, recompensarea, răspunderea disciplinară și disponibilizarea personalului didactic se iau la nivelul unității de învățământ de către consiliul de administrație, cu votul a 2/3 din totalul membrilor. Directorul unității de învățământ emite deciziile conform hotărârilor consiliului de administrație. Angajatorul este unitatea de învățământ.

CAPITOLUL VII

Conducerea sistemului și a unităților de învățământ

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 94. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, elaborează și implementează politica națională în domeniul învățământului preuniversitar. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului are drept de inițiativă și de execuție în domeniul politicii financiare și al resurselor umane din sfera educației.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului exercită, în domeniul învățământului preuniversitar, următoarele atribuții:

a) elaborează, aplică, monitorizează și evaluează politicile educaționale naționale;

b) monitorizează activitatea de evaluare externă;

c) coordonează și controlează sistemul național de învățământ;

d) avizează structura rețelei învățământului preuniversitar și înaintează Guvernului, spre aprobare, cifrele de școlarizare, pe baza propunerilor unităților de învățământ, a autorităților administrației publice locale, a operatorilor economici, având în vedere recomandările studiilor de prognoză, centralizate, avizate și transmise de către inspectoratele școlare județene, respectiv al municipiului București;

e) coordonează elaborarea și aprobă Curriculumul național și sistemul național de evaluare, asigură și supraveghează respectarea acestora;

f) evaluează, aprobă și achiziționează manualele școlare și asigură finanțarea conform legii;

g) aprobă, conform legii, regulamentele de organizare și de funcționare a unităților subordonate și a unităților conexe;

h) elaborează studii de diagnoză și de prognoză în domeniul învățământului;

i) asigură omologarea mijloacelor de învățământ;

j) asigură cadrul organizatoric pentru selecționarea și pregătirea adecvată a elevilor cu aptitudini deosebite;

k) asigură școlarizarea specializată și asistența psihopedagogică adecvată a copiilor și tinerilor cu dizabilități sau cu cerințe educaționale speciale;

l) analizează modul în care se asigură protecția socială în învățământ și propune Guvernului și autorităților administrației publice locale abilitate măsuri corespunzătoare;

m) coordonează, monitorizează și controlează perfecționarea și formarea inițială și continuă a personalului didactic pentru politicile de interes național;

n) elaborează politicile naționale în domeniul resurselor umane;

o) răspunde de evaluarea sistemului național de învățământ pe baza standardelor naționale;

p) elaborează, împreună cu alte ministere interesate, strategia colaborării cu alte state și cu organismele internaționale specializate în domeniul învățământului, formării profesionale și al cercetării științifice;

q) stabilește modalitățile de recunoaștere și de echivalare a studiilor, a diplomelor, a certificatelor și a titlurilor științifice eliberate în străinătate, pe baza unor norme interne, încasează taxe, în lei și în valută, pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de vizarea și de recunoașterea actelor de studii, conform legii;

r) stabilește structura anului școlar;

s) elaborează metodologii și regulamente pentru asigurarea cadrului unitar al implementării politicilor educaționale naționale;

t) construiește și asigură funcționarea optimă a Platformei școlare de e-learning, precum și a Bibliotecii Școlare Virtuale;

u) elaborează norme specifice pentru construcțiile școlare și pentru dotarea acestora;

v) dă publicității și prezintă anual Parlamentului raportul privind starea învățământului preuniversitar în România;

w) coordonează colectarea și asigură analiza și interpretarea datelor statistice pentru sistemul național de indicatori privind educația.

(3) În realizarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului înființează, organizează și finanțează comisii și consilii naționale. Organizarea și funcționarea acestora sunt stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. De asemenea, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului propune Guvernului înființarea de agenții.

Art. 95. — (1) Inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București sunt servicii publice deconcentrate ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu personalitate juridică, având în principal următoarele atribuții:

a) aplică politicile și strategiile Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului la nivel județean, respectiv al municipiului București;

b) controlează aplicarea legislației și monitorizează calitatea activităților de predare-învățare și respectarea standardelor naționale/indicatorilor de performanță, prin inspecția școlară;

c) controlează, monitorizează și evaluează calitatea managementului unităților și instituțiilor de învățământ;

d) asigură, împreună cu autoritățile administrației publice locale, școlarizarea elevilor și monitorizează participarea la cursuri a acestora pe durata învățământului obligatoriu;

e) coordonează admiterea în licee, evaluările naționale și concursurile școlare la nivelul unităților de învățământ din județ și, respectiv, din municipiul București;

f) monitorizează implementarea programelor naționale inițiate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pe aria județului, respectiv a municipiului București, precum și a proiectelor derulate de unitățile școlare și cele conexe în cadrul programelor Uniunii Europene în domeniul educației și tineretului;

g) mediază conflictele și litigiile survenite între autoritatea administrației publice locale și unitățile de învățământ;

h) coordonează și controlează activitățile unităților conexe ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului din aria județului/municipiului București;

i) prezintă un raport anual privind starea învățământului pe teritoriul județului, respectiv al municipiului București. Acest raport se face public;

j) aprobă, la propunerea consiliului local sau a consiliilor județene, înființarea unităților pentru educație timpurie, învățământ primar și gimnazial;

k) aplică politicile educaționale naționale la nivel județean, respectiv al municipiului București;

l) acordă consiliere și asistență unităților și instituțiilor de învățământ în gestionarea resurselor umane și a posturilor didactice la nivelul județului, respectiv al municipiului București;

m) monitorizează activitățile de constituire, de vacantare și de ocupare a posturilor didactice din unitățile de învățământ;

n) gestionează baza de date privind cadrele didactice calificate angajate în unitățile de învățământ, precum și întreaga bază de date a educației;

o) înaintează spre avizare Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului rețeaua școlară din raza lor teritorială propusă de autoritățile administrației publice locale, în conformitate cu politica educațională, a documentelor strategice privind dezvoltarea economică și socială la nivel regional, județean și local, după consultarea unităților de învățământ, a operatorilor economici și a partenerilor sociali interesați;

p) realizează auditarea periodică a resursei umane din învățământul preuniversitar;

q) asigură colectarea datelor statistice pentru sistemul național de indicatori privind educația.

(2) Structura inspectoratelor școlare județene, respectiv a Inspectoratului Școlar al Municipiului București se stabilește prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Inspectoratul școlar are un consiliu de administrație și un consiliu consultativ. Funcționarea acestora se realizează în baza unui regulament propriu, elaborat și aprobat de consiliul de administrație, conform regulamentului-cadru aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(4) În structura inspectoratelor școlare din județele cu învățământ și în limbile minorităților naționale sunt cuprinși și inspectori școlari pentru acest tip de învățământ. Acești inspectori școlari sunt numiți respectând procedurile prezentei legi, cu consultarea grupului parlamentar al minorităților naționale.

(5) În structura inspectoratelor școlare sunt cuprinși și inspectori școlari pentru problemele copiilor și tinerilor proveniți din medii socioeconomice dezavantajate.

SECȚIUNEA a 2-a

Conducerea unităților de învățământ

Art. 96. — (1) Unitățile de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică sunt conduse de consiliile de administrație, de directori și de directori adjuncți, după caz. În exercitarea atribuțiilor ce le revin, consiliile de administrație și directorii conlucrează cu consiliul profesoral, cu comitetul de părinți și cu autoritățile administrației publice locale.

(2) În unitățile de învățământ de stat consiliul de administrație este organ de conducere și este constituit din 7, 9 sau 13 membri, astfel:

a) în cazul unităților de învățământ de nivel gimnazial cu un singur rând de clase, consiliul de administrație este format din 7 membri, cu următoarea componență: 3 cadre didactice, inclusiv directorul; 2 reprezentanți ai părinților; un reprezentant al primarului; un reprezentant al consiliului local. Prevederile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și pentru învățământul preșcolar și primar;

b) în cazul în care consiliul de administrație este format din 9 membri, dintre aceștia 4 sunt cadre didactice, un reprezentant al primarului, 2 reprezentanți ai consiliului local și 2 reprezentanți ai părinților. Directorul și directorul adjunct sunt membri de drept ai consiliului de administrație din cota aferentă cadrelor didactice din unitatea de învățământ respectivă;

c) în cazul în care consiliul de administrație este format din 13 membri, dintre aceștia 6 sunt cadre didactice, un reprezentant al primarului, 3 reprezentanți ai consiliului local și 3 reprezentanți ai părinților. Directorul și directorul adjunct sunt

membri de drept ai consiliului de administrație din cota aferentă cadrelor didactice din unitatea de învățământ respectivă.

(3) Consiliul de administrație este organul de conducere al unității de învățământ. La ședințele consiliului de administrație participă, de regulă, și un reprezentant al elevilor, cu statut de observator.

(4) După constituirea consiliului de administrație, membrii acestuia aleg un președinte de ședință din rândul cadrelor didactice, prin hotărâre adoptată cu votul secret al majorității. Președintele de ședință este ales pentru o perioadă de cel mult un an, conduce ședințele consiliului de administrație și semnează hotărârile adoptate în această perioadă.

(5) În învățământul particular și confesional, în componența consiliului de administrație sunt incluși reprezentanți ai fondatorilor. Conducerea consiliului de administrație este asigurată de persoana desemnată de fondatori. În unitățile pentru învățământul general obligatoriu, consiliul de administrație cuprinde și un reprezentant al consiliului local.

(6) Consiliul de administrație se întrunește lunar sau ori de câte ori este necesar, la solicitarea directorului sau a două treimi dintre membri. Metodologia-cadru de organizare și de funcționare a consiliului de administrație este stabilită prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(7) Consiliul de administrație are următoarele atribuții principale:

- a) adoptă proiectul de buget și avizează execuția bugetară la nivelul unității de învățământ;
- b) aprobă planul de dezvoltare instituțională elaborat de directorul unității de învățământ;
- c) aprobă curriculumul la decizia școlii, la propunerea consiliului profesoral;
- d) stabilește poziția școlii în relațiile cu terți;
- e) organizează concursul de ocupare a funcțiilor de director și de director adjunct;
- f) aprobă planul de încadrare cu personal didactic și didactic auxiliar, precum și schema de personal nedidactic;
- g) aprobă programe de dezvoltare profesională a cadrelor didactice, la propunerea consiliului profesoral;
- h) sancționează abaterile disciplinare, etice sau profesionale ale cadrelor didactice, conform legii;
- i) aprobă comisiile de concurs și validează rezultatul concursurilor;
- j) aprobă orarul unității de învățământ;
- k) își asumă răspunderea publică pentru performanțele unității de învățământ, alături de director;
- l) îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin ordine și metodologii ale ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, respectiv ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(8) Hotărârile consiliului de administrație se adoptă cu majoritatea voturilor celor prezenți, mai puțin cele prevăzute la art. 93. Hotărârile consiliului de administrație care vizează personalul din unitate, cum ar fi procedurile pentru ocuparea posturilor, a funcțiilor de conducere, acordarea gradății de merit, restrângerea de activitate, acordarea calificativelor, aplicarea de sancțiuni și altele asemenea, se iau prin vot secret. Membrii consiliului de administrație care se află în conflict de interese nu participă la vot.

(9) Deciziile privind bugetul și patrimoniul unității de învățământ se iau cu majoritatea din totalul membrilor consiliului de administrație.

Art. 97. — (1) Directorul exercită conducerea executivă a unității de învățământ. În cazul unităților de învățământ cu predare integrală în limbile minorităților naționale, directorul are obligația cunoașterii limbii respective. În cazul unităților de învățământ cu secții de predare în limbile minorităților naționale, unul dintre directori are obligația cunoașterii limbii respective. În aceste cazuri, numirea directorului se face cu consultarea organizației care reprezintă minoritatea respectivă în Parlamentul României sau, dacă minoritatea nu are

reprezentare parlamentară, cu consultarea Grupului parlamentar al minorităților naționale.

(2) Directorul unității de învățământ de stat are următoarele atribuții:

- a) este reprezentantul legal al unității de învățământ și realizează conducerea executivă a acesteia;
 - b) este ordonatorul de credite al unității de învățământ;
 - c) își asumă, alături de consiliul de administrație, răspunderea publică pentru performanțele unității de învățământ pe care o conduce;
 - d) propune spre aprobare consiliului de administrație regulamentul de organizare și funcționare al unității de învățământ;
 - e) propune spre aprobare consiliului de administrație proiectul de buget și raportul de execuție bugetară;
 - f) răspunde de selecția, angajarea, evaluarea periodică, formarea, motivarea și încetarea raporturilor de muncă ale personalului din unitatea de învățământ;
 - g) îndeplinește alte atribuții stabilite de către consiliul de administrație, conform legii;
 - h) prezintă anual un raport asupra calității educației în unitatea sau în instituția pe care o conduce. Raportul este prezentat în fața comitetului de părinți și este adus la cunoștința autorităților administrației publice locale și a inspectoratului școlar județean/al municipiului București;
 - i) coordonează colectarea și transmite inspectoratului școlar datele statistice pentru sistemul național de indicatori privind educația.
- (3) Structurile și funcțiile de conducere ale unităților de învățământ particular și confesional, atribuțiile, modul de constituire, precum și durata mandatelor sunt stabilite prin regulamentele de organizare și funcționare a acestora, în concordanță cu prevederile legale.
- (4) Directorul unității de învățământ particular și confesional exercită conducerea executivă, în strictă conformitate cu responsabilitățile și atribuțiile conferite de lege, cu hotărârile consiliului de administrație al unității de învățământ și cu respectarea prevederilor regulamentului de organizare și funcționare a acesteia.
- Art. 98. — (1) Consiliul profesoral al unității de învățământ este format din totalitatea cadrelor didactice din unitatea școlară cu personalitate juridică, este prezidat de către director și se întrunește lunar sau ori de câte ori este nevoie, la propunerea directorului sau la solicitarea a minimum o treime dintre membrii personalului didactic.
- (2) Atribuțiile consiliului profesoral sunt următoarele:
- a) gestionează și asigură calitatea actului didactic;
 - b) stabilește Codul de etică profesională și monitorizează aplicarea acestuia;
 - c) validează fișele de autoevaluare ale personalului angajat al unității de învățământ, în baza cărora se stabilește calificativul anual;
 - d) propune consiliului de administrație măsuri de optimizare a procesului didactic;
 - e) propune consiliului de administrație curriculumul la dispoziția școlii;
 - f) propune consiliului de administrație premiarea și acordarea titlului de „profesorul anului” personalului cu rezultate deosebite la catedră;
 - g) aprobă sancționarea abaterilor disciplinare ale elevilor;
 - h) propune consiliului de administrație inițierea procedurii legale în cazul cadrelor didactice cu performanțe slabe sau pentru încălcări ale eticii profesionale;
 - i) propune consiliului de administrație programele de formare și dezvoltare profesională continuă a cadrelor didactice;
 - j) alege cadrele didactice membre ale consiliului de administrație;
 - k) îndeplinește alte atribuții stabilite de consiliul de administrație.

SECȚIUNEA a 3-a

Unitățile conexe ale învățământului preuniversitar

Art. 99. — (1) Unitățile conexe ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sunt: Institutul de Științe ale Educației, casele corpului didactic, centrele atestate de formare continuă în limbile minorităților naționale, Centrul Național de Instruire Diferențiată, Unitatea pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar, palatele și cluburile copiilor.

(2) Unitățile conexe ale învățământului preuniversitar sunt: centrul județean de resurse și asistență educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională.

(3) În fiecare județ și în municipiul București funcționează casa corpului didactic, denumită în continuare CCD, cu personalitate juridică, coordonată metodologic de inspectoratul școlar. Structura și atribuțiile CCD se stabilesc prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(4) Centrele județene de resurse și asistență educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională sunt unități specializate ale învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică, coordonate metodologic de inspectoratul școlar.

(5) Finanțarea centrului județean de resurse și asistență educațională/Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională se asigură de la bugetul consiliului județean.

(6) Centrul județean de resurse și asistență educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională organizează, coordonează metodologic, monitorizează și evaluează, după caz, la nivel județean/al municipiului București, următoarele activități și servicii educaționale:

a) servicii de asistență psihopedagogică/psihologică, furnizate prin centrele județene și prin cabinetele de asistență psihopedagogică/psihologică;

b) servicii de terapii logopedice, furnizate prin centrele și prin cabinetele logopedice interșcolare;

c) servicii de evaluare, de orientare școlară și profesională;

d) servicii de mediere școlară, furnizate de mediatorii școlari;

e) servicii de consultanță pentru educație incluzivă, furnizate de centrele școlare de educație incluzivă.

(7) Structura, organizarea și funcționarea centrului județean de resurse și de asistență educațională se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(8) Centrul Național de Instruire Diferențiată se organizează și funcționează conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(9) Unitatea pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar se organizează în subordinea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Atribuțiile, structura, organizarea și funcționarea Unității pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar se stabilesc prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 100. — (1) Palatele și cluburile copiilor sunt unități de învățământ pentru activități extrașcolare. Palatele copiilor au și rol metodologic.

(2) Palatul Național al Copiilor din București este subordonat Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Palatele și cluburile copiilor sunt în subordinea inspectoratelor școlare.

(4) Organizarea și competențele palatelor și cluburilor copiilor se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

CAPITOLUL VIII

Finanțarea și baza materială a învățământului preuniversitar

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 101. — (1) Finanțarea unităților de învățământ preuniversitar cuprinde finanțarea de bază, finanțarea complementară și finanțarea suplimentară.

(2) Statul asigură finanțarea de bază pentru toți preșcolarii și pentru toți elevii din învățământul primar, gimnazial, profesional și liceal de stat, particular sau confesional acreditat, precum și pentru elevii din învățământul postliceal special de stat. Finanțarea de bază se face în limitele costului standard per elev/preșcolar, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) În învățământul preuniversitar particular, taxele de școlarizare se stabilesc de consiliul de administrație al fiecărei instituții sau unități de învățământ, în condițiile legii.

Art. 102. — (1) Finanțarea învățământului preuniversitar de stat, particular și confesional se asigură din fonduri publice sau din alte surse, potrivit legii.

(2) Finanțarea învățământului preuniversitar particular și confesional acreditat se face din taxe, din fonduri publice, în cazul învățământului preșcolar, primar și gimnazial obligatoriu, precum și din alte surse, potrivit legii.

Art. 103. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului are drept de inițiativă în domeniile politicii financiare și resurselor umane din domeniul educației și colaborează cu alte ministere, cu autorități locale, structuri asociative reprezentative ale autorităților administrației publice locale, cu asociații reprezentative ale părinților, asociații reprezentative profesionale ale cadrelor didactice, precum și cu sindicatele reprezentative.

(2) Consiliile locale și consiliul județean, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului București pot contribui din bugetele proprii la finanțarea de bază și complementară a unităților de învățământ preuniversitar de stat.

Art. 104. — (1) Finanțarea de bază asigură desfășurarea în condiții normale a procesului de învățământ la nivel preuniversitar, conform standardelor naționale.

(2) Finanțarea de bază se asigură din bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată și alte venituri ale bugetului de stat, prin bugetele locale, pentru următoarele categorii de cheltuieli:

a) cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora;

b) cheltuielile cu formarea continuă și evaluarea personalului;

c) cheltuielile cu evaluarea periodică internă a elevilor;

d) cheltuielile materiale și pentru servicii;

e) cheltuielile cu întreținerea curentă.

(3) Finanțarea de bază a unei unități școlare rezultă prin multiplicarea costului standard per elev/preșcolar cu coeficienți specifici unității școlare și cu numărul de elevi și se aprobă anual prin hotărâre a Guvernului.

(4) Baza de calcul al fondurilor alocate unităților de învățământ prin și din bugetele locale, pentru finanțarea de bază, o constituie costul standard per elev/preșcolar. Costul standard per elev/preșcolar se determină pentru fiecare nivel de învățământ, filieră, profil, specializare/domeniu. Determinarea costului standard per elev/preșcolar se face de către Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar, în condițiile prezentei legi și conform normelor metodologice elaborate de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și aprobate prin hotărâre a Guvernului. Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar cuprinde reprezentanții Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ai partenerilor sociali și ai structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale. Alocarea fondurilor pentru finanțarea de bază a unității de învățământ se face pe baza unei formule de finanțare aprobate prin ordin al

ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului care ia în considerare costul standard per elev/preșcolar, numărul de elevi/preșcolari din unitatea de învățământ, precum și factorii de corecție dependenți de densitatea de elevi în zonă, severitatea dezavantajelor, de limba de predare și alți factori.

(5) Finanțarea de bază aprobată anual prin legea bugetului de stat se repartizează pe comune, orașe, municipii și sectoare ale municipiului București de către direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv a municipiului București, cu asistența tehnică de specialitate a inspectoratelor școlare județene, respectiv a Inspectoratului Școlar al Municipiului București.

(6) Sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, alocate pentru unitățile de învățământ preuniversitar de stat ca finanțare de bază, nu pot fi executate silit pentru recuperarea creanțelor stabilite prin titluri executorii în sarcina autorităților administrației publice locale.

Art. 105. — (1) Finanțarea complementară asigură cheltuieli de capital, cheltuieli sociale și alte cheltuieli asociate procesului de învățământ preuniversitar de stat.

(2) Finanțarea complementară se asigură din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale de care aparțin unitățile de învățământ preuniversitar, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, pentru următoarele categorii de cheltuieli:

- a) investiții, reparații capitale, consolidări;
- b) subvenții pentru internate și cantine;
- c) cheltuieli pentru evaluarea periodică națională a elevilor;
- d) cheltuieli cu bursele elevilor;
- e) cheltuieli pentru transportul elevilor, conform prevederilor art. 84 alin. (1);

f) cheltuieli pentru naveta cadrelor didactice, conform legii;

g) cheltuieli pentru examinarea medicală obligatorie periodică a salariaților din învățământul preuniversitar, cu excepția celor care, potrivit legii, se efectuează gratuit;

h) cheltuieli pentru concursuri școlare și activități educative extrașcolare organizate în cadrul sistemului de învățământ;

i) cheltuieli pentru asigurarea securității și sănătății în muncă, pentru personalul angajat, preșcolari și elevi;

j) gestionarea situațiilor de urgență;

k) cheltuieli pentru participarea în proiecte europene de cooperare în domeniul educației și formării profesionale.

(3) Finanțarea complementară aprobată anual prin legea bugetului de stat se repartizează pe comune, orașe, municipii și sectoare ale municipiului București de către direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv a municipiului București și cu asistența tehnică a inspectoratelor școlare județene, respectiv al municipiului București.

Art. 106. — Finanțarea de bază și finanțarea complementară se realizează pe baza contractului de management încheiat între directorul unității de învățământ preuniversitar și primarul localității/primarul de sector în a cărei rază teritorială se află unitatea de învățământ, respectiv cu președintele consiliului județean/primarul de sector, în cazul școlilor speciale.

Art. 107. — (1) Finanțarea suplimentară se acordă ca sumă globală fixă din bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pentru premiarea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în domeniul performanțelor școlare.

(2) Consiliile locale, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului București și consiliile județene, respectiv Consiliul General al Municipiului București, contribuie la finanțarea suplimentară, acordând granturi unităților de învățământ, în baza unei metodologii proprii.

(3) Finanțarea suplimentară se realizează pe bază de contract încheiat între unitatea școlară și finanțator.

Art. 108. — (1) Unitățile de învățământ preuniversitar de stat pot obține venituri proprii din activități specifice, conform legii, din donații, sponsorizări sau din alte surse legal constituite.

(2) Veniturile proprii nu diminuează finanțarea de bază, complementară sau suplimentară și sunt utilizate conform deciziilor consiliului de administrație. La sfârșitul anului bugetar, sumele necheltuite rămân în contul unității de învățământ care le-a realizat și se reportează pentru bugetul anual următor.

(3) Directorul și consiliul de administrație al unității de învățământ cu personalitate juridică răspund de încadrarea în bugetul aprobat, în condițiile legii.

Art. 109. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului finanțează anual, în cadrul programelor naționale aprobate prin hotărâre a Guvernului, următoarele competiții:

a) competiții între școli care se bazează pe evaluarea instituțională a fiecărei unități de învățământ după două axe majore: incluziune și performanță. În urma evaluărilor după fiecare dintre cele două axe, se va realiza o clasificare a școlilor pe 5 niveluri: „Excelent”, „Foarte bun”, „Bun”, „Satisfăcător” și „Nesatisfăcător”. Sunt premiate atât școlile cu excelență în incluziune, cât și cele cu excelență în performanță, de stat, particulare sau confesionale. Școlile care obțin calificativul „Satisfăcător” sau „Nesatisfăcător” se supun monitorizării în vederea creșterii performanțelor;

b) în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, școlile vor desemna „Profesorul anului”, ca semn al excelenței în predare. La nivel județean și național va fi desemnat „Profesorul anului” pentru fiecare disciplină din planul de învățământ. Excelența în predare va fi recompensată financiar, prin programul național de stimulare a excelenței didactice;

c) performanța elevilor la olimpiadele pe discipline, la olimpiadele de creație tehnico-științifică și artistică și la olimpiadele sportive se recompensează financiar prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(2) În lansarea competițiilor, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului se consultă cu asociațiile reprezentative ale părinților, asociațiile reprezentative profesionale ale cadrelor didactice, Consiliul Național al Elevilor și cu sindicatele reprezentative.

Art. 110. — (1) Bugetul de venituri și cheltuieli se întocmește anual, de către fiecare unitate de învățământ preuniversitar, conform normelor metodologice de finanțare a învățământului preuniversitar elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, se aprobă și se execută conform legii.

(2) Excedentele anuale rezultate din execuția bugetului de venituri și cheltuieli ale activităților finanțate integral din veniturii proprii se reportează în anul următor și se folosesc cu aceeași destinație sau, cu aprobarea consiliului de administrație, se utilizează pentru finanțarea altor cheltuieli ale unității de învățământ.

(3) Finanțarea unităților de învățământ special, a claselor de învățământ special, a elevilor din învățământul special, a liceelor speciale și a CJRAE/CMBRAE se asigură din sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat prin bugetele locale ale consiliilor județene și ale sectoarelor municipiului București, indiferent de locul de domiciliu al copiilor, prin contract managerial.

Art. 111. — (1) De la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, se asigură următoarele cheltuieli aferente unităților de învățământ preuniversitar, inclusiv pentru învățământul special:

a) finanțarea programelor naționale ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, aprobate prin hotărâre a Guvernului;

b) componenta locală aferentă proiectelor aflate în derulare, cofinanțate de Guvernul României și de organisme financiare internaționale, precum și rambursările de credite externe aferente proiectelor respective;

c) bursele, aprobate prin hotărâre a Guvernului, pentru elevii din Republica Moldova, etnicii români din afara granițelor țării, precum și bursele pentru elevii străini;

d) organizarea evaluărilor, a simulărilor și a examenelor naționale;

e) perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor didactice și didactice auxiliare, pentru implementarea politicilor și strategiilor Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

f) finanțarea, prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a unor programe anuale sau multianuale de investiții, de modernizare și de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat, inclusiv consolidări și reabilitări de școli și dotări;

g) finanțarea unor programe naționale de protecție socială, stabilite prin reglementări specifice;

h) finanțarea privind organizarea de concursuri pentru elevi, pe obiecte de învățământ și pe meserii, tehnico-aplicative, științifice, de creație, concursuri și festivaluri cultural-artistice, campionate și concursuri sportive școlare, cu participare națională și internațională, precum și olimpiade internaționale pe obiecte de învățământ.

(2) Finanțarea cheltuielilor privind inspectoratele școlare, casele corpului didactic, palatele și cluburile copiilor și elevilor, cluburile sportive școlare, se asigură din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Cluburile sportive școlare, precum și palatele și cluburile copiilor pot să fie finanțate și de autoritățile administrației publice locale.

(4) Consiliul județean/consiliile locale ale sectoarelor și Consiliul General al Municipiului București alocă, prin hotărâri proprii, fonduri din cote defalcate din impozitul pe venit la dispoziția acestora, în vederea finanțării unităților de învățământ preuniversitar de stat, prin finanțarea complementară.

(5) Consiliul județean/Consiliul General al Municipiului București asigură fonduri pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor și a concursurilor școlare județene/ale municipiului București.

(6) Cheltuielile aferente facilităților acordate elevilor privind transportul pe calea ferată și cu metroul se finanțează prin bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și din alte surse, potrivit legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Baza materială a învățământului preuniversitar de stat

Art. 112. — (1) Unitățile de învățământ de stat pot deține în administrare bunuri proprietate publică, cele de învățământ particular au drept fundament proprietatea privată, iar cele de învățământ confesional aparțin, în funcție de entitatea care le-a înființat, uneia dintre cele două forme de proprietate.

(2) Terenurile și clădirile unităților de educație timpurie, de învățământ preșcolar, școlilor primare, gimnaziale și liceale, inclusiv ale celorlalte niveluri de învățământ din cadrul acestora, înființate de stat, fac parte din domeniul public local și sunt administrate de către consiliile locale. Celelalte componente ale bazei materiale sunt de drept proprietatea acestora și sunt administrate de către consiliile de administrație, conform legislației în vigoare.

(3) Terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea unitățile de învățământ special de stat și centrele județene de resurse și asistență educațională fac parte din domeniul public județean, respectiv al municipiului București, și sunt în administrarea consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, în a căror rază teritorială își desfășoară activitatea, prin consiliile de administrație ale unităților de învățământ respective. Celelalte componente ale bazei materiale a unităților de învățământ special de stat, ale cluburilor sportive școlare, ale palatelor și cluburilor copiilor și elevilor, precum și ale centrelor județene de resurse și asistență educațională sunt de drept proprietatea acestora și sunt administrate de către consiliile de administrație ale acestora.

(4) Terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic, centrul

național de excelență, centrele recreative și de divertisment, Palatul Național al Copiilor, palatele și cluburile elevilor, cluburile sportive școlare, precum și alte unități din subordinea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ale căror cheltuieli curente și de capital se finanțează de la bugetul de stat, fac parte din domeniul public al statului și sunt administrate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin inspectoratele școlare județene și prin consiliile de administrație ale acestor unități. Celelalte componente ale bazei materiale sunt de drept proprietatea unităților și instituțiilor respective și sunt administrate de acestea.

(5) Nu fac parte din domeniul public local, județean, respectiv al statului terenurile și clădirile prevăzute la alin. (2)—(4), deținute în baza unor contracte de închiriere, concesiune sau comodat, proprietarii acestora fiind alte persoane fizice sau juridice.

(6) Schimbarea destinației bazei materiale a instituțiilor și unităților de învățământ preuniversitar de stat se poate face de către autoritățile administrației publice locale, numai cu avizul conform al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. În caz contrar, actele de schimbare a destinației bazei materiale sunt nule de drept, iar fapta constituie infracțiune și se pedepsește conform legii penale.

Art. 113. — Înscrierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile aparținând Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau instituțiilor și unităților de învățământ și cercetare științifică din sistemul învățământului de stat, precum și asupra bunurilor aparținând consiliilor locale, județene și, respectiv, Consiliului General al Municipiului București, în care își desfășoară activitatea unitățile de învățământ preuniversitar de stat, se face, după caz, în registrul de înscripțiuni și transcripțiuni, în cărțile funciare sau în cărțile de publicitate funciară, cu scutire de plata taxelor prevăzute de lege.

TITLUL III

Învățământul superior

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 114. — (1) Prezentul titlu reglementează structura, funcțiile, organizarea și funcționarea învățământului superior din România.

(2) Învățământul superior este organizat în universități, academii de studii, institute, școli de studii superioare și altele asemenea, numite în continuare *instituții de învățământ superior sau universități*.

(3) Instituțiile de învățământ superior pot fi de stat, particulare sau confesionale. Aceste instituții au personalitate juridică, au caracter nonprofit, sunt de interes public și sunt apolitice.

Art. 115. — (1) Învățământul superior se poate organiza doar în instituții de învățământ superior care au obținut autorizarea de funcționare provizorie sau acreditarea, potrivit legii.

(2) Actele de finalizare a studiilor emise în România sunt recunoscute de către stat numai în cazul în care sunt eliberate în conformitate cu prevederile legale în vigoare, de către instituții de învățământ superior acreditate.

Art. 116. — (1) Sistemul național de învățământ superior include toate instituțiile de învățământ superior acreditate. O instituție de învățământ superior autorizată să funcționeze provizoriu, conform procedurilor legale în vigoare, devine parte a sistemului național de învățământ superior numai după acreditare.

(2) Instituțiile de învățământ superior din străinătate, recunoscute legal, ca atare, în statul de origine, pot organiza filiale pe teritoriul României, singure sau în parteneriat cu instituții de învățământ superior acreditate din România, numai cu respectarea legislației în vigoare cu privire la autorizarea, acreditarea și asigurarea calității programelor de studii.

(3) Instituțiile de învățământ superior românești pot organiza, în România sau în alte state, programe de studii comune cu instituții de învățământ superior din străinătate, recunoscute ca atare de statul de origine. În cazul în care aceste programe se organizează în străinătate, trebuie să respecte reglementările legale în vigoare atât în România, cât și în statele respective.

Art. 117. — Misiunea învățământului superior este de a genera și de a transfera cunoaștere către societate prin:

a) formare inițială și continuă la nivel universitar, în scopul dezvoltării personale, al inserției profesionale a individului și a satisfacerii nevoii de competență a mediului socioeconomic;

b) cercetare științifică, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, prin creație individuală și colectivă, în domeniul științelor, al științelor ingineresti, al artelor, al literelor, prin asigurarea performanțelor și dezvoltării fizice și sportive, precum și valorificarea și diseminarea rezultatelor acestora.

Art. 118. — (1) Sistemul național de învățământ superior se bazează pe următoarele principii:

- a) principiul autonomiei universitare;
- b) principiul libertății academice;
- c) principiul răspunderii publice;
- d) principiul asigurării calității;
- e) principiul echității;
- f) principiul eficienței manageriale și financiare;
- g) principiul transparenței;
- h) principiul respectării drepturilor și libertăților studenților și ale personalului academic;
- i) principiul independenței de ideologii, religii și doctrine politice;
- j) principiul libertății de mobilitate națională și internațională a studenților, a cadrelor didactice și a cercetătorilor;
- k) principiul consultării partenerilor sociali în luarea deciziilor;
- l) principiul centrării educației pe student.

(2) În învățământul superior nu sunt admise discriminări pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală sau alte tipuri de discriminare, cu excepția măsurilor afirmative prevăzute de lege.

(3) Studenții cu dizabilități fizice au dreptul să aibă căi de acces adaptate acestora în totalitatea spațiilor universitare, precum și condiții pentru desfășurarea normală a activităților academice, sociale și culturale în cadrul instituțiilor de învățământ superior.

(4) În învățământul superior există și pot fi organizate facultăți de teologie, în conformitate cu prevederile art. 15, și institute de cercetare teologică în consens cu perspectivele ecumenice și irenice internaționale și în conformitate cu prevederile legale.

Art. 119. — (1) În instituțiile de învățământ superior de stat, învățământul este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată anual de Guvern și cu taxă. Quantumul taxei este stabilit de către senatul universitar, conform legii.

(2) În instituțiile de învățământ superior particular, învățământul este cu taxă. Quantumul taxei este stabilit de către consiliul de administrație, conform legii.

(3) Instituțiile de învățământ superior au autonomie în stabilirea quantumului taxelor și au obligația să le comunice tuturor celor interesați, inclusiv pe site-ul universității.

Art. 120. — (1) Calificările dobândite de absolvenții programelor de studii din învățământul superior sunt atestate prin diplome, prin certificate și prin alte acte de studii eliberate numai de către instituțiile de învățământ superior acreditate.

(2) Diplomele corespunzătoare programelor de studii universitare sunt înscrise oficiale și nu pot fi emise decât de instituțiile acreditate, pentru programele și formele de studii acreditate sau autorizate provizoriu. În acest din urmă caz, în cadrul instituției care emite diploma trebuie să existe o altă specializare acreditată într-un domeniu înrudit cu specializarea autorizată. Nerespectarea acestor prevederi se pedepsește conform legii penale.

Art. 121. — Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului este autoritate publică și este abilitat să urmărească, să controleze aplicarea și respectarea reglementărilor legale în domeniul învățământului superior și să aplice, dacă este cazul,

sanțiuni. De asemenea, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului controlează modul în care universitățile își exercită autonomia universitară, își asumă misiunea generală și pe cea proprie și își exercită răspunderea publică.

Art. 122. — (1) Instituțiile de învățământ superior au patrimoniu propriu, pe care îl gestionează conform legii.

(2) Instituțiile de învățământ superior de stat și particulare se înființează prin lege, cu respectarea dispozițiilor legale privind acreditarea, stabilite conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare.

(3) Inițiativa înființării instituției de învățământ superior de stat aparține Guvernului. Inițiativa înființării instituției de învățământ superior particular și confesional aparține unei fundații, unei asociații sau unui cult religios ori altui furnizor de educație, recunoscut ca atare potrivit prevederilor prezentei legi, denumit *fondator*.

Art. 123. — (1) Autonomia universitară este garantată prin Constituție. Libertatea academică este garantată prin lege. Instituțiile de învățământ superior se organizează și funcționează independent de orice ingerințe ideologice, politice sau religioase.

(2) Autonomia universitară dă dreptul comunității universitare să își stabilească misiunea proprie, strategia instituțională, structura, activitățile, organizarea și funcționarea proprie, gestionarea resurselor materiale și umane, cu respectarea strictă a legislației în vigoare.

(3) Aspectele fundamentale ale autonomiei universitare se exprimă în Carta universitară, aprobată de senatul universitar, în concordanță strictă cu legislația în vigoare.

(4) Autonomia universitară se exercită numai cu condiția asumării răspunderii publice.

(5) În instituțiile de învățământ superior este asigurată libertatea cercetării în ceea ce privește stabilirea temelor, alegerea metodelor, procedeele și valorificarea rezultatelor, conform legii.

(6) În instituțiile de învățământ superior este interzisă periclitarea sub orice formă a dreptului la exprimarea liberă a opiniilor științifice și artistice.

(7) Studenților le este asigurat dreptul la liberă alegere a cursurilor și specializărilor, în conformitate cu normele legale în vigoare și cu planurile de învățământ.

(8) Structurile și funcțiile de conducere ale universităților particulare și confesionale, atribuțiile, modul de constituire, precum și alte considerente legate de statutul acestora sunt stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu avizul consultativ al fondatorilor și cu aprobarea senatului universitar.

Art. 124. — (1) Răspunderea publică obligă orice instituție de învățământ superior, de stat sau particulară:

a) să respecte legislația în vigoare, cartea proprie și politicile naționale și europene în domeniul învățământului superior;

b) să aplice și să se supună reglementărilor în vigoare referitoare la asigurarea și evaluarea calității în învățământul superior;

c) să respecte politicile de echitate și etică universitară, cuprinse în Codul de etică și deontologie profesională aprobat de senatul universitar;

d) să asigure eficiența managerială și eficiența utilizării resurselor, în cazul universităților de stat, și a cheltuiii fondurilor din surse publice, conform contractului instituțional;

e) să asigure transparența tuturor deciziilor și activităților sale, conform legislației în vigoare;

f) să respecte libertatea academică a personalului didactic, didactic auxiliar și de cercetare, precum și drepturile și libertățile studenților.

(2) În cazul universităților confesionale, răspunderea publică se extinde la respectarea statutului și a prevederilor dogmatice și canonice specifice cultului respectiv.

Art. 125. — (1) În cazul în care se constată nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 124, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sesizează senatul universitar în termen

de 30 de zile de la data constatării. Dacă în termen de 3 luni de la data sesizării, universitatea continuă să nu respecte obligațiile prevăzute la art. 124, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului aplică, în termen de maximum 6 luni de la data sesizării inițiale a senatului universitar, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) revocarea din funcție a rectorului, în baza propunerii Consiliului de etică și management universitar, cu consultarea senatului universitar. În termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data revocării din funcție a rectorului, senatul universitar are obligația să desemneze un prorector care reprezintă universitatea și care devine ordonator de credite până la confirmarea unui nou rector de către ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului. În termen de 3 luni de la revocarea din funcție a rectorului, senatul universitar finalizează procedurile de desemnare a unui nou rector, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, și trimite spre confirmare ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului numele noului rector;

b) reduce sau elimină temporar sau definitiv accesul la finanțările din surse publice, la propunerea Consiliului de etică și management universitar;

c) propune Guvernului inițierea unui proiect de lege de reorganizare sau desființare a instituției de învățământ superior în cauză.

(2) Constatarea încălcării obligațiilor prevăzute la art. 124 se face de către Consiliul de etică și management universitar, format din 11 membri, după cum urmează: 3 reprezentanți numiți de către Consiliul Național al Rectorilor, 3 reprezentanți ai Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, numiți de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, câte un reprezentant numit de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, denumită în continuare *ARACIS*, Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, denumit în continuare *CNFIS*, Consiliul Național al Cercetării Științifice, denumit în continuare *CNCS*, Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, denumit în continuare *CNATDCU*, și un reprezentant al federațiilor naționale ale studenților.

(3) Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Consiliul de etică și management universitar în legătură cu nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 124. În urma primirii unei astfel de sesizări, Consiliul de etică și management universitar are obligația de a investiga aspectele sesizate și de a răspunde sesizării în termenul de 3 luni. Răspunsurile la aceste sesizări constituie documente publice și se publică pe site-ul web al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Respectarea de către instituțiile de învățământ superior a obligațiilor prevăzute la art. 124 și a altor obligații legale aferente răspunderii publice, precum și respectarea de către Consiliul de etică și management universitar a obligațiilor prevăzute la alin. (3) constituie un interes legitim public pentru orice persoană fizică sau juridică română. Nerespectarea acestor obligații poate fi atacată în contencios administrativ de către orice persoană fizică sau juridică română, potrivit legii.

Art. 126. — (1) Spațiul universitar este constituit din totalitatea edificiilor, terenurilor, stațiilor didactice experimentale, institutelor de cercetare, fermelor, grădinilor botanice, caselor universitare, campusurilor universitare, spitalelor și clinicilor universitare, precum și dotările aferente, folosite de instituția de învățământ superior, indiferent de titlul juridic sub care aceasta este îndreptățită să le utilizeze.

(2) Fac excepție de la prevederile alin. (1) spațiile și dotările aferente care aparțin Ministerului Sănătății, ministerelor și instituțiilor cu rețea sanitară proprie, în care se desfășoară învățământul medical superior, spațiile care aparțin cultelor în care se desfășoară învățământul confesional, precum și spațiile care aparțin Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Administrației și Internelor și Serviciului Român de Informații, în care se desfășoară învățământ de specialitate.

(3) Spațiul universitar este inviolabil. Accesul în spațiul universitar este permis numai în condițiile stabilite prin lege și prin Carta universitară.

Art. 127. — (1) Comunitatea universitară este constituită din studenți, personal didactic și de cercetare și personal didactic și de cercetare auxiliar.

(2) Din comunitatea universitară fac parte și persoane cărora li s-a conferit calitatea de membru al comunității universitare, prin hotărâre a senatului universitar.

(3) Membrii comunității universitare au drepturile și îndatoririle stabilite prin reglementările legale în vigoare și prin Carta universitară.

Art. 128. — (1) Carta universitară prezintă opțiunile majore ale comunității universitare și se aplică în tot spațiul universitar.

(2) Carta universitară se referă, în mod obligatoriu, cel puțin la:

a) modalitățile de desemnare și revocare din funcție a persoanelor care ocupă funcții de conducere sau care fac parte din structurile și organismele de conducere ale universității, în conformitate cu legislația în vigoare;

b) Codul de etică și deontologie profesională universitară;

c) modul în care se realizează gestiunea și protecția resurselor universității;

d) condițiile în care se constituie fondurile proprii și stabilirea destinației acestora și a condițiilor în care sunt utilizate;

e) condițiile în care se pot încheia contracte cu instituțiile publice și cu alți operatori economici în vederea unor programe de cercetare fundamentală și aplicativă sau a creșterii nivelului de calificare a specialiștilor cu studii universitare;

f) condițiile în care universitatea se poate asocia cu alte instituții de învățământ superior sau cu alte organizații pentru îndeplinirea misiunii sale;

g) modalitățile în care se pot construi, deține și folosi elementele aferente bazei materiale a universității, necesare educației și cercetării științifice;

h) modalitățile în care se derulează acțiunile de cooperare internațională ale instituției de învățământ superior, încheierea de contracte și participarea la organizațiile europene și internaționale;

i) modalitățile de colaborare dintre structurile de conducere ale universităților și sindicatele personalului didactic, de cercetare, tehnic și administrativ și organizațiile studențești legal constituite;

j) orice alte aspecte considerate relevante de către senatul universitar și care corespund legislației în vigoare.

(3) Carta universitară se elaborează și se adoptă de către senatul universitar, numai după dezbateră cu comunitatea universitară.

(4) Carta universitară nu poate conține prevederi contrare legislației în vigoare. Nerespectarea legilor în conținutul Cartei universitare atrage nulitatea de drept a actului respectiv.

(5) Carta universitară se adoptă numai după rezoluția pozitivă a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului privind avizul de legalitate asupra Cartei universitare. Rezoluția privind avizul de legalitate se emite de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în termen de maximum 30 de zile de la data solicitării instituției de învățământ superior.

(6) În cazul în care termenul prevăzut la alin. (5) nu este respectat, Carta universitară se consideră avizată potrivit procedurii aprobării tacite.

Art. 129. — (1) Instituțiile de învățământ superior pot înființa, singure sau prin asociere, societăți comerciale, fundații sau asociații, cu aprobarea senatului universitar. Condiția ca acestea să se înființeze este aceea ca ele să contribuie la creșterea performanțelor instituției și să nu influențeze negativ în niciun fel activitățile de învățământ, cercetare și consultanță.

(2) Instituțiile de învățământ superior pot constitui consorții, inclusiv cu unitățile de cercetare-dezvoltare, în baza unui contract de parteneriat, conform legislației în vigoare.

(3) La constituirea societăților comerciale, a fundațiilor sau a asociațiilor, instituția de învățământ superior de stat poate contribui exclusiv cu bani, brevete de invenție și alte drepturi de proprietate industrială. Universitatea poate acorda prin contract dreptul de administrare și folosință asupra bunurilor patrimoniale societăților comerciale sau asociațiilor în care are calitatea de asociat sau acționar ori fundațiilor în care are calitatea de fondator, cu aprobarea senatului universitar. Dreptul de folosință și administrare asupra bunurilor proprietate publică nu poate constitui aport al universității la capitalul social al unei societăți comerciale, fundații sau asociații.

Art. 130. — (1) Instituțiile de învățământ superior adoptă un cod de etică și deontologie profesională universitară. Acesta face parte din Carta universitară și include obligatoriu:

a) stabilirea situațiilor de conflicte de interese și incompatibilități;

b) prevederea că persoanele care se află în relație de soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv nu pot ocupa concomitent funcții astfel încât unul sau una să se afle față de celălalt sau cealaltă într-o poziție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională la orice nivel în aceeași universitate și nu pot fi numiți în comisii de doctorat, comisii de evaluare sau comisii de concurs ale căror decizii afectează soții, rudele sau afinii până la gradul al III-lea inclusiv;

c) măsurile educaționale, administrative și tehnice care se iau pentru garantarea originalității lucrărilor de licență, master, doctorat, articolelor științifice sau a altor asemenea lucrări, precum și sancțiunile aferente.

(2) Rectorul universității are obligația să prezinte anual, cel târziu până în prima zi lucrătoare a lunii aprilie a fiecărui an, un raport privind starea universității. Raportul este făcut public pe site-ul universității și este transmis tuturor părților interesate. Acest raport include cel puțin:

a) situația financiară a universității, pe surse de finanțare și tipuri de cheltuieli;

b) situația fiecărui program de studii;

c) situația personalului instituției;

d) rezultatele activităților de cercetare;

e) situația asigurării calității activităților din cadrul universității;

f) situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare;

g) situația posturilor vacante;

h) situația inserției profesionale a absolvenților din promoțiile precedente.

(3) Raportul anual al rectorului este o componentă a răspunderii publice și constituie o condiție fundamentală pentru accesul la finanțările din bugetul public.

CAPITOLUL II

Structura organizatorică a instituțiilor de învățământ superior

Art. 131. — (1) Pentru îndeplinirea obiectivelor ce decurg din misiunea asumată, orice instituție de învățământ superior poate cuprinde următoarele componente organizatorice: facultăți, departamente, institute, centre sau laboratoare, unități de proiectare, centre de consultanță, clinici universitare, studiouri și ateliere artistice, teatre, muzee, centre pentru formarea continuă a resurselor umane, unități de microproducție și prestări servicii, stațiuni experimentale sau alte entități pentru activități de producție și transfer de cunoaștere și tehnologie. În structura instituțiilor de învățământ superior funcționează servicii tehnico-administrative.

(2) Instituția de învățământ superior poate înființa, pe perioadă determinată și pe proiecte, unități de cercetare distincte sub raportul bugetului de venituri și cheltuieli, care au autonomie și statute proprii, aprobate de senatul universitar.

(3) Componentele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt organizate de fiecare instituție de învățământ superior, astfel încât instituția să își realizeze misiunea, să asigure criteriile și standardele de calitate, să gestioneze în mod eficient activitățile de învățământ, cercetare, producție sau transfer cognitiv și tehnologic și să

asigure sprijinul administrativ adecvat membrilor comunității universitare.

Art. 132. — (1) Facultatea este unitatea funcțională care elaborează și gestionează programele de studii. Facultatea corespunde unuia sau mai multor domenii ale științelor, artelor sau sportului.

(2) Orice facultate se înființează, se organizează sau se desființează la propunerea și cu aprobarea senatului universitar, prin hotărâre a Guvernului privind structura instituțiilor de învățământ superior, inițiată anual de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Într-o instituție de învățământ superior de stat, Guvernul, cu consultarea senatului universitar, poate să înființeze și să finanțeze un program de studii sau o facultate cu acele programe de studii care răspund unor cerințe stringente de instruire și formare profesională în domenii de interes național. Programele de studii astfel propuse se supun reglementărilor legale în vigoare referitoare la asigurarea calității în învățământul superior.

(4) O facultate poate include unul sau mai multe departamente, școli doctorale, școli postuniversitare și extensii universitare care sunt responsabile de organizarea programelor de studii pe tipuri și cicluri de studii universitare.

(5) Prin excepție de la prevederile alin. (2), în situații temeinic justificate, Guvernul, la propunerea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, poate înființa facultăți, în cadrul universităților de stat, cu consultarea senatului universitar.

Art. 133. — (1) Departamentul este unitatea academică funcțională care asigură producerea, transmiterea și valorificarea cunoașterii în unul sau mai multe domenii de specialitate.

(2) Un departament poate avea în componență centre sau laboratoare de cercetare, ateliere artistice, școli postuniversitare și extensii universitare.

(3) Departamentul se înființează, se organizează, se divizează, se comasează sau se desființează prin hotărâre a senatului universitar, la propunerea consiliului facultății/facultăților în care funcționează.

(4) Departamentul poate organiza centre sau laboratoare de cercetare care funcționează ca unități de venituri și cheltuieli în cadrul universității.

Art. 134. — Înființarea institutelor, stațiilor experimentale, centrelor sau laboratoarelor de cercetare-dezvoltare este aprobată de către senatul universitar, cu respectarea legislației în vigoare.

Art. 135. — (1) Învățământul superior pentru minoritățile naționale se realizează:

a) în instituții de învățământ superior în cadrul cărora funcționează facultăți/linii/programe de studii cu predare în limba maternă;

b) în instituții de învățământ superior multiculturale și multilingve; în acest caz, se constituie secții/linii cu predare în limbile minorităților naționale;

c) în cadrul instituțiilor de învățământ superior pot fi organizate grupe, secții sau linii de predare în limbile minorităților naționale, în condițiile legii.

(2) Linia de studiu din cadrul universității multilingve și multiculturale se organizează în departamente. Cadrele universitare aparținând liniei de studiu adoptă și elaborează un regulament de funcționare propriu, care stabilește procedurile de alegere și alte aspecte specifice structurilor organizatorice ale liniei de studiu respective în concordanță cu Carta universitară, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Secția de studiu este o formă de organizare a învățământului universitar într-o limbă a minorităților naționale, care poate fi instituționalizată, atât la nivelul universității, cât și în cadrul unei facultăți, prin departamentul secției, care are în componență programele de studiu și structurile organizatorice aferente. Secțiile beneficiază de autonomie universitară în organizarea activităților didactice.

(4) În învățământul universitar pentru minoritățile naționale, se asigură pregătirea în ciclul I de studii universitare — licență, în ciclul II de studii universitare — master și în ciclul III de studii universitare — doctorat, precum și în învățământul postuniversitar, în limba maternă.

(5) Finanțarea de bază se calculează după un coeficient mărit pentru studenții care urmează cursurile în limba unei minorități naționale.

CAPITOLUL III Organizarea studiilor universitare

SECȚIUNEA 1

Structura anului universitar

Art. 136. — (1) Anul universitar începe, de regulă, în prima zi lucrătoare a lunii octombrie și include două semestre. Un semestru are, de regulă, o durată de 14 săptămâni de activități didactice urmate, de regulă, de minimum 3 săptămâni de examene. Structura anului universitar se aprobă de către senatul universitar. În atribuirea creditelor de studii transferabile dintr-un semestru se are în vedere o perioadă de minimum 17 săptămâni.

(2) Senatul universitar al fiecărei instituții de învățământ superior aprobă anual, cu cel puțin 3 luni înainte de începerea anului universitar, regulamentul privind activitatea profesională a studenților, precum și calendarul activităților educaționale specifice semestrelor academice de studiu.

SECȚIUNEA a 2-a

Programe de studii universitare

Art. 137. — (1) Programul de studii universitare reprezintă un grup de unități curriculare de predare, învățare, cercetare, aplicații practice și evaluare, planificate astfel încât să ducă la o calificare universitară certificată printr-o diplomă și printr-un supliment de diplomă.

(2) Curriculumul programului de studii universitare este concordant cu profilul calificării definit în Cadru național al calificărilor. Curriculumul unui program de studii universitare se stabilește astfel încât să maximizeze șansele obținerii calificării dorite și se aprobă de către senatul universitar.

(3) Concordanța dintre curriculum și calificarea oferită de programul de studii universitare este un criteriu obligatoriu de evaluare a asigurării calității.

(4) Programele de studii universitare sunt grupate pe domenii de studii și organizate pe 3 cicluri de studiu: licență, master, doctorat.

(5) Programele de studii universitare dau acces la ocupații și funcții specifice fiecărui ciclu de studii universitare absolvit.

Art. 138. — (1) Organizarea programelor de studii este de competența instituțiilor de învățământ superior, cu respectarea legislației în vigoare. Pentru fiecare ciclu universitar organizat, senatul universitar aprobă un regulament propriu de organizare și funcționare, în acord cu standardele naționale și internaționale generale și specifice de calitate.

(2) Un program de studii universitare funcționează legal dacă este autorizat provizoriu sau acreditat și funcționează în condițiile stabilite prin actul de autorizare, respectiv acreditare. Organizarea și desfășurarea de programe de studii universitare care nu funcționează legal se sancționează cu nerecunoașterea studiilor pentru beneficiari, precum și cu amendă pentru organizatori, potrivit legii penale, și cu retragerea imediată, de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a autorizației de funcționare provizorie, respectiv a acreditării pentru instituția în cauză.

(3) Autorizarea provizorie și acreditarea programelor de studii universitare se realizează distinct pentru fiecare formă de învățământ, fiecare limbă de predare și pentru fiecare locație geografică în care se desfășoară.

(4) Pentru profesiile reglementate la nivelul Uniunii Europene, reglementarea națională nu poate contraveni celei europene.

(5) Nomenclatorul domeniilor și al programelor de studii universitare, domeniile și programele de studii universitare acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu, locațiile geografice de desfășurare, numărul de credite de studii transferabile pentru fiecare program de studii universitare, formă de învățământ sau limbă de predare, precum și numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați, propus de către agențiile de evaluare a calității care au evaluat fiecare program, se stabilesc anual prin hotărâre a Guvernului, promovată de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, înaintea datei de 31 martie a anului respectiv.

SECȚIUNEA a 3-a

Forme de organizare

Art. 139. — Formele de organizare a programelor de studii sunt:

a) cu frecvență, caracterizată prin activități de învățământ și/sau de cercetare programate pe durata întregii zile, specifice fiecărui ciclu de studii universitare, aproximativ uniform distribuite săptămânal/zilnic pe parcursul semestrului și presupunând întâlnirea nemijlocită, în spațiul universitar, a studenților cu cadrele didactice și de cercetare;

b) cu frecvență redusă, caracterizată prin activități dedicate mai ales unor cursuri de sinteză și pregătirii aplicative, programate în mod compact și periodic, presupunând întâlnirea nemijlocită, în spațiul universitar, a studenților cu cadrele didactice de predare, completate de alte mijloace de pregătire specifice învățământului la distanță;

c) la distanță, caracterizată prin utilizarea unor resurse electronice, informatice și de comunicații specifice, activități de autoînvățare și autoevaluare completate de activități specifice de tutorat.

Art. 140. — (1) Programele de studii universitare de licență se pot organiza la următoarele forme de învățământ: cu frecvență, cu frecvență redusă și la distanță.

(2) Programele de studii universitare de master se pot organiza la următoarele forme de învățământ: cu frecvență și cu frecvență redusă.

(3) Fac excepție de la prevederile alin. (1) și (2) programele de studii de licență și master din domeniile reglementate la nivelul Uniunii Europene, care se pot organiza doar la forma de învățământ cu frecvență.

(4) Programele de studii universitare de doctorat se pot organiza numai la forma de învățământ cu frecvență. Pentru programele de studii universitare de doctorat, obligațiile referitoare la frecvență sunt stabilite de către conducerea școlii doctorale organizatoare a programelor respective, conform unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Obligațiile referitoare la frecvență constituie un criteriu de evaluare a calității școlii doctorale, inclusiv în vederea finanțării.

(5) Diplomele și certificatele de studii universitare eliberate de instituțiile de învățământ superior, în condițiile legii, pentru aceleași programe de studii, indiferent de forma de învățământ absolvită, sunt echivalente. Metodologia de organizare a examenelor, competențele și cunoștințele verificate, corespondența dintre rezultatele învățării și notele, diplomele sau certificatele de studii acordate trebuie să fie identice pentru orice formă de învățământ corespunzătoare unui anumit program de studii din cadrul unei instituții de învățământ superior.

(6) Pot organiza programe de studii universitare la formele de învățământ cu frecvență redusă și la distanță numai instituțiile de învățământ superior care au acreditat programul de învățământ respectiv la forma de învățământ cu frecvență.

SECȚIUNEA a 4-a

Contracte de studii

Art. 141. — Instituția de învățământ superior semnează cu fiecare student/student-doctorand/cursant/cercetător post-doctoral înmatriculat la un program de studii un contract de studii

universitare în concordanță cu prevederile regulamentelor de organizare și desfășurare a programelor de studii și cu respectarea legislației în vigoare. Contractele de studii nu se modifică în timpul anului universitar.

SECȚIUNEA a 5-a

Admiterea în programe de studii

Art. 142. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului elaborează anual o metodologie-cadru privind organizarea admiterii în instituțiile de învățământ superior de stat și particulare din România.

(2) Fiecare instituție de învățământ superior elaborează și aplică propriul regulament de organizare a admiterii în programele de studii oferite. Acest regulament se elaborează conform metodologiei-cadru prevăzute la alin. (1).

(3) Condițiile de admitere, inclusiv cifrele de școlarizare trebuie făcute publice în fiecare an, de către universitate, cu cel puțin 6 luni înainte de susținerea concursului de admitere.

(4) La admiterea în învățământul superior de stat și particular, pentru fiecare ciclu și program de studii universitare, cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene pot candida în aceleași condiții prevăzute de lege pentru cetățenii români, inclusiv în ceea ce privește taxele de școlarizare.

(5) Instituțiile de învățământ superior pot percepe de la candidați, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, taxe de înscriere pentru organizarea și desfășurarea admiterii, în cuantumurile aprobate de senatele universitare. Senatele universitare pot să prevadă, prin metodologiile proprii de admitere, scutirea la plata acestor taxe sau reducerea lor.

(6) O persoană poate beneficia de finanțare de la buget pentru un singur program de licență, pentru un singur program de master și pentru un singur program de doctorat.

(7) Persoana admisă la un program de studii universitare de licență, master sau doctorat are calitatea de student, respectiv student-doctorand, pe întreaga perioadă a prezenței sale în cadrul programului respectiv, de la înmatriculare și până la susținerea examenului de finalizare a studiilor sau exmatriculare, mai puțin pe perioadele de întrerupere a studiilor.

(8) Instituțiile de învățământ superior au obligația să restituie, în cel mult două zile lucrătoare de la depunerea cererii și necondiționat, fără perceperea unor taxe, dosarele candidaților declarați respinși sau ale celor care renunță la locul obținut prin admitere, după afișarea rezultatelor finale.

SECȚIUNEA a 6-a

Exame de finalizare a studiilor

Art. 143. — (1) Examele de finalizare a studiilor în învățământul superior sunt:

a) examen de licență, pentru ciclul de studii universitare de licență sau examen de diplomă pentru învățământul din domeniul științelor ingineresti;

b) examen de disertație, pentru ciclul de studii universitare de master;

c) examen de susținere publică a tezei de doctorat;

d) examen de certificare, pentru programele de studii postuniversitare de tip specializare;

e) examen de selecție, care precedă examenul de licență, în cazul studenților/absolvenților care provin de la instituții de învățământ superior și/sau programe de studii care au intrat în lichidare.

(2) Examele prevăzute la alin. (1) se organizează și se desfășoară numai de către instituțiile de învățământ superior acreditate, pe baza unui regulament propriu aprobat de senatul universitar și care respectă metodologia-cadru, aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Absolvenții programelor de studii din instituțiile de învățământ superior autorizate provizoriu vor finaliza studiile prin examen numai în cadrul instituțiilor de învățământ superior care

au programe de studii cu profil similar, acreditate, desemnate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Îndrumătorii lucrărilor de licență, de diplomă, de disertație și de doctorat răspund în solidar cu autorii acestora de asigurarea originalității conținutului acestora.

(5) Este interzisă comercializarea de lucrări științifice în vederea facilitării falsificării de către cumpărător a calității de autor al unei lucrări de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat.

SECȚIUNEA a 7-a

Examele de evaluare pe parcurs a studenților

Art. 144. — (1) Succesul academic al unui student pe parcursul unui program de studii este determinat prin evaluări sumative de tip examen și prin evaluarea continuă.

(2) Instituțiile de învățământ superior dispun de metodologii de examinare aprobate de senatul universitar, care au în vedere asigurarea calității și respectarea prevederilor Codului de etică și deontologie universitară.

(3) Rezultatele în învățare sunt apreciate la examene:

a) cu note întregi de la 10 la 1, nota 5 certificând dobândirea competențelor minimale aferente unei discipline și promovarea unui examen;

b) cu calificative, după caz.

(4) Rezultatele unui examen sau ale unei evaluări pot fi anulate de către decanul facultății în temeiul prevederilor din Carta universitară, atunci când se dovedește că acestea au fost obținute în mod fraudulos sau prin încălcarea prevederilor Codului de etică și deontologie universitară. Decanul poate dispune reorganizarea examenului.

Art. 145. — Analiza contestațiilor depuse de candidații la admitere, de studenții examinați, de absolvenți în cursul examenelor de finalizare a studiilor este în exclusivitate de competența instituțiilor de învățământ superior, conform propriilor regulamente instituționale și prevederilor Cartei universitare.

SECȚIUNEA a 8-a

Diplome

Art. 146. — Rectorul poate anula, cu aprobarea senatului universitar, un certificat sau o diplomă de studii atunci când se dovedește că s-a obținut prin mijloace frauduloase sau prin încălcarea prevederilor Codului de etică și deontologie universitară.

Art. 147. — (1) Recunoașterea și echivalarea studiilor sau a perioadelor de studii efectuate în țară sau în străinătate se realizează pe baza unei metodologii-cadru stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului și a unor metodologii specifice aprobate de senatul universitar al fiecărei instituții de învățământ superior, pe baza normelor europene, ale sistemului european de acumulare și transfer al creditelor de studii, cu respectarea metodologiei-cadru.

(2) Studiile efectuate în cadrul programului de studii întrerupt ca urmare a exmatriculării datorate încălcării prevederilor Codului de etică și deontologie universitară nu pot fi recunoscute în cazul unei noi înmatriculări.

(3) În cazul unor programe de studii organizate în comun de două sau mai multe universități, actele de studii se eliberează în concordanță cu reglementările naționale și cu prevederile acordurilor interinstituționale.

SECȚIUNEA a 9-a

Credite de studii

Art. 148. — (1) Programele de studii universitare planifică și organizează volumul de muncă specific activităților de predare, învățare, aplicare practică și examinare în concordanță cu ECTS/SECT, exprimându-l în termenii creditelor de studii transferabile. Un credit de studii transferabil constă în cantitatea de muncă intelectuală dirijată și independentă necesară pentru finalizarea individuală de către student a unei unități

componente a unui curs din cadrul unui program de studii universitare, completată cu validarea rezultatelor învățării.

(2) Munca intelectuală individuală a unui student nu poate fi mai mică decât cea corespunzătoare unui număr anual de 60 de credite de studii transferabile.

(3) Numărul minim de credite necesar promovării anului universitar se stabilește de către senatul universitar.

(4) Durata programelor de studii universitare de licență și master, pe domenii de specializare, se stabilește la propunerea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(5) Durata totală cumulată a ciclului de studii universitare de licență și de master corespunde obținerii a cel puțin 300 de credite de studii transferabile.

(6) Numărul de credite de studii transferabile aferente ciclului de studii universitare de doctorat se stabilește de fiecare universitate în funcție de domeniul științific sau artistic.

Art. 149. — (1) Numărul creditelor de studii transferabile constituie elementul de referință pe care universitățile îl pot utiliza în recunoașterea unor studii sau perioade de studii universitare legale efectuate anterior în același domeniu fundamental în scopul echivalării și transferării creditelor de studii transferabile și a eventualei continuări a studiilor dintr-un program de studii.

(2) Pentru echivalarea, continuarea sau finalizarea studiilor și recunoașterea în străinătate a unor diplome eliberate anterior introducerii sistemului de credite transferabile, pe baza informațiilor existente în registrul matricol propriu, instituțiile de învățământ superior acreditate pot elibera, la cerere, documente în cadrul cărora să fie atribuit un număr de credite de studii transferabile disciplinelor de curs urmate de absolvent. Pentru această operațiune, instituțiile de învățământ superior pot percepe taxe în cuantumul aprobat de senatul universitar.

(3) Pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate echivala printr-o metodologie specifică, pe baza ECTS/SECT, învățământul universitar de scurtă durată, realizat prin colegiul cu durata de 3 ani sau institutul pedagogic cu durata de 3 ani, cu ciclul I de studii universitare de licență, potrivit legii.

SECȚIUNEA a 10-a

Ciclul I — Studii universitare de licență

A. Organizarea

Art. 150. — (1) Acreditarea unui program de studii universitare de licență și stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați în cadrul programului și cărora li se poate acorda o diplomă de absolvire se realizează prin hotărâre a Guvernului, în urma evaluării externe realizată de către ARACIS sau de către o altă agenție de asigurare a calității, din țară sau din străinătate, înregistrată în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR). Studiile universitare de licență corespund unui număr cuprins între minimum 180 și maximum 240 de credite de studii transferabile, conform ECTS/SECT, și se finalizează prin nivelul 6 din EQF/CEC.

(2) La învățământul cu frecvență, durata specifică a studiilor universitare de licență este, după caz, de 3—4 ani și corespunde unui număr de minimum 60 de credite de studii transferabile pentru un an de studii. Durata studiilor de licență pentru învățământul universitar din domeniile științe inginerești, științe juridice și teologie pastorală este de 4 ani.

(3) Un procent de maximum 5% din numărul studenților cu frecvență dintr-un program de studii universitare de licență pot parcurge, cu aprobarea consiliului facultății, 2 ani de studii într-un singur an, cu excepția instituțiilor de învățământ superior medical și al ultimului an de studii, în condițiile prevăzute de regulamentele de organizare și desfășurare a programelor de studii și cu respectarea legislației în vigoare.

(4) În cadrul studiilor universitare de licență este obligatorie efectuarea unor stagii de practică. Universitățile au obligația de

a asigura un minim de 30% din locurile de practică necesare, dintre care cel puțin 50% în afara universităților.

(5) Studiile universitare de licență la forma de învățământ cu frecvență se pot organiza în regim de finanțare de la bugetul de stat sau în regim cu taxă. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului alocă pentru studiile universitare de licență la forma de învățământ cu frecvență un număr de granturi de studii finanțate de la buget, pentru universitățile de stat.

(6) Senatul universitar poate înființa duble specializări. Procedura de autorizare și acreditare a acestor specializări este cea prevăzută de lege.

B. Admiterea

Art. 151. — (1) Pot participa la admiterea în ciclul I de studii universitare absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat sau diplomă echivalentă.

(2) În cadrul metodologiei proprii, instituțiile de învățământ superior pot stabili facilități sau condiții speciale referitoare la admiterea candidaților la programe de studii universitare de licență, care au obținut în perioada studiilor liceale distincții la olimpiadele școlare și/sau la alte concursuri naționale sau internaționale.

C. Diploma

Art. 152. — (1) Diploma conferită după promovarea unui program de studii universitare de licență se numește diplomă de licență, diplomă de inginer sau, după caz, diplomă de urbanist.

(2) Pe diploma de licență, pe diploma de inginer sau, după caz, pe diploma de urbanist se menționează toate informațiile necesare pentru a descrie programul de studii absolvit, inclusiv forma de învățământ urmată și titlul obținut. Diploma de licență, diploma de inginer, respectiv diploma de urbanist sunt însoțite de suplimentul la diplomă și se eliberează, gratuit, în limba română și într-o limbă de circulație internațională.

SECȚIUNEA a 11-a

Ciclul II — Studii universitare de master

A. Organizarea

Art. 153. — (1) Programele de studii universitare de master reprezintă al II-lea ciclu de studii universitare și se finalizează prin nivelul 7 din EQF/CEC și din Cadrul Național al Calificărilor. Acestea au o durată normală de 1—2 ani și corespund unui număr minim de credite de studii transferabile, cuprins între 60 și 120. Pentru profesii reglementate prin norme, recomandări sau bune practici europene, ciclul I și ciclul II de studii universitare pot fi oferite comasat, într-un program unitar de studii universitare cu o durată cuprinsă între 5 și 6 ani, la învățământul cu frecvență, în condițiile prezentei legi, diplomele obținute fiind echivalente diplomei de master.

(2) Diploma de absolvire sau de licență a absolvenților învățământului superior de lungă durată din perioada anterioară aplicării celor trei cicluri tip Bologna este echivalentă cu diploma de studii universitare de master în specialitate.

Art. 154. — (1) Programele de studii universitare de master pot fi:

a) master profesional, orientat preponderent spre formarea competențelor profesionale;

b) master de cercetare, orientat preponderent spre formarea competențelor de cercetare științifică. Învățarea realizată în cadrul masterului de cercetare poate fi echivalată cu primul an de studii din cadrul programelor de studii universitare de doctorat. Masterul de cercetare este exclusiv la forma de învățământ cu frecvență și poate fi organizat în cadrul școlilor doctorale;

c) master didactic, organizat exclusiv la forma de învățământ cu frecvență.

(2) Pot organiza programe de studii universitare de master într-un domeniu acele instituții de învățământ superior care sunt acreditate sau autorizate provizoriu în acest scop.

Art. 155. — (1) Acreditarea pentru o universitate a unui domeniu de studii universitare de master, împreună cu stabilirea numărului maxim al studenților care pot fi școlarizați și cărora li se poate acorda o diplomă de absolvire se realizează prin

hotărâre a Guvernului, în urma evaluării externe realizate de către ARACIS sau de către o altă agenție de asigurare a calității, din țară sau străinătate, înregistrată în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior, denumit în continuare EQAR.

(2) În cadrul domeniului acreditat sau autorizat provizoriu pentru studii universitare de master, programele de studii promovate sunt stabilite anual de către senatul universitar și comunicate Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului până la data de 1 februarie a fiecărui an, pentru a fi publicate centralizat.

(3) Instituțiile de învățământ superior pot stabili parteneriate cu operatori economici, asociații profesionale și/sau instituții publice pentru dezvoltarea unor programe de studii universitare de master care să răspundă cerințelor pieței muncii.

(4) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului alocă pentru studiile universitare de master la forma de învățământ cu frecvență un număr de granturi de studii finanțate de la buget, pentru universitățile de stat.

B. Admiterea

Art. 156. — Pot candida la programe de studii universitare de master absolvenții cu diplomă de licență sau echivalentă.

C. Diploma

Art. 157. — Diploma conferită după promovarea unui program de studii universitare de master și susținerea cu succes a lucrării de disertație se numește diplomă de master și cuprinde toate informațiile necesare pentru a descrie programul de studii absolvit, inclusiv forma de învățământ. Aceasta este însoțită de suplimentul la diplomă care se eliberează gratuit, în limba română și o limbă de circulație internațională.

SECȚIUNEA a 12-a

Ciclul III — Studii universitare de doctorat

A. Organizarea

Art. 158. — (1) Studiile universitare de doctorat reprezintă al III-lea ciclu de studii universitare și permit dobândirea unei calificări de nivelul 8 din EQF/CEC și din Cadru Național al Calificărilor. Acestea se desfășoară pe baza unui cod al studiilor universitare de doctorat, aprobat prin hotărâre a Guvernului.

(2) Programele de studii universitare de doctorat se organizează în școli doctorale acreditate sau autorizate provizoriu. Școlile doctorale se pot organiza de către o universitate sau un consorțiu universitar ori de către consorții sau parteneriate care se stabilesc legal între o universitate sau un consorțiu universitar și unități de cercetare-dezvoltare. Universitățile, respectiv parteneriatele sau consorțiile organizatoare de una sau mai multe școli doctorale acreditate sau autorizate provizoriu constituie o instituție organizatoare de studii universitare de doctorat, denumită în continuare *IOSUD*, recunoscută ca atare de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pe baza autorizării provizorii, a acreditării, respectiv a evaluării periodice.

(3) Academia Română poate înființa Școala de Studii Doctorale a Academiei Române, cu respectarea prevederilor prezentei legi în privința autorizării, acreditării și funcționării ca instituție de învățământ superior. Școala de Studii Doctorale a Academiei Române poate fi *IOSUD* și poate organiza programe universitare de doctorat.

(4) Fiecare școală doctorală este evaluată individual, pentru fiecare domeniu în parte, în vederea acreditării. Evaluarea școlii doctorale se face pe baza performanței școlii doctorale și a capacității instituționale a *IOSUD* din care face parte școala doctorală. Evaluarea școlilor doctorale se face de către ARACIS sau de către o altă agenție de asigurare a calității, din țară sau străinătate, pe baza rapoartelor CNCS referitoare la calitatea cercetării și a rapoartelor CNATDCU referitoare la calitatea resurselor umane. Sistemul de criterii și metodologia de evaluare se stabilesc prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, pe baza propunerilor comune ale ARACIS, CNCS și CNATDCU. Fiecare școală doctorală este evaluată periodic, din 5 în 5 ani.

(5) Pe baza rezultatelor evaluării școlii doctorale, ARACIS sau agenția prevăzută la alin. (4) propune Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului acordarea sau, după caz, retragerea acreditării în vederea organizării de studii universitare de doctorat. Acreditarea în vederea organizării de studii universitare de doctorat se atestă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(6) Programele de studii universitare de doctorat sunt de două tipuri:

a) doctorat științific, care are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, relevantă internațional, pe baza unor metode științifice, organizat numai la forma de învățământ cu frecvență. Doctoratul științific este o condiție pentru cariera profesională în învățământul superior și cercetare;

b) doctorat profesional, în domeniile artelor sau sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaștere originală pe baza aplicării metodei științifice și a reflecției sistematice, asupra unor creații artistice sau asupra unor performanțe sportive de înalt nivel național și internațional și care poate constitui o bază pentru cariera profesională în învățământul superior și în cercetare în domeniile artelor și sportului.

(7) Școlile doctorale din cadrul *IOSUD* se organizează pe discipline sau tematici disciplinare și interdisciplinare.

(8) Studiile universitare de doctorat dispun, în cadrul instituțional al *IOSUD*, de sisteme proprii și specifice de conducere și administrare a programelor de studii și cercetare, inclusiv la nivelul școlilor doctorale. La nivelul *IOSUD* funcționează consiliul pentru studiile universitare de doctorat. La nivelul fiecărei școli doctorale funcționează consiliul școlii doctorale. Aceste structuri funcționează conform prevederilor prezentei legi și ale codului studiilor universitare de doctorat prevăzut la alin. (1).

Art. 159. — (1) Programul de studii universitare de doctorat se desfășoară în cadrul unei școli doctorale sub coordonarea unui conducător de doctorat și cuprinde:

a) un program de pregătire bazat pe studii universitare avansate, în cadrul școlii doctorale;

b) un program individual de cercetare științifică sau creație artistică.

(2) În domeniile de studii reglementate la nivel european, durata studiilor universitare de doctorat respectă reglementările în cauză.

(3) Durata programului de studii universitare de doctorat este, de regulă, de 3 ani. În situații speciale, durata programului de studii universitare de doctorat poate fi prelungită cu 1—2 ani, cu aprobarea senatului universitar, la propunerea conducătorului de doctorat și în limita fondurilor disponibile.

(4) O școală doctorală poate recunoaște, conform regulamentului propriu de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat și în condițiile prezentei legi, parcurgerea unor stagii anterioare de doctorat și/sau a unor stagii de cercetare științifică, desfășurate în țară sau în străinătate, în universități sau în centre de cercetare de prestigiu, precum și recunoașterea unor cursuri parcurse în cadrul programelor de studii universitare de master de cercetare.

(5) Studiile universitare de doctorat se pot întrerupe din motive temeinice, în condițiile stabilite prin regulamentul instituțional propriu de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat. Durata acestor studii se prelungeste, în consecință, cu perioadele cumulate ale întreruperilor aprobate.

(6) Curriculumul de pregătire și programul de cercetare sunt stabilite de conducătorul de doctorat și de școala doctorală.

Art. 160. — (1) Studiile universitare de doctorat se organizează cu finanțare de la bugetul de stat, în regim cu taxă sau din alte surse legal constituite.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului alocă anual, prin hotărâre a Guvernului, pentru studiile universitare de doctorat științific și pentru doctoratul profesional

din domeniul artelor și al sportului, un număr de granturi doctorale multianuale, pe o durată de minimum 3 ani. Grantul doctoral include cuantumul bursei individuale și costurile pentru programul de studii avansate și pentru programul de cercetare. Aceste granturi sunt ajustate cu coeficienți corespunzători pe domenii disciplinare și profesionale ale doctoratului.

(3) Granturile doctorale se acordă pe bază de competiție națională de proiecte științifice între școlile doctorale sau competiție națională de proiecte științifice între conducătorii de doctorat, membri ai unei școli doctorale. Competițiile sunt organizate în coordonarea CNCS.

(4) Numărul anual de granturi doctorale alocate celor două tipuri de competiții prevăzute la alin. (3), precum și metodologia de desfășurare a competițiilor se stabilesc prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 161. — Doctoratul se poate desfășura în limba română, în limba minorităților naționale sau într-o limbă de circulație internațională, conform contractului de studii doctorale încheiat între IOSUD, conducătorul de doctorat și studentul-doctorand.

Art. 162. — (1) Studiile universitare de doctorat se pot organiza și în cotelă, caz în care studentul-doctorand își desfășoară activitatea sub îndrumarea concomitentă a unui conducător de doctorat din România și a unui conducător de doctorat dintr-o altă țară sau sub îndrumarea concomitentă a doi conducători de doctorat din instituții diferite din România, pe baza unui acord scris între instituțiile organizatoare implicate. Doctoratul în cotelă poate fi organizat și în cazul în care conducătorii de doctorat sunt din aceeași IOSUD, dar au specializări/domenii diferite de studiu sau unul dintre conducătorii de doctorat a atins vârsta pensionării, conform prevederilor din Carta universitară.

(2) În contextul politicilor de asigurare a mobilității universitare, IOSUD poate angaja, pe bază de contract, specialiști din străinătate care dețin dreptul legal de a conduce doctorat, conform art. 166 alin. (4).

B. Admiterea

Art. 163. — Au dreptul să participe la concursul de admitere la studii universitare de doctorat numai absolvenții cu diplomă de master sau echivalentă acesteia.

C. Studentul-doctorand

Art. 164. — (1) Pe parcursul desfășurării studiilor universitare de doctorat, persoana înscrisă în programul de studii are calitatea de student-doctorand. Studenții-doctoranzi sunt încadrați de către IOSUD sau oricare dintre membrii IOSUD ca asistenți de cercetare sau asistenți universitari, pe perioadă determinată.

(2) Pe toată durata activității, studentul-doctorand beneficiază de recunoașterea vechimii în muncă și specialitate și de asistență medicală gratuită, fără plata contribuțiilor la asigurările sociale de stat, la asigurările pentru șomaj, la asigurările sociale de sănătate și pentru accidente de muncă și boli profesionale.

(3) Studentul-doctorand poate desfășura activități didactice, potrivit contractului de studii de doctorat, în limita a 4—6 ore convenționale didactice pe săptămână. Activitățile didactice care depășesc acest nivel vor fi remunerate în conformitate cu legislația în vigoare, intrând sub incidența Codului muncii, cu respectarea drepturilor și obligațiilor ce revin salariatului și cu plata contribuțiilor datorate, potrivit legii, la asigurările sociale de stat, la asigurările pentru șomaj, la asigurările sociale de sănătate și pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Art. 165. — (1) Perioada desfășurării studiilor universitare de doctorat este asimilată, conform legislației în domeniul pensiilor, pentru stabilirea stagiului de cotizare, cu excepția cazului în care studentul-doctorand realizează venituri pentru care plătește, în această perioadă, contribuții la asigurările sociale.

(2) După susținerea tezei de doctorat, IOSUD eliberează o adeverință care atestă perioada în care studentul-doctorand a urmat studiile universitare de doctorat.

D. Conducătorul de doctorat

Art. 166. — (1) Pot fi conducători de doctorat persoanele care au obținut dreptul de conducere de doctorat înaintea intrării în vigoare a prezentei legi, precum și persoanele care au obținut atestatul de abilitare, având cel puțin funcția de lector/șef de lucrări, respectiv de cercetător științific gradul III.

(2) Calitatea de conducător de doctorat este acordată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, la propunerea CNATDCU de acordare a atestatului de abilitare, în conformitate cu standardele și procedurile elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Aceste standarde se stabilesc pe baza unor criterii de evaluare relevante la nivel internațional, propuse de CNATDCU și aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. Standardele minimale de acceptare de către CNATDCU a dosarului pentru obținerea atestatului de abilitare nu depind de funcția didactică sau de gradul profesional și sunt identice cu standardele de acordare a titlului de profesor universitar.

(3) Pentru a conduce doctorate, cadrele didactice și de cercetare care au dobândit acest drept trebuie să aibă un contract de muncă cu un IOSUD sau o instituție membră a unui IOSUD și să fie membre ale unei școli doctorale. Cadrele didactice și de cercetare abilitate și cercetătorii științifici abilitați devin conducători de doctorat în urma abilitării.

(4) Specialiștii care au dobândit dreptul legal de a conduce doctorate în instituții de învățământ superior sau de cercetare-dezvoltare din străinătate dobândesc calitatea de conducător de doctorat în cadrul IOSUD din România, după cum urmează:

a) specialiștii care au calitatea de conducător de doctorat în una din țările Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European și Confederația Elvețiană dobândesc automat calitatea de conducător de doctorat în România, pe baza unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului;

b) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului stabilește o listă a instituțiilor de învățământ superior, din afara țărilor menționate la lit. a), aflate printre cele mai prestigioase universități ale lumii. Specialiștii care au calitatea de conducător de doctorat în una din instituțiile aflate pe această listă dobândesc automat calitatea de conducător de doctorat în România, în urma unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului;

c) specialiștii care sunt conducători de doctorat în cadrul unor instituții din străinătate, altele decât cele prevăzute la lit. a) sau b), pot obține calitatea de conducător de doctorat în România, fie printr-o convenție internațională de recunoaștere reciprocă, fie conform prevederilor alin. (2).

(5) Un conducător de doctorat poate îndruma studenți-doctoranzi numai în domeniul pentru care a obținut acest drept.

Art. 167. — (1) Un conducător de doctorat nu poate îndruma simultan studenți-doctoranzi decât într-un singur IOSUD, excepție făcând doctoratele conduse în cotelă.

(2) Un conducător de doctorat poate îndruma simultan maximum 8 studenți-doctoranzi, aflați în diverse stadii ale studiilor de doctorat.

(3) Pentru activitatea pe care o desfășoară în această calitate, conducătorii de doctorat sunt remunerați în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 168. — (1) Teza de doctorat se elaborează conform cerințelor stabilite de IOSUD prin regulamentul de organizare și desfășurare a programelor de studii universitare de doctorat și în concordanță cu reglementările prevăzute în codul studiilor universitare de doctorat.

(2) Comisia de susținere publică a tezei de doctorat, denumită în continuare *comisie de doctorat*, este propusă de conducătorul de doctorat și aprobată de conducerea IOSUD. Comisia de doctorat este alcătuită din cel puțin 5 membri: președintele, ca reprezentant al IOSUD, conducătorul de doctorat și cel puțin 3 referenți oficiali din țară sau din străinătate, specialiști în domeniul în care a fost elaborată teza de doctorat

și din care cel puțin doi își desfășoară activitatea în afara IOSUD respective. Membrii comisiei de doctorat au titlul de doctor și au cel puțin funcția didactică de conferențiar universitar sau de cercetător științific gradul II ori au calitatea de conducător de doctorat, în țară sau în străinătate.

(3) Teza de doctorat se susține în ședință publică în fața comisiei de doctorat, după evaluarea de către toți referenții. Susținerea tezei de doctorat poate avea loc în prezența a cel puțin 4 dintre membrii comisiei de doctorat, cu participarea obligatorie a președintelui comisiei și a conducătorului de doctorat. Susținerea publică include obligatoriu o sesiune de întrebări din partea membrilor comisiei de doctorat și a publicului.

(4) Pe baza susținerii publice a tezei de doctorat și a rapoartelor referenților oficiali, comisia de doctorat evaluează și deliberează asupra calificativului pe care urmează să îl atribuie tezei de doctorat. Calificativele care pot fi atribuite sunt: „Excelent”, „Foarte bine”, „Bine”, „Satisfăcător” și „Nesatisfăcător”. De regulă, calificativul „Excelent” se acordă pentru maximum 15% dintre candidații care obțin titlul de doctor într-un anumit IOSUD, în decursul unui an universitar.

(5) Dacă studentul-doctorand a îndeplinit toate cerințele prevăzute în programul de cercetare științifică și aprecierile asupra tezei de doctorat permit atribuirea calificativului „Excelent”, „Foarte bine”, „Bine” sau „Satisfăcător” comisia de doctorat propune acordarea titlului de doctor, propunere care se înaintează CNATDCU, spre validare. CNATDCU, în urma evaluării dosarului, propune ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului acordarea sau neacordarea titlului de doctor.

(6) În cazul atribuirii calificativului „Nesatisfăcător”, comisia de doctorat va preciza elementele de conținut care urmează să fie refăcute sau completate în teza de doctorat și va solicita o nouă susținere publică a tezei. A doua susținere publică a tezei are loc în fața aceleiași comisii de doctorat, ca și în cazul primei susțineri. În cazul în care și la a doua susținere publică se obține calificativul „Nesatisfăcător”, titlul de doctor nu va fi acordat, iar studentul-doctorand va fi exmatriculat.

(7) Titlul de doctor se atribuie prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, după validarea tezei de doctorat de către CNATDCU.

(8) În cazul în care CNATDCU invalidează argumentat teza de doctorat, IOSUD primește din partea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului o motivație scrisă de invalidare, redactată în baza observațiilor CNATDCU. Lucrarea de doctorat poate fi retransmisă CNATDCU în termen de un an de la data primei invalidări. Dacă lucrarea de doctorat se invalidează și a doua oară, titlul de doctor nu va fi acordat, iar studentul-doctorand va fi exmatriculat.

(9) Teza de doctorat este un document public. Aceasta se redactează și în format digital. În domeniul artelor, teza de doctorat poate fi însoțită de înregistrarea pe suport digital a creației artistice originale. Teza de doctorat și anexele sale se publică pe un site administrat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu respectarea legislației în vigoare în domeniul drepturilor de autor.

Art. 169. — (1) Diploma conferită după promovarea unui program de studii universitare de doctorat se numește diplomă de doctor. În diploma care certifică obținerea și deținerea titlului de doctor se menționează, în mod expres, domeniul disciplinar sau interdisciplinar al doctoratului pentru doctoratul științific; în cea care certifică obținerea și deținerea titlului de doctor într-un domeniu profesional se menționează, în mod expres, domeniul profesional al doctoratului.

(2) În urma finalizării studiilor universitare de doctorat științific, se conferă de către IOSUD diploma și titlul de doctor în științe, corespunzându-i acronimul Dr.

(3) În urma finalizării studiilor universitare de doctorat profesional, se conferă de către IOSUD diploma și titlul de doctor într-un domeniu profesional, corespunzându-i acronimul Dr. P.

Art. 170. — (1) În cazul nerespectării standardelor de calitate sau de etică profesională, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pe baza unor rapoarte externe de evaluare, întocmite, după caz, de CNATDCU, de CNCS, de Consiliul de etică și management universitar sau de Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării, poate lua următoarele măsuri, alternativ sau simultan:

- a) retragerea calității de conducător de doctorat;
- b) retragerea titlului de doctor;
- c) retragerea acreditării școlii doctorale, ceea ce implică retragerea dreptului școlii doctorale de a organiza concurs de admitere pentru selectarea de noi studenți-doctoranzi.

(2) Reacreditarea școlii doctorale se poate obține după cel puțin 5 ani de la pierderea acestei calități, numai în urma reluării procesului de acreditare, conform art. 158.

(3) Redobândirea calității de conducător de doctorat se poate obține după cel puțin 5 ani de la pierderea acestei calități, la propunerea IOSUD, pe baza unui raport de evaluare internă, ale cărei aprecieri sunt validate printr-o evaluare externă efectuată de CNATDCU. Rezultatele pozitive ale acestor proceduri sunt condiții necesare pentru aprobare din partea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Conducătorii de doctorat sunt evaluați o dată la 5 ani. Procedurile de evaluare sunt stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, la propunerea CNATDCU.

CAPITOLUL IV

Organizarea învățământului postuniversitar

Art. 171. — Programele postuniversitare sunt:

- a) programe postdoctorale de cercetare avansată;
- b) programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă.

SECȚIUNEA 1

Programele postdoctorale

Art. 172. — (1) Programele postdoctorale de cercetare avansată:

- a) sunt programe destinate persoanelor care au obținut o diplomă de doctor în științe cu cel mult 5 ani înainte de admiterea în programul postdoctoral și care doresc să se perfecționeze în cadrul unei alte instituții decât cea în care au obținut titlul de doctor;
- b) asigură cadrul instituțional pentru dezvoltarea cercetărilor după finalizarea studiilor universitare de doctorat;
- c) au o durată de minimum un an;
- d) se pot finanța de către instituții publice sau de către operatori economici;
- e) în cadrul instituțiilor de învățământ superior se desfășoară în cadrul unei școli doctorale pe baza planului de cercetare propus de cercetătorul postdoctoral și aprobat de școala doctorală.

(2) În cadrul instituțiilor de învățământ superior, programele postdoctorale pot fi organizate doar în cadrul școlilor doctorale acreditate pentru organizarea de programe de studii universitare de doctorat. Programele postdoctorale pot fi organizate și în cadrul unităților de cercetare-dezvoltare.

(3) Admiterea la programe postdoctorale se face pe baza metodologiei elaborate de instituția gazdă, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Cercetătorii postdoctorali sunt încadrați de către universități cu contract de muncă pe perioadă determinată. Cercetătorii postdoctorali sunt încadrați, de regulă, pe funcția de cercetător științific sau cercetător științific gradul III, dar pot fi încadrați și pe funcții de cercetare superioare acestora, în funcție de îndeplinirea condițiilor necesare.

(5) La finalizarea programului postdoctoral, IOSUD sau instituția gazdă acordă un atestat de studii postdoctorale.

SECȚIUNEA a 2-a

Programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă

Art. 173. — (1) Pot organiza programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă toate acele instituții de învățământ superior care au acreditate cel puțin programe de studii universitare de licență în domeniul științific respectiv.

(2) Programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională ale instituțiilor acreditate se desfășoară pe baza unui regulament propriu de organizare și desfășurare, aprobat de senatul universitar și cu respectarea reglementărilor în vigoare.

(3) Programele postuniversitare pot utiliza ECTS/SECT și se finalizează cu un examen de certificare a competențelor profesionale asimilate de cursanți pe parcursul programului.

(4) Programele postuniversitare se pot organiza în regim cu taxă sau cu finanțare din alte surse.

(5) Au dreptul să participe la studii postuniversitare absolvenții care au cel puțin studii universitare cu diplomă de licență sau echivalentă.

(6) La finalizarea programelor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională, instituția organizatoare eliberează un certificat de atestare a competențelor profesionale specifice programului.

CAPITOLUL V

Învățământul superior medical

SECȚIUNEA 1

Organizarea și funcționarea învățământului superior medical. Învățământul superior din domeniile sănătate și medicină veterinară

Art. 174. — (1) Învățământul superior din domeniile sănătate și medicină veterinară se desfășoară cu respectarea reglementărilor generale și sectoriale din Uniunea Europeană și anume:

a) 6 ani de studii, pentru minimum de 5.500 de ore de activitate teoretică și practică medicală pentru domeniul medicină, la programele de studii Medicină, Medicină Dentară și Medicină Veterinară; 5 ani pentru programul de studii Farmacie; 4 ani pentru minimum 4.600 de ore de pregătire pentru programele de studii Asistență Medicală Generală și Moașe și de 3 ani pentru alte programe de studii de licență din domeniul sănătate;

b) fiecare an universitar are câte 60 de credite de studii transferabile în ECTS/SECT, fiind totalizate 180 de credite de studii transferabile pentru programele cu o durată a studiilor de licență de 3 ani, 240 de credite de studii transferabile pentru programele cu o durată a studiilor de licență de 4 ani, 300 de credite de studii transferabile pentru programul Farmacie cu o durată a studiilor de licență de 5 ani și 360 de credite de studii transferabile pentru programele Medicină, Medicină Dentară și Medicină Veterinară cu o durată a studiilor de licență de 6 ani;

c) studiile universitare de master au între 60 și 120 de credite de studii transferabile ECTS/SECT;

d) studiile universitare de doctorat totalizează 240 de credite de studii transferabile, iar studiile avansate din cadrul școlii doctorale totalizează 60 de credite; studiile universitare de doctorat se pot organiza în UOD și în IOSUD realizate prin consorții între universități și spitale sau clinici.

(2) Instituțiile de învățământ superior din domeniile sănătate și medicină veterinară acreditate, pe baza criteriilor de calitate, pot organiza, pe lângă formele de învățământ prevăzute la alin. (1), și programe postdoctorale și de formare și dezvoltare profesională: de rezidențiat, de perfecționare, de specializare, de studii complementare în vederea obținerii de atestate și de educație medicală și farmaceutică continuă.

(3) Durata doctoratului pentru absolvenții învățământului superior medical uman, medical veterinar și farmaceutic este de 4 ani.

(4) Instituțiile de învățământ superior cu programe de studii din domeniile sănătate și medicină veterinară și instituțiile sanitare publice pot utiliza veniturile proprii, în interes reciproc, pentru asigurarea unor condiții optime de activitate, privind infrastructura, echipamentele medicale și accesul la informație medicală.

(5) La selecția și promovarea personalului didactic universitar din instituțiile de învățământ superior cu programe de studii din domeniul sănătate se iau în considerare criteriile privind experiența profesională medicală dovedită. În învățământul superior din domeniul sănătate, pentru posturile didactice la disciplinele cu corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede doar persoane care au obținut, prin concurs, în funcție de gradul universitar, titlurile de medic/medic dentist rezident sau medic/medic dentist specialist sau farmacist/farmacit rezident/farmacit specialist în specialitatea postului.

(6) În învățământul superior din domeniul sănătate nu se pot transforma în credite echivalente și transfera studiile obținute în învățământul postliceal.

(7) Învățământul superior și postuniversitar din domeniul sănătate se desfășoară în unități sanitare publice, în institute, în centre de diagnostic și tratament, în secții cu paturi, în laboratoare și în cabinete. Conform legii speciale, se pot constitui clinici universitare, din una sau mai multe secții clinice, în specialități înrudite, din spitale publice sau private, în care sunt organizate activități de învățământ și cercetare ale departamentelor universitare.

(8) Rezidențialul reprezintă forma specifică de învățământ postuniversitar pentru absolvenții licențiați ai programelor de studii medicină, medicină dentară și farmacie care asigură pregătirea necesară obținerii uneia dintre specialitățile cuprinse în Nomenclatorul specialităților medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală. Organizarea și finanțarea rezidențiatului se reglementează prin acte normative specifice.

(9) Admiterea la rezidențiat a cadrelor didactice din învățământul superior din domeniul sănătate se face în aceleași condiții ca pentru orice absolvent al învățământului superior din domeniul sănătate.

(10) Medicii rezidenți care ocupă prin concurs posturi didactice de asistent universitar în instituții de învățământ superior din domeniul sănătate continuă formarea în rezidențiat și sunt retribuiți pentru ambele activități.

(11) În cadrul instituțiilor de învățământ superior care organizează programe de pregătire în rezidențiat se constituie un departament de pregătire în rezidențiat. În instituțiile de învățământ superior care organizează programe de pregătire de medicină și farmacie, departamentul este subordonat conducerii universității.

SECȚIUNEA a 2-a

Reglementarea altor aspecte specifice

Art. 175. — Reglementarea altor aspecte specifice desfășurării activităților din acest domeniu se realizează prin hotărâre a Guvernului, ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului și, după caz, ordin comun al ministrului sănătății și al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.

CAPITOLUL VI

Învățământul superior militar și învățământul de informații, de ordine publică și de securitate națională

SECȚIUNEA 1

Organizare și funcționare

Art. 176. — (1) Învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională este învățământ de stat, parte integrantă a sistemului național de învățământ, și cuprinde: învățământ universitar pentru formarea ofițerilor, ofițerilor de poliție și a altor specialiști, precum și învățământ postuniversitar.

(2) Instituțiile de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională din cadrul sistemului național de învățământ, precum și specializările/programele de studii din cadrul acestora se supun reglementărilor referitoare la asigurarea calității, inclusiv celor legate de autorizare și acreditare, în aceleași condiții cu instituțiile de învățământ superior civil.

(3) Structura organizatorică, oferta de școlarizare care conține profilurile, programele de studii, cifrele anuale de școlarizare, criteriile de selecționare a candidaților pentru învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se stabilesc, după caz, de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției, Serviciul Român de Informații și alte instituții cu atribuții în domeniile apărării, informațiilor, ordinii publice și securității naționale, potrivit specificului fiecărei arme, specializări, nivel și formă de organizare a învățământului, în condițiile legii.

(4) Formele de organizare a învățământului, admiterea la studii, derularea programelor de studii, finalizarea studiilor, autorizarea și acreditarea instituțiilor de învățământ, în învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională, se supun procedurilor și condițiilor aplicabile instituțiilor de învățământ superior civil.

(5) Pentru învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională, după caz, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției, Serviciul Român de Informații și alte instituții cu atribuții în domeniile apărării, informațiilor, ordinii publice și securității naționale pot emite ordine, regulamente și instrucțiuni proprii, în condițiile legii.

(6) Ofițerii în activitate, în rezervă sau în retragere, posesori ai diplomei de absolvire a școlii militare de ofițeri cu durata de 3 sau 4 ani, pot să își completeze studiile în învățământul superior, pentru obținerea diplomei de licență în profiluri și specializări similare sau apropiate armei/specialității militare.

(7) Diplomele de licență, de master, de doctorat eliberate de instituțiile de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională, precum și titlurile științifice obținute dau dreptul deținătorilor legali, după trecerea în rezervă, în condițiile legii, să ocupe funcții echivalente cu cele ale absolvenților instituțiilor civile de învățământ, cu profil apropiat și de același nivel.

(8) Planurile de învățământ pentru învățământul superior militar, de informații și de ordine publică și de securitate națională se elaborează de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul Român de Informații și alte instituții cu atribuții în domeniul apărării, informațiilor, ordinii publice și securității naționale, în conformitate cu standardele naționale stabilite de instituțiile responsabile cu asigurarea calității.

SECȚIUNEA a 2-a

Managementul și finanțarea instituțiilor

Art. 177. — (1) Managementul instituțiilor de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se realizează în aceleași condiții ca în instituțiile civile de învățământ superior. Finanțarea instituțiilor din învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se face în condițiile legii.

(2) Structurile și funcțiile de conducere din instituțiile de învățământ militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională sunt aceleași ca și cele din instituțiile civile de învățământ superior și se ocupă în aceleași condiții ca și acestea, precum și cu respectarea procedurilor specificate în actele normative specifice în domeniu.

(3) Conducerea instituțiilor de învățământ militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se realizează de către rectori care sunt și comandanții instituțiilor respective. Funcția de comandant se ocupă în conformitate cu reglementările Ministerului Apărării Naționale, Ministerului

Administrației și Internelor, Serviciului Român de Informații și ale altor instituții cu atribuții în domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale.

(4) În învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se înființează corpul instructorilor militari, de ordine și de securitate publică, prin ordine și instrucțiuni ale Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Administrației și Internelor, Ministerului Justiției, Serviciului Român de Informații și ale altor instituții cu atribuții în domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale.

SECȚIUNEA a 3-a

Resurse umane

Art. 178. — (1) Funcțiile didactice și de cercetare din învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se ocupă și se eliberează în aceleași condiții ca și cele din instituțiile civile de învățământ superior. Cadrele didactice și de cercetare din învățământul superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională au același statut ca cele din instituțiile civile de învățământ superior.

(2) Instituțiile de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se bucură de principiul autonomiei universitare.

(3) Cadrele didactice militare titulare, pensionate pentru limită de vârstă și vechime integrală ca militari, pot să își continue activitatea didactică, în cadrul aceleiași instituții de învățământ superior, în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 4-a

Viața universitară

Art. 179. — Viața universitară din instituțiile de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională se desfășoară în conformitate cu reglementările legale pentru instituțiile civile de învățământ superior, adaptate mediului militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională.

CAPITOLUL VII

Învățământul superior artistic și sportiv

Art. 180. — În învățământul superior artistic și sportiv, procesul educațional se desfășoară prin activități didactice și prin activități practice de creație și performanță.

Art. 181. — Instituțiile de învățământ superior artistic și sportiv, autorizate provizoriu sau acreditate, conform legii, pot organiza forme de învățământ prin cele 3 cicluri de studii universitare: ciclul I — studii universitare de licență, ciclul II — studii universitare de master și ciclul III — studii universitare de doctorat, incluzând doctoratul științific și doctoratul profesional, precum și programe de formare și dezvoltare profesională continuă.

Art. 182. — În învățământul superior artistic și sportiv, structura anului universitar poate fi adaptată în funcție de programul activităților practice specifice.

Art. 183. — În învățământul superior artistic și sportiv, practica studenților se desfășoară în universități: în centre de proiectare, ateliere artistice, studiouri muzicale, unități de producție teatrale și cinematografice, spații destinate performanței sportive, precum și în instituții din profilul artistic sau sportiv respectiv, pe bază de parteneriat instituțional.

Art. 184. — În învățământul superior artistic și sportiv, doctoratul științific sau profesional este o condiție pentru cariera didactică.

Art. 185. — Cercetarea prin creație artistică, proiectare și performanță sportivă se desfășoară individual sau colectiv, în centre de proiectare, laboratoare și ateliere artistice, studiouri muzicale, unități de producție teatrală și cinematografică, spații destinate performanței sportive.

Art. 186. — Evaluarea calității și clasificarea universităților artistice și sportive iau în considerare criteriile specifice creației artistice și performanței sportive.

Art. 187. — În învățământul superior artistic și sportiv, alocarea pe baze competiționale a fondurilor se face inclusiv în baza criteriilor specifice creației artistice și performanței sportive.

Art. 188. — Reglementarea altor aspecte specifice desfășurării activității din aceste domenii va fi realizată prin hotărâri ale Guvernului sau ordine ale ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, în concordanță cu prevederile legii și cu reglementările generale și sectoriale ale Uniunii Europene.

CAPITOLUL VIII

Activitatea de cercetare și creație universitară

Art. 189. — (1) Activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare și creație artistică din universități se organizează și funcționează pe baza legislației naționale și a Uniunii Europene în domeniu.

(2) Instituțiile de învățământ superior care și-au asumat ca misiune și cercetarea științifică au obligația să creeze structuri tehnico-administrative care să faciliteze managementul activităților de cercetare și a proiectelor de cercetare-dezvoltare derulate de personalul instituției. Aceste structuri deserveșc și răspund optim cerințelor personalului implicat în cercetare.

(3) Personalul implicat în activități de cercetare în institute, laboratoare sau centre de cercetare ale universității dispune, în limita proiectelor de cercetare pe care le coordonează, de autonomie și de responsabilitate personală, delegată de ordonatorul de credite, în realizarea achizițiilor publice și a gestionării resurselor umane necesare derulării proiectelor. Aceste activități se desfășoară conform reglementărilor legale în vigoare și fac obiectul controlului financiar intern.

Art. 190. — (1) La sfârșitul fiecărui an bugetar, conducerea universității prezintă senatului universitar un raport referitor la cuantumul regiei pentru granturile de cercetare și la modul în care regia a fost cheltuită.

(2) Cuantumul maximal al regiei pentru granturile și contractele de cercetare este stabilit de finanțator sau de autoritatea contractantă și nu poate fi modificat pe perioada derulării acestora.

Art. 191. — (1) Pentru granturile gestionate prin Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului asigură un avans de până la 90% din valoarea grantului din momentul semnării contractului de finanțare. Pentru diferență, universitățile pot avansa fonduri din venituri proprii.

(2) Mobilitatea interinstituțională a personalului de cercetare după principiul „grantul urmează cercetătorul” este garantată prin prezenta lege și se realizează prin metodologii elaborate de autoritățile contractante. Titularul grantului răspunde public, conform contractului cu autoritatea contractantă, de modul de gestionare a grantului.

CAPITOLUL IX

Promovarea calității în învățământul superior și în cercetarea științifică

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 192. — (1) Asigurarea calității învățământului superior și a cercetării științifice universitare este o obligație a instituției de învățământ superior și o atribuție fundamentală a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. În realizarea acestei atribuții, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului colaborează cu ARACIS, cu alte agenții înscrise în EQAR, precum și cu CNCS, CNATDCU, Consiliul de etică și management universitar (CEMU) și alte organisme cu competențe în domeniu conform legislației în vigoare.

(2) Instituțiile de învățământ superior au obligația de a furniza Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului datele solicitate de acesta, cu respectarea prevederilor legale. Refuzul sau raportarea falsă încalcă principiul răspunderii publice și duce la sancțiunile prevăzute de lege.

(3) Instituțiile de învățământ superior care refuză să facă publice datele de interes public solicitate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau oricare altă persoană fizică sau juridică încalcă principiul răspunderii publice și sunt sancționate conform legii.

(4) Studenții sunt parteneri cu drepturi depline în procesul de asigurare a calității.

Art. 193. — (1) Evaluarea universităților se realizează în scopul:

a) autorizării provizorii și acreditării;

b) ierarhizării programelor de studii și clasificării universităților.

(2) Evaluarea în scopul autorizării provizorii și acreditării se realizează de către ARACIS sau de altă agenție înscrisă în EQAR și are loc potrivit legii și standardelor internaționale în domeniu.

(3) Evaluarea în scopul ierarhizării programelor de studii și a clasificării universităților se realizează pe baza unei metodologii de evaluare propuse de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și aprobate prin hotărâre a Guvernului, în maximum 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Aplicarea acestei metodologii intră în răspunderea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Evaluarea este realizată periodic.

(4) Universitățile se clasifică, pe baza evaluării prevăzute la alin. (3), în 3 categorii:

a) universități centrate pe educație;

b) universități de educație și cercetare științifică sau universități de educație și creație artistică;

c) universități de cercetare avansată și educație.

(5) Evaluarea prevăzută la alin. (3) se face de către un consorțiu format din: ARACIS, incluzând reprezentanți ai studenților, CNCS, CNATDCU și un organism internațional cu competențe în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ selectat pe bază de concurs.

(6) Prin excepție de la prevederile alin. (5), prima evaluare de după intrarea în vigoare a prezentei legi, făcută conform prevederilor alin. (3), se face numai de către un organism internațional cu competență în domeniul ierarhizării și clasificării instituțiilor de învățământ superior sau de către o agenție de asigurare a calității înregistrată în EQAR, din străinătate.

(7) Pentru programele de licență și master, finanțarea instituțiilor de învățământ superior de stat, din surse publice, se face diferențiat pe categorii de universități și în funcție de poziția în ierarhie a programelor de studii, conform ierarhizării prevăzute la alin. (3), pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. Finanțarea programelor de doctorat se face conform prevederilor art. 160.

(8) Statul poate finanța programele de excelență în cercetare și educație din orice categorie de universități.

(9) Programele de excelență prevăzute la alin. (8) se stabilesc pe baza evaluării prevăzute la alin. (3), pentru programele de licență și master, și pe baza competițiilor prevăzute la art. 160 alin. (3), pentru programele de doctorat.

(10) Sunt finanțate din fonduri publice: programe de licență în universitățile de stat menționate la alin. (4) lit. a), programe de licență și master în universitățile prevăzute la alin. (4) lit. b) și programe de doctorat, master și licență în universitățile prevăzute la alin. (4) lit. c).

Art. 194. — (1) Pentru promovarea calității și creșterea eficienței sistemului de învățământ superior, pentru creșterea vizibilității internaționale și pentru concentrarea resurselor, universitățile de stat și particulare pot:

a) să se constituie în consorții universitare, potrivit legii;

b) să fuzioneze într-o singură instituție de învățământ superior cu personalitate juridică.

(2) Universitățile acreditate la data intrării în vigoare a prezentei legi pot demara proceduri pentru constituirea de consorții sau pentru fuzionare prin comasare sau absorbție.

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului alocă preferențial resurse financiare consorțiilor sau universităților fuzionate, conform unei metodologii adoptate în acest sens prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, la propunerea CNFIS.

(3) Fuziunea prin comasare sau absorbție a instituțiilor de învățământ superior de stat se face, de regulă, în jurul instituțiilor din categoria universităților de cercetare avansată și educație și ținând cont de proximitatea geografică.

(4) Evaluarea programelor de studii și a instituțiilor de învățământ superior se face periodic, la inițiativa Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau a universităților. Rezultatele evaluării sunt publice, pentru informarea beneficiarilor de educație și pentru transparența instituțională.

Art. 195. — (1) Fiecare universitate are obligația să realizeze, la intervale de maximum 5 ani, evaluarea internă și clasificarea departamentelor pe 5 niveluri de performanță în cercetare, conform unei metodologii-cadru elaborate de CNCS și aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. Rezultatele evaluării și clasificării sunt publice.

(2) Senatul universitar, la propunerea rectorului, pe baza evaluării interne, poate dispune reorganizarea sau desființarea departamentelor ori institutelor neperformante, fără a prejudicia studenții.

Art. 196. — Guvernul României înființează Institutul de Studii și Cercetări Avansate din România, având ca obiectiv principal susținerea elitelor științifice românești din țară și din diaspora. Metodologia de înființare a acestuia se elaborează de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se adoptă prin hotărâre a Guvernului, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 197. — Statul încurajează excelența în instituțiile de învățământ superior prin pârghii financiare specifice, existente în prezenta lege:

a) universităților li se alocă o finanțare suplimentară, în sumă, la nivel național, de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, pe baza criteriilor și a standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

b) universităților de stat li se alocă un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Fondul de dezvoltare instituțională se adresează celor mai performante instituții de învățământ superior din fiecare categorie și se alocă după criteriile competitive bazate pe standarde internaționale. Metodologia de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltare instituțională se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

SECȚIUNEA a 2-a

Sprrijinirea excelenței individuale

Art. 198. — Formele de sprijin pentru cadrele didactice, studenții și cercetătorii cu performanțe excepționale includ:

a) granturi de studii sau de cercetare la universități din țară ori din străinătate, acordate pe bază de competiție;

b) granturi pentru efectuarea și finalizarea unor cercetări, inclusiv teze de doctorat;

c) aprobarea unor rute educaționale flexibile, care permit accelerarea parcursului de studii universitare;

d) crearea de instrumente și mecanisme de susținere a inserției lor profesionale în țară, astfel încât să valorifice la nivel superior atât talentul, cât și achizițiile realizate prin formare.

CAPITOLUL X

Promovarea universității centrate pe student

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 199. — (1) Studenții sunt considerați parteneri ai instituțiilor de învățământ superior și membri egali ai comunității academice. În învățământul confesional studenții sunt membri ai comunității academice în calitate de discipoli.

(2) O persoană dobândește statutul de student și de membru al unei comunități universitare numai în urma admiterii și a înmatriculării sale într-o instituție de învățământ superior acreditată sau autorizată să funcționeze provizoriu.

(3) O persoană poate fi admisă și înmatriculată ca student concomitent la cel mult două programe de studii, indiferent de instituțiile de învățământ care le oferă. Orice subvenție financiară sau bursă din fonduri publice se acordă, conform normelor legale în vigoare, numai într-o singură instituție de învățământ superior, pentru un singur program de studii. În cazul studenților care se transferă între universități sau programe de studii, subvențiile urmează studentul.

(4) În vederea testării cunoștințelor și a capacităților cognitive, respectiv artistice sau sportive, și a admiterii într-un program de studii pentru licență, master ori doctorat, instituțiile de învățământ superior organizează examene de admitere pentru fiecare program și ciclul de studiu.

SECȚIUNEA a 2-a

Înmatricularea studenților.

Registrul matricol unic al universităților din România

Art. 200. — (1) O instituție de învățământ superior poate admite și înmatricula într-un program de studii numai acel număr de studenți pentru care sunt asigurate condiții optime de calitate academică, de viață și de servicii sociale în spațiul universitar.

(2) Oferta anuală de școlarizare este făcută publică de către rectorul instituției de învățământ superior prin declarație pe propria răspundere, cu respectarea capacității de școlarizare stabilite conform art. 138 alin. (5).

(3) În urma admiterii într-un program de studii, între student și universitate se încheie un contract în care se specifică drepturile și obligațiile părților.

(4) Universitățile care admit în programele lor de studii mai mulți studenți decât capacitatea de școlarizare, aprobată conform prezentei legi, încalcă răspunderea lor publică și sunt sancționate în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Art. 201. — (1) Se constituie Registrul matricol unic al universităților din România, denumit în continuare *RMUR*. *RMUR* este o bază de date electronică în care sunt înregistrați toți studenții din România din universitățile de stat sau particulare acreditate ori autorizate să funcționeze provizoriu. Registrele matricole ale universităților devin parte a *RMUR*, asigurându-se un control riguros al diplomelor.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, la propunerea CNFIS, elaborează un regulament de alocare a codului matricol individual, precum și conținutul informațiilor care vor fi scrise în *RMUR*.

(3) *RMUR* este un înscris oficial protejat legal. Falsificarea înscrisurilor din registrul matricol se sancționează potrivit legii.

(4) *RMUR*, registrele matricole ale universităților și sistemele informatice aferente se elaborează în termen de cel mult 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(5) Baza de date electronică aferentă *RMUR* înregistrează și păstrează evidența diplomelor universitare emise în România, pe baza registrelor existente în universitățile acreditate.

Art. 202. — (1) Principiile care reglementează activitatea studenților în cadrul comunității universitare sunt:

a) principiul nediscriminării — în baza căruia toți studenții beneficiază de egalitate de tratament din partea instituției de învățământ superior; orice discriminare directă sau indirectă față de student este interzisă;

b) principiul dreptului la asistență și la servicii complementare gratuite în învățământul superior de stat — exprimat prin: consilierea și informarea studentului de către cadrele didactice, în afara orelor de curs, seminar sau laborator; consilierea în scopul orientării profesionale; consilierea psihologică; acces la principalele cărți de specialitate și publicații științifice; acces la datele referitoare la situația școlară personală;

c) principiul participării la decizie — în baza căruia deciziile în cadrul instituțiilor de învățământ superior sunt luate cu participarea reprezentanților studenților;

d) principiul libertății de exprimare — în baza căruia studenții au dreptul să își exprime liber opiniile academice, în cadrul instituției de învățământ în care studiază;

e) principiul transparenței și al accesului la informații — în baza căruia studenții au dreptul de acces liber și gratuit la informații care privesc propriul parcurs educațional și viața comunității academice din care fac parte, în conformitate cu prevederile legii.

(2) În universitățile confesionale, drepturile, libertățile și obligațiile studenților sunt stabilite și în funcție de specificul dogmatic și canonic al fiecărui cult.

(3) Drepturile, libertățile și obligațiile studenților sunt cuprinse în Codul drepturilor și obligațiilor studentului, propus de asociațiile studențești în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi și adoptat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului prin ordin al ministrului acestuia.

(4) În universitățile confesionale, studenții se organizează cu respectarea statutului și a normelor dogmatice și canonice ale cultului respectiv.

(5) Fiecare universitate va institui un sistem de aplicare și monitorizare a respectării prevederilor Codului drepturilor și obligațiilor studentului. Asociațiile studenților prezintă un raport anual privind respectarea codului, care este public.

Art. 203. — (1) Studenții au dreptul să înființeze, în instituțiile de învățământ superior, de stat sau particulare, ateliere, cluburi, cercuri, cenacluri, formații artistice și sportive, organizații, precum și publicații, conform legii.

(2) Studenții sunt aleși în mod democratic, prin vot universal, direct și secret, la nivelul diverselor formații, programe sau cicluri de studiu, atât în cadrul facultăților, cât și al universității. Ei sunt, de drept, reprezentanți legitimi ai intereselor studenților, la nivelul fiecărei comunități academice. Conducerea instituției de învățământ superior nu se implică în organizarea procesului de alegere a reprezentanților studenților.

(3) În universitățile confesionale, reprezentarea studenților la nivelul comunității universitare se va face cu respectarea statutului și specificului dogmatic și canonic al cultului respectiv.

(4) Statutul de student reprezentant nu poate fi condiționat de către conducerea universității.

(5) Studenții pot fi reprezentați în toate structurile decizionale și consultative din universitate.

(6) Federațiile naționale studențești, legal constituite, sunt organisme care exprimă interesele studenților din universități, în raport cu instituțiile statului.

(7) Organizațiile studențești care reprezintă interesele studenților la nivelul fiecărei comunități universitare pot avea reprezentanți de drept în structurile decizionale și executive ale universității.

(8) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului colaborează, în dezvoltarea învățământului superior, cu federațiile naționale studențești, legal constituite, și se va consulta cu acestea ori de câte ori este nevoie.

(9) Studenții pot participa la acțiuni de voluntariat, pentru care pot primi un număr de credite de studii transferabile, în condițiile stabilite de Carta universitară.

Art. 204. — (1) Studenții care provin din familii cu venituri reduse beneficiază de un sistem de împrumuturi bancare pentru efectuarea studiilor, garantate de stat, în condițiile legislației în vigoare, prin Agenția de credite și burse de studii. Împrumuturile pot acoperi taxele de studii și costul vieții pe perioada studiilor.

(2) Absolvenții care vor practica profesia minimum 5 ani în mediul rural vor fi scutiți de plata a 75% din împrumut, această parte fiind preluată de către stat, în cuantum de maximum 5.000 lei.

(3) Agenția de credite și burse de studii propune reglementări corespunzătoare în vederea acordării creditelor.

Art. 205. — (1) Studenții beneficiază de asistență medicală și psihologică gratuită în cabinete medicale și psihologice universitare ori în policlinici și unități spitalicești de stat, conform legii.

(2) În timpul anului școlar, studenții beneficiază de tarif redus cu minimum 50% pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, feroviar și naval. Studenții orfani sau proveniți din casele de copii beneficiază de gratuitate pentru categoriile de transport stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Studenții beneficiază de tarife reduse cu 75% pentru accesul la muzee, concerte, spectacole de teatru, operă, film, la alte manifestări culturale și sportive organizate de instituții publice, în limita bugetelor aprobate.

(4) Studenții etnici români din afara granițelor țării, bursieri ai statului român, beneficiază de gratuitate la toate manifestările prevăzute la alin. (3), care se desfășoară pe teritoriul României.

(5) Instituțiile de învățământ superior pot acorda, în afara cifrei de școlarizare aprobate, cel puțin un loc pentru studii gratuite absolvenților cu diplomă de bacalaureat proveniți din centrele de plasament, în condițiile stabilite de senatul universitar.

(6) Candidații proveniți din medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social — romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori — pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii.

(7) Activitățile extracurriculare — științifice, tehnice, cultural-artistice și sportive, precum și cele pentru studenții capabili de performanțe sunt finanțate de la bugetul statului, conform normelor stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. În acest scop se pot folosi și alte surse de finanțare.

(8) Prevederile alin. (6) se aplică și în cazul taberelor de creație, sportive și de odihnă ale studenților.

(9) Statutul de student cu taxă se modifică în condițiile stabilite de senatul universitar.

(10) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate acorda anual burse pentru stagii de studii universitare și postuniversitare în străinătate din fonduri constituite în acest scop. Aceste burse se obțin prin concurs organizat la nivel național.

(11) La concursurile pentru obținerea bursei prevăzute la alin. (10) pot participa studenții și absolvenții instituțiilor de învățământ superior de stat și cei ai instituțiilor de învățământ superior particular acreditate.

(12) Cheltuielile de întreținere a internatelor, a căminelor și a cantinelor universităților se acoperă din veniturile proprii ale instituțiilor de învățământ respective și din subvenții de la buget cu această destinație.

(13) Tarifele practicate de universități pentru studenți la cămine și cantine sunt cel mult egale cu diferența dintre costurile de funcționare, cuprinzând cheltuielile de personal, cheltuielile de utilități, cheltuielile cu materiile prime și consumabile și cheltuielile de întreținere curentă și, respectiv, subvențiile de la bugetul de stat.

(14) În vederea asigurării transparenței, universitatea de stat publică periodic balanța de venituri și cheltuieli pentru fiecare cămin studențesc.

(15) Pot fi acordate subvenții pentru cazare și studenților care aleg altă formă de cazare decât căminele instituțiilor de învățământ superior.

(16) Instituțiile de învățământ superior de stat asigură, în limita resurselor financiare alocate pentru efectuarea practicii comasate a studenților, pe perioada prevăzută în planurile de învățământ, cheltuielile de masă, cazare și transport, în situațiile

în care practica se desfășoară în afara centrului universitar respectiv.

(17) Toate actele de studii eliberate de universitate, precum și cele care atestă statutul de student (adeverințe, carnete, legitimații) se eliberează în mod gratuit.

Art. 206. — (1) Statul român acordă anual, prin hotărâre a Guvernului, un număr de burse pentru școlarizarea studenților străini. Aceste burse sunt atribuite doar acelor universități și programe de studii care îndeplinesc cele mai ridicate standarde de calitate, indiferent dacă sunt de stat sau particulare.

(2) Universitățile, în baza autonomiei universitare, pot dispune integral de veniturile obținute din școlarizarea studenților străini.

CAPITOLUL XI Conducerea universităților

SECȚIUNEA 1 Dispoziții generale

Art. 207. — (1) Structurile de conducere în instituțiile de învățământ superior de stat sau particulare sunt:

a) senatul universitar și consiliul de administrație, la nivelul universității;

b) consiliul facultății;

c) consiliul departamentului.

(2) Funcțiile de conducere sunt următoarele:

a) rectorul, prorectorii, directorul general administrativ, la nivelul universității;

b) decanul, prodecanii, la nivelul facultății;

c) directorul de departament, la nivelul departamentului.

(3) IOSUD este condusă de Consiliul pentru studii universitare de doctorat, respectiv de directorul acestui consiliu. Funcția de director al Consiliului pentru studiile universitare de doctorat este asimilată funcției de prorector. Procedura de numire a directorului Consiliului pentru studiile universitare de doctorat este stabilită de Codul studiilor universitare de doctorat.

(4) La nivelul departamentului, directorul de departament și membrii consiliului departamentului sunt aleși prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare.

(5) La nivelul facultății, stabilirea structurilor și a funcțiilor de conducere se face după următoarea procedură:

a) componența membrilor consiliului facultății este de maximum 75% cadre didactice și de cercetare, respectiv minimum 25% studenți. Reprezentanții cadrelor didactice și de cercetare în consiliul facultății sunt aleși prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare din facultate, iar reprezentanții studenților sunt aleși prin vot universal, direct și secret de către studenții facultății;

b) decanii sunt selectați prin concurs public, organizat de către rectorul universității la nivelul facultății. La concurs pot participa persoane din cadrul universității sau din orice facultate de profil din țară ori din străinătate care, pe baza audierii în plenul consiliului facultății, au primit avizul acestuia de participare la concurs. Consiliul facultății are obligația de a aviza minimum 2 candidați;

c) decanul își desemnează prodecanii după numirea de către rector;

d) în universitățile multilingve și multiculturală, cel puțin unul dintre prodecani se numește la propunerea cadrelor didactice aparținând minorității naționale din departamentul secției sau liniei de predare într-o limbă a minorităților naționale, potrivit regulamentului liniei de studiu conform art. 135 alin. (2), cu excepția cazului în care decanul provine de la secția sau linia de studiu cu predare în limba minorității naționale respective. Cadrele didactice aparținând secției sau liniei de predare trebuie să propună cel puțin 3 candidați.

(6) Consiliul școlii doctorale se stabilește prin votul universal, direct și secret al conducătorilor de doctorat din școala doctorală respectivă.

(7) Procesul de stabilire și de alegere a structurilor și funcțiilor de conducere la nivelul universității, al facultăților și departamentelor trebuie să respecte principiul reprezentativității pe facultăți, departamente, secții/linii de predare, programe de studii, după caz, și se stabilește prin Carta universitară.

(8) În cazul universităților confesionale, alegerea persoanelor în funcțiile de conducere se face cu avizul cultului fondator.

Art. 208. — (1) Senatul universitar este compus din 75% personal didactic și de cercetare și din 25% reprezentanți ai studenților. Toți membrii senatului universitar, fără excepție, vor fi stabiliți prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și cercetătorilor titulari, respectiv al tuturor studenților. Fiecare facultate va avea reprezentanți în senatul universitar, pe cote-părți de reprezentare stipulate în Carta universitară. În cazul universităților confesionale, organizarea senatului universitar se va face cu respectarea statutului și specificului dogmatic și canonic al cultului fondator.

(2) Senatul universitar își alege, prin vot secret, un președinte care conduce ședințele senatului universitar și reprezintă senatul universitar în raporturile cu rectorul.

(3) Senatul universitar stabilește comisia de specialitate prin care controlează activitatea conducerii executive a instituției de învățământ superior și a consiliului de administrație. Rapoartele de monitorizare și de control sunt prezentate periodic și discutate în senatul universitar, stând la baza rezoluțiilor senatului universitar.

Art. 209. — (1) Rectorul universităților de stat și particulare se desemnează prin una dintre următoarele modalități:

a) pe baza unui concurs public, în baza unei metodologii aprobate de senatul universitar nou-ales, conformă cu prezenta lege; sau

b) prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare din cadrul universității și al reprezentanților studenților din senatul universitar și din consiliile facultăților.

(2) Modalitatea de desemnare a rectorului, dintre cele prevăzute la alin. (1), se stabilește cu minimum 6 luni înainte de fiecare desemnare a rectorului, prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare din cadrul universității și al reprezentanților studenților din senatul universitar și din consiliile facultăților.

Art. 210. — (1) În cazul în care modalitatea aleasă pentru desemnarea rectorului este cea pe baza unui concurs public, procedura de desemnare este cea prevăzută de prezentul articol.

(2) Senatul universitar nou-ales stabilește o comisie de selecție și de recrutare a rectorului formată, în proporție de 50%, din membri ai universității și, în proporție de 50%, din personalități științifice și academice din afara universității, din țară și din străinătate. Această comisie conține minimum 12 membri, dintre care cel puțin un reprezentant al studenților sau un absolvent al universității desemnat de către studenții din senatul universitar, conform Cartei universitare. De asemenea, senatul universitar nou-ales elaborează și aprobă metodologia de avizare, de selecție și de recrutare a rectorului, conform legii.

(3) Concursul public pentru desemnarea rectorului se desfășoară în baza metodologiei prevăzute la alin. (2). Comisia de concurs este comisia de selecție și recrutare prevăzută la alin. (2).

(4) La concursul de ocupare a funcției de rector pot participa personalități științifice sau academice din țară și din străinătate care, pe baza audierii în plenul senatului universitar nou-ales, au obținut avizul de participare la concurs din partea acestuia. Avizul se acordă numai pe baza votului majorității simple a membrilor senatului universitar nou-ales. Senatul universitar nou-ales are obligația de a aviza minimum 2 candidați. Candidații avizați de senatul universitar nou-ales participă apoi la concursul organizat conform alin. (3).

Art. 211. — (1) Rectorul, desemnat conform art. 209, este confirmat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, în termen de 30 de zile de la data selecției. După

emiterea ordinului de confirmare, rectorul poate semna acte oficiale, înscrisuri, acte financiare/contabile, diplome și certificate.

(2) Rectorul confirmat de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, pe baza consultării senatului universitar, își numește prorectorii. În universitățile multilingve și multiculturală cel puțin unul dintre prorectori este numit de către rector la propunerea cadrelor didactice aparținând minorităților naționale din departamentul secției sau liniei de predare într-o limbă a minorităților naționale, cu excepția cazului în care rectorul provine de la secția sau linia de studiu cu predare în limba minorității naționale respective. Cadrele didactice aparținând secției sau liniei de predare trebuie să propună cel puțin 3 candidați.

(3) Rectorul confirmat de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului încheie cu senatul universitar un contract de management, cuprinzând criteriile și indicatorii de performanță managerială, drepturile și obligațiile părților contractuale.

(4) Decanii sunt selectați prin concurs public organizat de noul rector și validat de senatul universitar. La concurs pot participa candidații avizați de consiliul facultății cu votul majorității simple a membrilor acestuia și pe baza unei metodologii specifice elaborate de senatul universitar. Consiliul facultății validează cel puțin 2 candidați.

(5) Menținerea în funcție a directorului general administrativ se face pe baza acordului scris al acestuia de susținere executivă a planului managerial al noului rector.

(6) Consiliul de administrație al universităților de stat este format din rector, prorectorii, decanii, directorul general administrativ și un reprezentant al studenților.

(7) Consiliul de administrație al universităților particulare este numit de către fondatori.

Art. 212. — (1) Rectorul confirmat al universității de stat încheie un contract instituțional cu ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului.

(2) Rectorul poate fi demis de către senatul universitar, în condițiile specificate prin contractul de management și Carta universitară.

(3) Ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului poate revoca din funcție rectorul în condițiile art. 125.

SECȚIUNEA a 2-a

Atribuțiile senatului universitar, ale rectorului, ale consiliului de administrație, ale decanului și ale șefului de departament

Art. 213. — (1) Senatul universitar reprezintă comunitatea universitară și este cel mai înalt for de decizie și deliberare la nivelul universității.

(2) Atribuțiile senatului universitar sunt următoarele:

a) garantează libertatea academică și autonomia universitară;

b) elaborează și adoptă, în urma dezbaterii cu comunitatea universitară, Carta universitară;

c) aprobă planul strategic de dezvoltare instituțională și planurile operaționale, la propunerea rectorului;

d) aprobă, la propunerea rectorului și cu respectarea legislației în vigoare, structura, organizarea și funcționarea universității;

e) aprobă proiectul de buget și execuția bugetară;

f) elaborează și aprobă Codul de asigurare a calității și Codul de etică și deontologie profesională universitară;

g) adoptă Codul universitar al drepturilor și obligațiilor studentului, cu respectarea prevederilor Codului drepturilor și obligațiilor studentului;

h) aprobă metodologiile și regulamentele privind organizarea și funcționarea universității;

i) încheie contractul de management cu rectorul;

j) controlează activitatea rectorului și a consiliului de administrație prin comisii specializate;

k) validează concursurile publice pentru funcțiile din consiliul de administrație;

l) aprobă metodologia de concurs și rezultatele concursurilor pentru angajarea personalului didactic și de cercetare și evaluează periodic resursa umană;

m) aprobă, la propunerea rectorului, sancționarea personalului cu performanțe profesionale slabe, în baza unei metodologii proprii și a legislației în vigoare;

n) îndeplinește alte atribuții, conform Cartei universitare.

(3) Componenta și mărimea senatului universitar sunt stabilite prin Carta universitară, astfel încât să se asigure eficiența decizională și reprezentativitatea comunității academice.

(4) Mandatul senatului universitar este de 4 ani. Durata mandatului unui membru al senatului universitar este de 4 ani, cu posibilitatea înnoirii succesive de maximum două ori. Pentru studenți, durata mandatului se reglementează prin Carta universitară.

(5) Senatul universitar poate fi convocat de rector sau la cererea a cel puțin o treime dintre membrii senatului universitar.

(6) Rectorul reprezintă legal universitatea în relațiile cu terți și realizează conducerea executivă a universității. Rectorul este ordonatorul de credite al universității. Rectorul are următoarele atribuții:

a) realizează managementul și conducerea operativă a universității, pe baza contractului de management;

b) negociază și semnează contractul instituțional cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

c) încheie contractul de management cu senatul universitar;

d) propune spre aprobare senatului universitar structura și reglementările de funcționare ale universității;

e) propune spre aprobare senatului universitar proiectul de buget și raportul privind execuția bugetară;

f) prezintă senatului universitar, în luna aprilie a fiecărui an, raportul prevăzut la art. 130 alin. (2). Senatul universitar validează raportul menționat, în baza referatelor realizate de comisiile sale de specialitate. Aceste documente sunt publice;

g) conduce consiliul de administrație;

h) îndeplinește alte atribuții stabilite de senatul universitar, în conformitate cu contractul de management, Carta universitară și legislația în vigoare.

(7) Durata mandatului de rector este de 4 ani. Mandatul poate fi înnoit cel mult o dată, în urma unui nou concurs, conform prevederilor Cartei universitare. O persoană nu poate fi rector al aceleiași instituții de învățământ superior pentru mai mult de 8 ani, indiferent de perioada în care s-au derulat mandatele și de întreruperile acestora.

(8) Atribuțiile prorectorilor, numărul și durata mandatelor acestora se stabilesc prin Carta universitară.

(9) Decanul reprezintă facultatea și răspunde de managementul și conducerea facultății. Decanul prezintă anual un raport consiliului facultății privind starea facultății. Decanul conduce ședințele consiliului facultății și aplică hotărârile rectorului, consiliului de administrație și senatului universitar. Atribuțiile decanului sunt stabilite în conformitate cu prevederile Cartei universitare și cu legislația în vigoare.

(10) Consiliul facultății reprezintă organismul decizional și deliberativ al facultății. Consiliul facultății are următoarele atribuții:

a) aprobă, la propunerea decanului, structura, organizarea și funcționarea facultății;

b) aprobă programele de studii gestionate de facultate;

c) controlează activitatea decanului și aprobă rapoartele anuale ale acestuia privind starea generală a facultății, asigurarea calității și respectarea eticii universitare la nivelul facultății;

d) îndeplinește alte atribuții, stabilite prin Carta universitară sau aprobate de senatul universitar și în conformitate cu legislația în vigoare.

(11) Directorul de departament realizează managementul și conducerea operativă a departamentului. În exercitarea acestei funcții, el este ajutat de consiliul departamentului, conform Cartei universitare. Directorul de departament răspunde de planurile

de învățământ, de statele de funcții, de managementul cercetării și al calității și de managementul financiar al departamentului.

(12) Selecția, angajarea, evaluarea periodică, formarea, motivarea și încetarea relațiilor contractuale de muncă ale personalului sunt de răspunderea directorului de departament, a conducătorului școlii doctorale sau a decanului, conform prevederilor Cartei universitare.

(13) Consiliul de administrație al universității asigură, sub conducerea rectorului sau a unei alte persoane desemnate prin Carta universitară, în cazul universităților particulare și confesionale particulare, conducerea operativă a universității și aplică deciziile strategice ale senatului universitar. De asemenea, consiliul de administrație:

a) stabilește în termeni operaționali bugetul instituțional;
b) aprobă execuția bugetară și bilanțul anual;
c) aprobă propunerile de scoatere la concurs a posturilor didactice și de cercetare;

d) avizează propunerile de programe noi de studii și formulează propuneri către senatul universitar de terminare a acelor programe de studii care nu se mai încadrează în misiunea universității sau care sunt ineficiente academic și financiar;

e) aprobă operațiunile financiare care depășesc plafoanele stabilite de senatul universitar, în universitățile de stat, respectiv de fondatori, în universitățile particulare;

f) propune senatului universitar strategii ale universității pe termen lung și mediu și politici pe domenii de interes ale universității.

(14) Studenții au cel puțin un reprezentant în comisiile de etică, de cazări, de asigurare a calității, precum și în alte comisii cu caracter social.

Art. 214. — (1) Funcțiile de conducere de rector, de prorector, de decan, de prodecan, de director de departament sau de unitate de cercetare-dezvoltare, proiectare, microproducție nu se cumulează.

(2) În cazul vacantării unui loc în funcțiile de conducere, se procedează la alegeri parțiale, în cazul directorului de departament, sau se organizează concurs public, potrivit Cartei universitare, în termen de maximum 3 luni de la data vacantării.

(3) Numărul de prorectori și de prodecani din instituțiile de învățământ superior se stabilește prin Carta universitară.

(4) Atribuțiile și competențele structurilor și ale funcțiilor de conducere din învățământul superior sunt stabilite prin Carta universitară a instituției, potrivit legii. Hotărârile senatelor universitare, ale consiliilor facultăților și ale departamentelor se iau cu votul majorității membrilor prezenți, dacă numărul celor prezenți reprezintă cel puțin două treimi din numărul total al membrilor. Membrii acestor structuri de conducere au drept de vot deliberativ egal.

(5) Structura administrativă a universității este condusă de către un director administrativ și este organizată pe direcții. Postul de director general administrativ se ocupă prin concurs organizat de consiliul de administrație al instituției de învățământ superior. Președintele comisiei de concurs este rectorul instituției. Din comisie face parte, în mod obligatoriu, un reprezentant al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Validarea concursului se face de către senatul universitar, iar numirea pe post, de către rector.

(6) Unitățile de cercetare-dezvoltare sunt conduse de directori ai unităților respective, potrivit Cartei universitare.

(7) Prin Carta universitară, universitatea își poate dezvolta structuri consultative formate din reprezentanți ai mediului economic și personalității din mediul academic, cultural și profesional extern.

Art. 215. — (1) După împlinirea vârstei de pensionare, ocuparea oricărei funcții de conducere în universitățile de stat, particulare și confesionale este interzisă, cu excepția mandatelor în exercițiu la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Persoanele care exercită o funcție de conducere sau de demnitate publică au dreptul de a li se rezerva postul din sistemul educațional.

(3) Persoanele care ocupă o funcție de conducere sau de demnitate publică nu pot exercita funcția de rector pe perioada îndeplinirii mandatului.

(4) Funcția de rector este incompatibilă cu deținerea de funcții de conducere în cadrul unui partid politic, pe perioada exercitării mandatului.

(5) Funcțiile de conducere sau de demnitate publică se pot cumula cu funcțiile didactice și/sau de cercetare.

SECȚIUNEA a 3-a

Rolul statului în învățământul superior

Art. 216. — (1) Statul își exercită atribuțiile în domeniul învățământului superior prin intermediul Parlamentului, Guvernului și Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului are următoarele atribuții principale:

a) propune politicile și strategiile naționale pentru învățământul superior, ca parte a Ariei europene a învățământului superior;

b) elaborează reglementările de organizare și funcționare a sistemului de învățământ superior;

c) monitorizează și verifică direct sau prin organisme abilitate în acest sens respectarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea învățământului superior, cercetarea universitară, managementul financiar, etica universitară și asigurarea calității în învățământul superior;

d) gestionează procesul de evaluare periodică, de clasificare a universităților și de ierarhizare a programelor de studii ale acestora;

e) controlează gestionarea RMUR;

f) organizează recunoașterea și echivalarea diplomelor și certificatelor conform normelor interne și în conformitate cu normele europene; elaborează metodologia prin care se pot recunoaște automat diplomele și certificatele obținute în universități din statele membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană, precum și în universități de prestigiu din alte state, pe baza unei liste aprobate și reactualizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului; organizează recunoașterea automată a funcțiilor didactice universitare și a calității de conducător de doctorat, conform unei metodologii proprii; încasează sume, în lei sau în valută, pentru recunoașterea și echivalarea diplomelor și certificatelor și pentru vizarea actelor de studii;

g) elaborează și propune proiectul de buget pentru învățământul superior, ca parte a bugetului educației și bugetului cercetării;

h) verifică și gestionează sistemul de indicatori statistici de referință pentru învățământul superior și bazele de date corespunzătoare pentru monitorizarea și prognozarea evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii;

i) susține realizarea de studii și de cercetări în învățământul superior;

j) publică anual un raport privind starea învățământului superior.

Art. 217. — (1) Pentru exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului constituie registre de experți și se sprijină pe organisme consultative, la nivel național, alcătuite pe criterii de prestigiu profesional și moral: Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU), Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS), Colegiul consultativ pentru cercetare-dezvoltare și inovare (CCCDI), Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU), Consiliul de etică și management universitar (CEMU) și Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI). Din aceste organisme pot face parte cadre didactice și cercetători, având cel puțin titlul de conferențiar sau de cercetător științific II ori titluri echivalente obținute în

străinătate, membri ai Academiei Române și ai unor instituții de cultură, precum și un membru student în CEMU și CNCU și un student cu statut de observator în CNFIS, sau reprezentanți ai mediului de afaceri în CCCDI sau, ca observatori, în CNFIS.

(2) Consiliile prevăzute la alin. (1) beneficiază de un secretariat tehnic care se constituie și funcționează prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Înființarea, regulamentele de organizare și funcționare, structura și componența organismelor specializate prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, conform legii. Bugetele acestor organisme sunt gestionate prin Unitatea executivă pentru finanțarea învățământului superior, a cercetării, dezvoltării și inovării (UEFISCDI) și se constituie pe bază contractuală între Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și UEFISCDI sau din alte surse legal constituite, gestionate de UEFISCDI.

(4) CNCS se constituie prin reorganizarea, prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, a Consiliului Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior.

Art. 218. — (1) Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior are ca atribuții principale elaborarea și actualizarea permanentă a indicatorilor de monitorizare a învățământului superior și prognoza evoluției acestuia în raport cu dinamica pieței muncii. Acest consiliu publică anual datele corespunzătoare acestor indicatori.

(2) Consiliul de Etică și Management Universitar se pronunță asupra litigiilor de etică universitară și are ca principale atribuții:

a) monitorizarea punerii în aplicare a politicilor de etică universitară la nivelul sistemului de învățământ superior;

b) auditarea comisiilor de etică din universități și prezentarea unui raport anual privind etica universitară. Acest raport se face public;

c) constatarea încălcării de către o instituție de învățământ superior a obligațiilor prevăzute de prezenta lege;

d) elaborarea și publicarea Codului de referință al eticii și deontologiei universitare, care este un document public. În arbitrarea litigiilor, Consiliul de Etică și Management Universitar se bazează pe principiile și procedurile elaborate în acest document.

(3) Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării este organismul prevăzut de Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 219. — (1) CNATDCU are următoarele atribuții:

a) propune un set de standarde minimale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare. Aceste standarde se adoptă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. Standardele minimale de acceptare de către CNATDCU a dosarului pentru obținerea atestatului de abilitare nu depind de funcția didactică sau gradul profesional al candidatului și sunt identice cu standardele de acordare a titlului de profesor universitar;

b) propune metodologia-cadru prevăzută la art. 295 alin. (1);

c) verifică anual, la solicitarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau din proprie inițiativă, modul de desfășurare a concursurilor pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare din universități. Raportul de verificare instituțională este prezentat ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, specificând concluzii bazate pe date și documente;

d) prezintă un raport anual Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului privind resursa umană pentru activitățile didactice și de cercetare din învățământul superior, în baza unor indicatori specifici. Acest raport este public;

e) alte atribuții stabilite prin lege sau prin regulamentul de organizare și funcționare.

(2) CNFIS are următoarele atribuții principale:

a) propune metodologia de finanțare a universităților și stabilește costul mediu per student echivalent pe cicluri și domenii de studii;

b) verifică periodic, la solicitarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau din proprie inițiativă, realizarea proiectelor de dezvoltare instituțională și eficiența gestionării fondurilor publice de către universități și face propuneri pentru finanțarea complementară a universităților pe bază de proiecte instituționale;

c) prezintă anual Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului un raport privind starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun. Acest raport este public.

(3) CNCS are următoarele atribuții principale:

a) stabilește standardele, criteriile și indicatorii de calitate pentru cercetarea științifică, aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului;

b) auditează periodic, la solicitarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau din proprie inițiativă, cercetarea științifică universitară ori din unitățile de cercetare-dezvoltare;

c) gestionează programe de cercetare și procese de evaluare a proiectelor de cercetare care sunt propuse pentru finanțare competitivă;

d) prezintă anual Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului un raport privind starea cercetării științifice în învățământul superior și performanțele universităților. Raportul este public și va fi afișat pe site-ul CNCS.

(4) Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU) are în atribuții elaborarea strategiei de dezvoltare, evaluare periodică și coordonarea sistemului de biblioteci din învățământul superior.

Art. 220. — (1) Pentru monitorizarea eficienței manageriale, a echității și a relevanței învățământului superior pentru piața muncii, se stabilește, în termen de maximum 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, un sistem de indicatori statistici de referință pentru învățământul superior, corelat cu sistemele de indicatori statistici de referință la nivel european din domeniu.

(2) Sistemul de indicatori va fi elaborat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin consultarea Consiliului Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), a ARACIS, a CNCS, a CNFIS, a CNATDCU și a Autorității Naționale pentru Calificări, și se aprobă prin hotărâre a Guvernului. Raportul anual privind starea învățământului superior se bazează pe indicatorii prevăzuți la alin. (1).

Art. 221. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului își realizează atribuțiile în domeniul cercetării prin Autoritatea Națională de Cercetare Științifică, conform legii.

(2) În exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului colaborează cu Consiliul Național al Rectorilor și, după caz, cu autorități și asociații profesionale și științifice naționale și internaționale reprezentative, federații sindicale la nivel de ramură și federații studențești legal constituite la nivel național. Reprezentanții învățământului particular sunt parteneri de dialog social.

CAPITOLUL XII

Finanțarea și patrimoniul universităților

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 222. — (1) Învățământul universitar de stat este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată anual de Guvern și cu taxă, în condițiile legii.

(2) În învățământul universitar de stat gratuit se pot percepe taxe pentru: depășirea duratei de școlarizare prevăzute de lege, admiteri, înmatriculări, reînmatriculări, repetarea examenelor și a altor forme de verificare, care depășesc prevederile planului

de învățământ. De asemenea, se pot percepe taxe și pentru activități neincluse în planul de învățământ, conform metodologiei aprobate de senatul universitar.

(3) Finanțarea învățământului superior de stat se asigură din fonduri publice, în concordanță cu următoarele cerințe:

a) considerarea dezvoltării învățământului superior ca responsabilitate publică și a învățământului, în general, ca prioritate națională;

b) asigurarea calității învățământului superior la nivelul standardelor din Spațiul European al Învățământului Superior pentru pregătirea resurselor umane și dezvoltarea personală a cetățeni ai unei societăți democratice bazate pe cunoaștere;

c) profesionalizarea resurselor umane în concordanță cu diversificarea pieței muncii;

d) dezvoltarea învățământului superior și a cercetării științifice și creației artistice universitare pentru integrarea la vârf în viața științifică mondială.

(4) Execuția bugetară anuală a instituțiilor de învățământ superior de stat se face publică.

(5) Finanțarea învățământului superior de stat poate fi realizată pe bază de contract și prin contribuția altor ministere, pentru acele instituții de învățământ superior care pregătesc specialiști în funcție de cerințele ministerelor respective, precum și prin alte surse, inclusiv împrumuturi și ajutoare externe.

(6) Toate resursele de finanțare ale universităților de stat sunt venituri proprii.

(7) Statul poate sprijini învățământul superior particular acreditat.

(8) Instituțiile de învățământ superior de stat și particulare pot primi donații din țară și din străinătate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art. 223. — (1) Instituțiile de învățământ superior de stat funcționează ca instituții finanțate din fondurile alocate de la bugetul de stat, venituri extrabugetare și din alte surse, potrivit legii.

(2) Veniturile acestor instituții se compun din sume alocate de la bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pe bază de contract, pentru finanțarea de bază, finanțarea complementară și finanțarea suplimentară, realizarea de obiective de investiții, fonduri alocate pe bază competițională pentru dezvoltare instituțională, fonduri alocate pe bază competițională pentru incluziune, burse și protecția socială a studenților, precum și din venituri proprii, dobânzi, donații, sponsorizări și taxe percepute în condițiile legii de la persoane fizice și juridice, române sau străine, și din alte surse. Aceste venituri sunt utilizate de instituțiile de învățământ superior, în condițiile autonomiei universitare, în vederea realizării obiectivelor care le revin în cadrul politicii statului din domeniul învățământului și cercetării științifice universitare.

(3) Finanțarea suplimentară se acordă din fonduri publice de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pentru a stimula excelența instituțiilor și a programelor de studii, atât din cadrul universităților de stat, cât și al celor particulare. Finanțarea suplimentară se acordă conform prevederilor art. 197 lit. a).

(4) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului asigură finanțarea de bază pentru universitățile de stat, prin granturi de studii calculate pe baza costului mediu per student echivalent, per domeniu, per cicluri de studiu și per limbă de predare. Granturile de studii vor fi alocate prioritar spre acele domenii care asigură dezvoltarea sustenabilă și competitivă a societății, iar în interiorul domeniului, prioritar, celor mai bine plasate programe în ierarhia calității acestora, numărul de granturi de studii alocate unui program variind în funcție de poziția programului în această ierarhie.

(5) Finanțarea de bază este multianuală, asigurându-se pe toată durata unui ciclu de studii.

(6) Finanțarea complementară se realizează de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului prin:

a) subvenții pentru cazare și masă;

b) fonduri alocate pe bază de priorități și norme specifice pentru dotări și alte cheltuieli de investiții și reparații capitale;

c) fonduri alocate pe baze competiționale pentru cercetarea științifică universitară.

(7) Finanțarea instituțiilor de învățământ superior de stat se face pe bază de contract încheiat între Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și instituția de învățământ superior respectivă, după cum urmează:

a) contract instituțional pentru finanțarea de bază, pentru fondul de burse și protecție socială a studenților, pentru fondul de dezvoltare instituțională, precum și pentru finanțarea de obiective de investiții;

b) contract complementar pentru finanțarea reparațiilor capitale, a dotărilor și a altor cheltuieli de investiții, precum și subvenții pentru cazare și masă;

c) contractele instituționale și complementare sunt supuse controlului periodic efectuat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și CNFIS.

(8) Finanțarea cercetării științifice universitare se face conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare, și legislației specifice domeniului cercetării-dezvoltării.

(9) Fondurile pentru burse și protecție socială a studenților se alocă în funcție de numărul de studenți de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii.

(10) Studenții beneficiază de burse de performanță sau de merit, pentru stimularea excelenței, precum și de burse sociale, pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse. Cuantumul minim al burselor sociale se propune anual de către CNFIS, ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare.

(11) Universitățile pot suplimenta fondul de burse prin venituri proprii extrabugetare.

(12) Categoriile de cheltuieli eligibile și metodologia de distribuire a acestora din finanțarea complementară și suplimentară se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la inițiativa Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în termen de maximum 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(13) Rectorii universităților de stat, prin contractul instituțional încheiat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, sunt direct responsabili de alocarea resurselor instituției, prioritar spre departamentele și structurile cele mai performante.

Art. 224. — Statul român poate acorda anual burse pentru sprijinirea etnicilor români din țări învecinate și a etnicilor români cu domiciliul stabil în străinătate, care doresc să studieze în cadrul unităților și instituțiilor de învățământ de stat din România.

Art. 225. — (1) Programele de studii de master și doctorat în științe și tehnologii avansate, cele care se desfășoară în limbi de circulație internațională, precum și doctoratele în cotutelă cu universități de prestigiu din străinătate beneficiază de finanțare preferențială, acordată conform propunerilor CNFIS.

(2) Fondurile rămase la sfârșitul anului din execuția bugetului prevăzut în contractul instituțional și complementar, precum și fondurile aferente cercetării științifice universitare și veniturile extrabugetare rămân la dispoziția universităților și se cuprind în bugetul de venituri și cheltuieli al instituției, fără vărsăminte la bugetul de stat și fără afectarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru anul următor.

Art. 226. — (1) Universitățile de stat sau particulare au patrimoniu propriu, pe care îl gestionează conform legii.

(2) Drepturile pe care le au universitățile asupra bunurilor din patrimoniul propriu pot fi drepturi reale, după caz, drept de proprietate sau de membrăminte ale acestuia, uz, uzufruct, servitute și superficiei, potrivit dispozițiilor Codului civil, drept de folosință dobândit prin închiriere, concesiune, comodat și altele asemenea ori drept de administrare, în condițiile legii.

(3) În patrimoniul universităților pot exista și drepturi de creață izvorâte din contracte, convenții sau hotărâri judecătorești.

(4) Universitățile de stat pot avea în patrimoniu bunuri mobile și imobile din domeniul public sau din domeniul privat al statului.

(5) Drepturile subiective ale universităților asupra bunurilor din domeniul public al statului pot fi drepturi de administrare, de folosință, de concesiune ori de închiriere, în condițiile legii.

(6) Prin hotărâre a Guvernului, bunurile din domeniul public al statului pot fi trecute în domeniul privat al statului și transmise în proprietate universităților de stat, în condițiile legii.

(7) Universitățile de stat au drept de proprietate asupra bunurilor existente în patrimoniul lor la data intrării în vigoare a prezentei legi. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului este împuternicit să emită certificat de atestare a dreptului de proprietate pentru universitățile de stat pe baza documentației înaintate de acestea.

(8) Dreptul de proprietate al universităților de stat asupra bunurilor prevăzute la alin. (7) se exercită în condițiile prevăzute de Carta universitară, cu respectarea dispozițiilor dreptului comun.

(9) Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile, precum și alte drepturi reale ale universităților de stat sunt supuse procedurii publicității imobiliare prevăzute de legislația specială în materie.

(10) În cazul desființării unei universități de stat, bunurile aflate în proprietate, rămase în urma lichidării, trec în proprietatea privată a statului.

(11) Universitățile particulare sunt titulare ale dreptului de proprietate ori ale altor drepturi reale pe care le exercită asupra patrimoniului, în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Organizarea și funcționarea învățământului superior particular și confesional particular

Art. 227. — (1) Instituțiile de învățământ superior particulare și instituțiile de învățământ superior confesionale particulare sunt:

a) fondate din inițiativa și cu resursele materiale și financiare ale unei fundații sau asociații, ale unui cult religios ori ale unui alt furnizor de educație, recunoscut ca atare potrivit prevederilor prezentei legi;

b) persoane juridice de drept privat.

(2) Instituțiile de învățământ superior particulare au autonomie universitară, conform prevederilor prezentei legi, și autonomie economico-financiară, având drept fundament proprietatea privată, garantată de Constituție.

(3) Structurile universităților particulare și confesionale particulare, atribuțiile, durata mandatelor, precum și alte considerente legate de statutul acestora sunt stabilite de Carta universitară, avizate de fondatori și aprobate de senatul universitar cu respectarea strictă a prevederilor prezentei legi.

SECȚIUNEA a 3-a

Înființarea instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare

Art. 228. — (1) O instituție de învățământ superior particulară și confesională particulară trebuie să parcurgă toate procedurile de autorizare provizorie și acreditare stabilite de prezenta lege.

(2) Instituțiile de învățământ superior particulare și confesionale particulare sunt acreditate prin lege, inițiată de către Guvern la propunerea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Universităților acreditate li se recunoaște perioada de funcționare legală.

SECȚIUNEA a 4-a

Patrimoniul instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare

Art. 229. — (1) Patrimoniul instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare constă în patrimoniul inițial al fondatorilor, la care se adaugă patrimoniul dobândit ulterior.

(2) Instituțiile de învățământ superior particulare și confesionale particulare, pe durata existenței lor, dispun de patrimoniul pus la dispoziția lor, conform legii.

(3) Toate deciziile privind patrimoniul instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare sunt luate de către consiliul de administrație.

SECȚIUNEA a 5-a

Desființarea instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare

Art. 230. — (1) Desființarea, dizolvarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare se face în condițiile legii. Inițiativa desființării instituțiilor de învățământ superior particulare sau confesionale particulare poate aparține și fondatorilor.

(2) În caz de desființare, dizolvare sau lichidare, patrimoniul instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare revine fondatorilor.

(3) Desființarea universităților particulare se va face cu protecția intereselor studenților.

SECȚIUNEA a 6-a

Finanțarea instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare

Art. 231. — Sursele de finanțare ale instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare sunt compuse din:

a) sumele depuse de fondatori;

b) taxe de studiu și alte taxe școlare;

c) sponsorizări, donații, granturi și finanțări acordate pe bază de competiție, exploatarea rezultatelor cercetării, dezvoltării, inovării și alte surse legal constituite.

TITLUL IV

Statutul personalului didactic

CAPITOLUL I

Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 232. — Statutul reglementează:

a) funcțiile, competențele, responsabilitățile, drepturile și obligațiile specifice personalului didactic și didactic auxiliar, precum și ale celui de conducere, de îndrumare și de control;

b) formarea inițială și continuă a personalului didactic și a personalului de conducere, de îndrumare și de control;

c) condițiile și modalitățile de ocupare a posturilor și a funcțiilor didactice, didactice auxiliare, a funcțiilor de conducere, de îndrumare și de control, precum și condițiile și modalitățile de eliberare din aceste posturi și funcții, de încetare a activității și de pensionare a personalului didactic și didactic auxiliar;

d) criteriile de normare, de acordare a distincțiilor și de aplicare a sancțiunilor.

Art. 233. — (1) Personalul didactic cuprinde persoanele din sistemul de învățământ responsabile cu instruirea și educația.

(2) Din categoria personalului didactic pot face parte persoanele care îndeplinesc condițiile de studii prevăzute de lege, care au capacitatea de exercitare deplină a drepturilor, o conduită morală conformă deontologiei profesionale și sunt apte din punct de vedere medical și psihologic pentru îndeplinirea funcției.

Art. 234. — (1) Încadrarea și menținerea într-o funcție didactică sau didactică auxiliară, precum și într-o funcție de conducere, de îndrumare și de control sunt condiționate de prezentarea unui certificat medical, eliberat pe un formular specific elaborat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Ministerul Sănătății. Incompatibilitățile de ordin medical cu funcția didactică sunt stabilite prin protocol

încheiat între Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Ministerul Sănătății.

(2) Personalul didactic, didactic auxiliar, de conducere, de îndrumare și de control care se consideră nedreptățit poate solicita o expertiză a capacității de muncă.

(3) Nu pot ocupa funcțiile prevăzute la alin. (1) persoanele lipsite de acest drept, pe durata stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare penală.

(4) În situații de inaptitudine profesională de natură psihocomportamentală, conducerea unității sau a instituției de învățământ poate solicita, cu acordul consiliului de administrație, un nou examen medical complet. Aceeași prevedere se aplică, în mod similar, funcțiilor de conducere, de îndrumare și de control, precum și personalului din unitățile conexe învățământului.

(5) Nu pot ocupa posturile didactice, de conducere sau de îndrumare și de control în învățământ persoanele care desfășoară activități incompatibile cu demnitatea funcției didactice, cum sunt:

a) prestarea de către cadrul didactic a oricărei activități comerciale în incinta unității de învățământ sau în zona limitrofă;

b) comerțul cu materiale obscene sau pornografice scrise, audio ori vizuale;

c) practicarea, în public, a unor activități cu componentă lubrică sau altele care implică exhibarea, în manieră obscenă, a corpului.

Art. 235. — Pentru instituțiile de învățământ militar și învățământ de informații, ordine publică și securitate națională, se prevăd următoarele:

a) aplicarea prevederilor prezentei legi la specificul militar/de informații, ordine publică și securitate națională se face prin ordine, regulamente și instrucțiuni proprii;

b) personalul didactic militar/de informații, ordine publică și securitate națională și civil se constituie din personalul prevăzut în prezenta lege și din corpul instructorilor militari/de informații, ordine publică și securitate națională;

c) personalul didactic militar/de informații, ordine publică și securitate națională are drepturile și îndatoririle care decurg din prezenta lege și din calitatea de cadru militar în activitate, respectiv de funcționar public cu statut special;

d) pentru funcțiile didactice aferente corpului instructorilor militari/de informații, ordine publică și securitate națională, condițiile care se cer pentru ocuparea acestora, precum și normele didactice, competențele și responsabilitățile se stabilesc prin instrucțiuni proprii;

e) perfecționarea pregătirii personalului didactic se realizează conform prevederilor prezentei legi și reglementărilor specific militare/de informații, ordine publică și securitate națională;

f) personalul didactic, inclusiv cel din corpul instructorilor militari/de informații, ordine publică și securitate națională, poate obține definitivarea în învățământ și gradele didactice, în condițiile stabilite de prezenta lege.

SECȚIUNEA a 2-a

Formarea inițială și continuă.

Cariera didactică

Art. 236. — (1) Formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar cuprinde:

a) formarea inițială, teoretică, în specialitate, realizată prin universități, în cadrul unor programe acreditate potrivit legii;

b) master didactic cu durata de 2 ani;

c) stagiul practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, sub coordonarea unui profesor mentor.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), formarea personalului din educația antepreșcolară se realizează prin liceele pedagogice.

(3) Pentru a obține altă specializare, absolvenții studiilor de licență pot urma un modul de minimum 90 de credite transferabile care atestă obținerea de competențe de predare a unei discipline din domeniul fundamental aferent domeniului de

specializare înscris pe diploma de licență. Acest modul poate fi urmat în paralel cu masterul didactic sau după finalizarea acestuia.

Art. 237. — (1) În calitatea sa de principal finanțator, pe baza analizei nevoilor de formare din sistem, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului stabilește rețeaua de formare și calificările de formare inițială teoretică în specialitate a personalului didactic.

(2) Programele de formare inițială teoretică în specialitate și psihopedagogică sunt acreditate și evaluate periodic de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin intermediul ARACIS sau al altor organisme abilitate, potrivit legii.

Art. 238. — (1) Studenții și absolvenții de învățământ superior care optează pentru profesiunea didactică au obligația să absolve cursurile unui master didactic cu durata de 2 ani.

(2) Programele de studii ale masterului didactic sunt elaborate pe baza standardelor profesionale pentru funcțiile didactice, se aprobă de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se acreditează conform legii.

(3) Studenții care frecventează cursurile masterului didactic acreditat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului într-o instituție publică pot beneficia de burse de studiu finanțate de la bugetul de stat.

(4) Cuantumul unei burse acordate de la bugetul de stat este egal cu salariul net al unui profesor debutant.

(5) Criteriile de acordare a bursei de la bugetul de stat se stabilesc de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(6) Absolvenților masterului didactic li se eliberează diplomă de master didactic în domeniul programului de licență.

(7) Planurile de învățământ ale studiilor de licență în specialitatea pedagogia învățământului primar și preșcolar sunt elaborate pe baza standardelor profesionale stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 239. — (1) Înscrierea pentru efectuarea stagiului practic prevăzut la art. 236 alin. (1) lit. c) este condiționată de obținerea diplomei de licență și a diplomei de master didactic.

(2) În vederea realizării pregătirii practice din cadrul masterului didactic se constituie o rețea permanentă de unități de învățământ, în baza unor acorduri-cadru încheiate între unitățile/instituțiile de învățământ care asigură formarea inițială și inspectoratele școlare, în condiții stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Pe baza acestor acorduri-cadru, unitățile/instituțiile de învățământ care asigură formarea inițială încheie contracte de colaborare cu durata de 1—4 ani școlari cu unitățile de învățământ din rețeaua prevăzută la alin. (2) pentru stabilirea condițiilor de organizare și desfășurare a stagiilor practice.

(4) Unitățile/instituțiile de învățământ care asigură formarea inițială pot realiza independent parteneriate cu instituții ofertante de servicii în domeniu — centre de consiliere, cluburi și palate ale copiilor, centre logopedice și organizații nonguvernamentale.

(5) Pregătirea practică din cadrul masterului didactic se poate derula sub forma unei perioade de stagiul în străinătate în cadrul unui program al Uniunii Europene — componenta dedicată formării inițiale a profesorilor — perioadă certificată prin documentul Europass Mobilitate.

Art. 240. — (1) Ocuparea unei funcții didactice pentru perioada stagiului practic cu durata de un an școlar se realizează prin:

a) concurs pe posturi/catedre vacante/rezervate;

b) repartizare de către inspectoratul școlar județean/al municipiului București pe posturile rămase neocupate în urma concursului.

(2) Persoanelor aflate în perioada stagiului practic cu durata de un an școlar li se aplică, în mod corespunzător funcției didactice ocupate temporar, toate prevederile prezentei legi, precum și toate celelalte prevederi corespunzătoare din legislația în vigoare.

Art. 241. — (1) Examenul național de definitivare în învățământ este organizat de Ministerul Educației, Cercetării,

Tineretului și Sportului, conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, și cuprinde:

a) etapa I, eliminatorie — realizată de către inspectoratele școlare în perioada stagiului practic cu durata de un an școlar și constând în evaluarea activității profesionale la nivelul unității de învățământ, evaluarea portofoliului profesional personal și în susținerea a cel puțin două inspecții la clasă;

b) etapa a II-a, finală — realizată la finalizarea stagiului practic cu durata de un an școlar și constând într-o examinare scrisă, pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru fiecare specialitate în parte.

(2) Cadrele didactice care promovează examenul de definitivare dobândesc titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar.

(3) Cadrelor didactice angajate cu contract de muncă pe o perioadă determinată, care au promovat examenul de definitivare în învățământ, li se poate asigura continuitatea pe postul didactic/catedra ocupat(ă), prin hotărârea consiliului de administrație din unitatea de învățământ respectivă, în condițiile legii.

(4) Persoanele care nu promovează examenul de definitivare în învățământ pot participa la cel mult două alte sesiuni ale acestui examen, în condițiile reluării de fiecare dată, anterior susținerii examenului, a stagiului de practică cu durata de un an școlar.

(5) Stagiul de practică cu durata de un an școlar și examenul de definitivare în învățământ pot fi reluate, în condițiile legii, într-un interval de timp care nu depășește 5 ani de la începerea primului stagiul de practică.

(6) Persoanele care nu promovează examenul de definitivare în învățământ, în condițiile prezentului articol, pot fi angajate în sistemul național de învățământ preuniversitar numai pe perioadă determinată, cu statut de profesor debutant.

Art. 242. — (1) Formarea continuă a cadrelor didactice cuprinde dezvoltarea profesională și evoluția în carieră.

(2) Evoluția în carieră se realizează prin gradul didactic II și gradul didactic I, examene de certificare a diferitelor niveluri de competență.

(3) Probele de examen, tematica, bibliografia, precum și procedura de organizare și desfășurare a examenelor pentru obținerea gradelor didactice sunt reglementate prin metodologie elaborată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Gradul didactic II se obține de către personalul didactic de predare care are o vechime la catedră de cel puțin 4 ani de la obținerea definitivării în învățământ, prin promovarea următoarelor probe:

a) o inspecție școlară specială, precedată de cel puțin două inspecții școlare curente eșalonate pe parcursul celor 4 ani;

b) un test din metodică specialității, cu abordări interdisciplinare și de creativitate, elaborat pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru fiecare specialitate în parte;

c) o probă orală de pedagogie, pe baza unei programe aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, care cuprinde și elemente de psihologie și de sociologie educațională.

(5) Gradul didactic I se poate obține de către personalul didactic de predare care are o vechime la catedră de cel puțin 4 ani de la acordarea gradului didactic II, prin promovarea următoarelor probe:

a) un colochiu de admitere, pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru fiecare specialitate în parte;

b) o inspecție școlară specială, precedată de cel puțin două inspecții școlare curente, eșalonate pe parcursul celor 4 ani, toate apreciate cu calificativul maxim;

c) elaborarea unei lucrări metodico-științifice, sub îndrumarea unui conducător științific stabilit de instituția cu competențe în domeniu;

d) susținerea lucrării metodico-științifice, în fața comisiei înstitute, conform metodologiei Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(6) În caz de nepromovare, examenele pentru obținerea gradelor didactice II, respectiv I, pot fi repetate la un interval de cel puțin 2 ani școlari.

(7) Personalului didactic încadrat în învățământul preuniversitar, care îndeplinește condițiile de formare inițială și care a obținut titlul științific de doctor, i se acordă gradul didactic I, pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(8) Personalul didactic care a obținut definitivarea în învățământ sau gradul didactic II cu media 10 se poate prezenta, după caz, la examenele pentru gradul II, respectiv gradul I, cu un an mai devreme față de perioada prevăzută de prezenta lege.

(9) În cazul în care profesorii au dobândit două sau mai multe specialități, definitivarea în învățământ și gradele didactice II și I obținute la una dintre acestea sunt recunoscute pentru oricare dintre specialitățile dobândite prin studii.

(10) Gradele didactice se acordă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 243. — (1) Personalul didactic care a obținut gradul didactic I, cu performanțe deosebite în activitatea didactică și managerială, poate dobândi titlul de profesor-emerit în sistemul de învățământ preuniversitar, acordat în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Persoana care dobândește titlul de profesor-emerit beneficiază de:

a) prioritate la ocuparea unui post prin transfer consimțit de unitățile de învățământ implicate;

b) calitatea de mentor pentru formarea continuă a cadrelor didactice;

c) prioritate la ocuparea posturilor didactice în condiții de medii egale;

d) acordarea unui premiu anual în bani din fondurile programelor naționale inițiate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

e) delegare de către inspectoratele școlare pentru rezolvarea atribuțiilor acestora în teritoriu.

Art. 244. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului stabilește obiectivele și coordonează formarea continuă a personalului didactic la nivel de sistem de învățământ preuniversitar, în conformitate cu strategiile și politicile naționale.

(2) Unitățile și instituțiile de învățământ preuniversitar, pe baza analizei de nevoi, stabilesc obiectivele și formarea continuă, inclusiv prin conversie profesională, pentru angajații proprii.

(3) Acreditarea și evaluarea periodică a furnizorilor de formare continuă și a programelor de formare oferite de aceștia, metodologia-cadru de organizare și desfășurare a formării continue sunt realizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin direcțiile de specialitate.

(4) Casele corpului didactic sunt centre de resurse și asistență educațională și managerială pentru cadrele didactice și didactice auxiliare și se pot acredita ca furnizori de formare continuă.

(5) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control și recalificarea profesională sunt fundamentate pe standardele profesionale pentru profesia didactică, standarde de calitate și competențe profesionale și au următoarele finalități generale:

a) actualizarea și dezvoltarea competențelor în domeniul de specializare corespunzător funcției didactice ocupate, precum și în domeniul psihopedagogic și metodic;

b) dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică, prin sistemul de pregătire și obținere a gradelor didactice;

c) dobândirea sau dezvoltarea competențelor de conducere, de îndrumare și de control;

d) dobândirea de noi competențe, prin programe de conversie pentru noi specializări și/sau ocuparea de noi funcții didactice, altele decât cele ocupate în baza formării inițiale;

e) dobândirea unor competențe complementare prin care se extinde categoria de activități ce pot fi prestate în activitatea curentă, cum ar fi predarea asistată de calculator, predarea în limbi străine, consilierea educațională și orientarea în carieră, educația adulților și altele;

f) dezvoltarea și extinderea competențelor transversale privind interacțiunea și comunicarea cu mediul social și cu mediul pedagogic, asumarea de responsabilități privind organizarea, conducerea și îmbunătățirea performanței strategice a grupurilor profesionale, autocontrolul și analiza reflexivă a propriei activități și altele.

(6) Descrierea competențelor menționate, precum și a modalităților de evaluare și certificare a acestora în cadrul sistemului de credite profesionale transferabile se realizează prin metodologia formării continue a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control, aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 245. — (1) Pentru personalul didactic, de conducere, de îndrumare și de control, formarea continuă este un drept și o obligație.

(2) Organizarea, desfășurarea, evaluarea și finanțarea activităților de formare continuă se stabilesc prin metodologie aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Formarea continuă a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control se realizează în funcție de evoluțiile din domeniul educației și formării profesionale, inclusiv în ceea ce privește curriculumul național, precum și în funcție de interesele și nevoile personale de dezvoltare.

(4) Obținerea prin studiile corespunzătoare a unei noi specializări didactice, diferite de specializarea curentă, se consideră formare continuă.

(5) Pe lângă una sau mai multe specializări, cadrele didactice pot dobândi competențe didactice, pentru disciplinele din același domeniu fundamentat cu domeniul licenței, prin programe de formare stabilite prin hotărâre a Guvernului.

(6) Personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, minimum 90 de credite profesionale transferabile.

(7) Programele de conversie profesională intră în atribuțiile instituțiilor de învățământ superior și se desfășoară în baza unor norme metodologice specifice.

(8) Evaluarea și validarea achizițiilor dobândite de personalul didactic, de conducere, de îndrumare și de control prin diferite programe și forme de organizare a formării continue se realizează pe baza sistemului de acumulare, recunoaștere și echivalare a creditelor profesionale transferabile, elaborat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 246. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului înființează corpul național de experți în management educațional, constituit în urma selecției, prin concurs specific, a cadrelor didactice care fac dovada absolvirii unui program acreditat de formare în domeniul managementului educațional, cu minimum 60 de credite transferabile.

(2) Procedura și criteriile de selecție se stabilesc prin metodologie aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Pot ocupa funcții de conducere, de îndrumare și de control în unitățile de învățământ și inspectoratele școlare numai cadrele didactice membre ale corpului național de experți în management educațional.

SECȚIUNEA a 3-a

Funcțiile didactice și didactice auxiliare.

Condiții de ocupare

Art. 247. — Funcțiile didactice sunt:

a) în educația antepreșcolară: educador-puericulor — se normează câte un post pentru fiecare grupă de copii; în instituțiile cu program prelungit sau săptămânal, personalul didactic se normează pe ture;

b) în învățământul preșcolar: profesor pentru învățământ preșcolar — se normează câte un post pentru fiecare grupă de copii; în instituțiile cu program prelungit sau săptămânal, personalul didactic se normează pe ture;

c) în învățământul primar: profesor pentru învățământ primar — se normează câte un post pentru fiecare clasă de elevi;

d) în învățământul gimnazial și liceal: profesor;

e) în învățământul preșcolar, respectiv primar alternativ pentru fiecare grupă sau clasă se normează cadre didactice conform specificului fiecărei alternative educaționale;

f) în învățământul special și în comisiile de expertiză complexă: profesor itinerant și de sprijin, profesor-psihopedagog, profesor-psiholog școlar, profesor-logoped, psiholog, psihopedagog, logoped, profesor de psihodiagnoză și kinetoterapeut — se normează câte un post la fiecare grupă/clasă; profesor, profesor de educație specială;

g) în centrele și cabinetele de asistență psihopedagogică: profesor-psihopedagog, profesor-psiholog, profesor-sociolog, profesor-logoped, consilier școlar;

h) în centrele logopedice interșcolare și în cabinetele școlare: profesor-logoped, cu calificarea în psihopedagogie specială, psihologie sau pedagogie;

i) în casele corpului didactic: profesor-metodist, profesor-asociat, formator, mentor de dezvoltare profesională;

j) în cluburile sportive școlare: profesor, antrenor, profesor-antrenor;

k) pentru realizarea de activități extrașcolare: profesor;

l) în unitățile de învățământ, pentru asigurarea formării inițiale și a inserției profesionale a cadrelor didactice: profesor mentor;

m) în centrele de documentare și informare: profesor documentarist;

n) personalul didactic asociat este personalul didactic titular la altă școală, personalul didactic pensionat plătit în regim de plată cu ora sau specialiști consacrați în domeniul de specialitate al curriculumului școlar. Personalul didactic asociat este luat în considerare la îndeplinirea standardelor privind autorizarea sau acreditarea unității școlare.

Art. 248. — (1) Pentru ocuparea funcțiilor didactice este necesară efectuarea unui stagiu practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, în funcția didactică corespunzătoare studiilor, sub îndrumarea unui profesor mentor și trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții minime de studii:

a) absolvirea cu diplomă a studiilor universitare de licență în profilul postului;

b) absolvirea masterului didactic cu durata de 2 ani.

(2) În vederea efectuării stagiilor de practică pentru ocuparea unei funcții didactice la nivelul inspectoratelor școlare județene/al municipiului București se constituie corpul profesorilor mentori în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Cadrele didactice care ocupă funcții de educadori/educatoare, institutori/institutoare, învățători/învățătoare, maistru-instructor, antrenor și care au dobândit formal, nonformal sau informal competențe profesionale până la intrarea în vigoare a prezentei legi îndeplinesc condiția pentru ocuparea funcției didactice de profesor pentru învățământul preșcolar, profesor pentru învățământul primar, respectiv, profesor antrenor, în baza unei metodologii de recunoaștere și echivalare elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Absolvenților liceelor pedagogice, ai școlilor postliceale pedagogice, ai colegiilor universitare de institutori sau ai altor școli echivalente, încadrați în învățământul preșcolar și primar, care, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, au absolvit ciclul de licență, li se consideră îndeplinită condiția pentru ocuparea funcțiilor didactice de profesor pentru învățământul preșcolar, respectiv profesor pentru învățământul primar.

(5) Pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul special trebuie îndeplinite în mod corespunzător condițiile prevăzute la alin. (1), iar pentru alte specializări decât cele psihopedagogice este necesar un stagiu atestat de pregătire teoretică și practică în educație specială, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(6) Pentru ocuparea funcției de antrenor în cluburile sportive școlare, în palatele și în cluburile copiilor, se cere absolvirea cu diplomă a unui liceu și a unei școli de antrenori ori a unei instituții de învățământ postliceal sau superior de profil, cu specializarea în ramura de sport respectivă.

Art. 249. — Personalul didactic auxiliar este format din:

- a) bibliotecar, documentarist, redactor;
- b) informatician;
- c) laborant;
- d) tehnician;
- e) pedagog școlar;
- f) instructor de educație extrașcolară;
- g) asistent social;
- h) corepetitor;
- i) mediator școlar;
- j) secretar;
- k) administrator financiar (contabil);
- l) instructor-animator;
- m) administrator de patrimoniu.

Art. 250. — Pentru ocuparea funcțiilor didactice auxiliare trebuie îndeplinite următoarele condiții de studii:

a) pentru funcția de bibliotecar, de documentarist și de redactor — absolvirea, cu examen de diplomă, a unei instituții de învățământ, secția de biblioteconomie, sau a altor instituții de învățământ ai căror absolvenți au studiat în timpul școlarizării disciplinele de profil din domeniul biblioteconomiei; pot ocupa funcția de bibliotecar, de documentarist sau de redactor și absolvenți ai învățământului postliceal sau liceal cu diplomă în domeniu/absolvirea cu examen de diplomă a unei instituții de învățământ, secția de biblioteconomie, sau a altor instituții de învățământ ai căror absolvenți au studiat în timpul școlarizării disciplinele de profil din domeniul biblioteconomiei; pot ocupa funcția de bibliotecar, de documentarist sau de redactor și alți absolvenți ai învățământului superior, postliceal sau liceal cu diplomă, pe perioadă determinată, dacă au urmat un curs de inițiere în domeniu;

b) pentru funcția de informatician — absolvirea, cu diplomă, a unei instituții de învățământ superior sau a unei unități de învățământ preuniversitar de profil;

c) pentru funcția de laborant — absolvirea, cu examen de diplomă, a unei instituții de învățământ superior, a unei școli postliceale sau a liceului, în domeniu;

d) tehnician — absolvirea unei școli postliceale sau a liceului, în domeniu/absolvirea cu examen de diplomă, în profilul postului, a unei școli postliceale sau a liceului, urmată de un curs de inițiere în domeniu, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului;

e) pentru funcția de pedagog școlar — absolvirea liceului cu examen de bacalaureat;

f) pentru funcția de instructor de educație extrașcolară — absolvirea cu diplomă a unei instituții de învățământ superior, a unei școli postliceale în specialitate ori a unui liceu pedagogic sau a echivalentului acestuia ori a altui liceu și absolvirea cursurilor speciale pentru obținerea certificatului de calificare profesională pentru această funcție;

g) pentru funcția de asistent social — absolvirea unei instituții de învățământ superior de profil, de lungă sau de scurtă durată,

cu examen de licență ori de absolvire, sau a unei școli sanitare postliceale ori a unei școli postliceale de educatori-puericulti;

h) pentru funcția de corepetitor — absolvirea unei instituții de învățământ superior de profil, de lungă sau de scurtă durată, ori a unui liceu de specialitate;

i) pentru funcția de mediator școlar — absolvirea cu diplomă de licență cu specializarea asistență socială sau absolvirea cu diplomă de bacalaureat a liceului pedagogic, specializarea mediator școlar, ori absolvirea cu diplomă de bacalaureat a oricărui alt profil liceal, urmată de un curs de formare profesională cu specializarea mediator școlar, recunoscut de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

j) pentru funcția de secretar — absolvirea unei instituții de învățământ superior, respectiv a unui liceu, cu diplomă de bacalaureat sau absolvirea învățământului postliceal cu specialitatea tehnician în activități de secretariat;

k) pentru funcția de administrator financiar — îndeplinirea condițiilor prevăzute de legislația în vigoare pentru funcția de contabil, contabil-șef;

l) pentru funcția de administrator de patrimoniu — îndeplinirea condițiilor prevăzute de legislația în vigoare pentru funcția de inginer/subinginer, economist.

Art. 251. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în colaborare cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, este autorizat ca, în funcție de dinamica învățământului, să stabilească și să reglementeze noi funcții didactice, respectiv didactice auxiliare.

(2) Norma didactică pentru noile funcții prevăzute la alin. (1) se reglementează de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 252. — (1) Personalul didactic titular în sistemul de învățământ preuniversitar, la data intrării în vigoare a prezentei legi, își păstrează dreptul dobândit la concursul național unic de titularizare.

(2) Personalul didactic din învățământul preuniversitar care a devenit titular al sistemului național de învățământ prin repartii guvernamentale sau prin orice altă formă legală beneficiază de aceleași drepturi ca și personalul didactic devenit titular prin concursul național de titularizare.

(3) În condițiile intrării în restrângere de activitate, cadrele didactice titulare în sistemul de învățământ preuniversitar beneficiază de soluționarea restrângerii de activitate prin:

a) transferul consimțit între unitățile de învățământ preuniversitar;

b) repartizarea pe posturi/catedre vacante, coordonată de inspectoratul școlar județean/Inspectoratul Școlar al Municipiului București, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, până la data de 15 noiembrie a fiecărui an.

(4) Prin restrângere de activitate se înțelege:

a) situația în care postul/norma didactică nu se încadrează în sistemul de normare privind efectivele de preșcolari și elevi prevăzute de lege;

b) situația în care se constată diminuarea numărului de ore sub nivelul unei jumătăți de normă fără posibilitate de completare în aceeași unitate sau într-o unitate de învățământ apropiată.

Art. 253. — Cadrele didactice netitulare calificate care au participat la concursul național unic de titularizare în ultimii 3 ani, anteriori intrării în vigoare a prezentei legi, care au obținut cel puțin nota 7 și au ocupat un post/o catedră devin titulari ai școlii respective dacă:

a) se certifică viabilitatea postului/catedrei;

b) consiliul de administrație al școlii respective este de acord.

SECȚIUNEA a 4-a

Forme de angajare a personalului didactic

Art. 254. — (1) În unitățile de învățământ sau în consorțiile școlare poate fi angajat personal didactic cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată sau perioadă determinată

de cel mult un an școlar, cu posibilitatea prelungirii contractului, respectiv în plata cu ora, în condițiile legii.

(2) Constituirea posturilor didactice la nivelul unității de învățământ sau al consorțiilor școlare se face pe baza normativelor în vigoare privind formațiunile de studiu.

(3) În învățământul preuniversitar de stat și particular, posturile didactice se ocupă prin concurs organizat la nivelul unității de învățământ cu personalitate juridică, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Deciziile privind vacantarea posturilor didactice, organizarea concursurilor pe post și angajarea personalului didactic se iau la nivelul unității de învățământ de către consiliul de administrație al unității de învățământ, la propunerea directorului, conform unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(5) Consiliul de administrație al unității de învățământ stabilește posturile didactice/catedrele disponibile pentru angajare, statutul acestora: vacante, rezervate, precum și condițiile și modalitățile de ocupare a acestora.

(6) Inspectoratul școlar analizează, corectează în colaborare cu unitățile de învățământ și avizează oferta de posturi didactice/catedre vacante/rezervate.

(7) Lista de posturi didactice/catedre se face publică prin afișare la inspectoratele școlare și la unitățile de învățământ respective și pe site-ul acestor instituții cu cel puțin 30 de zile înainte declanșării procedurilor de selecție și angajare pe aceste posturi didactice/catedre.

(8) Concursul prevăzut la alin. (3) constă în:

a) probă practică sau inspecție specială la clasă și probă scrisă din didactica specialității la angajarea personalului didactic cu contract individual de muncă;

b) prezentarea unui curriculum vitae și susținerea unui interviu la angajarea prin plata cu ora a personalului didactic asociat și a personalului didactic pensionat.

(9) Unitățile de învățământ, individual, în consorții școlare sau în asocieri temporare la nivel local ori județean, organizează concursul pentru ocuparea posturilor și catedrelor, conform statutului acestor posturi didactice și catedre, stabilit în condițiile alin. (5).

(10) Comisiile de concurs se aprobă de consiliul de administrație al unității de învățământ. Din comisia de concurs compusă din cadre didactice face parte în mod obligatoriu și un reprezentant al inspectoratului școlar județean. În situația în care concursul se organizează în consorții școlare sau în asocieri temporare la nivel local ori județean, comisiile sunt validate de consiliile de administrație ale unităților de învățământ.

(11) În învățământul preuniversitar de stat, validarea concursurilor pentru ocuparea posturilor/catedrelor didactice se face de către consiliul de administrație al unității de învățământ care organizează concursul.

(12) În învățământul particular, validarea concursurilor și angajarea pe post se fac de către conducerea unității de învățământ particular și se comunică, în scris, inspectoratului școlar.

(13) Candidații care au dobândit definitivarea în învățământ, profesori cu drept de practică, și au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei, de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic vacant sunt titulari pe postul ocupat. Directorul unității de învățământ încheie cu aceștia contractul individual de muncă pe perioadă nedeterminată.

(14) Pentru candidații care nu au dobândit definitivarea în învățământ, profesori debutanți, și au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei, de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic vacant, directorul unității de învățământ încheie contractul individual de muncă pe o perioadă de cel mult un an școlar. În situația în care acești candidați promovează examenul pentru definitivarea în învățământ, consiliul de administrație poate hotărî modificarea duratei contractului individual de muncă din perioadă determinată în perioadă nedeterminată.

(15) Pentru candidații care au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei, de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic rezervat, directorul unității de învățământ încheie contractul individual de muncă pe o perioadă de cel mult un an școlar, respectiv până la revenirea titularului pe post. Consiliul de administrație al unității de învățământ poate decide prelungirea contractului individual de muncă și în anul școlar următor, în situația în care postul rămâne rezervat.

(16) Directorii unităților de învățământ comunică în scris inspectoratului școlar situația angajării pe posturi didactice a candidaților validați după concurs, a candidaților participanți la concurs și nerepartizați, precum și situația posturilor didactice și a orelor rămase neocupate după concursul organizat la nivelul unității sau al consorțiilor școlare.

(17) Inspectoratul școlar centralizează la nivel județean posturile didactice și orele rămase neocupate, care vor fi repartizate în ordine:

a) cadrelor didactice titulare într-o unitate de învățământ pentru completarea normei didactice;

b) profesorilor debutanți aflați în stagiul practic;

c) candidaților rămași nerepartizați după concursul organizat la nivelul unității sau al consorțiilor școlare;

d) pensionarilor, cu respectarea criteriilor de competență profesională.

(18) Reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative la nivel de ramură a învățământului participă cu statut de observator la toate etapele de organizare și desfășurare a concursurilor organizate la nivelul unității sau al consorțiilor școlare.

(19) Posturile didactice rămase neocupate prin concurs sau eliberate în timpul anului școlar se ocupă prin plata cu ora până la sfârșitul anului școlar ori până la revenirea pe post a cadrului didactic care a beneficiat de rezervarea postului/catedrei.

(20) Eliberarea din funcție a personalului didactic în unitățile de învățământ cu personalitate juridică se face de către directorul unității, cu aprobarea consiliului de administrație, iar la unitățile de învățământ particulare de către persoana juridică fondatoare.

Art. 255. — (1) Cadrele didactice titulare, cu contract pe perioadă nedeterminată, alese în Parlament, numite în Guvern sau care îndeplinesc funcții de specialitate specifice în aparatul Parlamentului, al Administrației Prezidențiale, al Guvernului și în Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, precum și cele alese de Parlament în organismele centrale ale statului au drept de rezervare a postului didactic sau a catedrei pe perioada în care îndeplinesc aceste funcții.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și cadrelor didactice titulare, cu contract pe perioadă nedeterminată, care îndeplinesc funcția de prefect, subprefect, președinte și vicepreședinte al consiliului județean, primar, viceprimar, precum și cadrelor didactice trecute în funcții de conducere, de îndrumare și de control în sistemul de învățământ, de cultură, de tineret și sport. De aceleași drepturi beneficiază și personalul de conducere și de specialitate de la casa corpului didactic, precum și cadrele didactice numite ca personal de conducere sau în funcții de specialitate specifice la comisiile și agențiile din subordinea Administrației Prezidențiale, a Parlamentului, a Guvernului sau a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Liderii sindicatelor reprezentative din învățământ au dreptul de rezervare a postului, conform prevederilor legale în vigoare și contractului colectiv de muncă la nivel de ramură.

(4) De prevederile alin. (1) beneficiază și personalul didactic titular cu contract pe perioadă nedeterminată trimis în străinătate cu misiuni de stat, cel care lucrează în organisme internaționale, precum și însoțitorii acestora, dacă sunt cadre didactice.

(5) Personalului didactic titular cu contract pe perioadă nedeterminată solicitat în străinătate pentru predare, cercetare, activitate artistică sau sportivă, pe bază de contract, ca urmare a unor acorduri, convenții guvernamentale, interuniversitare sau interinstituționale, i se rezervă postul didactic.

(6) Personalul didactic are dreptul la întreruperea activității didactice, cu rezervarea postului, pentru creșterea și îngrijirea copilului în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani în cazul copiilor cu handicap, conform prevederilor legale în vigoare. De acest drept poate beneficia numai unul dintre părinți sau susținătorii legali.

(7) Perioada de rezervare a postului didactic, în condițiile alin. (1)—(6), se consideră vechime în învățământ.

(8) Personalul didactic titular cu contract pe perioadă nedeterminată poate beneficia de concediu fără plată pe timp de un an școlar, o dată la 10 ani, cu aprobarea unității de învățământ sau, după caz, a inspectoratului școlar, cu rezervarea postului pe perioada respectivă.

SECȚIUNEA a 5-a

Funcțiile de conducere, de îndrumare și de control

Art. 256. — (1) Funcțiile de conducere din unitățile de învățământ sunt: director și director adjunct.

(2) Funcțiile de conducere din inspectoratele școlare sunt: inspector școlar general și inspector școlar general adjunct.

(3) Funcțiile de conducere din unități conexe ale învățământului preuniversitar se stabilesc potrivit specificului acestora, prin reglementări ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) Funcțiile de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar sunt:

a) la inspectoratele școlare: inspector școlar;

b) la Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului: inspector general, inspector principal de specialitate și alte funcții stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Art. 257. — (1) Funcția de director și de director adjunct se ocupă prin concurs public de către cadre didactice titulare membre ale corpului național de experți în management educațional.

(2) Concursul pentru ocuparea funcțiilor de director sau de director adjunct se organizează de unitatea de învățământ, prin consiliul de administrație.

(3) În urma promovării concursului, directorul încheie contract de management cu primarul/primarul de sector al unității administrativ-teritoriale, respectiv președintele consiliului județean pe raza căreia se află unitatea de învățământ.

(4) Directorul și directorul adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar nu pot avea, pe perioada exercitării mandatului, funcția de președinte sau vicepreședinte în cadrul unui partid politic, la nivel local, județean sau național.

Art. 258. — (1) Consiliul de administrație stabilește comisia de concurs pentru ocuparea postului de director, respectiv director adjunct al unității de învățământ preuniversitar. Din comisie fac parte, obligatoriu, cadre didactice, un reprezentant al inspectoratului școlar, precum și un reprezentant al consiliului local, respectiv județean, în funcție de unitățile aflate în subordine.

(2) Metodologia de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de director și de director adjunct se stabilește prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Consiliul de administrație validează rezultatele concursului de ocupare a funcțiilor de director, respectiv director adjunct și emite decizia de numire în funcția de director, respectiv de director adjunct.

(4) Modelul-cadru al contractului de management este stabilit prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. Dacă în termen de 30 de zile consiliul local/consiliul județean nu se pronunță asupra contractului de management, acesta se consideră aprobat tacit.

(5) Directorul unității de învățământ de stat poate fi eliberat din funcție prin hotărârea consiliului de administrație, cu votul a 2/3 dintre membri. În această situație, este obligatorie realizarea unui audit de către inspectoratul școlar județean/al municipiului București.

(6) Directorul unității de învățământ particular și confesional poate fi eliberat din funcție, la propunerea consiliului de administrație, cu votul a 2/3 din membrii săi, prin decizia persoanei juridice fondatoare.

(7) În condițiile vacantării funcției de director, până la organizarea unui nou concurs, conducerea interimară este preluată, prin hotărâre a consiliului de administrație, de către directorul adjunct sau un cadru didactic membru în consiliul de administrație, care devine automat și ordonator de credite.

Art. 259. — (1) Inspectorii școlari generali, generali adjuncti și directorii caselor corpului didactic sunt numiți de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, pe baza unui concurs public, reglementat prin metodologie elaborată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Inspectorii școlari generali, generali adjuncti și directorii caselor corpului didactic încheie contract de management cu ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului. Contractul de management poate fi prelungit, cu acordul părților, în urma evaluării performanțelor manageriale.

(3) Directorii unităților destinate activităților extrașcolare sunt numiți de către inspectorul școlar general sau de către ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, conform subordonării acestora, în urma unui concurs public, pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Directorul încheie contract de management cu inspectorul școlar general sau cu ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, conform subordonării acestora. Contractul de management poate fi prelungit, cu acordul părților, în urma evaluării performanțelor manageriale.

Art. 260. — (1) Funcțiile de conducere din inspectoratele școlare și de director la casa corpului didactic se ocupă, prin concurs, de către cadre didactice titulare, cu diplomă de licență, membre ale corpului național de experți în management educațional, care îndeplinesc criteriile de competență profesională, managerială și de prestigiu moral evaluate prin:

a) curriculum vitae;

b) calități dovedite în activitatea didactică și în funcții de conducere, de îndrumare și de control, anterioare, în sistemul național de învățământ;

c) titlul de doctor sau gradul didactic I;

d) calificativul „foarte bine” obținut în ultimii 5 ani;

e) interviu în fața unei comisii de concurs privind managementul educațional și deontologia profesională.

(2) Concursul pentru ocuparea funcțiilor de inspector școlar general, inspector școlar general adjunct și director la casa corpului didactic se desfășoară la sediul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Comisia ministerială pentru ocuparea funcțiilor de inspector școlar general, de inspector școlar general adjunct și de director la casa corpului didactic, numită prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, este alcătuită din 5 membri, dintre care:

a) pentru funcția de inspector școlar general:

(i) secretarul de stat pentru învățământul preuniversitar, în calitate de președinte;

(ii) 3 inspectori școlari generali din teritoriu;

(iii) un director din Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu competențe în domeniu;

b) pentru funcția de inspector școlar general adjunct și de director la casa corpului didactic:

(i) secretarul de stat pentru învățământul preuniversitar, în calitate de președinte;

(ii) 2 inspectori școlari generali din teritoriu;

(iii) inspectorul școlar general al inspectoratului școlar pentru care se organizează concursul;

(iv) un director din Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu competențe în domeniu.

(4) În comisiile de concurs participă, cu statut de observator, reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative la nivel de ramură a învățământului.

(5) Contestațiile la hotărârile comisiei prevăzute la alin. (3) se adresează ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, în termen de 5 zile de la comunicarea rezultatelor concursului. Hotărârea acestuia poate fi atacată la instanța de judecată competentă.

Art. 261. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, respectiv inspectoratele școlare vacantează, în condițiile legii, posturile corespunzătoare funcțiilor de îndrumare și de control cuprinse în organigramele proprii și asigură publicarea acestora în presa centrală/locală și la sediul propriu, cu cel puțin 30 de zile înainte de organizarea concursului.

(2) Funcțiile de îndrumare și de control din inspectoratele școlare se ocupă, prin concurs, de cadre didactice din cadrul corpului național de experți.

(3) Funcțiile de îndrumare și de control din Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului se ocupă prin concurs.

(4) Concursul pentru ocuparea funcțiilor de îndrumare și de control constă în:

- a) curriculum vitae, analiza și evaluarea acestuia;
- b) inspecție specială la clasă;
- c) probă practică, constând din asistență la ore, analiză de lecții și întocmirea procesului-verbal de inspecție;
- d) interviu în fața unei comisii de concurs privind managementul educațional și deontologia profesională;
- e) probă scrisă în profilul postului pentru care candidează.

(5) Comisia pentru concursul de ocupare a funcțiilor de îndrumare și de control din inspectoratul școlar este formată din: inspectorul școlar general — în calitate de președinte; un reprezentant al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului; un profesor sau un conferențiar universitar din profilul postului pentru care candidează.

(6) Comisia pentru concursul de ocupare a funcțiilor de îndrumare și de control din Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului este formată din: secretarul de stat al departamentului în care se află postul scos la concurs — în calitate de președinte; directorul general din departamentul respectiv; un profesor sau un conferențiar universitar din profilul postului, stabilit de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului.

(7) Reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative la nivel de ramură a învățământului au drept de acces la documentele comisiilor de concurs.

(8) Numirea personalului didactic admis la concurs, în funcțiile de îndrumare și de control din inspectoratele școlare, se face de către inspectorul școlar general, cu avizul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, iar în funcțiile de îndrumare și control din cadrul ministerului, prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(9) Inspectorii școlari încheie contract de management cu inspectorul școlar general. Contractul de management poate fi prelungit, cu acordul părților, în urma evaluării performanțelor manageriale.

SECȚIUNEA a 6-a

Norma didactică

Art. 262. — (1) Activitatea personalului didactic de predare se realizează într-un interval de timp zilnic de 8 ore, respectiv 40 de ore pe săptămână, și cuprinde:

a) activități didactice de predare-învățare-evaluare și de instruire practică și examene de final de ciclu de studii, conform planurilor-cadru de învățământ;

b) activități de pregătire metodică-științifică;

c) activități de educație, complementare procesului de învățământ: mentorat, școală după școală, învățare pe tot parcursul vieții.

(2) Activitățile concrete prevăzute la alin. (1), care corespund profilului, specializării și aptitudinilor persoanei care ocupă postul didactic respectiv, sunt prevăzute în fișa individuală a postului. Aceasta se aprobă în consiliul de administrație, se

revizuieste anual și constituie anexă la contractul individual de muncă.

(3) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și de instruire practică și de evaluare curentă a preșcolarilor și a elevilor în clasă reprezintă numărul de ore corespunzător activităților prevăzute la alin. (1) lit. a) și se stabilește după cum urmează:

a) un post de profesor pentru învățământul preșcolar pentru fiecare grupă cu program normal, constituită în educația timpurie;

b) un post de profesor pentru învățământul primar pentru fiecare clasă din învățământul primar sau pentru clase simultane din cadrul acestuia, unde nu se pot constitui clase separate;

c) 18 ore pe săptămână pentru profesorii din învățământul secundar și terțiar non-universitar, pentru profesorii din unitățile și clasele cu program integrat și suplimentar de artă și sportiv, precum și din unitățile cu activități extrașcolare și din centrele sau cabinetele de asistență psihopedagogică;

d) 24 de ore pe săptămână pentru profesorii de instruire practică;

e) pentru personalul didactic din învățământul special, norma didactică se stabilește astfel: profesori la predare — 16 ore pe săptămână; profesor-educator și profesor pentru instruire practică — 20 de ore pe săptămână;

f) un post pentru personalul didactic din învățământul special integrat, pentru cel din centrele logopedice interșcolare, pentru personalul didactic itinerant, pentru profesori care efectuează terapiile specifice, profesori pentru cultura fizică medicală, kinetoterapie, educația psihomotrică și altele, în funcție de tipul și gradul de deficiență, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

g) un post de profesor documentarist în centrele de documentare și informare.

(4) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și de instruire practică și de evaluare curentă a preșcolarilor și a elevilor în clasă se reduce cu două ore pe săptămână în cazul cadrelor didactice care au calitatea de mentor.

Art. 263. — (1) Norma didactică în învățământul preuniversitar cuprinde ore prevăzute în planurile-cadru de învățământ la disciplinele corespunzătoare specializării sau specializărilor înscrise pe diploma de licență ori pe certificatul de absolvire a unui modul de minimum 90 de credite transferabile care atestă obținerea de competențe de predare a unei discipline din domeniul fundamental aferent domeniului de specializare înscris pe diplomă.

(2) Prin excepție, în norma didactică prevăzută la alin. (1), se pot include și ore de la disciplinele stabilite prin metodologia aprobată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu menținerea drepturilor salariale.

(3) În situația în care norma didactică nu se poate constitui conform prevederilor alin. (1) și (2), aceasta se poate completa cu activitățile prevăzute la art. 262 alin. (1) lit. c).

(4) Orele de limbi străine din învățământul primar pot fi predate, în condițiile prezentei legi, de profesorii pentru învățământul primar de la grupa sau clasa respectivă, în cadrul activităților postului, dacă fac dovada calificării prin diploma de studii ori prin certificatul de competență. Orele de limbi străine din învățământul primar pot fi predate și de profesori cu studii superioare de specialitate, fiind incluse în norma acestora, sau prin plata cu ora, în cazul în care profesorii pentru învățământul primar de la grupa ori clasa respectivă nu fac dovada calificării prin diploma de studii sau prin certificatul de competență.

(5) Orele de limbi străine din învățământul primar pot fi predate, în condițiile prezentei legi, de profesorii pentru învățământul primar de la clasa respectivă, dacă fac dovada calificării prin diploma de studii sau prin certificatul de competență și sunt remunerate prin plata cu ora. Orele de limbi străine din învățământul primar pot fi predate și de profesori cu studii superioare de specialitate, fiind incluse în norma acestora, sau prin plata cu ora.

(6) Profesorii pentru învățământul primar de la clasele cu predare în limbile minorităților naționale sunt remunerați, prin plata cu ora, pentru orele care depășesc numărul de ore prevăzut în planurile de învățământ de la clasele cu predare în limba română.

(7) În învățământul primar, orele de educație fizică prevăzute în planurile de învățământ sunt predate de profesori cu studii superioare de specialitate.

(8) În palatele și în cluburile copiilor, norma didactică cuprinde activitățile prevăzute în planurile de educație corespunzătoare profilurilor cercurilor și atelierelor, aprobate prin regulament de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în limitele normelor didactice stabilite la art. 262 alin. (3).

(9) Prin excepție, dacă norma didactică a profesorilor din învățământul gimnazial nu se poate constitui conform prevederilor alin. (1) și art. 262 alin. (3), aceasta poate fi constituită din 2/3 din ore de la specializarea sau specializările de bază și completată cu 1/3 din ore de la disciplinele stabilite la alin. (2) ori prin adăugarea de ore conform prevederilor art. 262 alin. (1) lit. c). În învățământul gimnazial din mediul rural norma didactică se poate constitui din 1/2 din ore de la specialitatea sau specialitățile de bază și completată cu 1/2 din ore de la disciplinele stabilite la alin. (2) ori prin adăugare de ore conform prevederilor art. 262 alin. (1) lit. c).

(10) Personalul didactic de conducere, de îndrumare și de control poate fi degrevat parțial de norma didactică de predare, pe baza normelor aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(11) Timpul săptămânal de activitate a personalului didactic auxiliar este identic cu cel stabilit pentru personalul cu funcții echivalente din celelalte sectoare bugetare, potrivit legii. Sarcinile acestuia sunt prevăzute în fișa individuală a postului.

SECȚIUNEA a 7-a

Distincții

Art. 264. — (1) Personalul didactic din învățământul preuniversitar beneficiază de gradație de merit, acordată prin concurs. Această gradație se acordă pentru 16% din posturile didactice existente la nivelul inspectoratului școlar și reprezintă 25% din salariul de bază. Gradația de merit se atribuie pe o perioadă de 5 ani.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului elaborează metodologia și criteriile de acordare a gradației de merit, cu consultarea federațiilor sindicale reprezentative la nivel de ramură de învățământ.

Art. 265. — (1) Personalul didactic cu rezultate excelente în activitatea didactică, educativă și științifică poate primi decorații, ordine, medalii, titluri, potrivit legii.

(2) Ordinele și medalii care pot fi conferite personalului didactic din învățământul preuniversitar sunt: *Ordinul Spiru Haret* clasele *Comandor*, *Cavaler* și *Ofițer*, *Medalia Membru de onoare al corpului didactic*. Medalia se acordă cadrelor didactice pensionabile, cu activitate deosebită în învățământ.

(3) În afara distincțiilor prevăzute la alin. (2), ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului este autorizat să acorde personalului didactic din învățământul preuniversitar următoarele distincții:

- a) adresă de mulțumire publică;
- b) diplomă „Gheorghe Lazăr” clasele I, a II-a și a III-a;
- c) diplomă de excelență, care se acordă cadrelor didactice pensionate sau pensionabile, cu activitate deosebită în învățământ.

(4) Diploma „Gheorghe Lazăr” clasele I, a II-a și a III-a este însoțită de un premiu de 20%, 15% și, respectiv, 10% din suma salariilor de bază primite în ultimele 12 luni de activitate. Diploma de excelență este însoțită de un premiu de 20% din suma salariilor de bază primite în ultimele 12 luni de activitate.

(5) Distincțiile și premiile prevăzute la alin. (3) se acordă în baza unui regulament aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, în limita unui procent de 1%

din numărul total al posturilor didactice din fiecare județ/sector al municipiului București.

(6) Fondurile pentru acordarea distincțiilor prevăzute la alin. (3) sunt asigurate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

SECȚIUNEA a 8-a

Drepturi și obligații

Art. 266. — Personalul din învățământul preuniversitar are drepturi și obligații care decurg din legislația în vigoare, din prezenta lege, din regulamente specifice și din prevederile contractului individual de muncă.

Art. 267. — (1) Cadrele didactice beneficiază de concediu anual cu plată, în perioada vacanțelor școlare, cu o durată de 62 de zile lucrătoare; în cazuri bine justificate, conducerea unității de învățământ poate întrerupe concediul legal, persoanele în cauză urmând a fi remunerate pentru munca depusă.

(2) Perioadele de efectuare a concediului de odihnă pentru fiecare cadru didactic se stabilesc de consiliul de administrație, în funcție de interesul învățământului și al celui în cauză, dar cu asigurarea personalului didactic necesar pentru desfășurarea examenelor naționale.

(3) Neefectuarea concediului anual dă dreptul la efectuarea concediului restant în vacanțele anului școlar următor.

Art. 268. — (1) Cadrele didactice care redactează teza de doctorat sau lucrări în interesul învățământului pe bază de contract de cercetare ori de editare au dreptul la 6 luni de concediu plătit, o singură dată, cu aprobarea consiliului de administrație al unității de învățământ.

(2) Personalul didactic aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate fi încadrat în activități didactice retribuite în regim de plată cu ora.

(3) În situația desființării unei unități de învățământ de stat, salariații disponibilizați primesc salarii compensatorii, conform legii.

Art. 269. — Personalul de conducere, de îndrumare și de control din inspectoratele școlare și casele corpului didactic beneficiază de concediu de odihnă, conform Codului muncii.

Art. 270. — Normele metodologice referitoare la efectuarea concediului legal vor fi elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului împreună cu reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative la nivel de ramură a învățământului.

Art. 271. — Dreptul la inițiativă profesională constă în:

- a) conceperea activității profesionale și realizarea obiectivelor educaționale ale disciplinelor de învățământ, prin metodologia care respectă principiile psihopedagogice;
- b) utilizarea bazei materiale și a resurselor învățământului, în scopul realizării obligațiilor profesionale;
- c) punerea în practică a ideilor novatoare pentru modernizarea procesului de învățământ.

SECȚIUNEA a 9-a

Dreptul la securitate al personalului didactic

Art. 272. — (1) Cadrele didactice nu pot fi perturbate în timpul desfășurării activității didactice de nicio autoritate școlară sau publică.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), nu se consideră perturbare a cadrelor didactice în timpul desfășurării activității didactice intervenția autorităților școlare și/sau publice în situațiile în care sănătatea fizică sau psihică a elevilor ori a personalului este pusă în pericol în orice mod, conform constatării personalului de conducere, respectiv în timpul exercițiilor de alarmare pentru situații de urgență.

(3) Înregistrarea prin orice procedee a activității didactice poate fi făcută numai cu acordul celui care o conduce.

(4) Multiplicarea, sub orice formă, a înregistrărilor activității didactice de către elevi sau de către alte persoane este permisă numai cu acordul cadrului didactic respectiv.

(5) Înregistrarea prin orice procedee a activităților desfășurate în spațiile școlare este permisă numai cu acordul personalului de conducere, cu excepția celor de la alin. (3).

SECȚIUNEA a 10-a

Dreptul de participare la viața socială

Art. 273. — (1) Personalul didactic are dreptul să participe la viața socială și publică, în beneficiul propriu, în interesul învățământului.

(2) Personalul didactic are dreptul să facă parte din asociații și organizații sindicale, profesionale și culturale, naționale și internaționale, legal constituite, în conformitate cu prevederile legii.

(3) Personalul didactic poate exprima liber opinii profesionale în spațiul școlar și poate întreprinde acțiuni în nume propriu în afara acestui spațiu, dacă acestea nu afectează prestigiul învățământului și demnitatea profesiei de educator, respectiv prevederile prezentei legi.

Art. 274. — (1) Personalul didactic beneficiază, în limita fondurilor alocate prin buget, din fonduri extrabugetare sau sponsorizări, de acoperirea integrală ori parțială a cheltuielilor de deplasare și de participare la manifestări științifice organizate în străinătate, cu aprobarea consiliului de administrație al unității de învățământ.

(2) Personalul prevăzut la alin. (1) înaintează unității de învățământ propuneri de valorificare a rezultatelor acțiunii pentru care a primit aprobarea de deplasare.

Art. 275. — (1) Cadrele didactice au obligația morală să își acorde respect reciproc și sprijin în îndeplinirea obligațiilor profesionale.

(2) Personalul didactic de conducere, de îndrumare și de control, precum și personalul didactic auxiliar au obligația de a respecta atribuțiile prevăzute în fișa postului.

(3) Personalul didactic de conducere, de îndrumare și de control, precum și personalul didactic auxiliar au obligația de a participa la activități de formare continuă, în condițiile legii.

Art. 276. — Personalului didactic din unitățile de învățământ conexe, care nu dispune de locuință în localitatea unde are postul, i se decontează cheltuielile de transport, conform legii.

Art. 277. — Copiii personalului didactic aflat în activitate sunt scutiți de plata taxelor de înscriere la concursurile de admitere în învățământul superior și beneficiază de gratuitate la cazare în cămine și internate.

Art. 278. — Personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ beneficiază de o compensație de la bugetul asigurărilor sociale de stat de 50% din valoarea cazării, mesei și a tratamentului în bazele de odihnă și tratament.

Art. 279. — Personalul didactic titular care din proprie inițiativă solicită să se specializeze/să continue studiile are dreptul la concediu fără plată. Durata totală a acestuia nu poate depăși 3 ani într-un interval de 7 ani. Aprobările în aceste situații sunt de competența unității școlare prin consiliul de administrație, dacă se face dovada activității respective.

SECȚIUNEA a 11-a

Răspunderea disciplinară și patrimonială

Art. 280. — (1) Personalul didactic, personalul didactic auxiliar, precum și cel de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar răspund disciplinar pentru încălcarea cu vinovăție a îndatoririlor ce le revin potrivit contractului individual de muncă, precum și pentru încălcarea normelor de comportare care dăunează interesului învățământului și prestigiului unității/instituției, conform legii.

(2) Sancțiunile disciplinare care se pot aplica personalului prevăzut la alin. (1), în raport cu gravitatea abaterilor, sunt:

a) observație scrisă;

b) avertisment;

c) diminuarea salariului de bază, cumulată, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și de control, cu până la 15%, pe o perioadă de 1—6 luni;

d) suspendarea, pe o perioadă de până la 3 ani, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare sau pentru obținerea gradelor didactice ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și de control;

e) destituirea din funcția de conducere, de îndrumare și de control din învățământ;

f) desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă.

(3) Orice persoană poate sesiza unitatea de învățământ/instituția de învățământ cu privire la săvârșirea unei fapte ce poate constitui abatere disciplinară. Sesizarea se face în scris și se înregistrează la registratura unității/instituției de învățământ.

(4) Pentru cercetarea abaterilor prezumate săvârșite de personalul didactic, personalul de conducere al unităților de învățământ preuniversitar, personalul de îndrumare și de control din cadrul inspectoratelor școlare și de personalul de îndrumare și de control din cadrul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, comisiile de cercetare disciplinară se constituie după cum urmează:

a) pentru personalul didactic, comisii formate din 3—5 membri, dintre care unul reprezintă organizația sindicală din care face parte persoana aflată în discuție sau este un reprezentant al salariaților, iar ceilalți au funcția didactică cel puțin egală cu a celui care a săvârșit abaterea;

b) pentru personalul de conducere al unităților de învățământ preuniversitar, comisii formate din 3—5 membri, dintre care un reprezentant al salariaților, iar ceilalți au funcția didactică cel puțin egală cu a celui care a săvârșit abaterea. Din comisie face parte și un inspector din cadrul inspectoratului școlar județean/al municipiului București;

c) pentru personalul de îndrumare și de control din cadrul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, comisii formate din 3—5 membri, dintre care unul reprezintă organizația sindicală din care face parte persoana aflată în discuție sau este un reprezentant al salariaților, iar ceilalți au funcția didactică cel puțin egală cu a celui care a săvârșit abaterea;

d) pentru personalul de conducere al inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, comisii formate din 3—5 membri, dintre care un reprezentant al salariaților, iar ceilalți au funcția didactică cel puțin egală cu a celui care a săvârșit abaterea.

(5) Comisiile de cercetare disciplinară sunt numite de:

a) consiliul de administrație al unității de învățământ preuniversitar, pentru personalul didactic și personalul de conducere al acesteia;

b) ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, pentru funcțiile de îndrumare și de control din cadrul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, precum și pentru personalul de conducere din inspectoratele școlare județene/al municipiului București.

(6) În cadrul cercetării abaterii prezumate se stabilesc faptele și urmările acestora, împrejurările în care au fost săvârșite, existența sau inexistența vinovăției, precum și orice alte date concludente. Audierea celui cercetat și verificarea apărării acestuia sunt obligatorii. Refuzul celui cercetat de a se prezenta la audiere, deși a fost înștiințat în scris cu minimum 48 de ore înainte, precum și de a da declarații scrise se constată prin proces-verbal și nu împiedică finalizarea cercetării. Cadrul didactic cercetat are dreptul să cunoască toate actele cercetării și să își producă probe în apărare.

(7) Cercetarea faptei și comunicarea deciziei se fac în termen de cel mult 30 de zile de la data constatării acesteia, consemnată în condica de inspecții sau la registratura generală a unității de învățământ preuniversitar/instituției. Persoanele nevinovate i se comunică în scris inexistența faptelor pentru care a fost cercetată.

(8) Persoanele sancționate încadrate în unitățile de învățământ au dreptul de a contesta, în termen de 15 zile de la comunicare, decizia respectivă la colegiul de disciplină de pe lângă inspectoratul școlar. Personalul de conducere, de

îndrumare și de control din inspectoratele școlare și din Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, care a fost sancționat, are dreptul de a contesta, în termen de 15 zile de la comunicare, decizia respectivă la Colegiul central de disciplină al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(9) Normele privind componența, organizarea și funcționarea, precum și atribuțiile colegiului de disciplină de pe lângă inspectoratul școlar și ale Colegiului central de disciplină al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(10) Dreptul persoanei sancționate de a se adresa instanțelor judecătorești este garantat.

Art. 281. — (1) Pentru personalul didactic din unitățile de învățământ preuniversitar, propunerea de sancționare se face de către director sau de cel puțin 2/3 din numărul total al membrilor consiliului de administrație. Sancțiunile aprobate de consiliul de administrație sunt puse în aplicare și comunicate prin decizie a directorului unității de învățământ preuniversitar.

(2) Pentru personalul de conducere al unității de învățământ preuniversitar, propunerea de sancționare se face de către consiliul de administrație al unității de învățământ preuniversitar și se comunică prin decizie a inspectorului școlar general.

(3) Pentru personalul de conducere din inspectoratele școlare și casele corpului didactic, propunerea de sancționare se face de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului și se comunică prin ordin.

(4) Pentru personalul de îndrumare și control din Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, propunerea de sancționare se face, după caz, de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului, respectiv de secretarul de stat sau de șeful ierarhic al persoanei în cauză și se comunică prin ordin.

Art. 282. — Sancțiunea se stabilește, pe baza raportului comisiei de cercetare, de autoritatea care a numit această comisie și se comunică celui în cauză, prin decizie scrisă, după caz, de către directorul unității de învățământ, inspectorul școlar general sau ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 283. — Răspunderea patrimonială a personalului didactic, a personalului didactic auxiliar, precum și a celui de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar se stabilește potrivit legislației muncii. Decizia de imputare, precum și celelalte acte pentru recuperarea pagubelor și a prejudiciilor se fac de conducerea unității sau a instituției al cărei salariat este cel în cauză, în afară de cazurile când, prin lege, se dispune altfel.

SECȚIUNEA a 12-a

Pensionarea

Art. 284. — (1) Personalul didactic beneficiază de pensie în condițiile prevăzute de legislația de asigurări sociale și pensii care reglementează sistemul public de pensii.

(2) Personalul didactic de conducere, de îndrumare și de control din învățământul de stat se pensionează la data împlinirii vârstei legale de pensionare. După data împlinirii vârstei legale de pensionare, se interzice îndeplinirea oricărei funcții de conducere, de îndrumare sau de control.

(3) Pentru motive temeinice, pensionarea personalului didactic de conducere, de îndrumare și de control se poate face și în timpul anului școlar, cu aprobarea consiliului de administrație al unității de învățământ, respectiv al inspectoratului școlar.

(4) Cadrele didactice pensionate pot desfășura activități didactice, salarizate prin plata cu ora, după împlinirea vârstei standard de pensionare.

(5) Personalul didactic pensionat din învățământ beneficiază de asistență medicală și de acces la casele de odihnă și la bazele de tratament ale cadrelor didactice.

CAPITOLUL II

Statutul personalului didactic și de cercetare din învățământul superior

SECȚIUNEA 1

Norma universitară

Art. 285. — (1) În instituțiile de învățământ superior funcțiile didactice sunt:

- a) asistent universitar;
- b) lector universitar/șef de lucrări;
- c) conferențiar universitar;
- d) profesor universitar.

(2) În instituțiile de învățământ superior funcțiile de cercetare sunt:

- a) asistent cercetare;
- b) cercetător științific;
- c) cercetător științific gradul III;
- d) cercetător științific gradul II;
- e) cercetător științific gradul I.

(3) Echivalența funcțiilor din cercetare cu funcțiile didactice este următoarea:

- a) cercetător științific se echivalează cu asistent universitar, pentru persoanele care dețin o diplomă de doctor;
- b) cercetător științific gradul III se echivalează cu lector universitar/șef de lucrări;
- c) cercetător științific gradul II se echivalează cu conferențiar universitar;
- d) cercetător științific gradul I se echivalează cu profesor universitar.

(4) În învățământul superior poate funcționa personal didactic asociat pentru următoarele funcții: lector universitar/șef de lucrări, conferențiar universitar și profesor universitar.

(5) În raport cu necesitățile academice proprii, senatul universitar poate aproba, pe o durată determinată, invitarea în cadrul instituției de învățământ superior a unor cadre didactice universitare și a altor specialiști cu valoare recunoscută în domeniu, din țară sau din străinătate, în calitate de cadre didactice universitare asociate invitate. În cazul specialiștilor fără grad didactic universitar recunoscut în țară, senatul universitar aprobă, prin evaluare, gradul didactic corespunzător performanței, în conformitate cu standardele naționale.

(6) Acolo unde este cazul, obținerea permisului de muncă este sarcina instituției de învățământ superior angajatoare.

(7) În departamente, în școli doctorale, în institute de cercetare, în centre de cercetare și microproducție sau în alte unități pot funcționa pe posturi distincte și personal de cercetare, personal de cercetare asociat, inclusiv studenți din toate cele 3 cicluri, precum și alte categorii de personal, potrivit legii. Angajarea acestora se face conform legii.

Art. 286. — (1) Statele de funcții ale personalului didactic și de cercetare se întocmesc anual, prin stabilirea de norme universitare, cu cel puțin 15 zile înainte de începerea fiecărui an universitar și nu se pot modifica în timpul anului universitar.

(2) Funcțiile didactice și numărul posturilor se stabilesc ținând seama de:

- a) planurile de învățământ;
- b) formațiunile de studiu;
- c) normele universitare.

(3) În statul de funcții sunt înscrise, în ordine ierarhică, posturile didactice și de cercetare ocupate sau vacante, specificându-se funcțiile didactice și de cercetare corespunzătoare și numărul săptămânal de ore convenționale repartizate pe activități de predare, seminare, lucrări practice sau de laborator, îndrumare de proiecte, îndrumare a studenților și a studenților-doctoranzi, practică de specialitate, de cercetare și activități echivalente acestora, la disciplinele din planul de învățământ.

(4) Statele de funcții se întocmesc la nivelul departamentelor sau al școlilor doctorale, prin consultarea membrilor acestora, ca urmare a precizării sarcinilor didactice și de cercetare de către consiliul facultății. La departamentele cu discipline la mai

multe facultăți, statele de funcții se completează pe baza notelor de comandă, avizate de conducerea instituției de învățământ superior.

(5) Statul de funcții al personalului didactic și de cercetare se avizează de consiliul facultății sau, după caz, de consiliul școlii doctorale și se aprobă de senatul universitar.

(6) Numărul posturilor pentru personalul didactic și de cercetare auxiliar se stabilește de senatul universitar, în funcție de bugetul și specificul instituției, al facultății, al programului de studii, al departamentului sau al școlii doctorale.

(7) Nomenclatorul general de funcții didactice și de cercetare auxiliare din învățământul superior, precum și nivelul studiilor necesare pentru ocuparea acestor funcții se elaborează de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

(8) Angajarea personalului didactic și de cercetare auxiliar și nedidactic se face prin concurs organizat de facultate sau de școala doctorală, potrivit legii.

(9) Atribuțiile personalului didactic auxiliar și nedidactic sunt stabilite în fișa individuală a postului, avizată, după caz, de decan, de directorul departamentului sau de conducătorul școlii doctorale și aprobată de rector, constituind anexă la contractul individual de muncă.

Art. 287. — (1) Norma universitară cuprinde:

a) norma didactică;

b) norma de cercetare.

(2) Norma didactică poate cuprinde:

a) activități de predare;

b) activități de seminar, lucrări practice și de laborator, îndrumare de proiecte de an;

c) îndrumarea elaborării lucrărilor de licență;

d) îndrumarea elaborării disertațiilor de master;

e) îndrumarea elaborării tezelor de doctorat;

f) alte activități didactice, practice și de cercetare științifică înscrise în planurile de învățământ;

g) conducerea activităților didactico-artistice sau sportive;

h) activități de evaluare;

i) tutorat, consultații, îndrumarea cercurilor științifice studentești, a studenților în cadrul sistemului de credite transferabile;

j) participarea la consilii și în comisii în interesul învățământului.

(3) Norma didactică săptămânală în învățământul superior se cuantifică în ore convenționale.

(4) Norma didactică se stabilește conform planului de învățământ și se calculează ca normă medie săptămânală, indiferent de perioada semestrului universitar în care este efectuată. Norma medie săptămânală se stabilește prin împărțirea numărului de ore convenționale din fișa individuală a postului la numărul de săptămâni înscris în planul de învățământ pentru activitatea didactică de predare și de seminar din întregul an universitar.

(5) Ora convențională este ora didactică de activități prevăzute la alin. (2) lit. b) din învățământul universitar de licență.

(6) În învățământul universitar de licență, ora de activități de predare reprezintă două ore convenționale.

(7) În învățământul universitar de master și în învățământul universitar de doctorat, ora de activități de predare reprezintă 2,5 ore convenționale, iar ora de activități prevăzute la alin. (2) lit. b) reprezintă 1,5 ore convenționale.

(8) În cazul predării integrale în limbi de circulație internațională, la ciclurile de licență, master și doctorat, activitățile de predare, seminar sau alte activități pot fi normate cu un coeficient suplimentar multiplicativ de 1,25. Fac excepție de la această prevedere orele de predare a limbii respective.

(9) Activitățile prevăzute la alin. (2) lit. c)—j), cuprinse în norma didactică, se cuantifică în ore convenționale, printr-o metodologie aprobată de senatul universitar, în funcție de programul de studii, de profil și de specializare, astfel încât unei

ore fizice de activități să îi corespundă minimum 0,5 ore convenționale.

(10) Norma didactică săptămânală minimă pentru activitățile prevăzute la alin. (2) lit. a)—f) se stabilește după cum urmează:

a) profesor universitar: 7 ore convenționale, dintre care cel puțin 4 ore convenționale de activități de predare;

b) conferențiar universitar: 8 ore convenționale, dintre care cel puțin 4 ore convenționale de activități de predare;

c) lector universitar/șef de lucrări: 10 ore convenționale, dintre care cel puțin două ore convenționale de activități de predare;

d) asistent universitar: 11 ore convenționale, cuprinzând activități prevăzute la alin. (2) lit. b), c) și f).

(11) Prin excepție, norma personalului didactic prevăzut la alin. (10) lit. a)—c) care, datorită specificului disciplinelor, nu are în structura postului ore de curs se majorează cu două ore convenționale.

(12) Norma didactică nu poate depăși 16 ore convenționale pe săptămână.

(13) Norma didactică prevăzută la alin. (10) și (11) reprezintă limita minimă privind normarea activității didactice. Senatul universitar, în baza autonomiei universitare, poate mări, prin regulament, norma didactică săptămânală minimă, cu respectarea standardelor de asigurare a calității, fără a depăși limita maximă prevăzută la alin. (12).

(14) Norma didactică a personalului didactic care nu desfășoară activități de cercetare științifică sau echivalente acestora este superioară celei minime, fără a depăși limita maximă prevăzută la alin. (12), conform deciziei consiliului facultății, la propunerea directorului de departament, sau deciziei consiliului școlii doctorale.

(15) Prin excepție, în situația în care norma didactică nu poate fi alcătuită conform alin. (10) și (11), diferențele până la norma didactică minimă se completează cu activități de cercetare științifică, cu acordul consiliului facultății, la propunerea directorului de departament, respectiv cu acordul consiliului școlii doctorale. Diminuarea normei didactice este de cel mult 1/2 din norma respectivă, iar ora de cercetare este echivalentă cu 0,5 ore convenționale. Cadrul didactic își menține calitatea de titular în funcția didactică obținută prin concurs.

(16) Cadrele didactice titulare a căror normă didactică nu poate fi constituită conform prevederilor alin. (10)—(15) pot fi trecute temporar, la cererea acestora, cu normă integrală de cercetare științifică, menținându-și calitatea de titular în funcția didactică obținută prin concurs. În această perioadă, cadrul didactic are obligațiile personalului de cercetare din învățământul superior.

(17) În limitele prevăzute de prezentul articol, senatul universitar stabilește, diferențiat, norma universitară efectivă, în funcție de domeniu, de specializare, de ponderea disciplinelor în pregătirea de specialitate a studenților și de dimensiunea formațiunilor de studiu.

(18) În departamente, școli doctorale, unități sau centre de cercetare și microproducție poate funcționa pe posturi distincte și personal de cercetare cu contract de muncă pe perioadă determinată sau nedeterminată.

(19) Personalul de cercetare din învățământul superior desfășoară activități specifice, stabilite în fișa individuală a postului de către conducerea departamentului sau a școlii doctorale.

(20) Personalul didactic auxiliar și nedidactic din învățământul superior desfășoară activități specifice stabilite în fișa individuală a postului. În instituțiile de învățământ superior de stat, timpul săptămânal de lucru al acestuia este identic cu cel stabilit pentru personalul cu funcții echivalente din celelalte sectoare bugetare, potrivit legii.

(21) Personalul care exercită o funcție de conducere în cadrul instituției de învățământ superior sau de îndrumare și control în cadrul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate beneficia de o reducere a normei didactice de cel mult 30%, cu aprobarea senatului universitar.

(22) Suma totală a orelor de muncă dintr-o normă didactică sau de cercetare, realizată prin cumularea ponderilor activităților prevăzute la alin. (1), este de 40 ore pe săptămână.

Art. 288. — (1) Activitățile didactice care excedează o normă didactică prevăzută la art. 287 sunt remunerare în regim de plată cu ora. Pentru personalul titular, numărul maxim de ore plătite în regim de plată cu ora, indiferent de instituția la care se efectuează, nu poate depăși norma didactică minimă.

(2) Activitățile din granturi sau contractele de cercetare se remunerază conform deciziei directorului de grant, conform legii și prevederilor Cartei universitare.

(3) Susținerea de către personalul titular de activități de predare și cercetare în alte instituții de învățământ superior sau de cercetare se poate face doar cu acordul scris al senatului universitar.

(4) Activitățile de cercetare pe bază de contract sunt remunerare conform legii, Cartei universitare și prevederilor contractuale. Contractul de cercetare stabilește atât modalitatea de plată efectivă, cât și cuantumul.

(5) Profesorii și conferențarii titulari sau directorii de granturi care timp de 6 ani consecutivi au derulat granturi de cercetare și au funcționat în aceeași universitate pot beneficia de un sabatic. Pe perioada anului sabatic, aceștia beneficiază de până la un salariu de bază, cu aprobarea senatului universitar, și își păstrează calitatea de titular, dar sunt scutiți de efectuarea activităților din fișa postului.

(6) Cadrele didactice care sunt alese sau numite în instituțiile publice ale statului sau desfășoară activități specifice funcției publice în ministere ori în alte organe de specialitate ale statului pot desfășura activități didactice aferente unei norme didactice.

Art. 289. — (1) Personalul didactic și de cercetare se pensionează la împlinirea vârstei de 65 de ani.

(2) În învățământul superior de stat, particular și confesional se interzice ocuparea oricărei funcții de conducere sau de administrare, la orice nivel al universității, după pensionare. Mandatele celor care dețin funcții de conducere sau de administrare, la orice nivel al universității, încetează de drept în cazul persoanelor care au împlinit vârsta de pensionare. Fac excepție de la aceste reglementări funcțiile de membru al consiliului de administrație al universităților particulare.

(3) Senatul universitar din universitățile de stat, particulare și confesionale, în baza criteriilor de performanță profesională și a situației financiare, poate decide continuarea activității unui cadru didactic sau de cercetare după pensionare, în baza unui contract pe perioadă determinată de un an, cu posibilitatea de prelungire anuală conform Cartei universitare, fără limită de vârstă. Senatul universitar poate decide conferirea titlului onorific de profesor emerit, pentru excelență didactică și de cercetare, cadrelor didactice care au atins vârsta de pensionare. Cadrele didactice pensionate pot fi plătite în regim de plată cu ora.

(4) Cadrele didactice și de cercetare care conduc doctorate se pensionează la împlinirea vârstei de 65 de ani și:

a) pot conduce doctoratele în desfășurare la data pensionării până la împlinirea vârstei de 70 de ani;

b) după împlinirea vârstei de 65 de ani, pot conduce noi studenți-doctoranzi numai în regim de cotutelă împreună cu un cadru didactic și de cercetare care nu împlinesc vârsta de pensionare pe toată durata desfășurării doctoratului respectiv.

(5) Regimul juridic al cumulului salariului cu pensia nu se aplică cadrelor didactice care beneficiază de prevederile alin. (3) și (4).

Art. 290. — (1) Studenții-doctoranzi sunt încadrați de către IOSUD sau o instituție membră a unei IOSUD ca asistenți de cercetare ori asistenți universitari pe perioadă determinată, norma didactică fiind redusă corespunzător limitei prevăzute la art. 164 alin. (3), prin excepție de la prevederile art. 287. Atribuțiile lor sunt stabilite de senatul universitar.

(2) Studenții-doctoranzi beneficiază de toate drepturile asistenților de cercetare sau asistenților universitari, inclusiv de vechimea în muncă.

Art. 291. — (1) Prin *personal didactic și de cercetare*, în sensul prezentei legi, se înțelege personalul care deține, în mod legal, unul dintre titlurile universitare sau de cercetare prevăzute de prezenta lege, care aparține unei instituții de învățământ superior și care desfășoară activități didactice și/sau de cercetare.

(2) În raport cu relațiile de muncă stabilite cu instituția de învățământ superior, personalul didactic poate fi: titular sau asociat. În raport cu participarea la procesul didactic și cu gradul de pregătire profesională, personalul didactic poate fi: personal didactic sau personal didactic auxiliar.

(3) Prin *personal didactic titular* se înțelege personalul didactic care ocupă o funcție didactică într-o universitate, obținută prin concurs, pe o perioadă nedeterminată, în condițiile legii. Salariatul optează unde are funcția de bază. Personal didactic titular este și personalul didactic care beneficiază de rezervare de post, în condițiile legii. Cadrele didactice și de cercetare angajate pe perioadă determinată au statut de cadru didactic și de cercetare asociat.

(4) Calitatea de titular există numai în raport cu o singură instituție de învățământ superior sau cu o singură instituție de cercetare-dezvoltare; când un cadru didactic desfășoară activități didactice sau de cercetare științifică în mai multe instituții de învățământ superior ori de cercetare-dezvoltare, calitatea de titular poate fi numai la una dintre ele, iar în celelalte, calitatea este de cadru didactic sau de cercetător asociat. Instituția de învățământ superior în care cadrul didactic este titular are obligația de a păstra și de a gestiona, potrivit legii, cartea de muncă sau registrul angajaților, cu specificația calității de titular.

(5) Funcțiilor de cercetare-dezvoltare din universități și personalului care le ocupă li se aplică prevederile Legii nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare.

(6) În cazul desființării unei unități de învățământ superior de stat, personalul astfel disponibilizat beneficiază de salarii compensatorii, conform legislației în vigoare.

Art. 292. — Formațiunile de studiu și dimensiunile acestora se stabilesc de către senatele universitare, cu respectarea standardelor de calitate, în concordanță cu programul și ciclul de studii, propuse de ARACIS și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

SECȚIUNEA a 2-a

Ocuparea funcțiilor didactice și a posturilor didactice

Art. 293. — Ocuparea posturilor didactice, evaluarea, motivarea, formarea continuă și concedierea personalului didactic și de cercetare sunt de competența universităților, în baza legislației în vigoare, a metodologiei-cadru stabilite de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și a Cartei universitare.

Art. 294. — (1) Angajarea pe un post didactic sau de cercetare se face, după intrarea în vigoare a prezentei legi, pe perioadă determinată sau pe perioadă nedeterminată. Angajarea pe perioadă nedeterminată pe orice funcție didactică sau de cercetare este posibilă numai prin concurs public, organizat de instituția de învățământ superior, după obținerea titlului de doctor.

(2) La concursul pentru un post didactic sau de cercetare pot participa cetățeni români ori străini, fără nicio discriminare, în condițiile legii.

(3) Prin excepție de la prevederile legislației muncii, durata unei perioade determinate este de maximum 3 ani.

(4) Prin excepție, studenții-doctoranzi pot fi angajați pe o perioadă determinată de maximum 5 ani.

(5) Contractul de angajare pe perioadă determinată încheiat între universitate și membri ai personalului didactic și de cercetare în urma unui concurs poate fi reînnoit, în funcție de rezultatele profesionale personale, evaluate pe baza criteriilor adoptate de senatul universitar, precum și în funcție de nevoile

de angajare și de resursele financiare ale instituției, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art. 295. — (1) Metodologia-cadru de concurs pentru ocuparea posturilor vacante va fi stabilită prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, la propunerea CNATDCU.

(2) Metodologia va stabili, pentru fiecare titlu sau funcție didactică, cerințele minime pentru prezentarea la concurs, cu referire la standardele minime stabilite conform art. 219 alin. (1) lit. a), modul de organizare și de desfășurare a concursului, de soluționare a contestațiilor, conflictele de interese și incompatibilitățile, în vederea asigurării calității, a respectării eticii universitare și a legislației în vigoare.

(3) Universitățile au obligația să respecte această metodologie și să publice toate posturile scoase la concurs, însoțite de programa aferentă concursului, cu cel puțin două luni înainte de concurs. Publicarea posturilor scoase la concurs se face cel puțin pe site-ul web propriu și pe un site web specializat, administrat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) După intrarea în vigoare a prezentei legi se interzice ocuparea concomitentă de către soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv a funcțiilor prin care unul sau una se află față de celălalt sau cealaltă într-o poziție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională directă la orice nivel în aceeași universitate.

(5) Încălcarea prevederilor alin. (3) și (4) duce la invalidarea concursului și la penalizarea celor vinovați pe baza metodologiei-cadru prevăzute la alin. (1).

Art. 296. — (1) Posturile didactice rezervate, vacante ori temporar vacante sunt acoperite cu prioritate de personalul didactic titular al instituției ori de personalul didactic asociat, prin plata cu ora, conform prezentei legi.

(2) Angajarea specialiștilor cu valoare științifică recunoscută în domeniu, prin invenții, inovații, premii, publicații științifice, din țară sau din străinătate, în calitate de profesori ori conferențieri asociați invitați, se avizează de consiliul departamentului și se aprobă de consiliul facultății.

(3) Funcțiile și gradele de cercetător științific în rețeaua învățământului superior se obțin potrivit reglementărilor legale în vigoare.

Art. 297. — (1) În baza metodologiei-cadru prevăzute la art. 295 alin. (1) și a legislației în vigoare, universitățile își stabilesc metodologia proprie de conferire a titlurilor și de ocupare a posturilor didactice și de cercetare, care este aprobată de către senatul universitar. Această metodologie nu poate face referire la vechime și nu poate discrimina persoanele din afara instituției sau țării față de persoanele din instituție ori din țară.

(2) Rezultatele concursurilor sunt aprobate de senatul universitar, iar încadrarea pe post se face începând cu prima zi a semestrului următor concursului.

Art. 298. — (1) Directorii departamentelor, decanii facultăților și rectorul răspund în fața senatului universitar pentru buna desfășurare a concursurilor de ocupare a posturilor, în condițiile respectării normelor de calitate, de etică universitară și a legislației în vigoare.

(2) În condițiile constatării unor nereguli, senatul universitar poate aplica sancțiuni specificate în metodologia proprie, mergând până la demiterea decanilor sau a rectorului.

Art. 299. — (1) Universitățile răspund public de modul de ocupare a posturilor didactice și de cercetare.

(2) În cazul constatării nerespectării prevederilor legale în procedura de ocupare a posturilor didactice și de cercetare, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aplica sancțiuni prevăzute de prezenta lege, pe baza unui raport întocmit de Consiliul de Etică și Management Universitar.

(3) În cazul în care instanțele de judecată constată încălcarea procedurilor de desfășurare a concursului pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare din universități, concursul se anulează și se reia.

Art. 300. — (1) Abilitarea constă în:

a) redactarea unei teze de abilitare;

b) susținerea publică a tezei de abilitare în fața unei comisii de specialitate numite de CNATDCU și formată din cel puțin 3 persoane, care au calitatea de conducător de doctorat, în țară sau în străinătate;

c) admiterea tezei de abilitare în urma susținerii publice;

d) obținerea atestatului de abilitare.

(2) Teza de abilitare relevă capacitățile și performanțele didactice și de cercetare. Teza prezintă în mod documentat realizările profesionale obținute ulterior conferirii titlului de doctor în știință, care probează originalitatea și relevanța contribuțiilor academice, științifice și profesionale și care anticipează o dezvoltare independentă a viitoarei cariere de cercetare și/sau universitare.

(3) Pot susține examenul de abilitare numai persoanele care au titlul de doctor în știință și care îndeplinesc standardele minime stabilite conform art. 219 alin. (1) lit. a).

(4) Cererea pentru susținerea examenului de abilitare este adresată CNATDCU.

(5) Acordarea atestatului de abilitare este propusă de CNATDCU și este aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Art. 301. — (1) Pentru ocuparea funcției didactice de asistent universitar sunt necesare obținerea statutului de student-doctorand sau deținerea diplomei de doctor, precum și îndeplinirea standardelor de ocupare a posturilor didactice, specifice funcției, aprobate de senatul universitar, fără impunerea unor condiții de vechime, conform legii.

(2) O persoană care nu a obținut o diplomă de doctor nu poate ocupa funcția de asistent universitar într-o anumită instituție de învățământ superior pentru o perioadă cumulată mai mare de 5 ani. La împlinirea acestui termen, contractul de muncă al persoanei în cauză încetează de drept.

(3) Condițiile minime pentru ocuparea funcției didactice de lector universitar/șef de lucrări sunt următoarele:

a) deținerea diplomei de doctor;

b) îndeplinirea standardelor de ocupare a posturilor didactice, specifice funcției, aprobate de senatul universitar, fără impunerea unor condiții de vechime, conform legii.

(4) Condițiile pentru ocuparea funcției didactice de conferențiar universitar sunt următoarele:

a) deținerea diplomei de doctor;

b) îndeplinirea standardelor minime pentru ocuparea funcției de conferențiar universitar, standarde aprobate conform art. 219 alin. (1) lit. a);

c) îndeplinirea standardelor de ocupare a posturilor didactice, specifice funcției, aprobate de senatul universitar, fără impunerea unor condiții de vechime, conform legii.

(5) Condițiile pentru ocuparea funcției didactice de profesor universitar sunt următoarele:

a) deținerea diplomei de doctor;

b) deținerea atestatului de abilitare;

c) îndeplinirea standardelor minime pentru ocuparea funcției de profesor universitar, standarde aprobate conform art. 219 alin. (1) lit. a);

d) îndeplinirea standardelor de ocupare a posturilor didactice, specifice funcției, aprobate de senatul universitar, fără impunerea unor condiții de vechime, conform legii.

(6) În instituțiile de învățământ superior, suplimentar față de alte condiții stabilite de lege, funcția de asistent de cercetare poate fi ocupată numai de persoane care sunt studenți-doctoranzi sau care dețin diploma de doctor.

(7) În instituțiile de învățământ superior, suplimentar față de alte condiții stabilite de lege, funcțiile de cercetare de cercetător științific sau superioare pot fi ocupate numai de persoane care dețin diploma de doctor.

(8) În învățământul superior medical, candidații la concursul pentru ocuparea postului de asistent universitar trebuie să aibă cel puțin titlul de medic rezident. Fac excepție posturile de la

disciplinele care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății și cele de la disciplinele preclinice.

(9) În învățământul superior medical, candidații la concursul pentru ocuparea posturilor de șef de lucrări și de conferențiar trebuie să aibă și titlul de medic specialist, iar candidații la concursul pentru ocuparea postului de profesor universitar trebuie să aibă și titlul de medic primar. Fac excepție posturile de la disciplinele care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății și cele de la disciplinele preclinice.

SECȚIUNEA a 3-a

Evaluarea calității cadrelor didactice

Art. 302. — (1) Datele și informațiile privind situația profesională a personalului didactic și de cercetare și a celui tehnic-administrativ se consemnează într-o fișă personală de serviciu. Accesul la fișa personală de serviciu este permis numai persoanei în cauză, titularului serviciului de resurse umane și conducătorului instituției de învățământ superior.

(2) Fișele de post individualizate se încadrează la nivel de departament sau școală doctorală, în statul de funcții. Statul de funcții constituie documentul legal în baza căruia se face salarizarea lunară a fiecărui membru al personalului didactic și de cercetare.

Art. 303. — (1) Rezultatele și performanțele activităților didactice și de cercetare ale personalului didactic și de cercetare dintr-o universitate sunt evaluate periodic, la intervale de maximum 5 ani. Această evaluare se face în conformitate cu o metodologie aprobată și aplicată de către senatul universitar.

(2) Evaluarea de către studenți a prestației cadrelor didactice este obligatorie. Rezultatele evaluărilor sunt informații publice.

(3) Salarizarea personalului didactic și de cercetare se face și în funcție de rezultatele și performanțele acestuia, conform legii.

(4) Contractele de muncă ale personalului didactic și de cercetare includ asumarea unor standarde minime ale rezultatelor activităților didactice și de cercetare și clauze privind încetarea contractelor în condițiile neîndeplinirii acestor standarde minime.

SECȚIUNEA a 4-a

Drepturi și obligații ale personalului didactic

Art. 304. — (1) Personalul din învățământul superior are drepturi și îndatoriri care decurg din Carta universitară, din Codul de etică universitară, din contractul individual de muncă, precum și din legislația în vigoare.

(2) Protecția drepturilor salariaților, precum și a drepturilor de proprietate intelectuală asupra creației științifice, culturale sau artistice este garantată și se asigură în conformitate cu prevederile Cartei universitare și cu legislația specifică în vigoare.

(3) Membrii comunității universitare le este garantată libertatea academică. În baza acesteia, ei pot exprima liber opinii academice în spațiul universitar și au libertatea de predare, de cercetare și de creație, în conformitate cu criteriile de calitate academică.

(4) Personalul didactic și de cercetare are dreptul de a publica studii, articole, volume sau opere de artă, de a candida la obținerea de granturi naționale și internaționale, fără restricții ale libertății academice.

(5) Personalul didactic și de cercetare are dreptul să facă parte din asociații și organizații sindicale, profesionale și culturale, naționale și internaționale, precum și din organizații politice legal constituite, în conformitate cu prevederile legii.

(6) Cadrele didactice titulare pe un post didactic din învățământ, alese în Parlament, numite în Guvern sau îndeplinind funcții de specialitate specifice din aparatul Parlamentului, al Consiliului Legislativ, al Curții Constituționale, al Avocatului Poporului, al Administrației Prezidențiale, al Guvernului sau în Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, precum și cele alese de Parlament în organismele centrale ale statului, au drept de rezervare a postului didactic

pe perioada în care îndeplinesc aceste funcții. Pe toată durata mandatului sau a numirii, cadrele didactice pot cumula aceste funcții cu activitatea didactică și de cercetare.

(7) Prevederile alin. (6) se aplică și cadrelor didactice titulare pe un post didactic din învățământ, care îndeplinesc funcția de prefect, subprefect, președinte și vicepreședinte al consiliului județean, primar, viceprimar, precum și cadrelor didactice trecute în funcții de conducere, de îndrumare și de control în sistemul de învățământ, de cultură, de tineret și de sport. De aceleași drepturi beneficiază și personalul de conducere și de specialitate de la casa corpului didactic, precum și cadrele didactice titulare pe un post didactic din învățământ numite ca personal de conducere sau în funcții de specialitate specifice din cadrul autorităților și instituțiilor publice, comisiilor și agențiilor din subordinea Administrației Prezidențiale, Parlamentului sau Guvernului.

(8) De prevederile alin. (6) beneficiază și personalul didactic trimis în străinătate cu misiuni de stat, cel care lucrează în organisme internaționale, precum și însoțitorii acestora, dacă sunt cadre didactice titulare pe un post didactic din învățământ.

(9) Personalului didactic titular pe un post didactic din învățământ, solicitat în străinătate pentru predare, cercetare, activitate artistică sau sportivă, pe bază de contract, ca urmare a unor acorduri, convenții guvernamentale, interuniversitare sau interinstituționale, ori trimis pentru specializare, i se rezervă postul didactic pentru perioada respectivă.

(10) Personalul didactic titular pe un post didactic din învățământ, care din proprie inițiativă solicită să se specializeze sau să participe la cercetare științifică în țară sau în străinătate, are dreptul la concedii fără plată. Durata totală a acestora nu poate depăși 3 ani într-un interval de 7 ani. Aprobările în aceste situații sunt de competența conducerii instituției de învățământ superior sau, după caz, a consiliului de administrație, dacă se face dovada activității respective.

(11) Personalul didactic titular pe un post didactic din învățământ poate beneficia de concediu fără plată pe timp de un an universitar, o dată la 10 ani, cu aprobarea instituției de învățământ superior, cu rezervarea catedrei pe perioada respectivă.

(12) Perioada de rezervare a postului didactic se consideră vechime în învățământ.

(13) Cadrele didactice beneficiază de dreptul la concediu astfel:

a) concediul anual cu plată, în perioada vacanțelor universitare, cu o durată de cel puțin 40 de zile lucrătoare; în cazuri bine justificate, conducerea instituției de învățământ poate întrerupe concediul legal, persoanele în cauză urmând a fi remunerate pentru munca depusă; normele metodologice referitoare la efectuarea concediului legal vor fi elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative la nivel de ramură a învățământului;

b) perioadele de efectuare a concediului de odihnă pentru fiecare cadru didactic se stabilesc de către senatul universitar, în funcție de interesul învățământului și al celui în cauză.

(14) Instituțiile de învățământ superior pot asigura, integral sau parțial, din surse proprii, transportul și cazarea cadrelor didactice care domiciliază în alte localități.

(15) Personalul din învățământ beneficiază de asistență medicală în cabinete medicale și psihologice, în policlinici și unități spitalicești stabilite prin protocol încheiat între Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Ministerul Sănătății.

(16) Personalul didactic are dreptul la întreruperea activității didactice, cu rezervarea postului sau a catedrei, pentru creșterea și îngrijirea copilului în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani în cazul copiilor cu handicap, conform prevederilor legale. De acest drept poate beneficia numai unul dintre părinți sau susținătorii legali.

Art. 305. — Cadrele didactice și studenții sunt protejați în spațiul universitar de autoritățile responsabile cu ordinea

publică. Protecția se asigură împotriva persoanei sau grupului de persoane care aduc atingere demnității umane și profesionale a cadrelor didactice ori care împiedică exercitarea drepturilor și a obligațiilor lor. Protecția este solicitată de persoana autorizată conform Cartei universitare.

SECȚIUNEA a 5-a

Etica universitară

Art. 306. — (1) La nivelul fiecărei universități funcționează comisia de etică universitară.

(2) Structura și componența comisiei de etică universitară este propusă de consiliul de administrație, avizată de senatul universitar și aprobată de rector. Membrii comisiei sunt persoane cu prestigiu profesional și autoritate morală. Nu pot fi membri ai comisiei de etică universitară persoanele care ocupă vreuna dintre funcțiile: rector, prorector, decan, prodecan, director administrativ, director de departament sau de unitate de cercetare-dezvoltare, proiectare, microproducție.

(3) Comisia de etică universitară are următoarele atribuții:

a) analizează și soluționează abaterile de la etica universitară, pe baza sesizărilor sau prin autosesizare, conform Codului de etică și deontologie universitară;

b) realizează un raport anual referitor la situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare, care se prezintă rectorului, senatului universitar și constituie un document public;

c) contribuie la elaborarea Codului de etică și deontologie universitară, care se propune senatului universitar pentru adoptare și includere în Carta universitară;

d) atribuțiile stabilite de Legea nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare;

e) alte atribuții prevăzute de prezenta lege sau stabilite conform Cartei universitare, conform legii.

Art. 307. — Hotărârile comisiei de etică universitară sunt avizate de consilierul juridic al universității. Răspunderea juridică pentru hotărârile și activitatea comisiei de etică universitară revine universității.

Art. 308. — (1) Orice persoană, din universitate sau din afara universității, poate sesiza Comisiei de etică universitară abateri săvârșite de membri ai comunității universitare.

(2) Comisia de etică universitară păstrează confidențială identitatea autorului sesizării.

Art. 309. — În urma unei sesizări, comisia de etică universitară demarează procedurile stabilite de Codul de etică și deontologie universitară, respectiv de Legea nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare. Comisia răspunde autorului sesizării în termen de 30 de zile de la primirea sesizării și îi comunică acestuia rezultatul procedurilor, după încheierea acestora.

Art. 310. — Constituie abateri grave de la buna conduită în cercetarea științifică și activitatea universitară:

a) plagierea rezultatelor sau publicațiilor altor autori;

b) confecționarea de rezultate sau înlocuirea rezultatelor cu date fictive;

c) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțare.

SECȚIUNEA a 6-a

Distincții

Art. 311. — (1) Personalul didactic din învățământul superior beneficiază de gradație de merit, acordată prin concurs. Această gradație se acordă pentru 16% din posturile didactice existente la nivelul instituției de învățământ superior și reprezintă 25% din salariul de bază. Gradația de merit se acordă pe o perioadă de 5 ani.

(2) Ordinele și medaliile care pot fi conferite personalului didactic sunt:

a) Ordinul *Spiru Haret*, clasele *Comandor*, *Cavaler* și *Ofițer*; ordinul se acordă personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar;

b) Ordinul *Alma Mater*, clasele *Comandor*, *Cavaler* și *Ofițer*; ordinul se acordă personalului didactic, de conducere și de cercetare din învățământul superior;

c) Medalia *Membriu de onoare al corpului didactic*; medalia se acordă cadrelor didactice pensionabile, cu activitate deosebită în educație și formare profesională.

SECȚIUNEA a 7-a

Sancțiuni disciplinare

Art. 312. — (1) Personalul didactic și de cercetare, personalul didactic și de cercetare auxiliar, precum și cel de conducere, de îndrumare și de control din învățământul superior răspunde disciplinar pentru încălcarea îndatoririlor ce îi revin potrivit contractului individual de muncă, precum și pentru încălcarea normelor de comportare care dăunează interesului învățământului și prestigiului unității/instituției. Normele de comportare sunt stabilite în Carta universitară, fără a aduce atingere dreptului la opinie, libertății exprimării și libertății academice.

(2) Sancțiunile disciplinare care se pot aplica personalului didactic și de cercetare sunt următoarele:

a) avertisment scris;

b) diminuarea salariului de bază, cumulată, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și de control;

c) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și de control, ca membru în comisii de doctorat, de master sau de licență;

d) destituirea din funcția de conducere din învățământ;

e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

Art. 313. — (1) În instituțiile de învățământ superior, propunerea de sancționare disciplinară se face de către șeful de departament sau de unitate de cercetare, proiectare, microproducție, de către decan ori rector sau de cel puțin 2/3 din numărul total al membrilor departamentului, consiliului facultății sau senatului universitar, după caz. Aceștia acționează în urma unei sesizări primite sau se autosesizează în cazul unei abateri constatate direct.

(2) Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 312 alin. (2) lit. a) și b) se stabilesc de către consiliile facultăților. Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 312 alin. (2) lit. c)—e) se stabilesc de către senatele universitare.

(3) Decanul sau rectorul, după caz, pune în aplicare sancțiunile disciplinare.

(4) În învățământul superior, sancțiunile se comunică, în scris, personalului didactic și de cercetare, precum și personalului didactic și de cercetare auxiliar din subordine de către serviciul de resurse umane al instituției.

Art. 314. — (1) Sancțiunea disciplinară se aplică numai după efectuarea cercetării faptei sesizate, audierea celui în cauză și verificarea susținerilor făcute de acesta în apărare.

(2) Pentru investigarea abaterilor disciplinare săvârșite de personalul didactic, personalul din cercetare sau personalul administrativ, se constituie comisii de analiză formate din 3—5 membri, cadre didactice care au funcția didactică cel puțin egală cu a celui care a săvârșit abaterea și un reprezentant al organizației sindicale.

(3) Comisiile de analiză sunt numite, după caz, de:

a) rector, cu aprobarea senatului universitar;

b) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru personalul de conducere al instituțiilor de învățământ superior și pentru rezolvarea contestațiilor privind deciziile senatelor universitare.

Art. 315. — Răspunderea patrimonială a personalului didactic, de cercetare și didactic auxiliar se stabilește potrivit legislației muncii. Măsurile pentru recuperarea pagubelor și a prejudiciilor se iau potrivit legislației muncii.

Art. 316. — În cazul în care cel sancționat disciplinar nu a mai săvârșit abateri disciplinare în cursul unui an de la aplicarea sancțiunii, îmbunătățindu-și activitatea și comportamentul,

autoritatea care a aplicat sancțiunea disciplinară poate dispune ridicarea și radierea sancțiunii, făcându-se mențiunea corespunzătoare în statul personal de serviciu al celui în cauză.

Art. 317. — (1) Orice persoană poate sesiza unitatea/instituția de învățământ cu privire la săvârșirea unei fapte ce poate constitui abatere disciplinară. Sesizarea se face în scris și se înregistrează la registratura unității/instituției de învățământ.

(2) Dreptul persoanei sancționate disciplinar de a se adresa instanțelor judecătorești este garantat.

SECȚIUNEA a 8-a

Sanțiuni referitoare la încălcarea eticii universitare și a bunei conduite în cercetare

Art. 318. — Sancțiunile care se pot aplica personalului didactic și de cercetare și personalului didactic și de cercetare auxiliar de către comisia de etică universitară pentru încălcarea eticii universitare sau pentru abateri de la buna conduită în cercetarea științifică sunt următoarele:

- a) avertisment scris;
- b) diminuarea salariului de bază, cumulată, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și de control;
- c) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și de control, ca membru în comisii de doctorat, de master sau de licență;
- d) destituirea din funcția de conducere din învățământ;
- e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

Art. 319. — Sancțiunile care se pot aplica de către comisia de etică universitară studenților și studenților-doctoranzi pentru încălcarea eticii universitare sunt următoarele:

- a) avertisment scris;
- b) exmatricularea;
- c) alte sancțiuni prevăzute de Codul de etică și deontologie universitară.

Art. 320. — În cazul abaterilor de la prevederile Codului de etică și deontologie profesională, comisia de etică universitară stabilește, conform Codului de etică și deontologie profesională, una sau mai multe dintre sancțiunile prevăzute la art. 318 sau 319.

Art. 321. — În cazul abaterilor de la buna conduită în cercetarea științifică, comisia de etică universitară stabilește, conform Legii nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare, Codului de etică și deontologie profesională al personalului de cercetare-dezvoltare și Codului de etică și deontologie profesională, una sau mai multe din sancțiunile prevăzute la art. 318 sau 319 ori prevăzute de lege.

Art. 322. — Sancțiunile stabilite de comisia de etică și deontologie universitară sunt puse în aplicare de către decan sau rector, după caz, în termen de 30 de zile de la stabilirea sancțiunilor.

Art. 323. — (1) Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării analizează cazurile referitoare la încălcarea regulilor de bună conduită în cercetare-dezvoltare, în urma sesizărilor sau prin autosesizare, și emite hotărâri prin care se stabilește vinovăția ori nevinovăția persoanei sau persoanelor în cauză; în cazurile hotărârilor privind vinovăția, hotărârile stabilesc și sancțiunile ce urmează a fi aplicate, conform legii.

(2) Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării păstrează confidențială identitatea persoanei care a făcut sesizarea.

(3) Hotărârile Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării sunt avizate de direcția juridică din cadrul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Răspunderea juridică pentru hotărârile Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării revine Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 324. — Pentru abaterile de la buna conduită în cercetare-dezvoltare ale personalului din cadrul instituțiilor de învățământ superior, constatate și dovedite, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării stabilește aplicarea uneia sau mai multora din următoarele sancțiuni:

- a) avertisment scris;
- b) retragerea și/sau corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea regulilor de bună conduită;
- c) retragerea calității de conducător de doctorat sau a atestatului de abilitare;
- d) retragerea titlului de doctor;
- e) retragerea titlului didactic universitar sau a gradului de cercetare ori retrogradarea;
- f) destituirea din funcția de conducere din instituția de învățământ superior;
- g) desfacerea disciplinară a contractului de muncă;
- h) interzicerea, pentru o perioadă determinată, a accesului la finanțarea din fonduri publice destinată cercetării-dezvoltării.

Art. 325. — Se interzice ocuparea posturilor didactice și de cercetare de către persoane cu privire la care s-a dovedit că au realizat abateri grave de la buna conduită în cercetarea științifică și activitatea universitară, stabilite conform legii. Se anulează concursul pentru un post didactic sau de cercetare ocupat, iar contractul de muncă cu universitatea încetează de drept, indiferent de momentul la care s-a dovedit că o persoană a realizat abateri grave de la buna conduită în cercetarea științifică și activitatea universitară. Constatarea abaterilor se face de către Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării, conform legii.

Art. 326. — Sancțiunile stabilite de Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării sunt puse în aplicare în termen de 30 de zile de la data emiterii hotărârii, după caz, de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, de președintele Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică, de Consiliul Național pentru Atestarea Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, de conducătorii autorităților contractante care asigură finanțarea din fonduri publice destinată cercetării-dezvoltării, de conducătorii instituțiilor de învățământ superior sau ai unităților de cercetare-dezvoltare.

SECȚIUNEA a 9-a

Salarizarea personalului didactic și de cercetare

Art. 327. — Salarizarea personalului didactic și de cercetare se face conform legislației în vigoare și hotărârilor senatului universitar.

TITLUL V

Învățarea pe tot parcursul vieții

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 328. — (1) Prezenta titlu reglementează cadrul general și integrator al învățării pe tot parcursul vieții în România.

(2) Educația permanentă reprezintă totalitatea activităților de învățare realizate de fiecare persoană pe parcursul vieții în contexte formale, nonformale și informale, în scopul formării sau dezvoltării competențelor dintr-o multiplă perspectivă: personală, civică, socială ori ocupațională.

(3) Învățarea pe tot parcursul vieții cuprinde educația timpurie, învățământul preuniversitar, învățământul superior, educația și formarea profesională continuă a adulților.

Art. 329. — (1) Finalitățile principale ale învățării pe tot parcursul vieții vizează dezvoltarea plenară a persoanei și dezvoltarea durabilă a societății.

(2) Învățarea pe tot parcursul vieții se centrează pe formarea și dezvoltarea competențelor-cheie și a competențelor specifice unui domeniu de activitate sau unei calificări.

Art. 330. — (1) Învățarea pe tot parcursul vieții se realizează în contexte de învățare formale, nonformale și informale.

(2) Învățarea în context formal reprezintă o învățare organizată și structurată, care se realizează într-un cadru instituționalizat și se fundamentează pe o proiectare didactică explicită. Acest tip de învățare are asociate obiective, durate și resurse, depinde de voința celui care învață și se finalizează cu certificarea instituționalizată a cunoștințelor și competențelor dobândite.

(3) Învățarea în contexte nonformale este considerată ca fiind învățarea integrată în cadrul unor activități planificate, cu obiective de învățare, care nu urmează în mod explicit un curriculum și poate diferi ca durată. Acest tip de învățare depinde de intenția celui care învață și nu conduce în mod automat la certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite.

(4) Învățarea în contexte informale reprezintă rezultatul unor activități zilnice legate de muncă, mediul familial, timpul liber și nu este organizată sau structurată din punct de vedere al obiectivelor, duratei ori sprijinului pentru învățare. Acest tip de învățare nu este dependent de intenția celui care învață și nu conduce în mod automat la certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite.

(5) Certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite în contexte nonformale și informale poate fi făcută de organisme abilitate în acest sens, în condițiile legii.

Art. 331. — (1) Instituțiile sau organizațiile în care se realizează învățarea în contexte formale sunt: unități și instituții de învățământ preuniversitar și superior, centre de educație și formare profesională din subordinea ministerelor sau autorităților publice locale, furnizori publici și privați de educație și formare profesională autorizați/acreditați în condițiile legii, organizații nonguvernamentale ori guvernamentale care oferă programe autorizate în condițiile legii, angajatori care oferă programe de formare profesională propriilor angajați.

(2) Instituțiile sau organizațiile în care se realizează învățarea în contexte nonformale sunt instituții și organizații prevăzute la alin. (1), centre de îngrijire și protecție a copilului, palate și cluburi ale elevilor, la locul de muncă, instituții culturale precum muzee, teatre, centre culturale, biblioteci, centre de documentare, cinematografe, case de cultură, precum și asociații profesionale, culturale, sindicate, organizații nonguvernamentale.

(3) Instituțiile sau organizațiile în care se realizează învățarea în contexte informale sunt instituțiile și organizațiile prevăzute la alin. (1) și (2). Învățarea informală este, adesea, neintenționată și neconștientizată și se poate produce atunci când copiii, tinerii și adulții desfășoară activități în familie, la locul de muncă, în comunitate, în rețele sociale, când se angajează în activități de voluntariat, sportive ori culturale sau altele asemenea.

Art. 332. — (1) Organizarea și funcționarea învățământului preuniversitar sunt reglementate la titlul II din prezenta lege.

(2) Organizarea și funcționarea învățământului superior sunt reglementate la titlul III din prezenta lege.

(3) Organizarea și funcționarea formării profesionale a adulților sunt reglementate de legislația referitoare la formarea profesională continuă a adulților și ucenicia la locul de muncă.

Art. 333. — Statul garantează și susține, inclusiv financiar, accesul la educație și formare profesională continuă pentru:

a) tinerii și adulții care nu au finalizat învățământul obligatoriu;

b) tinerii care au părăsit sistemul de educație înainte de a obține o calificare profesională și nu sunt cuprinși în nicio formă de educație sau formare profesională;

c) absolvenții de învățământ nonprofesional sau cei care au absolvit studiile învățământului liceal sau ale învățământului superior în domenii și calificări redundante ori nerelevante pe piața forței de muncă;

d) persoanele cu cerințe educaționale speciale;

e) tinerii și adulții care revin în țară după o perioadă de muncă în străinătate;

f) tinerii și adulții rezidenți în comunități dezavantajate economic și social;

g) angajații de peste 40 de ani cu nivel scăzut de educație, rezidenți în mediul urban și în mediul rural, cu calificare redusă sau necalificată;

h) elevii cu risc major de eșec școlar;

i) toți cetățenii care doresc să urmeze programe de educație permanentă.

Art. 334. — Finanțarea învățării pe tot parcursul vieții se realizează prin fonduri publice și private pe baza parteneriatului public-privat, prin finanțare și cofinanțare din partea angajatorilor, organizațiilor nonguvernamentale, prin fonduri nerambursabile din programe europene, prin conturi de educație permanentă și prin contribuția beneficiarilor.

CAPITOLUL II

Responsabilități referitoare la învățarea pe tot parcursul vieții

Art. 335. — Statul își exercită atribuțiile în domeniul învățării pe tot parcursul vieții prin intermediul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Parlamentului, Guvernului, Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, Ministerului Sănătății, precum și al Ministerului Administrației și Internelor.

Art. 336. — Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului are ca atribuții principale, în domeniul învățării pe tot parcursul vieții:

a) elaborarea strategiilor și politicilor naționale în domeniul educației, al formării profesionale, al cercetării, tineretului și sportului;

b) elaborarea reglementărilor referitoare la organizarea și funcționarea sistemului de educație din România;

c) monitorizarea, evaluarea și controlarea, direct sau prin organisme abilitate, a funcționării sistemului educațional și a furnizorilor de educație;

d) stabilirea mecanismelor și a metodologiilor de validare și recunoaștere a rezultatelor învățării;

e) elaborarea, împreună cu Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, a politicilor în domeniul educației nonprofesionale a adulților și vârstnicilor;

f) alte atribuții, așa cum apar ele specificate în legislația din domeniul educației și formării profesionale.

Art. 337. — Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale are ca atribuții principale, în domeniul învățării pe tot parcursul vieții:

a) elaborarea, împreună cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a politicilor și a strategiilor naționale privind formarea profesională a adulților;

b) reglementarea formării profesionale la locul de muncă și a formării profesionale prin ucenicia la locul de muncă;

c) monitorizarea, evaluarea, acreditarea și controlarea directă sau prin organisme abilitate a furnizorilor de formare, alții decât cei din cadrul sistemului național de învățământ;

d) alte atribuții prevăzute de legislația din domeniul educației și formării profesionale.

Art. 338. — Ministerul Culturii și Patrimoniului Național are ca atribuții principale, în domeniul învățării pe tot parcursul vieții:

a) stimularea creșterii gradului de acces și de participare a publicului la cultură;

b) propunerea și promovarea parteneriatelor cu autoritățile administrației publice locale și cu structurile societății civile pentru diversificarea, modernizarea și optimizarea serviciilor publice oferite de instituțiile și așezămintele de cultură, în vederea satisfacerii necesităților culturale și educative ale publicului;

c) promovarea recunoașterii competențelor profesionale, respectiv garantarea drepturilor și a intereselor creatorilor, artiștilor și specialiștilor din domeniul culturii;

d) alte atribuții prevăzute de legislația din domeniul educației și formării profesionale.

Art. 339. — (1) Ministerele și autoritățile centrale pot avea responsabilități în domeniul educației și formării pentru profesiile reglementate prin legi speciale.

(2) Formarea continuă a personalului din instituțiile publice de apărare, ordine publică și securitate națională se reglementează, în sensul prezentei legi, prin ordine și instrucțiuni proprii emise de către conducătorii acestora.

(3) Structura organizatorică, profilurile, specializările, cifrele anuale de școlarizare și criteriile de selecționare a candidaților pentru învățământul de formare continuă nonuniversitară a personalului militar, de informații, ordine publică și securitate națională se stabilesc de Ministerul Apărării Naționale, de Ministerul Administrației și Internelor, de Serviciul Român de Informații și de alte instituții cu atribuții în domeniul apărării, informațiilor, ordinii publice și securității naționale, potrivit specificului și nivelurilor de învățământ.

Art. 340. — (1) Se înființează Autoritatea Națională pentru Calificări prin reorganizarea Consiliului Național al Calificărilor și Formării Profesionale a Adulților (CNCFPFA) și a Unității Executive a Consiliului Național al Calificărilor și Formării Profesionale a Adulților.

(2) Autoritatea Națională pentru Calificări elaborează Cadrul național al calificărilor pe baza Cadrului european al calificărilor, gestionează Registrul național al calificărilor și Registrul național al furnizorilor de formare profesională a adulților. Autoritatea Națională pentru Calificări coordonează autorizarea furnizorilor de formare profesională continuă la nivel național, coordonează sistemul de asigurare a calității în formarea profesională continuă și activitățile comitetelor sectoriale. Autoritatea Națională pentru Calificări mai are următoarele atribuții:

a) elaborează, implementează și actualizează Cadrul național al calificărilor, precum și Registrul național al calificărilor;

b) asigură compatibilitatea sistemului național al calificărilor cu celelalte sisteme de calificări existente la nivel european și internațional;

c) propune Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului elemente de politici și de strategii naționale, acte normative referitoare la sistemul național al calificărilor și la dezvoltarea resurselor umane, inclusiv formarea profesională a adulților;

d) coordonează și controlează la nivel național elaborarea standardelor ocupaționale și a standardelor de pregătire profesională;

e) coordonează asigurarea calității în formarea profesională a adulților;

f) coordonează și controlează autorizarea furnizorilor de formare profesională a adulților;

g) întocmește Registrul național al furnizorilor de formare profesională a adulților, precum și Registrul național al evaluatorilor de competențe profesionale;

h) coordonează autorizarea centrelor de evaluare a competențelor profesionale și certificarea evaluatorilor de competențe profesionale;

i) participă la elaborarea unor planuri sau programe de interes național în domeniul calificărilor și al formării profesionale a adulților;

j) promovează dialogul social, sprijină și coordonează activitatea comitetelor sectoriale.

(3) Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale Autorității Naționale pentru Calificări se asigură din venituri proprii și subvenții de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(4) La nivelul Autorității Naționale pentru Calificări se constituie un consiliu cu rol consultativ, format din reprezentări ai instituțiilor de învățământ preuniversitar și universitar, ai studenților, ai asociațiilor profesionale, ai administrației publice centrale, ai patronatelor, ai sindicatelor și ai comitetelor sectoriale. Consiliul asistă Autoritatea Națională pentru Calificări în stabilirea strategiilor naționale și a planurilor de acțiune pentru dezvoltarea Cadrului național al calificărilor și a formării profesionale a adulților.

(5) Autoritatea Națională pentru Calificări este coordonată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Structura, organizarea și funcționarea acesteia se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 341. — (1) Cadrul național al calificărilor este un instrument pentru clasificarea calificărilor în conformitate cu un set de criterii care corespund unor niveluri specifice de învățare atinse, al cărui scop este integrarea și coordonarea subsistemelor naționale de calificări și îmbunătățirea transparenței, accesului, progresului și calității calificărilor în raport cu piața muncii și societatea civilă.

(2) Implementarea Cadrului național al calificărilor vizează sistemul național de calificări obținute în învățământul secundar general, în învățământul profesional și tehnic, în formarea profesională continuă, în ucenicie, în învățământul superior, atât în contexte formale, cât și în contexte informale și nonformale, din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții.

(3) Cadrul național al calificărilor permite recunoașterea, măsurarea și relaționarea tuturor rezultatelor învățării dobândite în contexte de învățare formale, nonformale și informale și asigură coerența calificărilor și a titlurilor certificate. Existența unui cadru național al calificărilor contribuie la evitarea duplicării și suprapunerii calificărilor, îi ajută pe cei ce învață să ia decizii în cunoștință de cauză privind planificarea carierei și facilitează evoluția profesională, în perspectiva învățării pe tot parcursul vieții.

(4) Cadrul național al calificărilor contribuie la asigurarea calității sistemului de formare profesională.

Art. 342. — (1) Autoritatea Națională pentru Calificări evaluează și certifică evaluatorii de competențe profesionale, evaluatorii și evaluatorii și evaluatorii externi.

(2) Criteriile și procedurile de evaluare și certificare a evaluatorilor de competențe profesionale, a evaluatorilor de evaluatori și a evaluatorilor externi se stabilesc prin normele metodologice de aplicare a prevederilor prezentei legi, aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

(3) Autoritatea Națională pentru Calificări întocmește Registrul național al evaluatorilor de competențe profesionale, evaluatorilor de evaluatori și evaluatorilor externi certificați.

(4) Autoritatea Națională pentru Calificări acreditează centrele de evaluare și organismele de evaluare, pe baza rapoartelor de evaluare întocmite de evaluatorii externi.

Art. 343. — (1) Centrele comunitare de învățare permanentă se înființează de către autoritățile administrației publice locale în parteneriat cu furnizorii de educație și formare. Acestea au rolul de a implementa politicile și strategiile în domeniul învățării pe tot parcursul vieții la nivelul comunității. Funcționarea centrelor comunitare de învățare permanentă se reglementează prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Unitățile și instituțiile de învățământ de sine stătător sau în parteneriat cu autoritățile locale și alte instituții și organisme publice și private: case de cultură, furnizori de formare continuă, parteneri sociali, organizații nonguvernamentale și altele asemenea pot organiza la nivel local centre comunitare de învățare permanentă, pe baza unor oferte de servicii educaționale adaptate nevoilor specifice diferitelor grupuri-țintă interesate.

(3) Finanțarea centrelor comunitare de învățare permanentă se face din fonduri publice și private, în condițiile legii. Toate veniturile obținute de centrele comunitare de învățare permanentă rămân la dispoziția acestora.

Art. 344. — (1) Atribuțiile centrelor comunitare de învățare permanentă la nivel local sunt următoarele:

a) realizează studii și analize privind nevoia de educație și formare profesională la nivel local;

b) elaborează planuri locale de intervenție în domeniul educației permanente;

c) oferă servicii educaționale pentru copii, tineri și adulți prin:

- (i) programe de tip remedial pentru dobândirea sau completarea competențelor-cheie, inclusiv programe educaționale de tip „A doua șansă” sau programe de tip „zone de educație prioritara” pentru tinerii și adulții care au părăsit timpuriu sistemul de educație ori care nu dețin o calificare profesională;
- (ii) programe pentru validarea rezultatelor învățării nonformale și informale;
- (iii) programe de dezvoltare a competențelor profesionale pentru calificare/recalificare, reconversie profesională, perfecționare, specializare și inițiere profesională;
- (iv) programe de educație antreprenorială;
- (v) programe de dezvoltare personală sau de timp liber;
- (vi) organizarea de activități de promovare a participării la învățarea permanentă a tuturor membrilor comunității;

d) oferă servicii de informare, orientare și consiliere privind:

- (i) accesul la programe de educație și formare profesională;
- (ii) validarea rezultatelor învățării nonformale și informale;
- (iii) pregătirea în vederea ocupării unui loc de muncă;

e) oferă servicii de evaluare și certificare a rezultatelor învățării nonformale și informale;

f) asigură accesul membrilor comunității la mijloace moderne de informare și comunicare;

g) promovează parteneriatul cu mediul economic;

h) implementează instrumentele dezvoltate la nivel european, Europass și Youthpass, pașaportul lingvistic, precum și portofoliul de educație permanentă;

i) gestionează informații cu privire la participarea beneficiarilor la serviciile acestora.

(2) Metodologia de acreditare, evaluare periodică, organizare și funcționare a centrelor comunitare de învățare permanentă se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Art. 345. — (1) În înțelesul prezentei legi, termenii referitori la procesele de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării se definesc după cum urmează:

a) *rezultatele învățării* reprezintă ceea ce o persoană cunoaște, înțelege și este capabilă să facă la finalizarea procesului de învățare și sunt definite sub formă de cunoștințe, abilități și competențe;

b) *identificarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care indivizii, singuri sau cu sprijinul personalului specializat, devin conștienți de competențele pe care le dețin;

c) *evaluarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care se stabilește faptul că o persoană a dobândit anumite cunoștințe, abilități și competențe;

d) *validarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care se confirmă că rezultatele învățării evaluate, dobândite de o persoană, corespund cerințelor specifice pentru o unitate de rezultate ale învățării sau o calificare;

e) *certificarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care se confirmă în mod formal rezultatele învățării dobândite de persoana care învață în diferite contexte, în urma unui proces de evaluare. Aceasta se finalizează printr-o diplomă sau un certificat.

(2) Recunoașterea rezultatelor învățării reprezintă procesul de atestare a rezultatelor învățării validate și certificate prin acordarea de unități de rezultate ale învățării sau de calificări.

(3) Identificarea, evaluarea și recunoașterea rezultatelor învățării în contexte nonformale și informale se realizează pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și de Autoritatea Națională pentru Calificări și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(4) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului elaborează și aprobă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului metodologia de recunoaștere a rezultatelor învățării în contexte nonformale și informale a cadrelor didactice și de echivalare a acestora în credite pentru educație și formare profesională.

Art. 346. — (1) Serviciile de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării pot fi oferite de instituții de stat sau particulare autorizate în acest sens.

(2) Diplomele și certificatele acordate de instituțiile autorizate în urma evaluării rezultatelor învățării în contexte nonformale și informale produc aceleași efecte ca și celelalte modalități de evaluare și certificare a cunoștințelor și competențelor din sistemul formal de educație și formare profesională în vederea ocupării unui loc de muncă sau continuării educației și formării profesionale în sistemele formale.

(3) Rezultatele învățării în contexte nonformale și informale pot fi recunoscute explicit prin evaluări în centre de evaluare și certificare a competențelor sau implicit prin finalizarea unui program formal de studii.

Art. 347. — (1) Programele de formare profesională inițială și continuă, precum și sistemele de evaluare a rezultatelor învățării în contexte nonformale și informale vor respecta asigurarea mobilității ocupaționale pe orizontală și pe verticală prin utilizarea sistemului de credite transferabile pentru educație și formare profesională.

(2) Metodologia de acordare a creditelor transferabile se elaborează de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și de Autoritatea Națională pentru Calificări și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(3) Rezultatele învățării și creditele asociate acestora, dobândite anterior în contexte formale sau ca urmare a evaluării rezultatelor învățării nonformale și informale, sunt transferate și integrate în programul de formare profesională pe care îl urmează persoana care învață.

Art. 348. — (1) Persoanele care doresc să fie evaluate în vederea recunoașterii competențelor profesionale obținute în alte contexte de învățare decât cele formale se adresează unui centru de evaluare acreditat pentru ocupația sau calificarea respectivă.

(2) În funcție de procesul de evaluare desfășurat, centrul de evaluare acreditat eliberează următoarele tipuri de certificate cu recunoaștere națională:

a) certificat de calificare — se eliberează în cazul în care candidatul a fost declarat competent pentru toate competențele asociate unei calificări sau unei ocupații, conform standardului de pregătire profesională ori standardului ocupațional;

b) certificat de competențe profesionale — se eliberează în cazul în care candidatul a fost declarat competent pentru una sau mai multe competențe asociate unei calificări ori unei ocupații, conform standardului de pregătire profesională sau standardului ocupațional.

(3) Certificatele se eliberează însoțite de o anexă a certificatului, denumită „Supliment descriptiv al certificatului”, în care se precizează unitățile de competență pentru care candidatul a fost declarat competent.

Art. 349. — (1) Portofoliul de educație permanentă reprezintă un instrument care facilitează identificarea și formularea abilităților și competențelor personale și valorificarea acestora în parcursul școlar și profesional și în inserția pe piața muncii a fiecărui individ.

(2) Portofoliul de educație permanentă conține dovezi ale rezultatelor învățării dobândite în contexte formale, nonformale și informale de educație.

(3) Portofoliul educațional integrează și instrumentele europene care evidențiază rezultatele învățării unei persoane, cum ar fi Europass și Youthpass.

Art. 350. — (1) Consilierea și orientarea carierei pe tot parcursul vieții se referă la totalitatea serviciilor și activităților care asistă persoanele de orice vârstă și în orice moment al existenței lor să facă alegeri în sfera educațională, de formare sau muncă și să își gestioneze cariera.

(2) Serviciile de consiliere și orientare în carieră se realizează prin unități și instituții de învățământ, universități, instituții de formare, servicii de ocupare a forței de muncă și servicii pentru

tineret. Ele se pot realiza și la locul de muncă, în serviciile sociale și în sectorul privat.

Art. 351. — Statul asigură accesul gratuit la servicii de consiliere și orientare în carieră a tuturor elevilor, studenților și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

Art. 352. — În sensul prezentei legi, consilierea și orientarea în carieră includ următoarele tipuri de activități:

a) informarea cu privire la carieră, care se referă la toate informațiile necesare pentru a planifica, obține și păstra un anumit loc de muncă;

b) educația cu privire la carieră, care se realizează în instituțiile de învățământ prin intermediul ariei curriculare „consiliere și orientare”. Sunt oferite informații despre piața muncii, se formează abilități de a face alegeri privind educația, formarea, munca și viața în general, oportunități de a experimenta diverse roluri din viața comunității sau din viața profesională, instrumente pentru planificarea carierei;

c) consilierea în carieră, care ajută persoanele să își clarifice scopurile și aspirațiile, să își înțeleagă propriul profil educațional, să ia decizii informate, să fie responsabile pentru propriile acțiuni, să își gestioneze cariera și procesul de tranziție în diferite momente;

d) consilierea pentru angajare, care ajută persoanele să își clarifice scopurile imediate privind angajarea, să învețe despre abilitățile necesare pentru a căuta și a obține un loc de muncă;

e) plasarea la locul de muncă, care reprezintă sprijinul acordat persoanelor pentru găsirea unui loc de muncă.

Art. 353. — (1) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale colaborează în scopul creșterii calității, pentru sincronizarea și continuitatea activităților de consiliere și orientare în carieră de care beneficiază o persoană pe parcursul întregii vieți.

(2) Ministerele prevăzute la alin. (1) stabilesc, prin ordin comun, instrumente și metodologii comune referitoare la formarea specialiștilor în consiliere și orientare, utilizarea instrumentelor Europass și Youthpass, organizarea de activități comune de sensibilizare a cadrelor didactice și a formatorilor, a părinților și a publicului larg cu privire la dimensiunea consilierii și orientării în educație și formarea profesională.

Art. 354. — Pentru asigurarea transparenței serviciilor și a mobilității persoanelor în spațiul european, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale realizează demersurile necesare pentru integrarea României în rețelele europene de consiliere și orientare pe tot parcursul vieții.

Art. 355. — (1) Sistemul național de asigurare a calității educației permanente cuprinde sistemul de asigurare a calității în învățământul preuniversitar, sistemul de asigurare a calității în învățământul superior, sistemul de asigurare a calității în formarea profesională inițială, sistemul de asigurare a calității în formarea profesională continuă.

(2) Grupul Național pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (GNAC), structură informală care funcționează ca punct național de referință pentru asigurarea calității în educație și formarea profesională, coordonează armonizarea sistemelor de asigurare a calității în educație și formarea profesională.

Art. 356. — (1) Statul sprijină dreptul la învățare pe tot parcursul vieții prin acordarea sumei reprezentând echivalentul în lei a 500 euro, calculat la cursul de schimb leu/euro comunicat de Banca Națională a României și valabil la data plății, fiecărui copil cetățean român, la nașterea acestuia. Suma este acordată în scop educațional în beneficiul titularului, din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

(2) Suma se depune într-un cont de depozit, denumit în continuare *cont pentru educație permanentă*, deschis la Trezoreria Statului pe numele copilului de oricare dintre părinții firești, de împuternicitul acestora sau de reprezentantul legal al copilului, pe baza certificatului de naștere.

(3) Părinții copilului, contribuabili, pot direcționa în contul prevăzut la alin. (2) un procent de până la 2% din valoarea

impozitului anual pe veniturile din salarii, în condițiile legii, și pot depune sume în acest cont.

(4) Pentru sumele depuse în contul prevăzut la alin. (2) se plătește dobândă anual la o rată a dobânzii stabilită prin ordin al ministrului finanțelor publice. Dobânzile aferente conturilor de depozit constituite la Trezoreria Statului se asigură de la bugetul de stat, din bugetul Ministerului Finanțelor Publice.

(5) Titularul contului este singura persoană care poate solicita sume din contul pentru educație permanentă, începând cu vârsta de 16 ani și cu acordul expres, după caz, al părinților, al tutorei sau al reprezentantului legal. Trezoreria Statului eliberează vouchere echivalente în valoare cu sumele solicitate. Metodologia prin care se certifică faptul că sumele au fost cheltuite pentru educația permanentă se elaborează de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(6) Retragera sumelor în alte condiții decât cele prevăzute la alin. (5) și/sau utilizarea acestora în alt scop decât cel stabilit de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la un an.

(7) Normele privind deschiderea, gestionarea și accesul la contul pentru educație permanentă se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(8) Sprijinul de stat pentru exercitarea dreptului la educație permanentă prin acordarea sumei reprezentând echivalentul în lei a 500 euro se acordă tuturor copiilor născuți după data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 357. — (1) Personalul care lucrează în domeniul educației permanente poate ocupa următoarele funcții: cadru didactic, cadru didactic auxiliar, formator, instructor de practică, evaluator de competențe, mediator, facilitator al învățării permanente, consilier, mentor, facilitator/tutore on-line, profesor de sprijin și alte funcții asociate activităților desfășurate în scopul educației permanente.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, cu Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și cu Agenția Națională pentru Calificări, stabilește normele metodologice de elaborare a statutului și rutei de profesionalizare a personalului care lucrează în domeniul educației permanente, aprobat prin hotărâre a Guvernului. Programele de formare profesională vor cuprinde obiective specifice învățării permanente, precum: competențe psihopedagogice specifice vârstei și profilului beneficiarilor învățării, dezvoltarea competențelor de utilizare a tehnologiilor moderne de informare și comunicare, competențe de facilitare a învățării în medii virtuale, utilizarea învățării pe bază de proiecte și portofolii educaționale.

Art. 358. — (1) Guvernul înființează Muzeul Național al Științei, în condițiile legii.

(2) Muzeul Național al Științei are drept scop principal oferirea de experiențe de învățare nonformală și informală, prin prezentarea principalelor realizări ale științei și tehnologiei.

(3) Metodologia de înființare, organizare, funcționare și finanțare a Muzeului Național al Științei se stabilește prin hotărâre a Guvernului, în termen de maximum 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 359. — Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și cu Ministerul Culturii și Patrimoniului Național elaborează un set de indicatori statistici pentru monitorizarea, analiza și prognoza activităților de învățare pe tot parcursul vieții.

TITLUL VI

Răspunderea juridică

Art. 360. — (1) Următoarele fapte constituie contravenții și se sancționează după cum urmează:

a) nerespectarea dispozițiilor art. 86 alin. (3), din culpa părintelui sau a tutorei legal instituit, cu amendă cuprinsă între 100 lei și 1.000 lei ori cu muncă echivalentă în folosul comunității, prestată de părinte sau de tutorele legal;

b) nerespectarea dispozițiilor art. 143 alin. (5), cu amendă de la 5.000 lei la 50.000 lei.

(2) Constatarea contravenției și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (1) lit. a) se fac de către persoanele împuternicite de primar în acest scop, la sesizarea consiliului de administrație al unității de învățământ.

(3) Constatarea contravenției și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (1) lit. b) se fac de către ofițerii sau agenții de poliție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, cu competențe în domeniu.

TITLUL VII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 361. — (1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea învățământului nr. 84/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 606 din 10 decembrie 1999, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 16 iulie 1997, cu modificările și completările ulterioare, art. 14 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 642 din 20 iulie 2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare, Ordonanța Guvernului nr. 10/2009 privind dreptul studenților înmatriculați la formele de învățământ la distanță sau cu frecvență redusă de a continua studiile la programe de studii de licență autorizate să funcționeze provizoriu sau acreditate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 20 august 2009, precum și orice alte dispoziții contrare.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1):

a) măsura introducerii clasei pregătitoare în învățământul primar intră în vigoare începând cu anul școlar 2012—2013;

b) măsura introducerii clasei a IX-a în învățământul gimnazial intră în vigoare începând cu generația de elevi care începe clasa a V-a în anul școlar 2011—2012;

c) examenul de bacalaureat se va desfășura în conformitate cu prevederile prezentei legi începând cu generația de elevi care începe clasa a IX-a în anul școlar 2012—2013;

d) admiterea la liceu se va desfășura în conformitate cu prevederile prezentei legi începând cu generația de elevi care începe clasa a V-a în anul școlar 2011—2012;

e) măsura acordării a 500 de euro pentru educația permanentă a fiecărui nou-născut se aplică începând din anul 2013;

f) măsura privind introducerea costului standard per elev și a principiului „finanțarea urmează elevul” se aplică din anul 2012;

g) prevederile art. 8 intră în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2012.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi, instituțiile de învățământ superior acreditate încetează procesul didactic la toate specializările/programele de studii care nu au fost autorizate să funcționeze provizoriu sau acreditate. Continuarea procesului didactic la aceste specializări/programe de studii sau inițierea procesului didactic la alte specializări/programe de studii neautorizate ori neacreditate reprezintă o încălcare a legii, instituția de învățământ superior fiind sancționată cu intrarea în lichidare, iar vinovații urmând a fi sancționați potrivit prevederilor legale.

(5) Studenții și absolvenții care au fost înmatriculați la specializările/programele de studii care și-au încetat procesul didactic conform alin. (4) au dreptul să își finalizeze studiile la specializări/programe de studii identice sau similare din același

domeniu al specializării/programului de studii, autorizate să funcționeze provizoriu ori acreditate. Aspectele legate de finalizarea studiilor menționate în prezentul alineat sunt reglementate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, la propunerea ARACIS și cu consultarea Consiliului Național al Rectorilor.

(6) În termen de 8 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului elaborează metodologiile, regulamentele și celelalte acte normative care decurg din aplicarea prezentei legi și stabilește măsurile tranzitorii de aplicare a acestora.

Art. 362. — (1) Personalul didactic care ocupă, la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, funcția de preparator universitar și care obține diploma de doctor în termen de 4 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi ocupă de drept funcția de asistent universitar.

(2) La împlinirea termenului de 4 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, contractele de muncă ale persoanelor care ocupă funcția de preparator universitar încetează de drept.

(3) La împlinirea termenului de 4 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, contractele de muncă ale persoanelor care ocupă funcția de asistent universitar sau asistent de cercetare și nu sunt studenți-doctoranzi sau nu au obținut diploma de doctor încetează de drept.

(4) Prin excepție de la prevederile art. 301 alin. (2), persoanelor care ocupă la momentul intrării în vigoare a prezentei legi funcția de asistent universitar într-o instituție de învățământ superior nu li se aplică respectivele prevederi. La împlinirea termenului de 4 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, contractele de muncă ale respectivelor persoane, care nu au obținut diploma de doctor, încetează de drept.

(5) La împlinirea termenului de 4 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, contractele de muncă ale persoanelor care ocupă funcția de lector universitar/șef de lucrări sau o funcție didactică universitară superioară și nu au obținut diploma de doctor încetează de drept.

(6) La împlinirea termenului de 4 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, contractele de muncă ale persoanelor care ocupă, în instituții de învățământ superior, funcția de cercetător științific sau o funcție de cercetare superioară și nu au obținut diploma de doctor încetează de drept.

Art. 363. — La data intrării în vigoare a prezentei legi, instituțiile de învățământ superior de stat având activități de predare în limba minorităților naționale care au statut de universități multiculturale și multilingve, conform prezentei legi, sunt:

1. Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca — în limbile română, maghiară și germană;

2. Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș — în limbile română și maghiară;

3. Universitatea de Artă Teatrală din Târgu Mureș — în limbile română și maghiară.

Art. 364. — (1) Senatele universitare sunt obligate ca, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să definitiveze noua carte universitară, regulamentele și metodologiile de organizare și funcționare a universităților, în conformitate cu prezenta lege.

(2) La finalizarea actualului mandat, noile organe de conducere ale universităților se vor stabili în baza prezentei legi.

Art. 365. — Termenii și expresiile utilizate în cuprinsul prezentei legi sunt definiți în anexa care face parte integrantă din prezenta lege.

Această lege a fost adoptată în temeiul prevederilor art. 114 alin. (3) din Constituția României, republicată, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună din data de 28 octombrie 2010.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ROBERTA ALMA ANASTASE

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
ALEXANDRU PEREȘ

LISTA

definițiilor termenilor și a expresiilor utilizate în cuprinsul legii

1. *Abilitarea* reprezintă certificarea calității unei persoane de a conduce lucrări de doctorat și de a ocupa funcția didactică și de cercetare de profesor universitar.

2. *Acreditarea* este procesul prin care unitatea/instituția de învățământ/organizația interesată, pe baza evaluării externe realizate în condițiile prezentei legi, dobândește dreptul de organizare a admiterii, de desfășurare a procesului de învățământ, de organizare a examenelor de finalizare a studiilor și de a emite diplome și certificate recunoscute de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

3. *Asigurarea calității educației* exprimă capacitatea unei organizații furnizoare de a oferi programe de educație în conformitate cu standardele anunțate și este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale, de elaborare, planificare și implementare de programe de studiu, prin care se formează încrederea beneficiarilor că organizația furnizoare de educație îndeplinește standardele de calitate.

4. *Autorizarea de funcționare provizorie* este procesul prin care unitatea/instituția de învățământ/organizația interesată, pe baza evaluării externe realizate, în condițiile prezentei legi, de către agențiile de asigurare a calității autorizate să funcționeze pe teritoriul României, dobândește calitatea de furnizor de educație, prin hotărâre a autorității administrației publice locale competente, respectiv prin hotărâre a Guvernului. Autorizarea de funcționare provizorie conferă dreptul de organizare a admiterii, precum și de organizare și desfășurare a procesului de învățământ.

5. *Beneficiarii direcți ai educației și formării profesionale* sunt antepreșcolarii, preșcolarii, elevii și studenții, precum și persoanele adulte cuprinse într-o formă de educație și formare profesională.

6. *Beneficiarii indirecti ai educației și formării profesionale* sunt familiile beneficiarilor direcți, angajatorii, comunitatea locală și, într-un sens larg, întreaga societate.

7. *Cadrul național al calificărilor* este un instrument pentru stabilirea calificărilor, în conformitate cu un set de criterii ce corespund unor niveluri specifice de învățare. Cadrul național al calificărilor are ca scop integrarea și coordonarea subsistemelor naționale de calificări și îmbunătățirea transparenței, accesului, progresului și calității calificărilor în raport cu piața muncii și societatea civilă.

8. *Cadrul național al calificărilor din învățământul superior*, denumit în continuare CNCIS, reprezintă instrumentul pentru stabilirea structurii calificărilor din învățământul superior. CNCIS are ca scop asigurarea coerenței calificărilor și a titlurilor obținute în învățământul superior. CNCIS asigură recunoașterea națională, precum și compatibilitatea și comparabilitatea internațională a calificărilor dobândite prin învățământul superior. CNCIS este parte a Cadrului național al calificărilor definit la pct. 7.

9. *Calificarea* este rezultatul formal al unui proces de evaluare și validare, care este obținut atunci când un organism competent stabilește că o persoană a obținut, ca urmare a învățării, rezultate la anumite standarde prestabilite.

10. *Calitatea educației* este ansamblul de caracteristici ale unui program de studii sau program de calificare profesională și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite standardele de calitate, precum și așteptările beneficiarilor.

11. *Centrul de zi* este o instituție de stat sau a unei organizații nonguvernamentale în care copiii cu deficiențe, transportabili, sunt găzduiți și îngrijiți în timpul zilei.

12. *Centrul de educație* este o unitate de învățământ organizată de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau de organizații neguvernamentale în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, având ca scop și finalitate recuperarea, compensarea, reabilitarea și integrarea școlară și socială a diferitelor categorii de copii/elevi/tineri cu deficiențe.

13. *Cercetarea științifică universitară* include cercetarea științifică propriu-zisă, creația artistică și activitățile specifice performanței sportive.

14. *Competența* reprezintă capacitatea dovedită de a selecta, combina și utiliza adecvat cunoștințe, abilități și alte achiziții constând în valori și atitudini, pentru rezolvarea cu succes a unei anumite categorii de situații de muncă sau de învățare, precum și pentru dezvoltarea profesională ori personală în condiții de eficacitate și eficiență.

15. *Competențele profesionale* sunt un ansamblu unitar și dinamic de cunoștințe și abilități. Cunoștințele se exprimă prin următorii descriptori: cunoaștere, înțelegere și utilizare a limbajului specific, explicare și interpretare. Abilitățile se exprimă prin următorii descriptori: aplicare, transfer și rezolvare de probleme, reflecție critică și constructivă, creativitate și inovare.

16. *Competențele transversale* reprezintă achiziții valorice și atitudinale care depășesc un anumit domeniu/program de studiu și se exprimă prin următorii descriptori: autonomie și responsabilitate, interacțiune socială, dezvoltare personală și profesională.

17. *Controlul calității educației în unitățile de învățământ preuniversitar* semnifică activități și tehnici cu caracter operațional, aplicate sistematic de o autoritate de inspecție desemnată pentru a verifica respectarea standardelor prestabilite.

18. *Creditele pentru formare profesională* reprezintă totalitatea rezultatelor învățării dobândite de o persoană pe parcursul unui program de formare profesională, folosite pentru a indica progresele înregistrate și completarea unui program de formare care conduce către obținerea unei calificări. Creditele sunt folosite pentru a permite transferul de la o calificare la alta, de la un nivel de calificare la altul și de la un sistem de învățare la altul.

19. *Creditele de studii transferabile* sunt valori numerice alocate unor unități de cursuri și altor activități didactice. Prin creditele de studii transferabile se apreciază, în medie, cantitatea de muncă, sub toate aspectele ei, efectuată de student pentru însușirea cunoștințelor și competențelor specifice unei discipline.

20. *Criteriul* reprezintă un set de standarde care se referă la un aspect fundamental de organizare și funcționare a unui/unei furnizor de educație/unități/instituții furnizoare de educație în procesul autorizării de funcționare provizorie/acreditării/evaluării și asigurării calității.

21. *Cunoștințele* reprezintă rezultatul asimilării, prin învățare, a unui ansamblu de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studii.

22. *ECTS/SECT* — Sistemul european de credite transferabile.

23. *ECVET/SECTEFP* — Sistemul european de credite transferabile pentru educație și formare profesională.

24. *Educația* este ansamblul proceselor de punere în aplicare a programelor și activităților de învățare și formare de competențe academice sau profesionale. Educația include atât activitățile de învățare în context formal, cât și în context nonformal sau informal.

25. *Educația și formarea profesională* reprezintă ansamblul coerent și continuu de activități și experiențe de învățare prin care trece subiectul învățării pe întreaga durată a traseului său educațional-formativ.

26. *EQF/CEC* — Cadrul european al calificărilor pentru învățare pe tot parcursul vieții — este un instrument de referință pentru a compara nivelurile de calificare ale diferitelor sisteme de calificări și care promovează atât învățarea de-a lungul vieții, cât și egalitatea de șanse în societatea bazată pe cunoaștere, precum și continuarea integrării cetățenilor pe piața europeană a muncii, respectând în același timp marea diversitate a sistemelor naționale de educație.

27. *Evaluarea instituțională a calității* constă în examinarea multicriterială a calității educației, a măsurii în care un furnizor de educație/unitatea/instituția furnizoare de educație și programele

acesteia îndeplinesc standardele și standardele de referință. Atunci când evaluarea calității este efectuată de organizație, aceasta însăși ia forma evaluării interne. Atunci când evaluarea calității este efectuată de o agenție națională sau internațională specializată, aceasta ia forma evaluării externe.

28. *Evaluarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care se stabilește faptul că o persoană a dobândit anumite cunoștințe, deprinderi și competențe.

29. *Indicatorul de performanță* reprezintă un instrument de măsurare a gradului de realizare a unei activități desfășurate de furnizorul de educație/unitatea/instituția furnizoare de educație prin raportare la standarde, respectiv la standardele de referință. Nivelul minim al indicatorilor de performanță corespunde cerințelor unui standard. Nivelul maxim al indicatorilor de performanță corespunde cerințelor unui standard de referință, este opțional și diferențiază calitatea în mod ierarhic, progresiv.

30. *Îmbunătățirea calității educației* semnifică evaluarea, analiza și acțiunea corectivă continuă din partea furnizorului de educație/unității/instituției furnizoare de educație, bazată pe selectarea și adoptarea celor mai potrivite proceduri, precum și pe alegerea și aplicarea standardelor de referință.

31. *Învățământul* este un serviciu public organizat în condițiile unui regim juridic de drept public în scopul educării și formării profesionale a tinerei generații.

32. *Învățământul cu frecvență, cu frecvență redusă și la distanță* sunt forme de organizare a proceselor didactice care implică:

a) frecvență obligatorie pentru învățământul cu frecvență;

b) înlocuirea orelor de predare cu activități de studiu individual și întâlniri periodice, de regulă săptămânal, cu elevii/studentii/cursanții pentru desfășurarea activităților aplicative obligatorii prevăzute în planurile-cadru de învățământ/planurile de învățământ, pentru învățământul cu frecvență redusă;

c) înlocuirea orelor de predare cu activități de studiu individual și întâlniri periodice, desfășurarea seminarelor prin sistem tutorial și, obligatoriu, a tuturor activităților didactice care dezvoltă competențe și abilități practice în sistem față în față pentru învățământul la distanță.

33. *Mandatul* este perioada în care o persoană, desemnată prin vot sau prin concurs într-o funcție de conducere, la nivelul unei unități/instituții de învățământ din cadrul sistemului național de învățământ, pune în aplicare programul managerial pe baza căruia a fost investită. Mandatul are o durată de 4 ani.

34. *Organizația interesată în furnizarea de servicii de educație* este o persoană juridică ce cuprinde în statutul său activități de învățământ și se supune procesului de autorizare pentru a deveni furnizor de educație.

35. *Programele educaționale de tip „A doua șansă”* sunt programe educaționale care au ca scop sprijinirea copiilor/tinerilor/adulților care au părăsit prematur sistemul de educație, fără a finaliza învățământul primar și/sau gimnazial, depășind cu cel puțin 4 ani vârsta de școlarizare corespunzătoare acestor niveluri, astfel încât aceștia să își poată completa și finaliza învățământul obligatoriu, precum și să poată obține o calificare profesională.

36. *Programele de calificare profesională* reprezintă oferta educațională care conduce la dobândirea unei calificări profesionale înscrise în Registrul național al calificărilor.

37. *Programele de studii* concretizează oferta educațională a unei organizații furnizoare de educație.

38. *Programul de studii acreditat* este programul de studii care îndeplinește cerințele minime ale standardelor și indicatorilor de performanță ai acreditării.

39. *Programul de studii autorizat* este programul de studii evaluat, avizat favorabil și care îndeplinește condițiile autorizării provizorii.

40. *Punctele de credit pentru formare profesională* reprezintă exprimarea numerică a importanței unei unități de rezultate ale învățării raportate la o calificare.

41. *Registrul matricol unic al universităților din România (RMUR)* este o bază de date națională electronică în care sunt înregistrați toți studenții din instituțiile de învățământ superior de stat, particulare sau confesionale, acreditate ori autorizate să funcționeze provizoriu. Constituirea RMUR se realizează pe baza registrelor matricole ale instituțiilor de învățământ superior.

42. *Registrul național al calificărilor* este o bază de date națională ce cuprinde descrierea tuturor calificărilor din România.

43. *Rezultatele învățării* reprezintă ceea ce o persoană înțelege, cunoaște și este capabilă să facă la finalizarea unui proces de învățare. Rezultatele învățării se exprimă prin cunoștințe, abilități și competențe dobândite pe parcursul diferitelor experiențe de învățare formală, nonformală și informală.

44. *Sistemul național de învățământ* este constituit din ansamblul unităților și instituțiilor de învățământ de stat particulare și confesionale acreditate, de diferite tipuri, niveluri și forme de organizare a activității de educare și formare profesională.

45. *Sistemul tutorial* semnifică organizarea activităților didactice în învățământul la distanță de către un cadru didactic tutore și asigură:

a) desfășurarea activităților de învățare și evaluare atât la distanță, cât și în sistem față în față;

b) organizarea pe discipline și grupe care cuprind maximum 25 de elevi/studentii/cursanți.

46. *Societatea cunoașterii* este o societate în care cunoașterea constituie principala resursă, fiind creată, împărtășită și utilizată pentru a genera prosperitate și bunăstare membrilor săi.

47. *Standardul* reprezintă descrierea cerințelor formulate în termen de reguli sau rezultate, care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a unei activități în educație. Orice standard este formulat în termeni generali sub forma unui enunț și se concretizează într-un set de indicatori de performanță. Standardele sunt diferențiate pe criterii și domenii.

48. *Standardul de referință* reprezintă descrierea cerințelor care definesc un nivel optimal de realizare a unei activități de către furnizorul de educație/unitatea/instituția furnizoare de educație, pe baza bunelor practici existente la nivel național, european sau mondial. Standardele de referință sunt specifice fiecărui program de studii sau fiecărei instituții, sunt opționale și se situează peste nivelul minim.

49. *Statele terțe* reprezintă orice stat, cu excepția statelor membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European și a Confederației Elvețiene.

50. *Unitatea* reprezintă o unitate de învățământ din învățământul preuniversitar.

51. *Unitatea de rezultate ale învățării* reprezintă partea unei calificări care cuprinde un set coerent de cunoștințe, deprinderi și competențe generale, care pot fi evaluate și validate.

52. *Unitatea/Instituția furnizoare de educație/Furnizorul de educație* sunt unitățile și instituțiile de învățământ acreditate.

53. *Validarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care se confirmă că rezultatele învățării dobândite de o persoană, evaluate și certificate, corespund cerințelor specifice pentru o unitate sau o calificare.

54. *Transferul rezultatelor învățării și al creditelor asociate* reprezintă procesul prin care rezultatele învățării și creditelor asociate acestora sunt transferate și integrate în programul de formare profesională pe care îl urmează persoana care învață.

55. *Recunoașterea rezultatelor învățării și a creditelor asociate* reprezintă procesul prin care se acordă un statut oficial rezultatelor învățării și creditelor dobândite, evaluate și validate, în vederea acordării certificatului de calificare profesională.

56. *Certificarea rezultatelor învățării* reprezintă procesul prin care se confirmă în mod formal rezultatele învățării dobândite de persoana care învață, în urma unui proces de evaluare.

57. *Învățământul public* este echivalentul învățământului de stat, așa cum este definit în Constituția României, republicată.

58. *Învățământul privat* este echivalentul învățământului particular, așa cum este definit în Constituția României, republicată.